



Arbeidernes
Faglige
Landsorganisasjon

PROTOKOLL

over forhandlingene ved
Representantskapets møte
i Oslo 18.—19. oktober 1950

ARBEIDERNE FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED
REPRESENTANTSKAPETS MØTE
I OSLO 18. OG 19. OKTOBER 1950.

REFERAT VED O. RODAHL



ARBEIDERNE AKTIETRYKKERI
OSLO 1951

Saksregister.

	Side
Møtets åpning	5
Navnopprop	5
Vedtagelse av dagsorden	9
Forretningsorden vedtas	9
Konstituering	10
Normalvedtekter for forbundene og fagforeningene. Innstilling fra den nedsatte komité	10
De tekniske funksjonærers organisasjonsforhold	71
Innstilling	73
Fagorganisasjonens distriktsadministrasjon	97
Arbeidsområdet for samorganisasjonenes og forbundenes distrikts- sekretærer	105
Distriktsadministrasjonen i Arbeidernes Opplysningsforbund	119
Revisjonsordningen i avdelingene	124
Upolitiske eller gule fagorganisasjoner	132
Forslag til uttalelse: Oppslutting om fagorganisasjonen	135
Den faglige og økonomiske situasjon	146
Einar Gerhardsens foredrag	146
Konrad Nordahls foredrag	161
Sekretariatets innstilling	174

Person og taleregister.

- Andresen, Anton 61.
Andresen, Thorleif 201.
Berg, Jens 10, 59, 60, 62, 63, 69, 70.
Berntsen, Bernhard 100, 103, 123, 124, 132, 141, 145, 187, 196, 198, 202, 208, 209.
Birkeland, Peder 67.
Boberg, Otter 61.
Carlsen, Jon 67, 101, 123, 137, 181, 208.
Dahl, Jens 66.
Dahl, Joachim 141.
Edvardsen, Emil 198.
Erichsen, Axel 62, 94.
Eriksen, Rudolf 61, 68, 186.
Foss, Bernhard 123.
Frogner, Erling 188.
Furuskjegg, Karl 60.
Gerhardsen, Einar 146, 204.
Gundersen, Ludvig 60, 92, 203.
Halvorsen, Tormod 138.
Hanæs, Th. 93.
Hauge, Gunvald 101, 144, 197.
Haugen, Ingvald 140.
Haugen, Tor 194.
Hegg, Hans 128.
Heggestad, Mathias 70.
Henriksen, Torbjørn 59, 60, 62, 63, 66, 70, 86, 96, 97, 136, 179, 180, 182.
Hovland, Nils 190.
Jakobsen, Kristoffer 95.
Jakopsen, Kr. 183.
Johansen, Johs. 138.
Johansen, Leon 208.
Johnsen, Jan 63.
Kalsen, Albert 182.
Kjelsrud, Klaus 203.
Larsson, Josef 62, 63, 195.
Lein, Sigm. 199.
Madsen, Nils 68.
Mentsen, P. 10, 189.
Nilsen, Alfred 65, 90, 142.
Nordahl, Konrad 5, 10, 61, 64, 132, 161, 194, 209, 210.
Nordtvedt, Anker 131.
Nordstrand, Idar 191.
Olsen, Adolf 143.
Olsen, Arthur J. 102, 143, 202.
Oshaug, Karl 141.
Paulsen, Aksel 180, 186.
Sjaastad, Gustav 63.
Skar, Alfred 200.
Stenklev, Edv. 69, 192.
Torkildsen, Emil 63, 65, 130.
Torkildsen, Karsten 179.
Trana, Marius 188.
Varberg, Olav 89, 198.
Volan, Elias 86, 90, 95, 101, 123.
Wigaard, Halfdan 199.
Wivegh, John 63.
Øyan, Bendik 187.
Ødegaard, Peder 184, 203, 209.

Møtets åpning.

Landsorganisasjonens representantskap trådte sammen til møte i den store salen i Folkets Hus, Oslo, onsdag 18. oktober 1950 kl. 10.00.

Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl, ønsket representantene vel møtt. — Vi bebudet på representantskapsmøtet i mai at det i løpet av høsten ville bli et nytt møte hvor vi skulle fortsette behandlingen av den faglige og økonomiske situasjon, og hvor vi også skulle ferdigbehandle en rekke av de saker som vi måtte utsette den gang, sa han. Det er derfor vi er samlet.

Navneopprop.

Landsorganisasjonens nestformann, P. Mentsen, foretok deretter navneopprop. Følgende representanter var møtt:

Arbeiderpartiets Presseforbund: Olav Brunvand, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Alb. Karlsen, Oslo, Andreas Holum, Oslo, Bernhard Reines, Halsøy i Vefsen, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforb.: Johan B. Magnussen, Oslo. Nils Hovland, Bergen.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Harald Andersen, Oslo. Rudolf Eriksen, Oslo. Edel Brekke, Bergen. Fru Hanna Ruud, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Berger Arnesen, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Emil Reiersen, Oslo. Arne Hagen, Oslo. Lars Jansen, Bergen. Bjarne Berg, Trondheim. Olav Olsen, Mosby, pr. Kristiansand S.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Fritz W. Hannestad, Oslo. Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Gudvig Gundersen, Oslo. Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: H. Lindahl, Oslo. N. Hegland Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Johan Moksnes, Oslo. Peder Birkeland, Oslo. Ørnulf Norøy, Trondheim. A. Kongerø, Bergen. Aksel Paulsen, Oslo.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Christensen, Oslo. Nils Madsen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Håkon Hansen, Fr.-stad. Bernh. Foss, Kongsberg. Ragnvald Andersen, Bergen. Leon Johansen, Harstad. Finn Ellingsen, Kr.sand S.

Norsk Jernbaneforbund: Olaf Volum, Oslo. Emil Edvardsen, Oslo. W. S. Engen, Hop pr. Bergen. Aksel Nilsen, Trondheim. Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Kristoffer Jakobsen, Sauda. Johs. P. Løkke, Notodden. Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavern. Olav Varberg, Alvik i Hardanger. Anker Nordtvedt, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Karl Furuskjegg, Oslo. Fredrik Jensen, Oslo. K. Madsen, Bergen. Sverre Eggen, Trondheim. I. B. Wilson, Stavanger.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund: Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: Mathias Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund: Vilh. Sundsvik, Trondheim.

Det norske Maskinistforbund: Johs. E. Johansen, Oslo. Bjarne Bjerke, Oslo.

Norsk Murerforbund: Thorleif Andresen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Rolf Gammeleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Erling Frogner, Oslo. Nils Nilsen, Oslo. Sigvard Sjursen, Bergen. Hans Andreassen, Fr.stad. Gustav Smistad, Gjøvik.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Otto Johansen, Sarpsborg. John Carlsen, Drammen. Sigurd Sevrinsen, Herre pr. Porsgrunn. Ludvig Johansen, Rena. Fritz Fridholm, Oslo.

Norsk Politiforbund: Tor Haugen, Oslo.

Norsk Postforbund: Idar Nordstrand, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo. Bendik Øyan, Oslo. Karl Oshaug, Stavanger. Joacim Dahl, Bergen. Knut Knudsen, Narvik.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Sigm. Lein, Oslo. Ole Røset, Steinkjer. Klaus Kjelsrud, Oslo. Ivar Fossberg, Blaker. Gunnar Teigen, Sylling.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Anton Andresen, Oslo.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walther Broe, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Olav Bruvik, Oslo. Konstanse Johansen, Kjelsås. Hjalmar Romslo, Ytre Arna.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Tormod Halvorsen, Oslo. Thyra Ugelstad, Oslo. Harald Fondevik, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Reidar Gigernes, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hanssen, Bodø. John Christiansen, Tr.heim. Jan Johnsen, Buøy, Stavanger. Arthur Rinke, Bergen. Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegaard, Oslo. Einar Skarstein, Syfteland.

Norsk Tobakkarbeiderforbund: Otter Boberg, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo.

Samorganisasjonenes representanter i representantskapet:

Akershus faglige Samorganisasjon: Erling Olsen, Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Erling Dahlen, Arendal.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernhard Berntsen, Bergen. B. Børretsen, Os pr. Bergen. Matias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils N. Sandli, Drammen.

Finnmark faglige Samorganisasjon: Edv. Simonsen, Vadsø.

Hedmark faglige Samorganisasjon: Arnljot Johnstad, Hamar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Oluf Melby, Kristiansund N.

Nordland faglige Samorganisasjon: Nils Hillestad, Mo i Rana.

Opland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon: Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland faglige Samorganisasjon: Olav Aadnesen, Stavanger.

Sørlandet faglige Samorganisasjon: Salve Salvesen, Kristiansand.

Telemark faglige Samorganisasjon: Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon: Alf Olsen, Tromsø.

Trøndelag faglige Samorganisasjon: Per Johansen, Namsos. Arne Forseth, Trondheim.

Vestfold faglige Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg.

Østfold faglige Samorganisasjon: Oscar Lauritzen, Sarpsborg.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo. P. Mentsen, Oslo. Hans Hegg, Oslo. Elias Volan, Oslo. Chr. Henriksen, Oslo. John Wivegh, Oslo. Alfred Nilsen, Oslo. Marius Trana, Oslo. Josef Larsson, Oslo. Karsten Torkildsen, Oslo. Torbjørn Henriksen, Oslo. Rasmus Rasmussen, Oslo. Ingv. Haugen, Oslo. Alfred Ljøner, Oslo. Leif S. Olsen, Oslo. Alf Andersen, Oslo. Lars Even- sen, Oslo. Mentsen er varamann for de valgte tillitsmenn.

Varamenn: Edv. Stenklev, Oslo. Emil Torkildsen, Oslo. Bjarne Dahlberg, Oslo. Andreas Torp, Oslo.

Revisjonsutvalget: Johan Didriksen, Oslo. Jens Berg. Paul Engstad. Fru Nyberg. Egil Ahlsen. Alfred Skar. Odd Gøthe. Torjus Graver. Gustav Sjaastad. Arne Kr. Meedby. G. Ousland.

Gjester: Statsminister Einar Gerhardsen. Statsråd Ulrik Olsen. Trygve Bratteli. Martin Tranmæl. Ester Samuelson. Anders Mørk. Aksel Zakariassen. Elisabeth Kolsrud. Adolf Olsen, Stavanger. Haugnes, Trondheim. Odd Humblen, Oslo. Håkon Thesen, Oslo. Einar Bergh, Oslo.

Vedtagelse av dagsorden.

Følgende forslag til dagsorden ble referert:

1. Normalvedtekter for forbundene og fagforeningene. Innstilling fra den nedsatte komité.
2. Den faglige og økonomiske situasjon. De forestående forhandlinger om lønnsjustering.
3. De tekniske funksjonærers organisasjonsforhold. Innstilling fra den nedsatte komité.
4. Fagorganisasjonens distriktsadministrasjon. Innstilling fra den nedsatte komité.
5. Revisjonsordningen i avdelingene. Innstilling fra den nedsatte komité.

Konrad Nordahl: I morgen kl. 9.30 skal statsministeren holde foredrag om den politiske situasjon, og vi må derfor utsette dagsordenens punkt 2 til i morgen.

Dagsordenen ble enstemmig godkjent.

Forretningsorden vedtas.

Følgende forretningsorden ble referert:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer *kun* ved L.O.'s Presse- og Informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretnings-

ordenen gis ordet bare 1 gang og høyst et minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.

3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Arbeidstiden settes fra kl. 9.30—13.00 og fra kl. 15.00—18.30.

Forretningsorden ble enstemmig godkjent.

Konstituering.

Konrad Nordahl: Da dette møtet faktisk er en fortsettelse av et tidligere møte, foreslår vi de samme dirigenter og sekretærer som sist, nemlig Torbjørn Henriksen, Oslo og Bernhard Berntsen, Bergen, som dirigenter, og Bjarne Dahlberg, Oslo, og Alf Olsen, Tromsø, som sekretærer.

De fire ble enstemmig valgt.

Torbjørn Henriksen overtok dirigentplassen og man gikk over til behandling av

DAGSORDEN PKT. 1:

Normalvedtekter for forbundene og fagforeningene.

Dirigenten ga ordet til komiteens formann, Jens Berg.

Jens Berg: I henhold til vedtaket på kongressen i 1949 oppnevnte sekretariatet i møte den 14. september 1949 en komité

som fikk i oppdrag å utarbeide forslag til normalvedtekter for de tilsluttede forbund og fagforeninger. Komiteens innstilling ble lagt fram for sekretariatet i november i fjor og etter at sekretariatet hadde behandlet den og foretatt visse endringer, ble forslaget sendt forbundene til uttalelse. Det var forutsetningen at vedtektene skulle tas opp til behandling på representantskapsmøtet i mai, men en besluttet da etter forslag fra administrasjonen å utsette behandlingen av den til dette representantskapsmøte.

I mellomtiden har komiteen etter oppdrag fra Landsorganisasjonens formann gjennomgått de innkomne merknader fra forbundene. Det administrasjonen sa da vi la fram utsettelsesforslaget i mai stemmer overens med komiteens syn, nemlig at de innkomne merknader fra forbundene ikke avviker noe vesentlig i forhold til innstillingen. De tilsvarende som komiteen har til forbundenes merknader er lagt fram her. Jeg forutsetter at man går gjennom innstillingen og forbundenes merknader og komiteens tilsvarende punktvis.

Et utvalg av komiteen har, ved siden av dette og etter oppdrag fra Landsorganisasjonens formann, drøftet å innføre bestemmelser i normalvedtektene når det gjelder så vel en fagforening, som medlemmenes *utmeldelse* av fagorganisasjonen. Utvalget har laget et utkast om dette. Jeg vil gjerne kalle det et råutkast. Vi forutsetter at saken blir tatt opp og diskutert her og at representantskapet gir sekretariatet fullmakt til å utarbeide nærmere regler for dette punkt så langt en i *prinsippet* gir sin tilslutning til tanken.

For øvrig viser jeg til følgende dokumenter som er lagt fram: Del I — Normalvedtekter for forbundene, Del II — Normalvedtekter for fagforeninger og Del III — Regler for valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress, samt forbundenes merknader til innstillingene og lovkomiteens tilsvarende til merknadene.

VEDTEKTER

for

..... forbund.

§ 1.

Forbundets virkeområde.

..... forbund som er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, er en landsomfattende sammenslutning av lønnstakere som kan organisere medlemmer og fagforeninger innenfor

Virkeområdet fastsettes etter vedtak av Landsorganisasjonens kongress.

§ 2.

Formål.

Forbundet har til formål:

1. å organisere medlemmer innenfor forbundets virkeområde og å opprette fagforeninger blant disse,
2. å påse at de tilsluttede fagforeninger blir ledet etter felles retningslinjer for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke mellom fagforeningene å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme og samordne lønnstakernes faglige økonomiske, sosiale og kulturelle interesser,
3. å opprette tariffavtaler (overenskomster) om medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår,
4. å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge,
5. å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a.:
 - a) at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnsseie hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet.
 - b) å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet,
6. å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunns-godene,

7. å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig,
8. å arbeide for utbygging av en sterk arbeiderpresse i Norge,
9. å arbeide for å sikre arbeiderrørsla forsamlingslokaler,
10. å holde ved lag og utvikle det internasjonale samarbeid,
11. å understøtte medlemmene under godkjent arbeidsnedlegging,
12. å støtte medlemmene ved alderdom og invaliditet og medlemmenes etterlatte ved dødsfall,
13. å arbeide for å utvide yrkesopplæringen blant unge arbeidere.

§ 3.

Medlemskap.

A. Opptakelse av enkeltmedlemmer.

1. Alle lønnstakere som har arbeid innenfor det virkeområde som er bestemt i § 1 og som godkjenner forbundets vedtekter, kan være medlemmer av forbundet.
2. Unntatt herfra er:
 - a) de lønnstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti som har et nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet hermed,
 - b) de som har tatt arbeid under godkjent arbeidsstans eller er ekskludert av fagforbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Disse kan ikke bli opptatt som medlemmer uten etter særskilt vedtak av forbundsstyret.
3. Med de unntak som er nevnt nedenfor kan en bare bli medlem gjennom en fagforening innen forbundet.
På steder der det ikke er forening kan medlemmer bli tatt inn direkte og bli administrert fra hovedkontoret etter avgjerd av forbundsstyret.

B. Opptakelse av fagforeninger og grupper.

1. Alle foreninger av lønnstakere som erklærer at de vil følge forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter og de vedtak som blir gjort av disse kan opptas som medlemmer.
2. Ikke mer enn én forening i samme fag eller yrke på samme sted kan opptas i forbundet.
3. På steder hvor det er flere direkte opptatte medlemmer skal disse i fellesskap danne en gruppe av forbundet. Grup-

pen velger en tillitsmann som danner bindeledd med forbundet. Når gruppen teller medlemmer skal den danne fagforening.

4. Tvist om medlemskap i forbundet blir avgjort av forbundsstyret med adgang til å anke tvisten inn for Landsorganisasjonen.
5. En eller flere fagforeninger på et sted eller i et distrikt kan opprette representantskap eller stedsstyrer (industrigrupper). Myndighets- og administrasjonsområdet for disse fastsettes ved instruks som godkjennes av forbundsstyret.

§ 4.

Forbundets organer.

Forbundets organer er:

1. Landsmøtet.
2. Landsstyret.
3. Forbundsstyret.

§ 5.

Landsmøtet.

1. Landsmøtet er forbundets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte skal som regel holdes hvert 4. år på sted og til tid som fastsatt av landsstyret eller forbundsstyret.
2. Vilkårene for at en forening skal ha rett til representasjon på landsmøtet er at den har stått i forbundet minst 3 måneder før landsmøtet er innkalt og ellers har oppfylt sine plikter.
3. Landsmøtet består av valgte representanter og av landsstyrets medlemmer. Foreningens representasjonsrett regnes ut etter gjennomsnittstallet etter betalt ordinær kontingent i de 3 siste måneder før landsmøtet skal kalles inn. Ingen fagforening kan dog ha mer enn representanter på landsmøtet.

Valg av representanter kan ikke finne sted før dagsordenen er behandlet av dem som skal delta i valget av representanter.

Til drøfting av landsmøtets dagsorden og valg av representanter skal det holdes særskilt(e) møte(r) blant dem som har stemmerett.

Valgbar som representant er bare den som har vært organisert i forbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorga-

nisasjon i minst 9 måneder før valget foretas og eller har sitt medlemskap i orden.

4. Skjemaer for fullmakter sendes fra forbundsstyret. De må være fylt ut og sendt inn til forbundet innen den frist som er satt av forbundsstyret. Fullmaktene skal være underskrevet av to av foreningsstyrets medlemmer.

Fullmaktene granskes av en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret. Komitéen legger sin innstilling fram for landsmøtet, som gjør endelig vedtak om fullmaktens godkjenning.

5. Tiden for landsmøtet skal fastsettes minst 6 måneder før det holdes. Melding om tidspunktet skal sendes foreningene sammen med utkast til foreløpig dagsorden for landsmøtet.
6. Foreninger, grupper (jfr. § 3, B, 3), landsstyret og forbundsstyret har rett til å sette fram forslag for landsmøtet. Forslagene må være kommet inn til forbundsstyret senest 4 måneder før landsmøtet holdes.

Forslag til dagsorden, forretningsorden og de innsendte framlegg skal av forbundsstyret sendes fagforeningene senest 2 måneder før landsmøtet.

7. Landsmøtet gjør vedtak om den endelige dagsorden og forretningsorden.
8. Ved avstemning på landsmøtet har hver representant en stemme. Sakene blir avgjort ved stemmeflertall. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet.

Landsstyrets medlemmer har ikke stemmerett i saker som angår ansvarsfrihet for de vedtak de har vært med på som medlemmer av landsstyret og forbundsstyret. Det samme gjelder saker om tvist mellom forbundsstyret og landsstyret blir lagt fram på landsmøtet. I slike saker har de bare tale- og forslagsrett.

9. Valgte sekretærer som ikke er medlemmer av landsstyret har tale- og forslagsrett.
10. Forbundets kontrollnemnd skal være til stede på landsmøtet, hvor dens medlemmer har talerett. Kontrollnemnda har forslagsrett i saker som den har plikt til å uttale seg om etter vedtektene. Forbundsstyret avgjør om sekretærer og avdelingsledere ved forbundskontoret skal være til stede.
11. Forbundet betaler den fastsatte godtgjøring til representantene på landsmøtet.

§ 6.

Landsmøtets myndighetsområde.

Landsmøtet har:

1. å behandle og gjøre vedtak i alle saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden. På dagsordenen skal alltid stå behandling av årsmeldinger og rekneskaper for landsmøteperioden,
2. å velge forbundets tillitsmenn.
Valg av tillitsmenn foregår ved særskilt valg og for øvrig etter reglene i punkt 3.
3. å velge medlemmer og varamenn til landsstyret. Av disse skal være faste medlemmer av forbundsstyret. Over halvparten av medlemmene i forbundsstyret skal ikke være fastlønte tillitsmenn. Ved valg av landsstyre skal så vidt mulig alle yrker innen organisasjonsområdet og alle distrikter være representert. Ved valg av tillitsmenn kreves det kvalifisert flertall. Har en ikke oppnådd det ved første gangs avstemning, foretas bundet valg mellom de to som har oppnådd det høyeste stemmetall. Får disse to samme stemmetall skal det foretas loddtrekning.
4. å velge kontrollnemnd på medlemmer. Formannen i nemnda skal velges ved særskilt valg etter de regler som er nevnt i punkt 3.
5. å velge representanter med varamenn til Landsorganisasjonens representantskap.
6. å foreta endringer i vedtektene for forbundet.
Benkeforslag om endringer i vektektene kan ikke tas opp til behandling på landsmøtet uten at det har samband med et forslag som er satt fram på vanlig måte.
7. å avgjøre ethvert stridsspørsmål mellom forbundsstyret og landsstyret, mellom den og de tilsluttede fagforeninger eller mellom fagforeningene innbyrdes, om ikke vedtektene fastsetter noen annen måte å gå fram på,
8. å fastsette kontingenten som skal betales til forbundet,
9. å treffe endelig avgjerd i saker om utelukking av medlemmer,
10. å fastsette godtgjøring for reiseutlegg, diet og tapt arbeidsfortjeneste i anledning av landsmøtet.

§ 7.

Ekstraordinært landsmøte.

1. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles av landsstyret når det oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner. Det samme har forbundsstyret plikt til å gjøre om minst halvdelen av medlemmene i forbundet krever det.
2. Det bør innkalles med minst 15 dagers varsel og kan bare behandle de saker som var årsaken til innkallingen.
3. Om tiden tillater det velges representanter til det ekstraordinære landsmøte på samme måten som bestemt i § 5. I motsatt fall møter de som var representanter på siste ordinære landsmøte. Landsstyret avgjør med bindende virkning hvilken framgangsmåte som skal nyttes.

§ 8.

Landsstyret.

1. Landsstyret er den høyeste myndighet i forbundet når landsmøtet ikke er samlet. Det gjør vedtak i alle spørsmål som ikke er avgjort på landsmøtet.
2. Landsstyret kommer sammen til møte så ofte forbundsstyret finner det nødvendig, dog minst en gang hvert år.
3. Møtene i landsstyret blir ledet av forbundets formann.
Ved stemmelikhet er formannens stemme avgjørende.
4. I landsstyret har forbundsstyrets medlemmer stemmerett i alle saker med unntak av de i § 9, punkt 1, nevnte saker.
5. Går noen av de valgte landsstyremedlemmer ut av forbundet, inntar varamennene deres plass for resten av landsmøteperioden.
6. Godtgjøring for reiseutlegg, diet og tapt arbeidsfortjeneste i anledning landsstyremøtene blir betalt av forbundet.

§ 9.

Landsstyrets myndighetsområde.

Landsstyret har:

1. å behandle og foreløpig godkjenne årsmelding, rekneskap og revisjonsberetning for foregående år,
2. å behandle og vedta generelle retningslinjer for forbundets tariffpolitikk i samsvar med § 2,

3. å foreta suppleringsvalg for den inneværende del av landsmøteperioden i tilfelle av at noen av de valgte tillitsmenn er fratrådt,
4. å fastsette tillitsmennenes lønninger og forbundsstyrets og kontrollnemndas godtgjøring,
5. å ta avgjerd i saker om utelukking av medlemmer,
6. å endre den godtgjøring landsmøtet har fastsatt for diet og tapt arbeidsfortjeneste om det er oppstått et åpenbart misforhold mellom priser og lønninger,
7. å utlikne ekstrakontingent i samsvar med § 19, pkt. 2.
8. å behandle alle saker som er innanket av medlemmer i forbundsstyret.
9. å behandle andre saker som er ført opp på dagsordenen.

§ 10.

Forbundsstyret.

1. Forbundsstyret har sitt sete i Det er vedtaksført når minst av medlemmene er til stede. Ved stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget.
2. Møter blir holdt så ofte det er nødvendig av hensyn til saksmengden.
3. Til forbundsstyrets møter har medlemmene møteplikt. Uteblir et medlem fra 3 møter etter hverandre uten at det melder gyldig forfall, skal det utelukkes fra forbundsstyret og første varamann rykker da opp som fast medlem.
4. Forbundsstyret gjør vedtak om hvilke funksjonærer i forbundet som skal delta i forbundsstyrets møter. De som deltar har ikke stemmerett.
5. Om det er meningsforskjell i forbundsstyret har mindretallet rett til å innanke følgende saker for landsstyret:
 - a) Utelukking av medlemmer.
 - b) Suspensjon av valgte tillitsmenn.
 - c) Anvendelse av forbundets og forsikringskassens midler.
 - d) Utskrivning av ekstrakontingent.
 - e) Tolkingstviser i henhold til § 11, pkt. 13.

§ 11.

Forbundsstyrets myndighetsområde.

Forbundsstyret har:

1. å lede forbundets virksomhet i samsvar med vedtektene, landsmøtets og landsstyrets vedtak,
2. å tilsette funksjonærer og å fastsette lønns- og arbeidsvilkår for dem,
3. å forvalte forbundets midler i samsvar med § 12, 3 og å gi løyvinger som ikke er fastsatt av landsmøtet eller landsstyret,
4. å fungere som styre for forbundets forsikringskasse i samsvar med kassens vedtekter,
5. å påse at medlemmene følger de retningslinjer som er trukket opp for forbundets virksomhet,
6. å lede tariffbevegelsen slik at den blir i samsvar med forbundets og Landsorganisasjonens formål, og de til enhver tid optrukne retningslinjer,
7. å bistå fagforeningene ved forhandlingene om lønns- og arbeidsvilkår,
8. å følge utviklingen på arbeidsmarkedet og i næringslivet,
9. å innkalle landsstyret og landsmøtet og forberede de saker som skal opp til behandling der,
10. å suspendere tillitsmenn og å avsette funksjonærer i samsvar med reglene i § 29,
11. å utlikne ekstrakontingent i samsvar med § 19, nr. 2,
12. å innstille representanter til Landsorganisasjonens kongress og å lede valget,
13. å avgjøre tvister om tolking av forbundets vedtekter,
14. å påse at det tegnes forsvarlig ansvarsforsikring for den valgte eller ansatte kasserer.

§ 12.

Hovedkontor, firmatekning og forvaltning.

1. Forbundet har sitt hovedkontor i
2. Forbundsstyret bestemmer hvem som skal forplikte forbundet.

3. Forbundet skal helst anbringe sine midler i bank, stats-, kommune-, hypotek- eller kredittforeningsobligasjoner. Dessuten kan midler nyttes til kjøp av fast eiendom og tegning av aksjer i foretak som forbundet har interesse av å være medeier i.
4. Alle rentebærende verdipapirer som tilhører forbundet skal oppbevares i bankdepot.
5. Forbundsstyret må til enhver tid påse at forbundets midler anbringes slik at de i påkommende tilfelle kan realiseres hurtig.

§ 13.

Revisjonen.

1. Revisjonen i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor.
2. Revisjonen skal gjennomgå rekneskapet, kasse og verdipapirer kritisk og tallmessig i samsvar med den instruks som Landsorganisasjonen har fastsatt. Revisjon av alle rekneskaper skal foregå kontinuerlig minst en gang hver måned. Kontroll av kassabeholdning, verdipapirer og bankbøker skal finne sted til ubestemt tid og minst 6 ganger om året. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelse skal innføres i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges forbundsstyret og kontrollnemnda.

Etter at disse instansene er gjort kjent med revisjonsprotokollen skal den undertegnes av forbundets formann.

3. Forbundets rekneskaper skal desideres av landsmøtet. Foreløpig desisjon foretas av landsstyret.
4. Alle rekneskaper skal være undertegnet av forbundets formann og kasserer og den revisor som har den daglige revisjon og revisjonskontorets sjef.
5. En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret plikter å være til stede på de møter der desisjonen foregår.
6. Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning de selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorer til sine møter.

§ 14.

Tariffkrav og tariffrevisjoner.

1. Setter forbundsstyret fram krav om ny tariffavtale må kravet godkjennes av sekretariatet i Landsorganisasjonen på forhånd.
2. Plassoppsving kan foretas når sekretariatet i Landsorganisasjonen har gitt godkjenning etter pkt. 1.
3. Fører ikke forhandlinger eller megling fram og forbundet vil sette arbeidsstans i verk, må godkjenning fra sekretariatet i Landsorganisasjonen innhentes.
4. Om en tariffbevegelse omfatter flere forbund eller fag, har forbundet plikt til å overlate ledelsen av forhandlingene til et forhandlingsutvalg i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter § 14, pkt. 5.
5. Fagforening tilsluttet forbundet kan ikke fremme krav om opprettelse av tariffavtale eller si opp tariffavtale uten forbundets godkjenning.
6. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvorefter forslaget blir å sende forbundet.
7. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale plikter den å sende forbundet opplysning om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkårene, om overtidsarbeid og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av avtalen.

Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 3 måneder før avtalen kan sies opp om det gjelder endring i den tariffavtale som gjelder.

8. Fagforening kan ikke på egen hånd gå til plassoppsving.
9. Fagforening kan ikke på egen hånd iverksette arbeidsstans.

§ 15.

Avstemning over tarifforslag.

1. Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer interesselvisten gjelder.
- Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.
2. Har flertallet av de medlemmer som interesselvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.

3. Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mere av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.
4. Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, sender forbundsstyret melding om avstemningen med innstilling til sekretariatet i Landsorganisasjonen om forslaget bør vedtas eller forkastes.
5. Omfatter en tariffbevegelse også andre forbund forholdes som bestemt i Landsorganisasjonens vedtekter § 15, punkt 5—10.

§ 16.

Arbeidsstans.

1. Når samtykke til å iverksette arbeidsstans foreligger eller om lockout er varslet, velger alle fagforeninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockoutnemnd. Foreningen fordeler konfliktstønaden og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av arbeidsstansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon.

Tar medlemmene annet arbeid må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden bort.

3. Arbeidsstansen kan ikke heves før foreningene som er interessert i den har uttalt seg. Foreningene kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.
4. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder, har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsetting av arbeidsstans.
5. Ved alle avstemninger følges reglene i § 15 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i fagforeningens vedtekter § 8.

§ 17.

Stønad under arbeidsstans.

1. Arbeidsstans satt i verk på den måten som er fastsatt i disse vedtekter gir alle medlemmer som omfattes av arbeidsstansen rett til stønad etter disse satser:

.....

Stønaden kan forbundsstyret sette opp eller ned under arbeidsstansen etter som det høver.

2. For å få rett til stønad må det enkelte medlem ha vært i arbeid på det tidspunkt da arbeidsstansen inntrådte og ha betalt kontingent til forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i minst uker før arbeidsstansen ble satt i verk.
3. Stønad betales ikke for første uke arbeidsstansen varer.
4. Medlemmer som var syke da arbeidsstansen ble satt i verk, har krav på stønad fra den dagen de blir friskmeldt mot å legge fram legeattest om det. Medlemmer som er utskrevet til militærtjeneste da arbeidsstansen ble satt i verk, får stønad fra den dag de blir dimittert. Se punkt 2 foran.
5. Ved utbetaling av stønad trekkes fra skyldig kontingent.
6. Senest 4 uker etter at arbeidsstansen er hevet sender fagforeningen fullstendig og revidert rekneskap over de utbetalinger arbeidsstansen har ført med seg.

§ 18.

Særorganisasjoner etc.

Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.

§ 19.

Kontingent.

1. Landsmøtet fastsetter den ordinære kontingent. Den skal så lenge vedtektene for så vidt ikke blir endret være
 Kontingenten fordeles slik:
 Til forbundskassen kr. pr. kontingentmerke.
 « forsikringskassen kr. pr. kontingentmerke.
 Kontingenten for direkte medlemmer er kr.
2. Ekstraordinær kontingent kan utskrives av landsmøtet, landsstyret og forbundsstyret.

§ 20.

Kontingentens innbetaling.

1. Den ordinære kontingent innbetales av fagforeningen til forbundet en gang om måneden og senest innen den 15. i den derpå følgende måned.

2. Foreningen er ansvarlig for de kontingentmerker som er sendt den fra forbundet.
3. Foreningen sender sammen med kontingenten oppgjørsskjemåer og kontingentlister underskrevet av kassereren.
4. Resterer en forening kontingent for mer enn 1 måned uten at forbundsstyret har samtykket i det, kan den strykes som medlem av forbundet.
5. Kontingenten betales for alle årets uker eller måneder.
6. Ekstraordinær kontingent skal innbetales av foreningen til de tider som er fastsatt av forbundsstyret eller landsstyret.

§ 21.

Kontingentfrie medlemmer.

1. Under sykdom, arbeidsløshet, arbeidsstans eller militærtjeneste i lengre tid enn 1 uke fritas medlemmer for kontingent om de ikke har ordinær lønn.
2. Medlemmer som arbeider på innskrenket tid og ikke har større fortjeneste pr. uke enn det som svarer til 24 timer etter tariffavtalen, er fritatt for kontingent *annen hver uke*.
3. De medlemmer som har fått arbeidsevnen nedsatt på grunn av alderdom, sykdom eller vanførhet og som følge herav har fått sin lønn nedsatt eller har fått pensjon, kan av forbundsstyret gis hel eller delvis fritaking for kontingent.
4. I tilfelle som nevnt i punkt 1, 2 og 3 må vilkåra for fri kontingent eller for redusert kontingent bevisliggjøres overfor foreningens kasserer.

§ 22.

Overflytting av medlemskap.

1. Medlemmer kan overflyttes fra en fagforening innen forbundet til en annen og fra et forbund innen Landsorganisasjonen til et annet. I slike tilfeller må medlemmet fylle vilkåra for overflytting i Landsorganisasjonens vedtekter.
2. Overflytting av medlemmer fra en fagforening til en annen innen samme forbund skjer på den måten at foreningens formann eller kasserer i medlemsboka gir bekreftelse på at medlemmet har oppfylt sine plikter. I tilfelle medlemmet skal overføres til annet forbund, skal medlemsboka innsendes til forbundet som foretar overføringen.
3. Ved overføring får medlemmet straks alle rettigheter i det nye forbund i forhold til sitt medlemskap i tidligere forbund.

4. Overflytting skal finne sted innen to måneder etter at medlemmet har tatt arbeid innenfor et annet forbunds virkeområde.
5. Har ikke forbundet noen forening på det sted medlemmet er sysselsatt, skal en opptas som direkte medlem av forbundet. I slike tilfelle sendes medlemsboka inn til forbundet og medlemmet betaler kontingent en gang i måneden.

§ 23.

Medlemskap for utlendinger.

1. Medlemmer fra utenlandske forbund som forbundet har gjensidig overenskomst med og som har hatt sin medlemsbok i orden i minst 3 måneder, opptas i forbundet om vilkåra ellers er til stede, med fulle rettigheter reknet fra den tiden medlemmet ble organisert.
2. Et medlem fra utenlandsk organisasjon som forbundet ikke har gjensidig overenskomst med og som har sin medlemsbok i orden, kan opptas som medlem uten å betale innskrivningskontingent. Medlemmets rettigheter blir reknet fra den dag det blir opptatt i forbundet.
3. Utenlandsk lønnstaker som ikke har sin medlemsbok i orden må ikke opptas i forbundet før en gjennom forbundsstyret har undersøkt om vilkåra for opptaking er til stede.
4. For utenlandsk lønnstaker som blir overflyttet til forbundet, skal det utskrives ny medlemsbok. Denne betales av medlemmet selv.

§ 24.

Hvilende rettigheter for medlemmer.

1. Medlemmer som reiser ut av landet, kan søke forbundet om å få beholde sine rettigheter. Også ellers kan forbundsstyret på søknad gi hvilende rett.
2. Om slikt medlem vender tilbake til landet før det har gått 3 år, beholder det alle de rettigheter i forbundet som det hadde da det reiste utenlands.

§ 25.

Kampfondet.

1. Forbundet har plikt på seg til å opparbeide et kampfond som svarer til minst kr. 100.00 pr. forbundsmedlem.
2. Kampfondets midler skal anbringes slik at de hurtig kan nyttes til stønad når situasjonen krever det.

§ 26.

Uravstemning.

1. Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker.
2. Avstemningen kan holdes blant alle fagforeninger eller blant bestemte fagforeninger.
3. Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle medlemmer kan avgi stemme.
4. Fagforeningen sender inn stemmene til forbundsstyret i forseglet konvolutt etter at opptelling er foretatt.
5. Fagforeningsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen.
6. Saka blir avgjort ved simpelt flertall.

§ 27.

Utelukking av foreninger og enkeltmedlemmer.

1. Fagforeninger som setter seg utover forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter eller vedtak kan utelukkes fra medlemskap etter vedtak av landsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at foreningen har fått skriftlig melding om det, påankes til landsmøtet, uten at klagen har oppsettende virkning.
2. Enkeltmedlemmer kan utelukkes etter vedtak av forbundsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at medlemmet har fått skriftlig melding om det, påankes til landsstyret uten at klagen har oppsettende virkning.

§ 28.

Oppløsning av fagforening.

Om en fagforening oppløses, tilfaller alltid foreningens aktive forbundskassen om ikke forbundsstyret gjør vedtak om noe annet.

§ 29.

Suspensjon fra tillitsvern og avskjed av funksjonærer.

1. Tillitsmenn i forbundet kan suspenderes fra sine tillitsvern av forbundsstyret eller av landsstyret. Suspensjonen kan skje med tap eller bibehold av lønn.

Vedtaket om suspensjon må legges fram for landsmøtet til endelig avgjerd.

Den suspenderte har i slikt tilfelle talerett på landsmøtet.

2. Funksjonærer kan oppsies av forbundsstyret med de frister som er avtalt. De kan avskjediges av forbundsstyret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.
3. I tilfelle av suspensjon eller avskjed har landsstyret eller forbundsstyret alltid fullmakt til å treffe en midlertidig ordning med tilsetting av nye tillitsmenn eller funksjonærer inntil saken er endelig avgjort.

§ 30.

Avgjerd av tvister.

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til klage til landsstyret eller førstkommende landsmøte. På samme måten avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

Del II.

NORMALVEDTEKTER

*for fagforeninger i forbund tilsluttet
Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.*

..... forening tilsluttet forbund
er en sammenslutning av lønnstakere innenfor

§ 1.

Oppgaver.

Fagforeningen har som oppgave:

1. å arbeide for det formål og etter de retningslinjer og synspunkter som går fram av vedtektene for forbund og av vedtektene for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon,
2. å søke å organisere alle lønnstakere som kommer inn under foreningens organisasjonsområde,
3. å vareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen,
4. å påse at det blir dannet tillitsmannsutvalg (klubbstyrer) ved de enkelte arbeidsplasser,
5. å behandle spørsmål om opptakelse, overføring eller utelukking av medlemmer,

6. å samle inn lønnsstatistikk til bruk for forbundet,
7. å utbetale stønad under godkjent streik eller lockout,
8. å bistå medlemmene eller deres etterlatte ved utbetaling av stønad i samsvar med forsikringskassens vedtekter,
9. å samle inn og sende til forbundet og den samorganisasjon som foreningen hører inn under kvartalsvise oppgaver over antall arbeidsplasser, antall lønnstakere og antall organiserte som kommer inn under fagforeningens organisasjonsområde,
10. å slutte seg til det faglige utvalg på stedet i samsvar med vedtektene for De faglige Samorganisasjoner,
11. å virke for fremme av opplysningsarbeidet blant medlemmene,
12. å utføre andre oppdrag som blir gitt av forbundet og samorganisasjonen.

§ 2.

Medlemskap.

1. Med de unntak som er nevnt i forbundets vedtekter § 3, pkt. 2 kan alle lønnstakere som godtgjør at de har arbeid i en av de arbeidsgrener som hører inn under foreningens *organisasjonsområde* bli medlem av foreningen.

Blir de opptatt er de dermed medlemmer av forbundet.

2. Vilråra for medlemskap er for øvrig at medlemmet godtar foreningens, forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter og vedtak i samsvar med disse.
3. Om en gir uriktige opplysninger eller unnlater å gi opplysninger av betydning for medlemskapet når en blir tatt inn som medlem og på den måten villeder foreningen, kan medlemskapet bli omgjort uten at en har krav på å få tilbake kontingent og avgift som er betalt.

Før omgjøring av slikt medlemskap skjer må vedkommende få høve til å forklare seg.

4. Blir det strid om et medlem har rett til å bli tatt opp eller bli stående i foreningen, treffer medlemsmøtet avgjerd i saka. Avgjerda kan påklages til forbundsstyret.
5. Streike- eller blokadebrytere kan under ingen omstendighet bli medlem før vedkommende har ordnet sitt mellomværende med det forbund som saka hører inn under.

§ 3.

Innmeldingsavgift.

1. Medlemmer betaler kr. i innmeldingsavgift. Når en betaler innmeldingsavgiften skal en få forbundets og fagforeningens vedtekter og medlemsbok. Av innmeldingsavgiften betales kr. til forbundet.

Et medlem som har stått i et forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, kan tas opp igjen som nytt medlem om vilkåra ellers er til stede for det. I slike tilfelle må vedkommende betale minst kr. i innmeldingsavgift som tilfaller

2. Er den gamle medlemsboka brukt opp eller forbundet gjør vedtak om å innføre ny medlemsbok, betaler medlemmet boka om foreningen ikke gjør vedtak om noe annet.

§ 4.

Medlemskontingent.

1. Foreningen fastsetter sjøl kontingenten sin, så langt den holder seg til det som er sagt i forbundsvedtektenes §§ 19, 20 og 21. Ingen må likevel betale mindre enn kr. i hver kontingentklasse.
2. Ethvert medlem plikter sjøl å ta vare på medlemsboka si.
3. Alle medlemmer må betale kontingent for hver kalenderuke (kalendermåned) og sjøl sørge for fristempelmerker (se § 21 i forbundsvedtektene).
4. Resterer et medlem merker for mer enn 4 uker, plikter foreningen å stryke det og gi melding om det til forbundet.

§ 5.

Årsmøte og medlemsmøter.

1. Ordinært årsmøte blir holdt senest innen utgangen av Årsmøtet blir kunngjort med minst 7 dagers varsel. Dagsordenen skal gå fram av kunngjøringa. Andre saker enn de som er ført opp kan ikke tas opp til behandling. På årsmøtet skal foretas valg og behandling av rekneskap.
2. Valg av styre foretas på hvert årsmøte. Formann, nestformann, kasserer og sekretær velges ved særskilt valg. Har foreningen fastlønnte tillitsmenn som velges av foreningen, skal funksjonstiden for disse være like lang som landsmøteperioden i Landsorganisasjonen.

3. Valgene foregår ved hemmelig avstemning. For å bli valgt må en ha fått absolutt flertall. Oppnåes ikke dette ved første gangs avstemning foretas bundet valg mellom de to som har fått flest stemmer.
4. Årsmøtet velger 2 revisorer til å føre kontroll med foreningens rekneskaper. Funksjonstiden er 2 år, likevel slik at én står på valg ved hvert årsmøte. Første gang avgjøres funksjonstiden ved loddtrekning. Ved dødsfall eller ved annen avgang, velges ny revisor for resten av funksjonstiden. Valget foregår på første medlemsmøte.
5. Et medlem har plikt til å ta på seg tillitsverv som foreningen eller forbundet velger det til.
6. Medlemmer som ønsker saken tatt opp i foreningsmøte skal sende forslag om det til styret. Forslag som ikke er kommet inn 1 uke før medlemsmøte holdes kan ikke forlanges behandlet før på det etterfølgende møte.
7. Ekstraordinært årsmøte skal innkalles når styret, eller når minst 25 prosent av medlemmene forlanger det. Forbundsstyret kan også forlange innkalt til ekstraordinært årsmøte. På det ekstraordinære årsmøte kan bare behandles de saker som har vært foranledning til innkallinga. Slikt årsmøte kan innkalles med 2 dagers varsel.
8. Medlemsmøte holdes så ofte styret gjør vedtak om det, likevel minst en gang hvert kvartal. Dagsordenen bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd. Forslag som er kommet inn fra medlemmer i samsvar med pkt. 6 i denne paragraf skal føres opp på dagsordenen.
9. På medlemsmøter som behandler spørsmålet om oppsiing av tariffavtalen (overenskomsten), om plassoppsiing eller om avstemning over forslag til tariffavtale, kan ikke andre saker behandles. Alle avstemninger over disse spørsmål skal foregå *skriftlig*. Ellers er det skriftlig avstemning når $\frac{1}{2}$ av dem som har møtt fram krever det.
10. På ordinært og ekstraordinært årsmøte samt medlemsmøter blir alle saker med unntak av den som etter vedtektene krever absolutt flertall avgjort ved stemmeflerhet. I tilfelle av stemmelikhet er framlegget forkastet. Gjelder avstemningen oppsiing av overenskomst, plassoppsiing eller spørsmålet om arbeidsnedlegging, skal stemmesedlene sendes for-

- bundsstyret med melding om hvor mange medlemmer fagforeningen har på det tidspunkt avstemningen fant sted.
11. De som er medlemmer i andre forbund, kan delta i foreningens møter såfremt de etter Landsorganisasjonens vedtekter har rett til å opprettholde sitt medlemskap i et annet forbund. De har talerett, men ikke stemmerett. I tariffspørsmål har slike medlemmer også stemmerett om saka gjelder deres egne lønns- og arbeidsvilkår.

§ 6.

Styret.

1. Fagforeningens styre skal bestå av minst 5, høyst 9 medlemmer med minst 3 varamenn.
2. Styret leder foreningen i samsvar med vedtektene, landsmøtets og årsmøtets vedtak.
3. Formannen har den daglige ledelse av foreningen.
4. Nestformannen skal fungere som formann dersom formannen har forfall.
5. Sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med formannen.
6. Kassereren fører rekneskapene for foreningen etter regler som er fastsatt av forbundsstyret.
7. Styret er vedtaksført når minst medlemmer, inklusive varamenn, er til stede. Er det stemmelikhet, gjør formannens stemme utslaget.
8. Styret har til enhver tid rett til å kreve lagt fram for seg rekneskapene. Forbundsstyret kan videre kreve at rekneskapene gjennomgås av Landsorganisasjonens tilsynsrevisor etter samråd med Landsorganisasjonens revisjonskontor.

§ 7.

Tariffkrav — tariffrevisjoner.

1. Fagforeningen kan ikke overfor arbeidsgiverne fremme krav om ny tariffavtale, opprette eller si opp tariffavtale uten forbundets godkjenning.
2. Vil en fagforening fremme krav om endringer i lønns- og arbeidsvilkår, skal saken først forberedes av fagforeningen, hvorefter forslaget blir å sende forbundet.
3. Vil en fagforening si opp tariffavtalen eller vil den stille krav om ny tariffavtale, plikter den å sende forbundet opp-

lysning om hvor mange arbeidere som omfattes av avtalen, hvor mange som er organisert, om lønns- og arbeidsvilkåra, om overtidsarbeid, og om det er inngått akkordavtale som ikke går fram av tariffavtalen. Melding om dette må sendes forbundsstyret innen 2 måneder før avtalen kan sies opp om det gjelder endring i tariffavtalen.

4. Fagforeningen kan aldri på egen hånd gå til plassoppsøing.
5. Fagforeningen kan aldri på egen hånd iverksette arbeidsstans.

§ 8.

Avstemningsregler.

1. Ved avstemning over ny tariffavtale skal stemmesedlene forsegles og oppbevares av styret eller stemmestyret i foreningen (om slikt er valgt) inntil avstemningen innen tariffområdet er avsluttet for alle som skal delta i den.
2. Styret eller stemmestyret foretar deretter opptelling og fører resultatet inn i protokoll. Stemmeresultatet og stemmesedlene skal sendes forbundet. Resultatet må ikke i noen form offentliggjøres før forbundet har gjort vedtak om det.
3. Rett til å delta i avstemningen om ny tariffavtale har alle medlemmer ved bedrifter som tariffavtalen gjelder.
4. I fagforening der medlemmene stadig skifter arbeidssted, har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
5. Når en fagforening får seg forelagt en landsomfattende tariffavtale som bestemmer lønns- og arbeidsvilkårene for hele faget har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
6. Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.
7. Medlemmer som under arbeidsstans uten gyldig grunn lar være å stemme over forslag til ny overenskomst mister retten til fortsatt stønad. Tvister mellom en forening og medlemmene om denne bestemmelse avgjøres av forbundsstyret.
8. For øvrig gjelder § 15 i forbundets vedtekter.
9. Blir det tvist mellom en forening og forbundet om bruken av avstemningsreglene, avgjør Landsorganisasjonens sekretariat tvisten. Unntak herfra er bestemmelsen i punkt 7, 2. setning, i denne paragraf.

§ 9.

Arbeidsstans.

1. Om det forbund fagforeningen er tilsluttet, har vedtatt å sette arbeidsstans i verk, eller en lockout er varslet, velger alle foreninger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockout-nemnd. Foreningen fordeler konfliktsstønad og øver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.
2. Så lenge arbeidsstansen varer må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av stansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Den som gjør det, er blokade- eller streikebryter. Melding om det sendes straks til forbundsstyret.
3. Forbundsstyret treffer avgjørd i hvert enkelt høve om navnene på streike- eller blokadebryterne skal offentliggjøres.
4. Tar medlemmene annet arbeid må de gi melding om det til foreningen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden under arbeidsstansen bort.
5. Ingen organisert arbeider må søke arbeid etter endt lovlig streik eller lockout før alle medlemmer ved bedriften som var med i arbeidsstansen har fått igjen arbeidet sitt.
Den som tar arbeid i strid med dette, rammes av bestemmelsen i punkt 2 i denne paragraf. I særlige tilfelle kan avdelingsstyret gjøre unntak.
6. Arbeidsstansen kan som regel ikke heves før foreningen som er interessert i den har uttalt seg. Foreningen kan heller ikke heve arbeidsstansen før forbundsstyrets samtykke er gitt.
7. Bare de medlemmer som interesselvisten gjelder har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsetting av en arbeidsstans.
8. Ved alle avstemninger følges reglene i § 8 i disse vedtekter og for øvrig avstemningsreglene i forbundets vedtekter § 15.

§ 10.

Foreningens plikter overfor forbundet og Landsorganisasjonen.

1. Foreningens vedtekter må ikke inneholde noe som strider mot forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter, formål eller lovlige vedtak.

2. Ingen særorganisasjoner, celler eller grupper eller aksjonsutvalg må dannes, som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen, eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.

§ 11.

Utelukking av medlemmer.

1. Om noen har opptrådt som streike- eller blokadebryter skal vedkommende straks utelukkes som medlem av foreningen.
2. Medlem som handler i strid med fagforeningens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte.
3. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan utelukkes etter vedtak i medlemsmøte med $\frac{2}{3}$ flertall.

I stedet for utelukkelse kan på samme måte gjøres vedtak om suspensjon for kortere eller lengre tid.

Suspenderte medlemmer må i den tid de er suspendert betale kontingent, men de har ikke høve til å delta i avdelingens møter, og har ingen rettigheter i forbundet i den tid suspensjonen varer.

4. Om en slik sak som er nevnt i pkt. 1, 2 og 3 står på dagsordenen, har styret i foreningen plikt til å varsle vedkommende slik at han kan være til stede på møtet og forsvare seg.
5. Den som blir utelukket etter dette vedtak kan klage til forbundsstyret, som tar endelig avgjerd. Slik klage må være kommet inn til forbundsstyret innen 2 måneder etter at vedtaket er gjort. Slik klage har ikke oppsettende virkning.
6. Utelukkelse av medlemskap fører alltid med seg at medlemmet mister alle tillitsverv i fagbevegelsen og kan heller ikke delta i fagforeningsmøter.

§ 12.

Suspensjon fra tillitsverv, oppsigelse og avskjed av funksjonærer.

1. Såfremt et medlem av styret gjør seg skyldig i straffbar eller ukollegial handling kan styret med alminnelig flertall suspendere vedkommende fra tillitsvervet.
2. Slik suspensjon skal straks innberettes til forbundsstyret til godkjenning inntil medlemsmøte blir holdt.

3. Godkjenner forbundsstyret suspensjonen, velger styret seg imellom, inntil medlemsmøte kan holdes, en av styrets medlemmer til å utføre de plikter som pålå den suspenderte.
4. Saken forelegges for første medlemsmøte til behandling.

Til dette møte skal den suspenderte innkalles og gis høve til å gjøre rede for seg.

5. Blir suspensjonen fra tillitsvervet stadfestet på medlemsmøtet, foretar også dette valg av ny tillitsmann i stedet for den suspenderte.
6. Har den suspenderte lønn som tillitsmann, kan suspensjonen skje med eller uten bibehold av lønnen.
7. Den suspenderte kan innen en måned etter at han har fått varsel om suspensjonen påklage denne til forbundsstyret, som kan pålegge foreningen å holde medlemsmøte til behandling av saken.
8. Når suspensjonssaker er endelig avgjort kan foreningen ta opp spørsmålet om utelukking av den suspenderte.
9. Funksjonærer i foreningen kan oppsies av styret med de frister som er fastsatt i tilsetningsvilkåra. De kan avskjediges av styret om det mener å ha rettslig grunnlag for det.

§ 13.

Oppløsning av foreningen.

1. Foreningen kan ikke oppløses uten forbundsstyrets godkjenning om ikke forbundsstyret gjør vedtak om noe annet.
2. Om foreningen oppløses, tilfaller alltid foreningens aktiva forbundskassen.

§ 14.

Tolking av disse vedtekter.

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. De blir avgjort av forbundsstyret med rett til klage til landsstyret eller førstkommande landsmøte. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke direkte er løst i vedtektene.

§ 15.

Særvetekter.

Om foreningen finner det nødvendig har den rett til å gjøre vedtak om tillegg til disse vedtekter for sin lokale virksomhet. De skal legges fram for forbundsstyret og godkjennes av det.

Del III.

REGLER

om valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress

1. Så snart innkalling til kongress er foretatt sender forbundsstyret melding til hver fagforening om det med anmodning om innen en av forbundsstyret fastsatt frist å framkomme med forslag på representanter.
2. Etter at forslagene er kommet inn, foretar forbundsstyret den endelige innstilling. Det skal så vidt mulig tas omsyn til at de forskjellige landsdeler og yrker blir representert.
3. Er forbundets landsmøte berammet når meldingen om kongressen blir gitt, kan innstillingen av representanter med varamenn foretas av landsmøtet.
4. Sammen med dagsordenen til kongressen sendes forbundsstyrets, eventuelt landsmøtets, innstilling på representanter med varamenn ut til fagforeningen, som foretar det endelige valg i samsvar med reglene i Landsorganisasjonens vedtekter.
5. Valget av representanter skal finne sted etter at dagsordenen til kongressen er behandlet. I dette møte kan ikke andre saker føres opp på dagsordenen for foreningen.
6. Valget av representanter skjer under ett for hele landet. I fagforeningsmøtene avgir hver enkelt stemme på så mange representanter med personlige varamenn som forbundet har rett til.
For øvrig vises til Landsorganisasjonens vedtekter § 5.

FORBUNDETS MERKNADER

til:

Del I.

Forbundenes normalvedtekter med Komiteens tilsvær:

Til § 1: Forbundets virkeområde:

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
«Innledningen til vårt forbunds nåværende forbundslov er bygget på de særegne forhold som er til stede i og med at Bygningsindustriarbeiderforbundet ikke bare er et spesielt bygningsforbund, men at de har i massevis av bedrifter som tilvirker materialer till bygningsindustrien. For å markere dette mener en at man for vårt forbunds vedkommende bør

beholde den innledning vi allerede har, men gi til kjenne at forbundet er tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.»

2. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

«§ 1 tilføyes følgende: «— og skal dette respekteres av de tilsluttede forbund.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen har intet imot at forbundet inntar en mer spesifisert betegnelse av forbundets virkeområde, og den foreliggende innstilling dekker også dette.
2. Det sier seg selv at bestemmelsen om et forbunds virkeområde skal respekteres. Det tilligger Sekretariatet og representantskapet til enhver tid å påse at vedtektenes bestemmelser for så vidt følges.

Til § 2: Formål.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

«En har de samme anførsler å gjøre når det gjelder formålsparagrafen, som er nevnt foran, i og med den viktige stilling man står overfor f. eks. ved den kooperative produksjon innenfor byggevirksomheten. For øvrig skulle L.O.'s forslag og forbundets § 1 kunne samarbeides.»

2. Norsk Skotøyarbeiderforbund:

«40 timers uken, og støtte til kooperasjonen tas med.»

3. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

«I utkastet til forbundsvedtektene § 2, pkt. 3, kan forbundsstyret tenke seg følgende ordlyd (skjønt en vil bemerke at forbundsstyret ikke har hatt tilstrekkelig tid til å drøfte saka etter at svaret fra vår lovkomité forelå):

.. å bedre og trygge medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår ved oppretting av tariffavtaler (overenskomster) eller på annen høvelig måte»

4. Norsk Sjømannsforbund:

Vedr. punkt 5 a: «Her har vårt forbundsstyre ikke funnet det riktig å innta i vedtektene noe som for vårt forbund måtte få følgende ordlyd: «Å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a. at skipsfarten blir overført til samfundseie o.s.v.» «Vi har på dette punkt innskrenket oss til i samme paragraf, punkt 5 å formulere dette slik:»

«Å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved å sikre medlemmene en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.»

5. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Vedr. punkt 12: «Vi foreslår uttatt følgende ordlyd (ved alderdom og invaliditet) den gjenstående ordlyd bibeholdes. *Motivering:* Den bør uttas av den grunn at den kun egner seg for de forbund der har kasser til disse formål. For øvrig mener vi at stat og kommune bør ha denne forpliktelse, å støtte ved alderdom og invaliditet i langt større grad enn nå er tilfelle. Det blir altfor stor økonomisk påkjenning for de enkelte forbund å opprette kasser til dette formål.»

Fra Komiteen:

1. En har intet å bemerke til at Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund inntar en slik bestemmelse som den foreslåtte endring gir uttrykk for.
2. Denne merknad dekkes i § 2, nr. 2 og 6 i den foreliggende innstilling. En oppslutning om og støtte til kooperasjonen bør skje ved særskilt vedtak av kongressen.
3. Merknaden tar tydeligvis sikte på forholdene i etatsforbundene i statstjenesten, hvor lønns- og arbeidsvilkår er fastsatt ved regulativ. Komiteen har intet imot at det i disse forbunds vedtekter medtas en formulering som dekker meningen i de merknadene som Telegraf- og Telefonforbundet gjør.
4. Så vidt komiteen kan se, er meningen i de merknadene som Sjømannsforbundet gjør tilstrekkelig dekket i forslaget § 2, punkt 5.
5. En finner å måtte opprettholde punkt 12 i forslaget. Såfremt et forbund ikke har særskilt kasse eller institusjon til støtte for medlemmene i de tilfelle som er nevnt i punkt 12, er det selvsagt adgang for forbundene til å sløyfe punktet i sine vedtekter.

Til § 3: Medlemskap.

B: Opptakelse av fagforeninger og grupper:

Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

«Punkt 2. Hvis tolking av dette punkt kan lede til påbud om sammenslutning av igangværende foreninger, foreslår komiteen følgende ordlyd: «Vanlig kan ikke mer enn en forening i samme fag eller yrke på samme sted opptas i forbundet.»

Fra Komiteen:

Norsk Bekledningsarbeiderforbunds merknader må bero på en misforståelse. Komiteens innstilling tar nettopp sikte på at det kan opprettes flere foreninger innen samme forbund på et sted, såfremt forbundet omfatter flere fag eller yrker.

Til § 4: Forbundets organer.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

«Her må forbundet i henhold til sin oppbygging beholde forbundets nåværende § 2.»

2. Tobakkarbeiderforbundet i Norge:

«På grunn av vårt forbunds medlemsvise sammensetning har vi intet behov for et landsstyre som er nevnt i § 4. Av den grunn skulle §§ 8 og 9 bortfalle, idet de saker som der er tillagt et landsstyre måtte enten overlates til forbundsstyret eller til landsmøtet. Dette vil vårt forbundsstyre til den tid forbeholde seg rett til ved forslag til kommende landsmøte.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen har ikke noe å innvende mot merknaden fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Det må tilligge hvert forbund å utforme paragrafen etter den oppbygging vedkommende forbund har. Imidlertid vil komiteen slå fast at når det gjelder forbundenes *besluttende organer*, må innstillingens § 4 være bindende for alle forbund.
2. Hvor de faktiske forhold ligger slik an at det ikke er behov for 3-deling i § 4, må de forbund som ikke har forbundsstyre eller landsstyre selvsagt ha adgang til å sløyfe disse bestemmelser.

Til § 5: Landsmøtet.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

«Punkt 1. Komiteen finner at landsmøtet bør fastsette hvor neste landsmøte skal holdes.

Punkt 3. Her foreslår komiteen denne ordlyd: «Foreningens representasjonsrett regnes ut etter gjennomsnittstallet etter innrapportert medlemstall o.s.v.»

2. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Punkt 2. «Her må ordlyden 3 måneder forandres til 9 måneder, da det ellers ikke vil bli i samsvar med siste av-

snitt i punkt 3, da det her kreves 9 måneders medlemskap for å være valgbar.»

Punkt 3. første avsnitt forandres således: «Landsmøtet består av valgte representanter fra avdelinger og av landsstyrets medlemmer. Størrelsen av representasjonen bestemmes av de enkelte forbund, og reglene herfor tilføyes under dette punkt. Avdelingenes representasjonsrett regnes ut etter gjennomsnittstallet etter betalt ordinær kontingent i de siste 3 måneder før landsmøtet kalles inn, medlemmer der er fritatt for kontingent etter forbundets lover teller med ved beregningen av representasjonen.»

Punkt 9 utgår. *Motivering:* «Da både landsstyrets medlemmer og de valgte representanter har tale og forslagsrett i alle saker, finner vi punkt 9 unødvendig.»

3. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

Foreslår punkt 3 sålydende: «Landsmøtet består av valgte representanter. Foreningens representasjonsrett regnes etc.»

Punkt 8, annet avsnitt sålydende: «Landsstyrets og forbundsstyrets medlemmer har tale, og forslagsrett, men ikke stemmerett.»

4. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

«I punkt 6, første ledd, forandres tidsfristen for innsendelse av forslag til landsmøtet fra 4 — til 3 måneder.»

Fra Komiteen:

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbunds merknader kan ikke tiltres. En finner det uriktig at det ene landsmøte skal binde et landsstyre eller forbundsstyre når det gjelder stedet for neste landsmøte.

Til forbundets merknader til punkt 3 anføres at representasjonsretten til et landsmøte bør regnes ut i henhold til betalt ordinær kontingent.

2. Komiteen finner ikke å kunne gå med på merknadene fra Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund i det 3-måneders fristen er en følge av at landsmøte må innkalles med 6 måneders varsel. Punkt 3 forutsetter at hvert enkelt forbund bestemmer representasjonen til sitt landsmøte.

Komiteen finner at punkt 9 må opprettholdes, idet den gir valgte sekretærer som ikke er medlemmer av landsstyret adgang til landsmøtet med tale- og forslagsrett.

3. En viser til det som er anført ovenfor.

Merknaden til punkt 8 kan ikke tiltres. Det er nok å hen- vise til at vedtektene for Landsorganisasjonen gir Sekretari- atets medlemmer talerett på kongressen.

4. Komiteen opprettholder sitt forslag på en 4-måneders frist.

Til § 6: Landsmøtets myndighetsområde.

1. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Punkt 3 foreslår vi utgår i sin helhet: *Motivering:* «Dette punkt egner seg ikke til normalvedtekt, og hvert forbund må her stå fritt, idet det må settes inn den ordlyd her som passer for de enkelte forbund.»

2. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

«Det er etter vår oppfatning en uoverensstemmelse mel- lom §§ 6 og 9 om landsmøtets og landsstyrets myndighets- område. Vi mener det i § 6 bør inntas et punkt med noen- lunde slik ordlyd: å trekke opp retningslinjer for forbundets lønnspolitikk og øvrige virksomhet i landsmøteperioden». «En mener nemlig at det er vesentlig at en sørger for på landsmøtene å få tilfredsstillende retningslinjer for forbun- dets virksomhet i den kommende periode, så langt dette er mulig, og at en ikke bare nøyer seg med å sette punktum for den perioden som er gått.

I § 6, punkt 7, er det trolig en trykkfeil, idet punktet ven- telig skal lyde: «å avgjøre ethvert stridsspørsmål mellom forbundsstyret og landsstyret, mellom disse og de tilsluttede fagforeninger o.s.v.»

Fra Komiteen:

1. Det sier seg selv at forbundene kan vedta den bestemmelse de finner mest praktisk for seg.
2. Til merknadene fra Norsk Telegraf- og Telefonforbund an- fører komiteen at det vil være lite hensiktsmessig å ta med en bestemmelse om at landsmøtet skal trekke opp retnings- linjer for forbundets lønnspolitikk for en så lang periode som 4 år. Dette må tilligge landsstyret som kommer sam- men minst en gang hvert år.

For øvrig inneholder innstillingens punkt 1 en «sekke- bestemmelse» som gir adgang for landsmøtet til å drøfte og fatte vedtak om ethvert aktuelt spørsmål.

Til § 7: Ekstraordinært landsmøte.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Punkt 1. Denne setning endres til å lyde: «Det samme har forbundsstyret plikt til å gjøre om det ved uravstemning er flertall for innkalling.»

2. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

Med den regelen som er fastsatt i punkt 1 er det vel i praksis så å si umulig for de menige medlemmer å framtinge et ekstraordinært landsmøte. 2. setning bør derfor hete: «Det samme har forbundsstyret plikt til å gjøre om avdelinger som tilsammen representerer halvparten av forbundets medlemmer krever det.»

3. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

«Punkt 2. Her forandres tallet 15 til 30: *Motivering:* «15 dager til innkalling av et landsmøte er for kort tid.»

Punkt 3. Forandres til følgende: «Ved innkallelse til ekstraordinært landsmøte innkalles de samme representanter som på siste ordinære landsmøte. *Motivering:* Første avsnitt i dette punkt er jo umulig å praktisere innenfor rammen av så kort tid som 15 eller 30 dager, hvorfor vi mener det kan utgå.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen opprettholder bestemmelsen i innstillingen. En antar at det neppe blir aktuelt at et forbundsstyre sender ut til uravstemning spørsmål om innkallelse til et ekstraordinært landsstyremøte.
2. Forbundes merknad kan ikke tiltres, idet en viser til det som er anført foran under punkt 1.
3. Forbundets merknader kan ikke tiltres. Bestemmelsen om 15 dager er en minimumsfrist.

Til § 8: Landsstyret.

1. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

«Forbundet kjenner ikke til på hvilken måte landsstyrets medlemmer velges i de øvrige forbund. Men i vårt forbund er forholdet at forbundsstyret velges fra Oslo og nærmeste omegn, mens landsstyrets medlemmer består av 1 representant fra hvert distrikt utenom Oslo, (hertil kommer forbundsstyrets medlemmer). Ut fra dette forhold som mu-

ligens også gjelder de fleste andre forbund, mener en at vedtektenes § 8 bør ha et tillegg om at et landsstyremedlem går ut av landsstyret når han flytter fra det distrikt han er valgt som representant for. Hans varamann må i dette tilfelle møte som representant. Tillegget bør ventelig komme som tillegg til § 8, pkt. 5. Hvis foran nevnte ordning passer for de øvrige L.O.-forbund bør antakelig § 8 også ha en tilføyelse som fastsetter landsstyrets sammensetning, f.eks. at dette består av forbundsstyrets medlemmer pluss antall representanter utenom Oslo. Og videre fra hvilket distrikt eller fagforeningsområde de enkelte representanter skal velges.

Punkt 10, siste setning: «Forbundsstyret avgjør om tilsatte sekretærer og avdelingsledere ved forbundskontoret skal være til stede.»

Fra Komiteen:

Komiteen kan ikke anbefale noen endring på dette punkt. Såfremt et forbund har distriktsvis representasjon og valg til landsstyret, er det intet i veien for at det inntas særskilt bestemmelse herom i vedkommende forbunds vedtekter.

Komiteen finner at forslaget fra Norsk Telegraf- og Telefonforbund om at «forbundsstyret avgjør om tilsatte sekretærer og avdelingsledere ved forbundskontoret skal være til stede» kan gjøres til nytt punkt 7 under § 8.

Til § 9: Landsstyrets myndighetsområde:

Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Punkt 3. «I likhet med tidligere finner komiteen at slike suppleringsvalg bør foregå ved uravstemning, og foreslår at landsstyret her bare får innstillingsrett ved slike valg.»

Punkt 4. «Komiteen foreslår at dette punkt kommer under landsmøtets myndighetsområde.»

Fra Komiteen:

Punkt 3: Komiteen finner ikke å kunne tiltre forslaget fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund, da det i høyeste grad er upraktisk.

Punkt 4: Komiteen kan ikke tiltre merknaden, og viser herom til bestemmelsene i Landsorganisasjonens vedtekter.

Til § 10: Forbundsstyret.

1. Norsk Skotøyarbeiderforbund:
Punkt 6. En vil foreslå at dette punkt får følgende tilføyelse: «Etter at landsstyrets uttalelse er innhentet.»
2. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:
I punkt 4 bør det også hete «hvilke tilsatte funksjonærer i forbundet etc.» i likhet med det som er anført i § 5, pkt. 10. I samsvar med det som er nevnt foran under § 8, bør også § 10 ventelig ha et tillegg om forbundsstyrets sammensetning.
3. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
Punkt 5 foreslås forandret til å lyde: «Om det er meningsforskjell i forbundsstyret har mindretallet rett til å innanke sakene for landsstyret.» (Foranstående i henhold til vårt forbunds § 23, punkt 2).

Fra Komiteen:

1. Punkt 5 d: Komiteen finner ikke å kunne tiltre merkningen fra Norsk Skotøyarbeiderforbund.
2. Komiteen finner ikke å kunne tiltre forbundets merknader, idet en viser til § 6, punkt 3.
3. Komiteen finner ikke å kunne tiltre merknadene, idet det av praktiske grunner må være en begrensning i ankeretten.

Til § 11: Forbundsstyrets myndighetsområde.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
«En må se denne paragraf i sammenheng med forslagets del III siste side, regler om valg av representanter til L.O.'s kongress. Når det gjelder denne materie foreslås at forbundsstyret holder på den ordning forbundet har i henhold til dets vedtekter §§ 11, 13, 14 og 15.»
2. Tobakkarbeiderforbundet i Norge:
«§ 11, punkt 2, har ingen betydning for oss og er derfor overflødig. I samme §, punkt 6, vil vi ha ordet «Landsorganisasjonen» strøket.»
3. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
Punkt 11. «Komiteen finner at slik utligning av ekstra-kontingent må skje i samråd med øvrige av landsstyrets medlemmer.»

Fra Komiteen:

De innkommende merknader fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Norsk Tobakkarbeiderforbund og Norsk Bekledningsarbeiderforbund kan ikke tiltres.

Til § 14: Tariffkrav og tariffrevisjoner.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
Punkt 7, annet avsnitt: «3 mnd. endres til 2 mnd. i samsvar med § 7, pkt. 3, i forslag til normalvedtekter for fagforeninger.»
2. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:
Overskriften bør hete: «Lønnskrav og Lønnsrevisjon.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen foreslår i samsvar med merkningen fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund at fristen settes til 2 måneder.
2. Komiteen foreslår at forbundene stilles fritt når det gjelder paragrafens «heading», fordi et lønnskrav ikke alltid er et tariffkrav.

Til § 15: Avstemning og tarifforslag.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
«Det ble videre foreslått at ordene «som regel» går ut.»
2. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
«I punkt 1. I første linje ombyttes ordet «som regel» med «såvidt mulig». Merknad: Som tilføyelse til denne paragraf foreslås inntatt eksempler på avstemninger som nærmere klargjør de enkelte tilfeller.»
3. Tobakkarbeiderforbundet i Norge:
«Til § 15 er styret i mot punktene 2, 3 og 4. Styret mener dog at hvis avstemning over et forslag har hatt for liten tilslutning blant de medlemmer som omfattes av et tarifforslag, at da styret kan forlange ny avstemning.»

Fra Komiteen:

1. Merkningen fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund kan ikke tiltres. Tar en uttrykket «som regel» ut, vil bestemmelsen virke absolutt og derfor være uheldig.
2. Komiteen har intet imot at det stilles opp eksempler på avstemningsreglene i punkt 2, 3 og 4. For øvrig er avstem-

stemningsreglene i normalvedtektene i overensstemmelse med de tilsvarende regler i L.O.'s vedtekter.

3. Komiteen finner ikke å kunne tiltre merknadene fra Norsk Tobakkarbeiderforbund.

Til § 16. Arbeidsstans.

1. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

«Punkt 3. Foreslår vi tilføyet etter første avsnitt: «Arbeidsstans kan også heves i de tilfelle forslag må vedtas over bordet, når forbundsstyret og Landsorganisasjonen er enig om det, og finner det formålstjenlig.» Motivering: Vi finner denne tilføyelse nødvendig, idet vi ellers vil avskjære forbundene retten til å vedta et gunstig forslag over bordet, da en i flere tilfelle ved å kunne vedta et forslag over bordet har kunnet få et bedre forslag.»

2. Norsk Tobakkarbeiderforbund:

«Punkt 5 bør i henhold forandres i samsvar med § 15.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen er enig i merknaden fra Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund og foreslår ordene «som regel» inntatt i første setning i punkt 3.
2. Komiteen viser til sin uttalelse foran under § 15, punkt 3.

Til § 17: Stønad under arbeidsstans.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Punkt 3. Komiteen foreslår: «Stønad betales fra og med den dag arbeidsstans blir satt i verk.»

Punkt 4 tilføyes: «Læringer med kontrakt gis understøttelse fra første uke de er medlem.»

2. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Tilføyes etter siste avsnitt følgende ordlyd: «Og ikke være i større restanse enn 4 uker.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen kan ikke tiltre merknadene fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund. Etter L.O.'s vedtekter ytes ikke refusjon for første uke i arbeidsstansen. Læringer på kontrakt er som regel unntatt fra å delta i arbeidsstans.
2. Komiteen viser til § 4 i normalvedtektene for fagforeningene.

Til § 19: Kontingent.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Punkt 2 tilføyes: «I samråd med øvrige landsstyre.»

2. Norsk Skotøyarbeiderforbund:

Punkt 2. «En vil her foreslå samme tilføyelse som i foregående paragraf.»

Fra Komiteen:

Komiteen kan ikke tiltre de innkomne merknader.

Til § 20: Kontingentens innbetaling.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Punkt 5 endres til: «Kontingenten betales for det antall uker landsmøtet fastsetter.»

2. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Punkt 1. «Her forandres tallet 15 til 10. Motivering: «Fristen for innsendelse bør settes til den 10. Da det i alminnelighet er lett å oversitte fristen, og ved å sette den til den 15., tror vi de samme oversittere vil bruke enda lengre tid for innsendelse, idet de ser at innsendelsesfristen er forlenget med 5 dager.»

Punkt 5. «Foreslår vi utgår, og at forbundene her stilles fritt med hvilke av årets uker skal kunne gis kontingentfri for.»

Motivering: «Da de fleste forbund har enkelte uker som det gis kontingentfri for, vil det om vi skulle godta denne ordlyd, møte stor opinion på landsmøtene for vedtakelse av normalvedtekter i det hele tatt.»

3. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

«Punkt 5 endres slik at det gis anledning for de forbund hvor medlemmene ikke har betaling for helgedager å beregne kontingenten etter 50 uker.»

4. Norsk Skotøyarbeiderforbund.

«Punkt 5. En vil her foreslå at første og siste uke i året, samt påskeuken blir friuker.»

5. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Punkt 4. For vårt forbunds vedkommende vil en holde på den strykingsfristen vi har, 6 uker.

Punkt 5. Vi viser til vårt forbunds § 8, punkt 1, siste ledd, og foreslår at denne blir tatt inn i normalvedtektene. De forbund som har medlemmer med månedslønn, foreslår en at de får kontingentfritakelse for 1 måned i året.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen kan ikke tiltre merknaden fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund, og forutsetter at det blir tatt et prinsipielt vedtak i saken. For øvrig står spørsmålet i sammenheng med forbundenes kontingentforpliktelser til L.O.

En forutsetter videre at det blir inntatt klare og absolutte bestemmelser i L.O.'s vedtekter om dette spørsmål.

2. Punkt 1: Kan ikke tiltres.
Punkt 5: Komiteen henviser til det som er sagt foran.
3. og 4. Komiteen henviser til sine uttalelser foran.
5. Komiteen finner ikke å kunne tiltre merknadene fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Til § 21: Kontingentfrie medlemmer.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
Punkt 1 tilføyes: «Kontingentfritakingen gjelder også første uke.»
2. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:
Tilføyes pkt. 1 følgende: «I ferietiden betales ikke kontingent (3 uker).»
3. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:
«Punkt 1. Foreslås forandret 1 uke til 3 dager.
Punkt 2. Foreslås forandret 24 timer til 36 timer.»
Motivering: Vi finner ordlyden i forslaget punkt 1 og 2 for krevende, før kontingentfri gis i begge tilfelle, og anbefaler det forandret som av oss foreslått.
Nytt punkt 5: Vi foreslår inntatt nytt punkt 5 her med følgende ordlyd: «Medlemmer som er fylt 65 år og i de siste 20 år har oppfylt alle sine forpliktelser fritas for kontingent til forbundet.» *Motivering:* De fleste forbund har en bestemmelse i dette tilfelle, hvorfor vi mener det også bør medtas i Normalvedtektene.»
4. Norsk Skotøyarbeiderforbund:
«En finner ikke å kunne tiltre forslaget fra avdeling 5. Dale. Men tiltre den utforming det har i forslaget til normalvedtekter.»

Fra Komiteen:

1. Kan ikke tiltres.
2. Kan ikke tiltres, idet en viser til uttalelsene foran vedrørende § 20, punkt 5.

3. a) Kan ikke tiltres.
b) Ad merknaden om nytt punkt 5: Komiteen må advare mot innføring av en slik bestemmelse.

Til § 22: Overflytting av medlemskap.

1. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:
En tillater seg å peke på språkblomsten i § 22, punkt 1, siste setning. Teksten bør lyde: «I slike tilfelle må medlemmet fylle de vilkåra som Landsorganisasjonens vedtekter fastsetter om overflytning.»
2. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
2. avsnitt: «Den foreslåtte ordning med overføring til annet forbund ansees å være upraktisk. Det foreslås derfor at avmelding for overføring til annet forbund foretas av avdelingene, etter felles instruks for samtlige forbunds avdelinger.»

Fra Komiteen:

1. Komiteen tiltre merknaden fra Norsk Telegraf- og Telefonforbund, idet en her har å gjøre med en korrekturfeil.
2. Komiteen tiltre i prinsippet merknaden fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og vil foreslå følgende endring i samsvar med innkommet forslag fra kommuneforbundet: «Overflytting av medlemmer fra en fagforening til en annen innen samme forbund, eller fra et forbund til et annet, skjer på den måten at fagforeningens formann eller kasserer i medlemsboka gir bekreftelse på at medlemmet har oppfylt sine plikter. Overflyttingen rapporteres til forbundet.»

Til § 24: Hvilende rettigheter for medlemmer.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
«Hvor § 32 inntas i vedtektene. En er av den oppfatning at vårt forbunds § 32 er mer utdypet og klarere, og bør derfor anbefales bibeholdt.»
2. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:
Her foreslås følgende ordlyd:
«1. Medlemmer som reiser ut av landet kan søke forbundet om å få beholde sine rettigheter ved å erholde hvilende rett. I den tid hvilende rett er innvilget, er de rettigheter

vedkommende medlem har opparbeidet i henhold til innbetalte kontingentmerker, satt ut av kraft. Medlemmet har intet krav på å få utbetalt streikebidrag, begravellesbidrag, forsikringsbidrag, ulykkes- og invaliditetstrygd av forbundet.

2. Om slikt medlem vender tilbake til landet før det har gått 3 år, og begynner å betale kontingent, beholder det alle de rettigheter i forbundet som det hadde da det reiste utenlands. Disse rettigheter trer i kraft fra samme dag som kontingentinnbetalinga begynner.

3. Alle ansøkninger om hvilende rett avgjøres med endelig avgjerd av forbundsstyret.»

3. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

«Foreslår vi hele paragrafen utgår. *Motivering:* Som forslaget er formet, dekker det ikke på langt nær det som de fleste forbund må ha med ner, for øvrig er normalvedtekt på dette område vanskelig å samarbeide for alle forbund, hvorfor vi mener det enkelte forbund her må ha sine egne vedtekter.»

4. Norsk Skotøyarbeiderforbund:

«En vil foreslå at forbundene får stå fritt ved utformingen av denne paragraf.»

Fra Komiteen:

Komiteen slutter seg til merknadene fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og foreslår:

Medlemmer som reiser ut av landet, kan søke forbundet om å få beholde sine rettigheter ved å erholde hvilende rett. I den tid hvilende rett er innvilget, er de rettigheter vedkommende medlem har opparbeidet i henhold til innbetalte kontingentmerker, satt ut av kraft.

Om slikt medlem vender tilbake til landet før det har gått 3 år, og begynner å betale kontingent, beholder det alle de rettigheter i forbundet som det hadde da det reiste utenlands. Disse rettigheter trer i kraft fra samme dag som kontingentinnbetalinga begynner.

Alle ansøkninger om hvilende rett avgjøres med endelig avgjerd av forbundsstyret.»

Til § 25: Kampfondet.

1. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

«Et kampfond på kr. 100.00 pr. forbundsmedlem synes svært stort for en organisasjon som vesentlig består av statstjenestemenn. Som kjent har fast tilsatte tjenestemenn formell rett til å si opp plassene under lønnsrevisjoner. Plassoppgjølsen skjer da med 3 måneders varsel som er vanlig oppsigingstid, mens Staten har adgang til å forlenge denne fristen med ytterligere 3 måneder. En kan imidlertid under de samfunnsforhold vi nå er kommet fram til si med ganske stor sikkerhet at myndighetene ikke kan la det komme til total streik, som vil stoppe telekommunikasjonene (telegraf, telefon og radio) i landet. I den utstrekning vårt forbund har medlemmer som ikke er s.a. tjenestemenn (det dreier seg vesentlig om statsarbeidere, f.t. et antall av ca. 2 500) bør formentlig reglene følges, mens beløpet må settes betraktelig ned for medlemmene som kommer inn under reglene i forhandlingsloven av 1933 for statstjenestemenn. En vil i denne sammenheng ikke unnlate å bemerke at bortsett fra midlene til forsikringskassen har vårt forbund i årene etter krigen stort sett brukt opp innkomne midler hvert år til forbundets vanlige virksomhet. Herunder hører bl. a. en stadig utvidet opplysningsvirksomhet og agitasjon for tilslutning til forbundet fra tjenestemennene og arbeiderne i Telegrafverket. En peker her på at det i dag er om lag 16 000 personer beskjeftiget i Telegrafverkets tjeneste, mens vårt forbund for øyeblikket dessverre bare teller ca. 6300 medlemmer. Forbundsstyret ser det slik at agitasjon og opplysningsvirksomhet også framover vil komme til å være vår viktigste oppgave og en kan derfor ikke på lang tid komme dit at en makter å opparbeide noe kampfond som foreskrevet i § 25.»

Fra Komiteen:

Komiteen kan ikke tiltre merknadene fra Norsk Telegraf- og Telefonforbund, da bestemmelsen i § 25 er i samsvar med bestemmelsen om kampfondet i L.O.'s vedtekter og som pålegger forbundet å opparbeide et slikt kampfond.

Til § 26: Uravstemning:

1. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Her tilføyes i pkt. 1: «— og forbundsstyret avgjør etter hvilke regler og retningslinjer uravstemningen skal foregå.»

2. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

«Når det i pkt. 3 nevnes at avstemningen skal være hemmelig, oppfatter forbundsstyret det slik at en må nytte stemmeseddel og navneseddel hver for seg, og at en navneseddel lagt i egen konvolutt må sendes inn sammen med stemmeseddelen. Avstemning der stemmeseddelen også undertegnes av vedkommende medlem kan bare betraktes som hemmelig i den utstrekning stemmestyret også i denne forstand har taushetsplikt. For øvrig er forholdet i vårt forbund at en bare har nyttet hemmelig avstemning når det gjelder valg på personer, mens en bruker åpen avstemning når det gjelder avstemning om saker som forbundet arbeider med (lønnssaker e.l.).

En har i og for seg ikke noe imot å innføre en ordning med hemmelig avstemning som nevnt i pkt. 3, men mener iallfall at det i pkt. 4 bør hete at fagforeningene foretar opptelling for sine medlemmer og meddeler resultatet av avstemningen skriftlig til forbundets styre. Stemmesedlene bør oppbevares i vedkommende fagforening, og bør ikke makuleres før et seinere årsmøte har godkjent beretning for perioden og dermed også godkjent framgangsmåten og resultatet av uravstemningen.»

Fra Komiteen:

Komiteen slutter seg til merknadene fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og foreslår bestemmelsen endret i svar hermed.

Til § 27: Utelukking av foreninger og enkeltmedlemmer.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

«I stedet for Landsorganisasjonens forslag foreslår en vårt forbunds §§ 4 og 21.»

2. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

«I pkt. 1, 3. linje, skiftes ordet «Landsstyret» ut, og settes det «Forbundsstyret» i stedet.

I 5. linje etter komma settes følgende:

«— påankes til landsstyret, eventuelt landsmøtet, uten at klagen har oppsettende virkning.»

3. Norsk Tobakkarbeiderforbund:

«Foreslåes punkt 2 utgår og at forbundets nåværende bestemmelser bibeholdes da vi mener denne er mer uttømmende redigert.

Fra Komiteen:

Merknadene fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Tobakkarbeiderforbund kan ikke tiltres, idet en viser til § 11 i vedtektene for fagforeningene.

En finner derimot å kunne tiltre merknadene fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Til § 29: Suspensjon fra tillitsverv og avskjed av funksjonærer.

1. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

«Punkt 1. Her foreslår vi tilføyet følgende ordlyd etter første punktum: «Etter at forbundet har forelagt saken for Landsorganisasjonen til uttalelse. *Motivering:* Vi mener at suspensjon av en fastlønnet tillitsmann er så alvorlig, og at det derfor er påkrevet at Landsorganisasjonen får saken til uttalelse.»

2. Norsk Baker- og Konditorforbund foreslår en ny § 31:

«Om et forbund av administrative grunner finner det nødvendig er det adgang å gjøre vedtak om tillegg eller endringer til disse vedtekter. Slike tillegg eller endringer skal ha Sekretariatets godkjenning.»

Fra Komiteen:

1. Kan ikke tiltres. Merknaden fra Norsk Baker- og Konditorforbund er unødvendig, idet en viser til innstillingens side 6.

Del II.

FAGFORENINGENES NORMALVEDTEKTER

Til § 2: Medlemskap:

1. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

«I denne paragraf foreslåes inntatt bestemmelser om framgangsmåten ved behandling av ekskluderte medlemmer som senere søker opptakelse i et annet forbund.

Melding om eksklusjon må rapporteres til L.O. og/eller de tilsluttede forbund, slik at vedkommende forbund som den ekskluderte søker opptakelse i kan være merksam på eksklusjonen på forhånd.»

Fra Komiteen:

Merknadene fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kan ikke tiltres, idet en viser til Forbundsvedtektenes § 3, punkt 2 b.

Til § 4: Medlemskontingent.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
Punkt 3, endres til: «Alle medlemmer må betale kontingent for det antall uker (mnd.) landsmøtet fastsetter og sjøl o.s.v.»
2. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
«Punkt 3 foreslåes forandret til: «Alle medlemmer må sørge for å få betalt kontingenten og få satt inn frimerker for hver lønningsuke eller måned. (Vi viser for øvrig til forslaget §§ 20 og 21).
Punkt 4. Strykningsfristen forandres i henhold til vår forbundslov til 6 uker.»
3. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:
«Punkt 3 utgår. *Motivering:* Egner seg ikke som fellesvedtekt av samme grunn som vi har anført for § 20, pkt. 5, i Normalvedtekter for forbundene, idet avdelingene her må sette inn samme ordlyd som de enkelte forbunds bestemmelser herom i sine vedtekter. (Se bemerkning til § 20, pkt. 5, for forbund).»
4. Norsk Telegraf- og Telefonforbund:
«Forbundet har for øvrig ikke flere merknader til forbundets vedtekter, men vil i tilslutning til det som er nevnt foran om fagforeningenes vedtekter peke på det som er sagt i § 4, pkt. 4. Her er det gitt en kategorisk bestemmelse om at en forening plikter å stryke et medlem som skylder merker for mer enn 4 uker. Forbundet kan ikke være enig i at bestemmelsen skal være kategorisk, og mener for øvrig at tidsfristen bør være 8 uker. Til orientering meddeles at en tilsvarende bestemmelse i vår forbundslov heter: «—medlemmer som skylder kontingent for mer enn 8 uker blir strøkne i medlemslistene, og melding om dette blir sendt til hovedkontoret. Enkeltmedlemmer som er ute på reiser kan avdelingen gi lengre restansefrist.» En tilføyer at forbundet og enkelte avdelinger i praksis har gitt lengre frist før en går til eksklusjon, idet det viser seg at en som regel omsider får ordnet med betaling av restansene etter noen måneders forløp.
Forbundet har en egen bestemmelse om antall godkjente medlemmer som foreningen kan regne med når det skal velges representanter til landsmøtet o.l.»

Fra Komiteen:

De innkomne merknader fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund og Norsk Telegraf- og Telefonforbund kan ikke tiltres, idet en viser til det som er sagt under § 20, punkt 5, i forbundsvedtektene.

Til § 5: Årsmøter og medlemsmøter.

1. Norsk Bekledningsarbeiderforbund:
Punkt 2. «Siste periode foreslåes sløyfet.»
Punkt 7. «Prosenttallet for innkalling av ekstraordinært årsmøte bør senkes til 10 pst.»
Punkt 9. Siste del av første periode endres til: «Kan som regel ikke andre saker behandles.»
2. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
«Punkt 2, siste punktum, strykes.»
3. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
Punkt 11. «Det foreslåes at dette punkt utgår da det etter vår mening bare vil føre til vanskeligheter innenfor organisasjonen.»
4. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:
I punkt 1, 2. linje, endres «7 dagers varsel» til «14 dagers varsel.»

Fra Komiteen:

De innkomne merknader tiltres ikke.

Til § 7: Tariffkrav — tariffrevisjoner.

1. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:
I punkt 3, 7. linje, endres «2 måneder» til å lyde «1 måned».

Fra Komiteen:

Tiltres ikke, idet en viser til de tilsvarende bestemmelser i L.O.'s vedtekter.

Til § 8: Avstemningsregler.

- «Punkt 7.» Uttrykket forretningsutvalg byttes med forbundsstyre.»
2. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
«Punkt 7, siste punktum, foreslåes slik at det med forening menes styret og med forretningsutvalg menes forbundsstyret. Paragrafen bør derfor omredigeres i henhold til dette.»

Fra Komiteen:

1. Uttrykket «forretningsutvalg» er feilskrevet for «forbundsstyre».
2. Merknaden fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kan ikke tiltres, idet det er foreningen og ikke styret som er den ene part i tvisten.

Til § 9: Arbeidsstans.

1. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
«Punkt 5. Etter «medlemmer» i denne linje innskytes «ved bedriften». Etter ordet paragraf settes punktum. Siste setning endres således: «I særlige tilfeller kan forbundsstyret gjøre unntak.»
2. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:
«Punkt 6. Her foretas samme tilføyelse etter første avsnitt som anført for § 16, punkt 3, i forbundenes normalvedtekter. (Se bemerkning til § 16, punkt 3 for forbund).»

Fra Komiteen:

1. Komiteen foreslår godtatt de merknader som er gjort av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
2. Komiteen foreslår samme tilføyelse som den som er gjort i forbundets vedtekter § 16, punkt 3.

Til § 11: Utelukking av medlemmer.

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
«I stedet for Landsorganisasjonens forslag foreslås inn tatt vårt forbunds § 33.»
2. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
«Nytt punkt 7. Utelukkelse av medlemskap skal i alle tilfeller godkjennes av forbundsstyret.»

Fra Komiteen:

1. Merknaden fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund tiltres ikke.
2. Merknaden fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund tiltres, idet en foreslår følgende tilføyelse til paragrafens punkt 3: «I stedet for utelukkelse kan på samme måte gjøres vedtak om suspensjon for kortere eller lengre tid.
Suspenderte medlemmer må i den tid de er suspendert betale kontingent, men de har ikke høve til å delta i avdelingens møter, og har ingen rettigheter i forbundet i den tid suspensjonen varer.»

Til § 13: Oppløsning av foreningen.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Punkt 2 tilføyes: «om ikke forbundsstyret gjør vedtak om noe annet.»

Fra Komiteen:

Merknaden fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund tiltres.

Til § 15: Særvedtekter.

1. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:
«Denne paragraf tiltres under den bestemte forutsetning at de nåværende lover for Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds faggrupper, gjeldende ved bedrifter hvor forbundet har medlemmer, opprettholdes i sin helhet.»

Fra Komiteen:

Komiteen finner at det forbehold som Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har tatt er unødvendig under henvisning til det som er uttalt under «Generelle betraktninger» side 6 i innstillingen.

Del III.

C. REGLER

1. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Punkt 6 endres således: «Valg av representanter skjer for hvert distrikt etter en av forbundet fastsatt distriktsinndeling i overensstemmelse med punkt 2.»

Fra Komiteen:

Merknaden fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kan ikke tiltres idet en viser til de motiver som ligger til grunn for Sekretariatets forslag til kongressen i 1949. Sekretariatets innstilling ble nemlig vedtatt på kongressen mot 14 stemmer.

En vil imidlertid foreslå en tilføyelse til innstillingens punkt 6 sålydende: «Sekretariatet kan dog etter søknad fra vedkommende forbund gjøre unntak i visse tilfelle.»

Følgende forbund har ingen merknader å gjøre:

1. Norsk Arbeidsmannsforbund.
2. Norsk Gullsmedarbeiderforbund.
3. Norges Handels og Kontorfunksjonærers Forbund.
4. Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund.
5. Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.
6. Norsk Lokomotivmannsforbund.
7. Det norske Maskinistforbund.
8. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.
9. Norsk Postforbund.
10. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
11. Norsk Tjenestemannslag.
12. Norsk Transportarbeiderforbund.

Fra Komiteen:

Nytt punkt C under § 3 i forbundsvedtektene.

1. Ingen forening kan tre ut av forbundet uten forbundsstyrets godkjennelse.

Så framt en forening trer ut av forbundet uten slik godkjennelse, plikter den å avgi til forbundet alle dets eiendeler.

Trer en forening ut under en lovlig arbeidsstans, kan forbundsstyret ilegge den en bot. Botens størrelse fastsettes av forbundsstyret.

Medlemmene av foreningen er ansvarlig for boten, en for alle og alle for en. Unntatt fra dette ansvar er de medlemmer som har tatt avstand fra utmeldingen.

2. Et medlem kan ikke melde seg ut av en forening uten 6 måneders forutgående varsel. Utmelding kan ikke finne sted så lenge den forening vedkommende er medlem av deltar i lovlig arbeidsstans.

Utmelding kan heller ikke finne sted så lenge forbund og forening er part i en tariffavtale som bestemmer medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

Brudd på disse bestemmelser kan føre med seg en bot på minst kr. 100.00. Boten, som ilegges av styret, tilfaller foreningen.

3. Vedtak om bøter etter punktene 1 og 2, kan ankes til henholdsvis landsstyret og forbundsstyret innen 2 måneder. Anken har ikke oppsettende virkning.

Dirigenten: Det er vel fornuftig å gå igjennom de enkelte paragrafer i merknadene fra forbundene. Har man noe imot det? Godkjent.

Dirigenten refererte deretter de enkelte paragrafer. Ingen merknader til § 1. Til § 2, punkt 5, hadde *Anton Andresen* denne bemerkning:

Som en vil se har vi i Skotøyarbeiderforbundet tatt opp en liten dissens som går ut på å få tilføyet i formålsparagrafen at det arbeides for 40 timers arbeidsuke. Vi har gjort det av den grunn at nedsettelse av arbeidstiden hele tiden har vært en merkesak for fagorganisasjonen og det har jo hatt sin plass i både Landsorganisasjonens og forbundenes vedtekter. Jeg er klar over at dette er et ubeleilig tidspunkt, da det jo nå for tiden er spørsmål om forlengelse av arbeidstiden. Men selv om vi har oppnådd 48 timers arbeidsuke, så er det vel ikke noe i veien for at vi flytter målene lenger fram. Det må vi gjøre hver gang vi har vunnet en posisjon. 40 timers arbeidsuke må fortsatt være en merkesak. I Amerika for eksempel har man det jo allerede og jeg så under siste tariffrevisjon i Danmark, da ble det av de fleste forbund reist krav om nedsettelse av arbeidstiden. Derfor mener jeg at selv om det ikke i dag er aktuelt med nedsettelse av arbeidstiden, så synes jeg vi skal arbeide for 40 timers uke. Det var derfor vi tok opp denne dissensen og jeg tillater meg å ta opp forslaget.

Jens Berg: Vi synes det er uheldig at det tas inn i vedtektene hvor lang tid en arbeidsuke skal være. Det finnes vel de i dag som har mindre enn 40 timers arbeidsuke. Dette spørsmål dekkes av punkt 2, i formålsparagrafen, hvor det heter at det skal skapes enhet og kraft i arbeidet for å fremme og samordne lønnstakernes, faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser. Deri ligger jo også dette med arbeidstiden. Til Skotøyarbeiderforbundets forslag om å ta med i formålet støtte til kooperasjonen, vil jeg uttale at man må søke å finne fram til en bedre samordning og et intimere samarbeid mellom fagorganisasjonen og kooperasjonen, men at vi også vender tilbake til det vi gjorde før på våre kongresser, nemlig at vi tar særskilte beslutninger når det gjelder fagorganisasjonens forhold til den kooperative bevegelse.

Votering: Mot 6 stemmer ble innstillingen vedtatt.

Ludvig Gundersen: Normalvedtektene ble forelagt vårt forbundsstyre, men styret svarte at man skulle se på vedtektene når lovforslaget ble forelagt neste landsmøte. Vi har derfor ikke fattet noen beslutning, og jeg kommer derfor ikke til å stemme hverken for eller mot.

Dirigenten: Vedtektene har vært delt ut før, så de har man kunnet sette seg inn i. Hva det enkelte forbundsstyre har sagt om vedtektene, står for det enkelte forbundsstyres regning, og det er klart at når representantskapet har vedtatt en beslutning, må disse vedtektene gå til de respektive forbunds landsmøter. Der får så den enkelte, for så vidt han er medlem av forbundsstyret, anledning til å ta standpunkt til de enkelte paragrafer.

Vi fortsetter behandlingen av § 3: *Medlemskap.*

Karl Furuskjegg: Vårt forbunds siste landsmøte innførte en bestemmelse i loven som sier at en som er over 60 år, kan ikke bli opptatt som medlem i forbundet. Det kan dispenseres fra denne bestemmelse av forbundsstyret. Det hender en og annen gang at mennesker som har levet et langt liv, kommer til å tenke på at de skal melde seg inn i fagorganisasjonen. Vi mener at når de har klart å holde seg utenfor til de er blitt 60 år, så kan de fortsatt holde seg utenfor den tiden de har igjen. I enkelte tilfelle kan det selv sagt hende at det er grunn til å se nærmere på forholdet, slik at vedkommende kan komme inn i forbundet. Men jeg synes ikke det har noen mening at bare vi skal ha en slik bestemmelse. Det burde være en ensartet framgangsmåte her. Jeg opptar derfor forslag om at det i normalvedtektene tas inn en slik bestemmelse som vi har gjennomført. Mitt forslag blir: Følgende bestemmelse inntas i § 3: «Lønnstakere som er over 60 år kan ikke opptas som nye medlemmer uten etter vedtak av vedkommende forbundsstyre.»

Jens Berg, Landsorganisasjonen: Furuskjeggs forslag fikk vi for en måneds tid siden, innsendt fra Kommuneforbundet og ikke innen den frist som var fastsatt, nemlig april 1949. Når komiteen ikke finner å kunne anbefale en slik tilføyelse, er det fordi det etter vår mening strider mot et alminnelig prinsipp, nemlig at alle lønnstakere kan være medlemmer av fagorganisasjonen, med det unntak som er nevnt i Landsorganisasjonens vedtekter, og også i normalvedtektene her. Paragraf 3 begynner med at alle lønnstakere som har arbeid innenfor det virkeområde som er bestemt i § 1, og som godkjenner forbundets vedtekter

kan være medlemmer av forbundet. Jeg mener det er uheldig å stenge adgangen for noen når de ellers er berettiget til å stå i fagorganisasjonen. Hvis dette henger sammen med forsikringskassen, går jeg ut fra at det er adgang for hvert enkelt forbund å innta bestemmelser i sine lover om at eldre som kommer med — for eksempel 60 eller der omkring — ikke kan bli medlem av forsikringskassen.

Votering: Mot 9 stemmer ble innstillingen vedtatt.

Til § 6 opptok *Axel Erichsen* forslaget fra Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund. Ved votering ble innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Paragraf 7 og 8 ble enstemmig vedtatt.

Rudolf Eriksen: Jeg opptar Bekledningsarbeiderforbundets forslag til § 9 om Landsstyrets myndighetsområde.

Votering: Mot 2 stemmer ble innstillingen vedtatt.

Anton Andresen tok opp som forslag merknaden fra Skotøyarbeiderforbundet til § 10.

Votering: Mot 8 stemmer ble innstillingen vedtatt.

Paragraf 14 ble enstemmig vedtatt.

Otter Boberg opptok som forslag Tobakkarbeiderforbundets merknader til § 15.

Votering: Mot en stemme ble innstillingen vedtatt.

Rudolf Eriksen: Jeg vil gjerne høre hvordan L.O. stiller seg hvis et forbund skulle vedta å yte understøttelse fra første konfliktdag, og om det er i strid med L.O.'s vedtekter. Hvis forbundet selv mener at det kan yte understøttelse fra første dag, så må det kunne ha adgang til å vedta det.

Konrad Nordahl: Vi har søkt så langt det er mulig å få ensartede regler for forbundene. Vi kan for eksempel ha mange forbund ute i konflikt på en gang. Noen betaler ut etter første dag, mens andre etter f. eks. 7. dag. Det skaper ofte et gnidningsforhold mellom forbundene og medlemmene som deltar i konflikten i de enkelte forbund. Det var derfor vi trodde vi skulle få like bestemmelser, og vi gikk ut fra det som har vært praksis i Landsorganisasjonen i alle år, nemlig at det gis stønad etter en uke.

Del II.

NORMALVEDTEKTER FOR FAGFORENINGENE

Ingen merknader til § 1.

Josef Larsson: Med vårt forslag til § 2 tar vi sikte på å få en ordning for vårt forbund, vedrørende ekskluderte medlemmer. Vi risikerer at medlemmer som er ekskludert i et forbund, går til en annen arbeidsplass og kommer inn i et annet forbund. Og ingen vet noe om slike forhold. En eller annen ting kan foranledige at man kommer på sporet, og så får man en vanskelig sak å behandle. Vi må tilstrebe en slik ordning at man får oversikt over et ekskludert medlem. Vi har tenkt oss at man kunne få et kartotek i Landsorganisasjonen over disse ekskluderte medlemmer, slik at man kan få opplysninger når man tar inn medlemmer. Vi har bedt komiteen se på det, men den henviser bare til § 2. Det dekker ikke det som forbundet har tilsiktet.

Jeg vil oppta forslag om at komiteen får i oppdrag å se nærmere på dette punktet.

Dirigenten: Er det strengt tatt nødvendig å ta dette inn i vedtektene. I et rundskriv fra Landsorganisasjonen til forbundene kan det gis beskjed om at den slags eksklusjoner skal innrapporteres til Landsorganisasjonen. Derved oppnår en det som Larsson tilsikter. *Jens Berg* gir melding om at komiteen gir sin tilslutning til at en slik ordensbestemmelse innføres fra sekretariatet og administrasjonen i Landsorganisasjonen. Er Larsson tilfreds med det?

Josef Larsson: Ja.

Jens Berg: Til § 4, medlemskontingent. Vi har sagt i innstillingen at dette spørsmålet bør bli tatt opp til prinsipiell debatt og vi har slått fast i normalvedtektene som altså er vedtatt, at det skal betales for alle uker og måneder i året når det arbeides. Norsk Bekledningsarbeiderforbund og andre forbund mener at de vil ha lempeligere bestemmelser. Noen vil ha 50 uker i året, andre vil ha 47. Vi mener at en her bør komme fram til en ordning som blir gjeldende for alle forbund og som er rettferdig for alle forbund.

Axel Erichsen tok opp sitt forbunds forslag.

Mot en stemme ble Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbunds forslag forkastet.

John Wivegh tok opp Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds forslag.

Mot tre stemmer ble Bygningsindustriarbeiderforbundets forslag forkastet.

Josef Larsson tok opp Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds forslag.

Mot seks stemmer ble Jern- og Metallarbeiderforbundets forslag forkastet.

Paragrafene 5, 6, 7, 8, 9 og 10 ble enstemmig vedtatt.

Jan Johnsen: (Til § 11). Er det slik å forstå at hvis et medlem dør i suspensjonstiden, har han ingen rettigheter som han ellers ville ha hatt?

Dirigenten: En suspensjon forutsetter jo i seg selv en viss tidsfrist så er det et annet grunnlag som inntreffer. Det blir da de etterlatte som blir dømt, og det er litt hardt.

Jens Berg: Dette spørsmålet kommer inn under forbundenes forsikringskasser og forbundene har jo egne vedtekter for dem.

Emil Torkildsen: Det er riktig som Berg sier. Som regel gjelder dette spørsmålet hjelpekassene. Vi har hatt liknende bestemmelser i alle år og det har aldri vært på tale å sette dem i kraft overfor et medlems etterlatte som skal ha forsikringssummen.

Dirigenten: Siden alt som blir sagt her går inn på lydbånd, skal vi da slå fast at representantskapet ikke har ment at bestemmelsen kommer til anvendelse i dødsfall, for så vidt angår utbetaling av forsikringsbidrag til medlemmet. Er forsamlingen enig i det?

Ingen innvendinger framkom.

Ingen merknader for øvrig til § 11 eller de andre paragrafene under Del II.

Tilleggsforslag til forbundsvedtektenes § 3.

Dirigenten: Man burde kanskje se litt nærmere på utformingen av dette. Det samme ble uttalt i sekretariatets møte mandag. Hvis representantskapet er enig i at man gir sin tilslutning til den linje som ligger i punkt 1, 2 og 3, så kan det vel overlates til sekretariatet å utforme spørsmålet.

Gustav Sjaastad: Jeg tror det er full anledning til rent juridisk å gjøre vedtak om at en fagforening ikke kan melde seg ut av forbundet når fagforeningen har tiltrådt slike vedtekter.

Det er da bare spørsmål om hvor langt det her er heldig å gå. Etter Landsorganisasjonens vedtekter har forbundet adgang til å melde seg ut med en frist av et år, under forutsetning av at det ikke er konflikt i forbundet. Når det gjelder fagforeningene tror jeg for mitt vedkommende det skal være grunn til å gå noe lenger. Jeg har derfor tillatt meg å forme et forslag som er noe annerledes enn det som foreligger fra komiteen. Forslaget lyder: «En fagforening tilsluttet et forbund, kan ikke melde seg ut av forbundet. Såfremt medlemmene i fagforeningen melder seg ut slik at dens medlemstall blir mindre enn 7, overtar forbundet fagforeningens eiendeler inntil ny fagforening tilsluttet forbundet er konstituert. Når vilkårene for ny fagforening tilsluttet forbundet på nytt er til stede, tilbakeføres aktiva til fagforeningen.»

Dette bygger på den tanken at fagforeningen alltid skal bestå, men hvis medlemstallet synker under 7, som altså er vilkåret for at man skal ha en fagforening, overføres aktiva foreløpig til forbundet. Det tilbakeføres når det er stiftet en ny fagforening. Når det gjelder medlemskap for det enkelte medlem, så tror jeg en må slå fast at den som har gått inn i fagforeningen, han kan også komme ut igjen. Det bør ikke være noe uopp-løselig ekteskap for så vidt, men på den annen side er det rimelig at en har en frist. Derfor har jeg sagt at «et medlem i en fagforening kan ikke melde seg ut av denne medmindre 6 måneders forutgående varsel. Ingen kan melde seg ut så lenge den forening vedkommende er medlem av, deltar i lovlig arbeidsstans.» Det er altså to vilkår. Det ene er fristen på 6 måneder og dessuten at en ikke kan melde seg ut så lenge en arbeidsstans som fagforeningen er innviklet i, pågår. Jeg tror disse bestemmelsene er helt holdbare både reelt og juridisk.

Konrad Nordahl: Det var jeg som ba lovkomiteen se på dette spørsmålet om medlemmer som går ut av organisasjonen. Så vidt jeg vet er det bare et forbund som har bestemmelser om at et medlem kan melde seg ut med så og så lang frist. Ellers er regelen i samtlige forbund at når man er kommet inn i forbundet, kan man ikke melde seg ut, uten at man går over i et annet fag eller annen industri. Men vi vet jo at folk går ut av organisasjonen likevel. Vi har hatt noen slike eksempler og det er derfor jeg har bedt om at saken må bli tatt opp. Vi har eksempler på at folk er blitt organisert, forbundet har sluttet tariffavtale for

dem, de har fått gode lønnstillegg, de har kunnet få en lang etterbetaling, og så er de sluttet å betale kontingent til organisasjonen. Vi vet at det har hendt i Kjemisk Industriarbeiderforbund, i Hotell- og Restaurant og også i Handels- og Kontor. Spørsmålet er da om vi kan gjøre noe for å hindre at slike medlemmer uten videre kan forlate organisasjonen, uten at det skal påhvile dem et bestemt ansvar. Her kan vi henvise til Norsk Arbeidsgiverforening som har meget strenge bestemmelser. Det tar en viss tid før et medlem kan melde seg ut av den organisasjonen, og han kan ikke komme ut hvis bedriften har utsikt til å bli innblandet i en konflikt. Hvis disse bestemmelsene brytes, kan medlemmet bli ilagt en mulkt på inntil 200 000 kroner. Av praktiske grunner kan vi ikke ilegge så stor mulkt på våre medlemmer, men vi kan innføre en mindre bot. Det utkastet vi fikk i sekretariatet, ble vi enige om ikke kunne praktiseres, det måtte få en annen form. Det har Sjaastad gitt uttrykk for. Hvis representantskapet i prinsippet gir sin tilslutning til det, skal en finne en form som er fullt ut lovlig. Det vil da bli tatt inn i mønsterlovene, og så får de enkelte forbundene avgjøre om de vil ta det inn i sine vedtekter når det kommer til behandling på de enkelte landsmøter.

Emil Torkildsen: Når det gjelder fagforeningene så synes jeg det forslag som Sjaastad legger fram, er helt brukbart, men det tallet 7 må selvsagt kunne være gjenstand for endringer. Vi har for eksempel bestemmelser om at vi kan opprette fagforeninger med fem medlemmer. Jeg mener vi godt kan opprettholde fagforeningen, selv om medlemstallet synker under 7. På enkelte mindre steder kan en forening ha bare fire medlemmer. Den kan da ikke sende representanter til landsmøtet, men man oppløser ikke foreningen av den grunn. Det er ikke nødvendig.

Når det gjelder spørsmålet om et medlem kan melde seg ut uten seks måneders varsel, så har ikke det noen praktisk betydning. Et medlem kan bare slutte å betale kontingent, og etter to uker blir han strøket. Etter min oppfatning kan altså et medlem i henhold til forslaget, ikke strykes før etter 6 måneders kontingentrestanse.

Alfred Nilsen: Vi hadde et eksempel i vårt forbund som jeg snakket med Nordahl om. Det er kanskje det som er årsaken til at dette spørsmålet er kommet opp. Hos oss har det ikke vært

noe uvanlig at vi har organisert funksjonærene på en arbeidsplass og fremmet tariffkrav for dem. Så har arbeidsgiverne gått på dem, etter at de er blitt kjent med at de er blitt organisert. Det har av og til ført til at funksjonærene har villet trekke sine innmeldelser tilbake. I vårt forbund har vi bestemmelser om at når et tariffkrav er fremmet, kan ingen melde seg ut av organisasjonen så lenge saken ikke er løst. Vi har også bestemmelser i våre lover om at et medlem ikke kan melde seg ut uten gyldig grunn. Denne formulering er meget svevende og svak og den er vanskelig å håndheve. Men det er et forhold her som jeg har lyst til å nevne. Det er at Arbeidsgiverforeningen — når det gjelder bedrifter som er tilsluttet den — er svært villig til å opptre som advokater for disse funksjonærene som melder seg ut av organisasjonen. Ved en stor industriell bedrift hadde vi organisert praktisk talt alle funksjonærene. Nå er det enkelte som er blitt slappe, og de vil ut av organisasjonen. Bedriften har fått kjennskap til det og dette er blitt rapportert til Arbeidsgiverforeningen. Vi har på vår side skrevet et strengt brev til disse folkene, hvor vi sier at vi ikke kan finne oss i dette. Nå har vi fått brev fra Arbeidsgiverforeningen om at vi må holde oss innenfor rammen av Hovedavtalens § 1, om den frie organisasjonsretten. Jeg vet ikke om forholdene er slik i andre fagforbund, men jeg mener at det er nødvendig å se på denne saken og få inn tilstrekkelig strenge bestemmelser for utmelding, også innen våre organisasjoner, i likhet med hva Arbeidsgiverforeningen har. Hvis vi får en slik bestemmelse så er medlemmene klar over forholdet når de går inn i organisasjonen, og da må de også ta konsekvensen av det.

Dirigenten: Det er dirigentens oppfatning at ingen er uenige i at man søker å tilpasse en slik linje i lovene. Hvis det er riktig, så er det i grunnen spørsmål om en ren utforming. Ville det da ikke være riktig å sende saken til sekretariatet, og at man gir det bemyndigelse til å utforme bestemmelsen.

Dirigenten foreslår strek. Strek vedtatt.

Jens Dahl: Jeg la merke til at Sjaastad sa at vilkårene for en fagforening var at den hadde 7 medlemmer. Jeg vil spørre om det er noe i veien for at et forbund kan ha foreninger med mindre enn 7 medlemmer. I disse dager har vi i vårt forbund stiftet en ny forening som ikke har mer enn fem medlemmer. I våre forbundslover har vi en bestemmelse som sier at en forening

med fem medlemmer kan sende en representant til landsmøtet. Er det noe i veien for at denne foreningen kan stå tilsluttet vårt forbund?

Jon Carlsen: Dette nye punkt c i forbundsvedtektene vet jeg ikke hvorfor man har foreslått. Når en sier at ingen forening kan tre ut av forbundet uten forbundets godkjenning, så kan det komme til å oppstå situasjoner hvor en forening ikke er enig i forbundets eller forbundsstyrets arbeid, slik at en kan finne grunn til å melde seg ut. Det er vel dette en nå skal gardere seg mot. Jeg kan ikke være enig i at det under alle forhold skal forbys en forening å trekke seg ut av forbundet. Men jeg kan være enig i at når det gjelder en lovlig arbeidsstans, så bør en ha en gardering mot at en forening trekker seg ut. Det vil svekke den lovlige arbeidsstansen. Derfor mener jeg at de to første punktene bør sløyfes og at en som punkt 1 setter at «trer en forening under en lovlig arbeidsstans ut av forbundet, kan forbundsstyret ilagge den en bot. Botens størrelse fastsettes av forbundsstyret». Når det gjelder den enkeltes medlemskap kan jeg bare opplyse at det i min forening i papirindustrien, har vandret medlemmer ut og inn i hundrevis bare de to siste årene. De har vært der en eller to måneder kanskje, og vi har fått dem inn i fagforeningen, men så har de fått annet arbeid og sluttet hos oss. Jeg mener at vi ikke har lov til å si at nå har du meldt deg inn her, så nå skal du pent få lov til å bli.

Jeg tror sekretariatet bør se litt nærmere på dette forslaget.

Peder Birkeland: At vi bør ha en bestemmelse som kan gardere oss mot slike inn- og utmeldelser, synes jeg er riktig. Jeg mener at punkt 2 ikke fyller det som vi tilsikter. Det er særlig uttalelsen om at «utmelding kan heller ikke finne sted så lenge forbund eller forening er part i en tariffavtale som bestemmer medlemmenes lønnsvilkår» som jeg mener ikke er tilfredsstillende. Vi har jo hatt en rekke inn og utmeldelser til tross for at denne forutsetning har vært til stede. Men derimot mener jeg at hvis vi gjør en forandring, hvor vi i punkt 2 sier: «Et medlem kan ikke melde seg ut av en fagforening uten 6 måneders forutgående varsel, så lenge forbund og forening er part i en tariffavtale som bestemmer medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår», så tror jeg at vi vil kunne bevare mange medlemmer for organisasjonen. Den kategoriske bestemmelsen om at «man ikke skal ha anledning til» vil bli håpløst å gjennomføre. I vårt for-

bund har vi inn- og utmeldelser på om lag 5 000 medlemmer i året, og hvis vi skal gjennomføre bestemmelsen om 100 kroners bot, så vil det oppstå en voldsom reaksjon som vil skade vårt organisasjonsmessige arbeid. Jeg vil derfor henstille til komiteen å se en formulering som tar sikte på en oppsigelsestid på 6 måneder, når vedkommende er med i en tariffpart.

I avslutningen står det «medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår». Der mener jeg det bør stå «medlemmets» i entall. Da vil det være lettere å peke direkte på det enkelte medlem, slik som paragrafen begynner.

Så står det videre at brudd på disse bestemmelser kan medføre bot på minst 100 kroner. Hvordan skal en kunne få den boten inn? Det står det ikke noe om. Her kunne vi like godt få en tilføyelse, hvor en sier at et medlem som er trådt ut ulovlig ikke kan inntas igjen før boten er betalt. Det kunne ha betydning at et medlem var kjent med en slik bestemmelse, hvis han aktet å tre ut av et forbund.

Nils Madsen: Jeg kan være enig i at saken oversendes sekretariatet, men jeg vil gjerne gjøre oppmerksom på at hos oss har vi medlemmer med en minimal inntekt. Derfor må det stå til oss selv å bestemme eventuell mulkt. En pike som tjener 200 kroner måneden har ikke råd til å betale noen høy mulkt. Hvis vi skulle sette en minimumsgrense for boten, ville det virke urettferdig. Jeg vil be sekretariatet være oppmerksom på dette forholdet.

Rudolf Eriksen: Alle kjenner jo til at styrken innen de enkelte forbund er noe forskjellig. Noen forbund er sterke og vil også kunne håndheve de bestemmelsene som her er foreslått. Men når det nå skal fattes generelle regler, må man forsøke også å ta hensyn til de svakere forbund. Jeg sikter da til de forbund som har opptil 85 pst. kvinner som medlemmer. Det skulle være en kjent sak at det er en temmelig stor avgang hele året rundt av kvinnelige medlemmer. Jeg tror ikke Bekledningsindustriarbeiderforbundet vil bli i stand til å håndheve de reglene som her er nevnt. En annen sak er at mange forbund har et stort uorganisert felt, og når disse bestemmelsene blir kjent, vil det føre til at mange av disse vil komme til å vente enda lengere med å gå inn i organisasjonen. Når sekretariatet skal ta stilling til denne saken, mener jeg at en bør ta spesielt hensyn til de forbundene som har de vanskeligste organisasjonsforholdene.

Edv. Stenklev: Slik som forbundslovene som regel er i dag, er de for lite utformet når det gjelder spørsmålet om ut- og innmeldelser. Dette forhold har fulgt oss i alle år. Vi har folk som går ut og inn i organisasjonen, og denne saken har det vært arbeidet mye med. Derfor synes jeg vi må få strengere bestemmelser enn vi har hatt. Nå kan det naturligvis diskuteres om utformingen dekker det vi tilsikter, men når Jon Carlsen er engstelig for at man ikke kan melde ut foreningen, har det ikke vært nødvendig hittil. Men forholdene kan utvikle seg slik at det kan bli nødvendig, og derfor er det bra at en garderer seg på den måten. Jeg tror for øvrig ikke at de som har utformet dette forslaget har tenkt på den siden av saken som Carlsen var inne på. Det er ham selv som føler at det kanskje kunne oppstå vanskeligheter hvis han og likesinnede skulle ta opp spørsmålet om å melde seg ut. I vårt forbund hender det nemlig ikke så sjelden at flere foreninger truer med å ta saken i egen hånd. Jeg kunne tenke meg muligheten av at Carlsen og hans folk ville finne på å melde seg ut av forbundet, og det er vel derfor Carlsen er redd for denne bestemmelsen. Min mening er derfor at jo før vi får denne bestemmelsen, desto bedre.

Jens Berg: Hensikten er oppnådd ved at saken er diskutert her. Jeg går ut fra at man nå finner fram til en utforming hvis representantskapet gir sin tilslutning til tanken. Jon Carlsen har et par ganger sagt at han ikke vil være med på å behandle disse vedtektene fordi han ikke har gått igjennom dem. Da vil jeg minne om at innstillingen ble lagt ut på representantskapsmøtet i mai og vi sa den gang fra at vi utsatte saken fordi representantskapets medlemmer skulle sette seg inn i den. For øvrig har — så vidt jeg vet — Papirindustriarbeiderforbundet i sine lover bestemmelser om at ingen fagforeninger kan melde seg ut, uten forbundsstyrets godkjenning, slik som de fleste forbundsstyrelovene lyder. Det er for øvrig i overensstemmelse med § 3 i lov om arbeidstvister hvor et forbund står økonomisk ansvarlig for en fagforening, selv om den går ut under en arbeidsstans. Jeg gjør oppmerksom på at vi drøftet dette da vi laget den trykte innstillingen, og da ble vi ikke enige. Juristene, med Sjaastad i spissen, hevdet at det skulle være adgang for en fagforening til å melde seg ut. Jeg svarte at det er ikke adgang for en fagforening å melde seg ut. Når den er stiftet er den en avdeling av et forbund. Det kan stiftes en ny forening, men da blir ikke den f. eks. nr. 31

av Norsk Kommuneforbund. Nå ser jeg at Sjaastad har akseptert at en fagforening tilsluttet et forbund, ikke kan melde seg ut av forbundet.

Dirigenten: Saken tas opp til votering. Jeg mener det er riktig å legge voteringsgrunnlaget slik at representantskapet gir i prinsippet sin tilslutning til den linje som ligger til grunn i punktene 1, 2 og 3 — at Sjaastads forslag oversendes sekretariatet som får i oppdrag å utforme bestemmelsen. Og så tar vi med Carlsens forslag. Er det noe å innvende mot voteringsmåten?

Mathias Heggstad: Før voteringen finner jeg det nødvendig å be om at en presiserer nærmere i hvilken utstrekning vedtakelsen binder forbundet organisasjonsmessig. Jeg tenker spesielt på § 5 — landsmøteperiodene. Heller ikke i kommentarene til denne paragrafen blir det gitt noe svar på det spørsmålet.

Votering: Enstemmig vedtak om at representantskapet gir sin tilslutning til den linje som ligger til grunn i punktene 1—3. Likeledes enstemmig vedtak om at Sjaastads forslag oversendes sekretariatet.

Jens Berg: Kongressen vedtok også en bemyndigelse til sekretariatet å søke å utforme en endring i vedtektene for de faglige samorganisasjoner. Utvalget har også sett på den siden av saken og jeg har utformet et forslag til endring, det gjelder jernbanepersonalets representasjonsrett i samorganisasjonene og det gjelder også en endring av samorganisasjonens behandling av valg av representanter til Landsorganisasjonens representantskap. Jeg forutsetter at det vil bli holdt et møte med de interesserte parter hvor en kan drøfte det spørsmålet videre.

Dirigenten: Representantskapet har bare behandlet og votert over de paragrafer som det er gjort merknader til fra forbundene i forslaget til normalvedtekter. Men det finnes flere paragrafer i normalvedtektene som det ikke er noen merknader til og som vi altså ikke formelt har votert over. Hvis det er noen av representantskapets medlemmer som har merknader til noen av de paragrafene vi ikke har behandlet, må man si fra. Hvis ikke voterer vi nå over innstillingen i sin helhet med de vedtak vi har gjort for den enkelte paragraf.

Ingen merknader.

Votering: Enstemmig vedtatt.

DAGSORDEN PKT. 3:

De tekniske funksjonærers organisasjonsforhold.

Innstilling fra den nedsatte komité.

I sekretariatets møte den 31. januar 1950 ble følgende vedtak fattet:

- «1. Det nedsettes en komité på 7 medlemmer til å utrede spørsmålet om organiseringen av de tekniske funksjonærer ved de produktive bedrifter i et selvstendig forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.
Spørsmålet om hvorvidt dette forbund også skal omfatte de merkantile funksjonærer ved bedriftene, må i tilfelle undergis særskilt behandling og da under henvisning til hva det er foran anført.
2. Komitéens utredning må foreligge så tidlig at Landsorganisasjonens representantskap kan treffe de nødvendige tiltak på sitt møte i mai måned d. å.
3. Sekretariatet må eventuelt få representantskapets bemyndigelse til å anvende de midler som ansees nødvendig for å få organisert et forbund av funksjonærene ved de produktive bedrifter.»

I samme møte valgte sekretariatet følgende medlemmer til komité for å utrede saken:

Elias Volan, Anker Nordtvedt, Arne Hagen, Alfred Nilsen, Rolf Olsen, Kaare Pehrson, Chr. Henriksen, Fritz Hannestad og Witalis Andersen.

Under drøftelsen i den nedsatte komité kom en til det resultat at et forbund av de tekniske funksjonærer burde opprettes, men at det var nødvendig at sekretariatet søkte om representantskapets bemyndigelse til dette. I mai måned ble det for representantskapet framlagt følgende forslag:

- «1. I løpet av 1950 søker sekretariatet å danne et selvstendig forbund av bedriftenes tekniske funksjonærer i det område som er nevnt foran.

2. Sekretariatet bemyndiges til å anvende de midler som ansees nødvendig for å starte forbundet og sikre forbundets økonomi i den første periode.
3. Det forutsettes at medlemmer som overføres til det nye forbund, beholder sine opparbeidede rettigheter i de respektive forbunds forsikringskasser.
For å sikre disse rettigheter opptar sekretariatet forhandlinger med de forbund som avgir medlemmer, om en ordning ved overføring av midler til det nye forbund eller på annen måte trygge medlemmenes rettigheter. Ordningene bør være like for alle forbund.
4. Den nedsatte organisasjonskomité bemyndiges til å fortsette arbeidet for å få forbundet organisert. Forbundene og samorganisasjonene pålegges å være komitéen behjelpelig med det nødvendige organisasjonsarbeid for å få forbundet startet.»

Under sakens behandling i representantskapet fremmet Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, følgende forslag som tillegg til punkt 3, 1. avsnitt:

«Inntil de har opparbeidet seg rettigheter i forsikringskassen i det nye forbund. De rettigheter som det enkelte medlem har opparbeidet i det nye forbund, kommer til fradrag i forsikringsbeløpet som deres gamle forbund skal utrede.»

Albert Karlsen, Norsk Arbeidsmannsforbund, stilte forslag om at saken skulle tilbakesendes sekretariatet for videre undersøkelse og forelegges førstkomende representantskapsmøte til avgjørelse. Ved voteringen ble Albert Karlsens utsetelsesforslag forkastet mot 4 stemmer, hvorefter sekretariatets innstilling med Karsten Torkildsens tilleggsforslag ble enstemmig godkjent.

Komitéen har under sitt videre arbeid med saken blitt enig om å framlegge for sekretariatet følgende

INNSTILLING:

Organisasjonsområdet for forbund av bedriftsfunksjonærer.

Landsorganisasjonens forutsetning ved fastsettelsen av forbundets område er at funksjonærer i kommunale etater og i statsbedrifter, som kommer inn under faste etater, så som jernbanen, post, telegraf m. v., skal holdes utenfor det nye forbunds område. Derimot er det forutsetningen at, hvis kommunene eller staten driver produksjonsbedrifter som konkurrerer på det åpne marked, må funksjonærene ved disse bedrifter stå tilsluttet forbundet. Som eksempel kan nevnes: Det kommunale bakeri i Trondheim, Årdal Verk, Jernverket, Statens bedrifter på Rau-foss, Kongsberg og Horten m. fl.

Å fastlegge forbundets område i detalj ved å regne opp stillingene innenfor de enkelte bedriftsgrupper, vil være svært vanskelig. En må her holde seg til hovedlinjene for skillet mellom forbundene og det nye forbund. Det må her være på det rene at alle personer som i hovedsaken deltar i det manuelle arbeid i bedriften, skal stå tilsluttet vedkommende forbund. De såkalte arbeidende formenn kommer inn under denne bestemmelse. Vanskeligere blir organisasjonsskillet mellom forbundene og det nye forbund, særlig når det gjelder funksjonærer som ikke kan komme under betegnelsen tekniske funksjonærer, men på den annen side ikke deltar direkte i produksjonen. Som eksempel kan nevnes vakter som skal utføre arbeidstidskontroll og kontroll av annen karakter.

En rekke bedrifter har også en ikke ubetydelig stab ved laboratorier og forskningsavdelinger m. v. Disse personer kan sies å være i en mellomstilling mellom arbeidere og tekniske funksjonærer. Som regel er disse grupper uorganisert, eller de står enkeltvis tilsluttet arbeidernes forbund, eller de er organisert sammen med kontorpersonalet. Under drøftingen av disse grupperes organisasjonsforhold har komitéen kommet til det resultat at det nye forbund må omfatte alle som har status som funksjonærer ved bedriftene. Unntatt herfra er de merkantile

funksjonærer som i henhold til kongressens vedtak skal organiseres i Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Denne organisasjons oppbygging vil bety at de som er ansatt ved en bedrift blir delt i 3 forbund, i enkelte tilfeller på 4, idet vi viser til gjensidighetsavtalen mellom Landsorganisasjonen og Det norske maskinistforbund.

Det er også funksjonærer ved bedriftene som står i arbeidsgivers sted. Disse kan som regel ikke være medlemmer av forbundet (direktører, disponenter, overingeniører).

Under henvisning til foranstående vil komitéen foreslå at forbundet gis følgende

ORGANISASJONSOMRÅDE:

«Forbundet skal omfatte de personer som har status som funksjonærer ved alle private bedrifter, og ved kommunale- og statsbedrifter som driver produksjon i konkurranse på det åpne marked, og som ikke ved kongress- eller representantskapsbeslutninger skal organiseres i andre forbund.

Direktører, disponenter, overingeniører eller andre i tilsvarende stillinger kan ikke stå tilsluttet forbundet uten spesiell beslutning av Hovedorganisasjonen.»

Den organisatoriske oppbygging av forbundet.

Det område forbundet får, blir meget omfattende både faglig og organisatorisk. Forutsetningen er at funksjonærene, utenom de merkantile, i alle industrier og bedrifter innenfor det bestemte område skal organiseres i tilslutning til forbundet. Det er da nødvendig å bestemme forbundets indre oppbygging.

Det geografiske område for foreningene og deres indre oppbygging.

En må ta sikte på å organisere en forening i hver by, for så vidt det i byen finnes så mange organisasjonsmulige at en forening kan dannes. (Forening skal dannes når minst 10 medlemmer slutter seg til.) Det samme gjelder i industrisentrer,

eksempelvis Rjukan, Årdal, Odda, Sauda, Løkken, Sulitjelma, Kirkenes osv. Hvis det ligger industrielle bedrifter i nærheten av byer eller industrisentrer, må funksjonærene kunne slutte seg til den nærmestliggende forening. Dessuten bør funksjonærene i isolerte bedrifter utover landet kunne stå som direkte medlemmer i forbundet hvis foreninger ikke kan dannes, eller at det er for lang avstand mellom bedriften og den nærmestliggende forening slik at normal organisasjonsforbindelse ikke kan opprettholdes. Mindre grupper kan i fellesskap danne forening hvis dette er praktisk. I de store byer, eksempelvis Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger og mulig andre steder, må det dessuten være adgang til å danne spesialforeninger oppdelt etter industriene, såsom i Oslo, jernindustrien, bekledningsindustrien, bygningsindustrien, grafisk industri, næringsmiddelindustrien osv. Det kan også tenkes at medlemmene ønsker en fagvis organisering av foreningene istedenfor en industriell oppdeling, f. eks. at ingeniører og teknikere ønsker en selvstendig forening i Oslo, formenn sin, verkemestre sin, laboranter sin osv. Også i dette spørsmål bør det vises forståelse. I det hele tatt må funksjonærene selv få bestemme sin organisasjons struktur. Den kan også bli gjenstand for drøftinger og forandringer etter hvert som tilslutningen til forbundet øker, men man må ha for øye at en organisasjonsform som muligens passer i Oslo, ikke vil passe i en annen by eller i et industrisentrum. Lokalt initiativ og bestemmelsesrett vil høyst sannsynlig bli nødvendig.

Medlemsbøker.

Komitéen vil foreslå at forbundet benytter de medlemsbøker Landsorganisasjonen har gitt ut. Derved vil en oppnå den fordel at et medlem som nå står tilsluttet et av forbundene, fortsatt kan anvende sin medlemsbok ved at den overføres fra forbundet til det nye forbund. Dette under forutsetning av at det tidligere forbund har innført den fellesbok som en rekke forbund nå har gått over til.

Forbundets formål.

Forbundet skal stå tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og i samarbeid med denne søke å opprette tariffavtaler med bedriftene for bedre å verne om medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Formålet for øvrig bestemmes av det konstituerende landsmøte etter de retningslinjer som er vanlige for forbundene i Landsorganisasjonen.

Forbundets ledelse.

Forbundet må bygge på lokale foreninger og direkte medlemskap fra personer som ikke kan stå tilsluttet en bestemt forening.

Forbundet må til å begynne med ha 2 lønte tillitsmenn, hvorav den ene velges blant ingeniørene og teknikerne og den annen tillitsmann velges blant de øvrige arbeidsledere. Etter hvert som forbundet blir utbygd, blir det spørsmål om å utvide tillitsmennenes antall.

Forbundsstyret.

Forbundet velger et styre (forretningsutvalg) som har ansvar for den daglige ledelse av forbundet. De 2 fastlønte tillitsmenn må ha sete i forbundsstyret, enten som styrets ledere eller som medlemmer av dette. Til å begynne med bør styret ikke bestå av flere enn 7 medlemmer, mulig bare 5. Av omsyn til samarbeidet og organisasjonens utvikling bør de forskjellige hovedgrupper være representert. Forbundsstyret bør velges fra det sted forbundet har sitt sete eller dets nærmeste omegn slik at reiseomkostninger ved styremøter mest mulig kan unngås.

Landsstyret.

Som øverste myndighet mellom landsmøtene bør forbundet velge et landsstyre. I landsstyret bør de forskjellige distrikter være representert. Ved valget bør det dessuten tas omsyn til at de forskjellige faggrupper blir representert. Størrelsen av

landsstyret vil være avhengig av hvor mange medlemmer som blir valt til forbundsstyret. Forbundsstyrets medlemmer må også være medlemmer av landsstyret (representantskapet), men forbundsstyret må ikke utgjøre flertallet av landsstyret. Forbundsstyret og landsstyrets funksjoner blir som bestemt i vedtektene.

Revisjon av regnskapene.

Det forutsettes at revisjonen av regnskapene blir utført av L.O.s revisjonskontor på vanlige vilkår.

Forbundets vedtekter.

Komitéen forutsetter at de mønstervedtekter som L.O.s representantskap har vedtatt for forbund og avdelinger, blir gjort gjeldende med de endringer som ansees påkrevd på grunn av de spesielle forhold som er til stede for organiseringen av industriens funksjonærer.

Kontingenten til forbundet og avdelingene.

Komitéen har innhentet oppgave fra forbundene over hvilken kontingent som betales. Den er meget varierende. Nedenstående tabell viser kontingenten i de forbund som i første rekke skal avgi medlemmer til det nye forbund. Som det går fram av tabellen, er kontingenten noe uensartet avpasset etter de rettigheter medlemmene har i de forskjellige forbund. Komitéen vil anbefale at kontingenten fastsettes til minst kr. 2.50 pr. uke eller kr. 10.00 pr. måned til forbundet. Kontingenten til foreningene må fastsettes under hensyntagen til at den skal dekke foreningenes egen administrasjon og utgifter til eventuelle hjelpekasser som foreningene beslutter opprettet. Dette kan gjelde stønad under sykdom og liknende, men kontingenten må godkjennes av forbundsstyret. Det samme gjelder de hjelpekasser som foreningene eventuelt beslutter opprettet. Når kontingenten og hjelpekassene er godkjent av forbundsstyret, er begge obligatorisk forpliktende for samtlige medlemmer i vedkommende forening.

Kontingent til forbundene.

Norsk Arbeidsmandsforbund	1.50
« Papirindustriarbeiderforbund	1.60
« Bokbinder- og Kart.arb.forbund	3.50
« Kjemisk Industriarbeiderforbund	1.50
« Tobakkarbeiderforbund	1.60
« Tekstilarbeiderforbund	1.60
« Skinn- og Lærarb.forbund	2.00
« Nærings- og Nydelsesm.arb.forbund	1.75
« Bygningsindustriarbeiderforbund	2.00
« Jern- og Metallarbeiderforbund	2.00
« Treindustriarbeiderforbund	2.00
« Litografisk og Kjemigr.forbund	5.00
Norges Handels- og Kontorf.forbund	¹⁾ 6.00
Norsk Centralforening for Boktrykkere	4.60

¹⁾ Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund har månedskontingent. I tillegg til ovenstående satser kommer kontingenten til foreningene. Alle andre forbund ukeskontingent.

Funksjonærenes stilling under konflikter.

Under representantskapets møte i mai 1950 forelå til behandling og godkjenning tariffavtale mellom Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Årdal Verk A/S angående lønns- og arbeidsvilkår for formennene. I avtalen krevde bedriften inntatt en bestemmelse om formennenes stilling under eventuelle arbeidskonflikter. Den vanlige praksis under streiker og lockouter er at fast ansatte arbeidsledere utfører tilsyn med at maskiner og materiell ikke utsettes for ødeleggelser. Representantskapet fant det nødvendig at denne ordning også må opprettholdes etter at arbeidsledere blir medlemmer i Landsorganisasjonen. Representantskapet fattet enstemmig følgende vedtak:

«Under eventuell arbeidsstans som skyldes en konflikt, skal formennene være forpliktet til å utføre det arbeid som bedriften anser nødvendig for å hindre at

verdier forspilles, såsom vakthold, vedlikehold av anlegg, maskiner og verktøy, bevaring av lagre og i det hele tatt det arbeid som det er alminnelig at formenn utfører i en slik situasjon.»

Forutsetningen er at denne ordning skal gjelde for de arbeidsledere som opptas i det nye forbund, forutsatt at det har vært deres vanlige gjøremål under eventuelle arbeidskonflikter.

Stønad under konflikter.

Hvis konflikter oppstår, må medlemmene sikres både organisasjonsmessig og økonomisk stønad. Stønaden må i tilfelle utbetales av forbundskassen med vanlig refusjon fra Landsorganisasjonen.

Medlemmenes rettigheter i forbundenes forsikringskasser.

Alle forbund tilsluttet Landsorganisasjonen har forsikringskasser, dvs. at medlemmenes etterlatte får utbetalt et bestemt beløp ved medlemmets død. Betingelsen for dette er at vedkommende medlem har betalt kontingent i et nærmere fastsatt uke- eller månedstall, og at vedkommende medlem ikke skylder kontingent til forbundet utover den frist forbundenes vedtekter fastsetter. I de forbund som har ukekontingent, blir ukemerkene og i de forbund som har månedskontingent, blir månedsmerkene avgjørende for forsikringsbeløpets størrelse. Hovedregelen er at et medlem som har betalt kontingent for samtlige uker eller måneder i året, har rett til 100 kroner i forsikringskassen, stigende med 100 kroner for hvert år kontingent er betalt. Begrensningen oppad er noe forskjellig. En del forbund begrenser beløpet til 1 000 kroner og andre til 1 200 kroner. Noen av de største forbund har 1 500 kroner som toppsats, ett forbund har 2 000 kroner og ett forbund 2 500 kroner. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund begynner med 60 kroner etter 1 års betalt kontingent, stigende med 60 kroner for hvert år inntil 1 500 kroner.

Forsikringsbidragene blir utbetalt etter nærmere fastsatte regler. Bidraget kan ikke pantsettes eller testamenteres til noen bestemt person eller institusjon. Hvis medlemmet ikke hadde pårørende som han forsørget, bestrider forsikringskassen begravelsesutgiftene, begrenset til et bestemt beløp, f. eks. 300 eller 400 kroner.

I enkelte forbund er det fastsatt bestemmelser om at et medlem etter en nærmere bestemt tid med uavbrutt medlemskap og ved en fastsatt aldersgrense, kan få utbetalt et forskudd på forsikringsbidraget ved inntrådt arbeidsuførhet. Det er også forbund som utbetaler forskudd på forsikringsbidraget ved ektefelles død, og 2 forbund utbetaler bidrag også ved mindreårige barns død.

Kontingenten til forsikringskassene varierer fra 25 øre til 60 øre pr. uke. Norsk Centralforening for Boktrykkere har den høyeste forsikringssum og en kontingent på kr. 2.50 pr. uke, men i denne kontingenten inngår også diverse andre hjelpekasser.

Etter vedtak i Landsorganisasjonen er det fri overføring fra et forbund til et annet med bibehold av opparbeidede rettigheter, begrenset til de regler som gjelder for forsikringskassen i det forbund medlemskapet blir overført til.

Rettigheter i det nye forbund ved overføring av medlemskap fra andre organisasjoner.

Det må slås fast at medlemmer fra et forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, som blir overført til det nye forbund, må beholde sine opparbeidede rettigheter slik som vanlig ved overføring av medlemskap mellom forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Her må man imidlertid være merksam på at det svært ofte dreier seg om medlemmer som har nådd en relativt høy alder og med langt medlemskap og derav følgende topprettigheter.

Det nye forbund starter uten noe opparbeidd formue. De forbund som avgir medlemmene, vil i vesentlig grad bli lettet

for forpliktelser, særlig når det gjelder forsikringskasser (begravelseskasser). Det er derfor rimelig at det blir foretatt en ekstraordinær ordning med oppgjør mellom det nye forbund og de forbund som avgir medlemmer. Av mange grunner vil det være lite hensiktsmessig å fastsette noe beløp som skal overføres til det nye forbund. Komitéen er derfor blitt stående ved følgende ordning:

Medlemmer som overføres fra et tidligere forbund, får sine rettigheter beregnet etter det nye forbunds vedtekter. Ansvaret for forsikringsstønaden (begravelsesstønaden) fordeles mellom det gamle forbund og det nye forbund i henhold til medlemskapets varighet sammenlagt. Det tidligere forbunds ansvar må begrenses til den toppsats som på overføringsdagen var fastsatt for vedkommende forbund.

Det tidligere forbunds ansvar minskes etter hvert som medlemmene opparbeider seg rettigheter i det nye forbund, og faller helt vekk etter 15 års medlemskap i det nye forbund. I praksis vil denne ordning bety at et medlem fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som har 7 års rettigheter ved overføringen, etter 4 års medlemskap i det nye forbund sammenlagt har 11 års rettigheter. De etterlatte ved eventuelt dødsfall vil da få utbetalt kr. 1 100.00 av det nye forbunds forsikringskasse. Summen blir å fordele med kr. 700.00 på Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og kr. 400.00 på det nye forbund. Hvis derimot et medlem av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund blir overført til det nye forbund med 10 års rettigheter, og etter 10 års medlemskap i det nye forbund får en sammenlagt tid på 20 år, har han rett til kr. 1 500.00 i det nye forbund, som skal utbetales ved dødsfall, fordelt med kr. 1 000.00 på det nye forbund og kr. 500.00 på Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Etter 15 års medlemskap i det nye forbund vil Kjemisk Industriarbeiderforbunds ansvar helt falle vekk.

Et medlem som overføres fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund har etter 10 års medlemskap i dette for-

bund rett til kr. 600.00. Hvis et sådant medlem dør etter 5 års medlemskap i det nye forbund, vil han sammenlagt ha 15 års medlemskap og rett til kr. 1 500.00, men da det tidligere forbunds forpliktelser blir begrenset til de rettigheter medlemmet hadde på overføringsdagen, blir plikten til refusjon fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund begrenset til kr. 600.00.

Komitéen mener at denne ordning står i samsvar med representantskapets vedtak og kan teknisk gjennomføres.

Forholdet mellom det nye forbund og medlemmer av Norges Arbeidslederforbund som overfører sitt medlemskap, er også drøftet, og komitéen mener at medlemmer som overføres fra denne organisasjon til det nye forbund, må komme i samme stilling som medlemmer fra forbund i Landsorganisasjonen som overføres, dog med den begrensning at overføringen må finne sted innen 1 år etterat det nye forbund er stiftet.

Det samme gjelder andre organisasjoner utenfor Landsorganisasjonen.

En kan imidlertid ikke regne med at Norges Arbeidslederforbund og andre organisasjoner utenfor L.O. vil overta forpliktelser til medlemmer som overfører sitt medlemskap. Her må L.O. tre i forbundenes sted og garantere forsikringsbidragets utbetaling til medlemmer som overfører sitt medlemskap til det nye forbund innen 1 år etter forbundets stiftelse.

Komitéen har videre drøftet spørsmålet om hvor lang tid det må gå før disse ekstraordinære ordninger skal opphøre. En er da blitt stående ved at ordningene må falle vekk i sin helhet, både for forbundene og for Landsorganisasjonen etter at det nye forbund har drevet sin virksomhet i 15 år etter konstitueringen (datoen for forbundets organisasjonsmessige start).

Komiteens forslag til forsikringskasse i det nye forbund.

Komitéen anbefaler at det konstituerende landsmøte i det nye forbund beslutter å opprette forsikringskasse for forbundets

medlemmer. Rettighetene i forsikringskassen ordnes etter følgende hovedpunkter:

1. Medlemmer som overføres fra andre forbund i Landsorganisasjonen, overfører sitt medlemskap med bibehold av opparbeidede rettigheter i forsikringskassen, begrenset til de regler som fastsettes i det nye forbunds lover.
2. Etter betalt 52 ukekontingenter eller 12 månedskontingenter, forsikringsbidrag 100 kroner, stigende med 100 kroner for hver betalt 52 uker eller betalt 12 måneders kontingent inntil 1 500 kroner.
3. Dør et medlems ektefelle, utbetaler forsikringskassen et begravelsesbidrag. Betingelsene og størrelsen av dette bidrag bestemmes i forbundets lover.
4. Hvis et medlem har 30 års rettigheter i ett eller flere forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, har nådd en alder av 65 år og er helt ervervsudyktig, kan vedkommende få utbetalt som forskudd inntil halvparten av forsikringsbidraget, begrenset til 600 kroner.
5. Hvis et medlem dør og ikke har pårørende som har rett til forsikringsbidraget, bestrider forsikringskassen utgiftene til begravelsen, begrenset til 400 kroner. Resten av forsikringssummen tilfaller forsikringskassen.
6. Forsikringsbidraget kan ikke pantsettes eller testamenteres til en person eller institusjon. Det kan heller ikke kreves utbetalt til offentlig myndighet for skatterestanser eller utlegg det offentlige har hatt til vedkommende medlem.

Utformingen av de nærmere regler for forsikringskassen vil bli forelagt de foreninger som skal velge representanter til det konstituerende landsmøte.

Ulykkestrygd.

Flere forbund har opprettet ulykkestrygd for medlemmene. Således har Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund ulykkesfor-

sikret sine medlemmer. Ved ulykker som medfører 100 % invaliditet får medlemmene opptil 6 000 kroner og ved dødsulykker 3 000 kroner. Invaliditet må minst utgjøre 15 % for å få bidrag. Det er Rikstrygdeverkets regler som legges til grunn for bedømmelsen av skaden. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har sikret sine medlemmer gjennom et selskap, men dog således at forbundet bærer halvparten av risikoen og selskapet den annen halvpart. Kontingenten til forbundets kasse er forhøyet med 20 øre pr. uke som følge av denne forsikring.

Hvis landsmøtet beslutter innført ulykkesforsikring for medlemmene, må kontingenten fastsettes under omsyn til dette. Den forsikringsordning som Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har vil en da anbefale.

Landsorganisasjonens økonomiske ansvar for det nye forbund.

Landsorganisasjonen må gi garanti for at forbundets virksomhet kan drives uten økonomiske hindringer i første landsmøteperiode. Forutsetningen for dette må være at medlemmene er villige til å betale en kontingent som står i et rimelig forhold til deres inntekter. I denne garantien ligger også garanti for at opparbeidede forsikringsbidrag og forbundets øvrige forpliktelser mot medlemmene blir utbetalt i samsvar med den overenskomst som blir opprettet mellom forbundene og det nye forbund. Landsorganisasjonen må dessuten påta seg utgiftene til det konstituerende landsmøte og gjennom samorganisasjonene bestride utgiftene til det organisasjonsarbeid som må gå forut for konstitueringen. Komiteen antar at samorganisasjonens utgifter kan dekkes av de ordinære budsjetter til samorganisasjonene.

Organisering av foreninger med representasjonsrett til det konstituerende landsmøte.

Det konstituerende landsmøte må bygge på representanter valt av organiserte foreninger. Tekniske funksjonærer som står

tilsluttet et forbund gjennom selvstendige funksjonærforeninger, må ha representasjonsrett i forhold til sitt medlemstall. Det er også medlemmer i forskjellige forbund som skal overføres til det nye forbund, men som har sitt medlemskap ordnet gjennom blandingsforeninger, mulig også ved direkte medlemskap i vedkommende forbund. Det er dessuten uorganiserte funksjonærer som ønsker å slutte seg til det nye forbund. Det blir derfor nødvendig å danne nye foreninger på en rekke steder. Disse nye foreninger må omfatte så vel medlemmer av bestående forbund som nye medlemmer. Disse foreningers område må stå i samsvar med komitéens forslag til oppbygging av det nye forbunds foreninger. Som eksempel nevnes: I en by står til eks. 20 medlemmer tilsluttet Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, 5 medlemmer tilsluttet Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, 7 medlemmer tilsluttet Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og 10 à 12 medlemmer spredt på andre forbund. Ingen av disse medlemmer står tilsluttet en selvstendig funksjonærforening. De bør derfor gå sammen og danne en forening som også må få tilslutning fra de uorganiserte funksjonærer. Denne forening velger så representantene til det konstituerende landsmøte, men ingen av de medlemmer som står tilsluttet et forbund, må gå ut av sitt forbund før det konstituerende landsmøte er holdt i det nye forbund og dato for overføringen av medlemskapet blir fastsatt. Samorganisasjonene må pålegges å forestå organiseringen av disse foreninger. Utgiftene til dette organisasjonsarbeid bæres av samorganisasjonene.

Representasjon til det konstituerende landsmøte.

En må her regne med forholdsvis små foreninger slik at de vanlige regler for representasjonsrett til landsmøter ikke kan følges. Komiteen er av den oppfatning at alle foreninger som stiftes, og som består av minst 10 medlemmer, må være representert på landsmøtet etter følgende skala:

Fra 10— 25 medlemmer	1 representant.
« 26— 50 «	2 representanter.
« 51—100 «	3 «

og videre 1 representant for hvert påbegynt 50-talls medlemmer.

Dirigenten: Elias Volan har vært formann i den komiteen som har behandlet denne saken. Han vil nå gi en kort orientering.

Elias Volan: Den innstillingen som foreligger behandler organisasjonsgrunnlaget for de tekniske funksjonærer — hvordan organisasjonen i prinsippet skal bygges opp. Når det gjelder den mer tekniske utformingen og lover må jo komiteen behandle det senere og forelegge det for sekretariatet og for det konstituerende landsmøte i det forbundet som det er forutsetningen skal dannes. Det som i første rekke er av interesse og som man i prinsippet må godkjenne er organisasjonsområdet for dette forbund. Der sier komiteen at forbundet skal omfatte de personer som har status som funksjonær ved alle private bedrifter og ved kommunale og statsbedrifter som driver produksjon i konkurranse på det åpne marked og som ikke ved kongress- eller representantskapsbeslutninger skal organiseres i andre forbund. Direktører, disponenter, overingeniører eller andre i tilsvarende stillinger kan ikke stå tilsluttet forbundet uten spesiell beslutning av hovedorganisasjonen.

Dette spørsmål om status som funksjonær, kan naturligvis bli omdiskutert og det kan komme til å skape visse friksjoner mellom allerede bestående forbund og det nye forbundet. Komiteen mener imidlertid at vi ikke kan nå når vi skal stifte et forbund av tekniske funksjonærer, bare holde oss til de som er arbeidsledere. Vi har i en rekke bedrifter funksjonærer som ikke står tilsluttet Handels- og Kontor og heller ikke arbeidernes organisasjoner. Det gjelder f. eks. funksjonærer som er ansatt ved bedriftenes laboratorier, det gjelder bedriftsorganisasjoner, materialprøveanstalter som bedriftene har og en rekke andre. Det forbundet som nå stiftes, mener komiteen må omfatte de funksjonærene ved bedriftene som ikke naturlig hører hjemme i arbeidernes organisasjoner eller i kontorfunksjonærenes organisasjoner.

Jeg vil ikke unnlate å si at personlig har jeg den oppfatning at bedriftsfunksjonærenes organisasjon skulle omfatte alle funksjonærer ved bedriftene, ikke bare de tekniske, men også kon-

torfunksjonærene. Kongressen har imidlertid vedtatt at kontorfunksjonærene skal stå tilsluttet Handels- og Kontor. Det må i tilfelle en endring til i Kongressens vedtak for å få gjennomført en slik ordning.

Det er et annet spørsmål som henger sammen med dette. Det er de tekniske funksjonærers forhold og innstilling til kontorfunksjonærene. Det er en utbredt oppfatning blant de tekniske funksjonærer at de ikke har noe å gjøre med kontorfunksjonærene. De ønsker ikke kontorfunksjonærene inn i samme forbund som de tekniske funksjonærer. Der står man i dag. Denne innstillingen er fullstendig gal og med tiden kommer man naturligvis til å arbeide seg ut av den.

Prinsipielt vil jeg si at fagorganisasjonen i det vedtak som man nå står i ferd med å gjøre, markerer et tidsskille i dens historie. På samme måte som man markerte et tidsskille i fagorganisasjonen i 1931, da Kongressen vedtok at Handels- og Kontorfunksjonærene skulle opptas i Landsorganisasjonen som selvstendig organisasjon. Tyve år etter utvider man Landsorganisasjonens virkeområde til også å gjelde de tekniske funksjonærer. Jeg vil si det betegner at fagorganisasjonen nå ikke utelukkende er en kamporganisasjon i ordets opprinnelige betydning. Vi skal utvide vårt omfang til å gjelde mennesker og grupper av lønnsinntakere som ingen tenkte seg muligheten av at vi skulle få som medlemmer på det tidspunkt jeg ble medlem i organisasjonen, for 45 år siden. Vi er naturligvis fremdeles en kamporganisasjon, men vi er ved siden av dette også en byggende organisasjon som skal bygge et nytt samfunnssystem, en organisasjon som skal påbegynne det rent praktiske byggende arbeid ved skapning av et nytt samfunn. Der kan ikke arbeiderne stå alene. Vi makter ikke den oppgaven selv om vi er mange, uten bistand fra de som har den økonomiske og administrative ordning av produksjonslivet. Det er i erkjennelsen av dette at vi nå går til dannelsen av det nye forbundet.

Når det gjelder en del spørsmål om den rent tekniske oppbyggingen av forbundet, fagforeningenes område, forbundets formål, forbundsledelsen, forbundsstyret, landsstyret, revisjon av regnskaper, forbundets vedtekter, kontingent osv., så er det spørsmål som er kjent i alle forbund. Det er det ikke nødvendig å hefte seg ved.

Så er det medlemmenes rettigheter i forbundet. Naturlig-

vis må vi når vi danner dette forbundet gå ut fra de regler som gjelder i fagorganisasjonen, nemlig at medlemmer som overføres fra et forbund til et annet, skal beholde sine opparbeidede organisasjonsrettigheter. Men her er jo en stor forskjell mellom et vanlig fagforbund og et forbund som i alt vesentlig kommer til å omfatte bedriftsledere eller arbeidsledere ved bedriften. Et vanlig forbund organiserer arbeiderne fra den tid de begynner ved en bedrift. Det kan være 15—16-åringer eller eldre, mens dette forbund kommer for 90 pst. til å bestå av eldre medlemmer, folk som har stått i et forbund kanskje i 15 til 20 år eller mer, og som har opparbeidet seg topprettigheter i et forbund som formenn, verksmestre, oppsynsmenn eller stigere. Det er disse forpliktelser det nye forbundet skal overta.

Vil det da være mulig å følge den gamle flate landevei ved overføringen av medlemmene fra et forbund til et annet? Komiteen mener nei. Vi må her gjennomføre ekstraordinære tiltak. Det forbund som avgir en formann eller verksmester styrker i realiteten sin forsikringskasse. Derfor mener komiteen at det nye forbund skal ha en garanti fra de tidligere forbundene om at det gamle forbund i en viss periode skal stå ansvarlig eller delvis ansvarlig for den forsikringssum som vedkommende har opparbeidet seg, men dog således at forsikringssummen minsker for hvert år vedkommende har stått i det nye forbund, og helt overtas av det nye forbund når de har stått som medlemmer av det nye forbundet i 15 år. Det gamle forbundets ansvar faller da helt vekk. Om dette må det naturligvis treffes avtale mellom det nye forbund og det forbund som avgir medlemmer.

Så har vi grupper, og til dels organisasjoner, utenfor Landsorganisasjonen som det ikke er mulig å treffe slike avtaler med. Vi har Arbeidslederforbundet, teknikernes organisasjoner og andre faglige sammenslutninger som står utenfor Landsorganisasjonen. Hvordan skal man så forholde seg til medlemmer som kommer fra disse organisasjoner? Her mener komiteen at Landsorganisasjonen må tre i forbundenes sted. Det må bli Landsorganisasjonen som må gi det nye forbundet den samme garantien som de eldre forbundene gir når de avgir medlemmer til det nye forbundet.

Når det gjelder fremgangsmåten ved konstitueringen av det nye forbundet så har man for det første de medlemmene som står tilsluttet fagorganisasjonen fra før. Jern- og Met. har for-

eninger, Kjemisk forbund har foreninger, og vi har foreninger som består av medlemmer ved en bestemt bedrift, men som ikke står tilsluttet noen organisasjon. Men så har vi medlemmer i enkelte fagforeninger som skal overføres, vi har medlemmer i Arbeidslederforbundet som ønsker å gå inn i Landsorganisasjonen når det nye forbund stiftes, og vi har funksjonærer som ikke står tilsluttet noen organisasjon og som ønsker å gå inn i det nye forbund. Det konstituerende landsmøte i det nye forbund må jo bestå av representanter valgt av de medlemmer som ønsker å gå inn i det nye forbundet. Rent praktisk mener da komiteen at en skal innrette seg slik at alle de bedriftsfunksjonærer på et sted som ønsker å gå inn i det nye forbundet, skal danne en lokal avdeling med rett til å velge representanter til konstituerende landsmøte etter de regler som komiteen har foreslått. Denne lokalforeningen skal da opptas som medlem. Dette organisasjonsarbeidet ute i distriktene må Landsorganisasjonen pålegge de faglige samorganisasjoner å utføre etter de linjer som er bestemt. Jeg tror ikke det er mulig å få det konstituerende landsmøte i dette nye forbundet før i februar en gang, men vi må ta sikte på at det skal gjennomføres til den tid. Vi skal ikke innstille oss på et for langt tidsrom før vi danner denne organisasjonen, for det er mange og sterke krefter som forsøker å hindre at dette nye forbundet skal bli til virkelighet. Arbeids-giverne understøtter alle organisasjoner som tar sikte på å svekke fagorganisasjonen på dette felt. De skjønner betydningen av dette organisasjonsarbeidet og rekkevidden av det. De vet at i det øyeblikk fagorganisasjonen har fått organisert, ikke bare arbeiderne, men kontorfunksjonærene og de tekniske bedriftsledere, så har arbeiderbevegelsen herredømme både over produksjonen og administrasjonen av bedriftene. Det er bare et tidsspørsmål når man har fått bygget ut denne organisasjonen, og arbeidsgiverne blir da nødt til å gi de ansatte ved bedriftene en ganske annen innflytelse i produksjonsapparatet enn hva de har i dag.

Olav Varberg: Etter innlegget til Volan kunne man være fristet til å spørre: Har komiteen undersøkt på de forskjellige arbeidsplasser hvordan avdelingene utover stiller seg til spørsmålet? Jeg har det bestemte inntrykk at det ikke har vært gjort og jeg tør påstå at det kan være meget tvilsomt om man får noen overføring fra Arbeidslederforbundet til det nye forbund. I det

alt vesentlig er dette arbeidere som har rykket opp til formenn i de enkelte bedrifter og da de gikk inn der, mente de at de ikke lenger kunne være fagorganisert. Jeg har kjennskap til at en del av disse karene søkte om eventuelt hvilende rett i fagorganisasjonen, men det var det ikke adgang til å gi, hvorpå disse gamle, drevne fagforeningsfolkene gikk ut. Og nå er det spørsmålet om komiteen har undersøkt om disse er villig til å gå over i det nye forbundet. Det er uttalt her at det er mange som ønsker det, men jeg tør påstå at det er mange som ikke ønsker det, nettopp på grunn av at de i sin tid ikke fikk hvilende rett. Man kunne derfor være fristet til å foreslå at denne saken blir utsatt til komiteen har undersøkt på de forskjellige arbeidsplasser hvor Arbeidslederforbundet har avdelinger, om vedkommende avdeling er enig i å gå over til det nye forbundet. Jeg mener det ikke er riktig å opprette et nytt forbund som i begynnelsen i det minste, faktisk vil bli en hemske på L.O. Det vil medføre store utgifter og hvis medlemstallet i det nye forbundet ikke skal svare så noenlunde til det en har regnet med, mener jeg at saken må utsettes til de nødvendige opplysninger er innhentet.

Elias Volan: Det forrige representantskapet i Landsorganisasjonen besluttet at forbundet skulle opprettes. Så den siden av saken er avgjort. Så vi kan derfor ikke diskutere den siden av saken nå. Jeg vil bare ha sagt at Landsorganisasjonen ble stiftet med 1 700 medlemmer. Det var ingen den gang som spurte om hvordan arbeiderklassen i landet stilte seg til dannelsen av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Og godt var det, for hvis så hadde vært gjort, hadde vi vel ikke hatt noen Landsorganisasjon i dag.

Alfred Nilsen: Volan fant det nødvendig å presisere sitt syn på dette med industriens funksjonærer, idet han mente at også kontorfunksjonærene burde stå i det nye forbund. Jeg vil understreke at dette var hans personlige syn. Jeg skulle anta at det er flere her som har det synet — at alle arbeidere og at alle grader av funksjonærene i en industriell bedrift, bør stå i en organisasjon. Det er bare det at man innså i 1931 da Handels- og Kontor endelig fant frem til beslutningen om å gå inn i L.O., at organiseringen av funksjonærene måtte skje på det eneste mulige grunnlag. Man kan ikke organisere dem på et ønskelig grunnlag. Her mener jeg det ikke er aktuelt å snakke om or-

ganisering av industriens kontorfunksjonærer sammen med de tekniske i det nye forbundet.

Volan nevnte at vi står ved et nytt tidsskifte. Det forrige var ved stiftingen av Handels- og Kontor i 1931. Jeg skulle anta at L.O. ikke har grunn til å være misfornøyd med det som har funnet sted på dette område i løpet av disse årene. Men hvis man ikke er misfornøyd så skal man være ytterst varsom med å komme med oppfatninger som går ut på at man skal prøve å rive i stykker noe av det som hittil er bygget opp. De som står igjen av lønnstakere utenfor Landsorganisasjonen, må man selv sagt få organisert, men det må skje på det grunnlag som ligger til rette for de forskjellige grupper av funksjonærer. Når det gjelder arbeidsledere og teknikere og andre grupper som det er meningen skal komme inn i dette nye forbundet, så tror jeg sikkert at disse ønsker å få sitt eget forbund. Og det er den tanke som realiseres ved det forslag som er fremmet. Nå er det så pass mange arbeidsledere og teknikere som ønsker å komme inn i fagorganisasjonen, at det nye forbundet vil kunne få et par tusen medlemmer, og dermed skulle grunnlaget være til stede.

Når det gjelder industriens kontorfunksjonærer, må jeg benytte denne anledning til å komme med noen betraktninger. Det er riktig at vi ligger nokså langt tilbake når det gjelder å få tak i industriens funksjonærer. Vårt forbund er best organisert i handelen og omsetningsbedriftene, men vi har atskillig tusen medlemmer i industrien, og vi er representert i de aller største og vesentligste industrier. Men det som er enda vesentligere er at vi har hele tariffkomplekset liggende der. Vi har tariffestet forholdene så vel innenfor handelen, kooperasjonen som innenfor den private industri. Vi har overenskomstforholdene i orden med Norsk Arbeidsgiverforening i alle bedrifter hvor vi har organisert folkene. Og det er her selve spørsmålet ligger når det gjelder å få organisert industriens funksjonærer i større grad en tilfellet er. Forholdet er nemlig det at industriens funksjonærer har nokså romslige og gode arbeidsforhold — i stor utstrekning er det sikkert bevisst fra bedriftenes side at de sørger for å holde kontorstaben på et slikt nivå innenfor bedriften, at de kan være på den sikre siden når det gjelder overenskomstens bestemmelse. Helst vil de ligge noe bedre an, for på den måten å holde kontorfunksjonærene i sjakk i forholdet til den faglige organisasjon. Hvis vi skal ha større sjanse til å

oppnå et hurtigere tempo i arbeidet med organiseringen av industriens funksjonærer, må vi få bedre tariffsatser i våre overenskomster, slik at tariffsatsene kan virke tiltrekkende, og slik at det kan bety noe for disse funksjonærer å gå inn i organisasjonen. Her står vi overfor selve oppgaven når det gjelder å få organisert de tekniske funksjonærer. Det er ikke spørsmål om de skal stå i Handels- og Kontor eller om de skal stå i et nytt forbund, eller om de skal stå i Industriforbundet, men det er spørsmål om man kan skape et tariffmessig grunnlag for dem slik at vi kan trekke dem til organisasjonen. Jeg går ut fra at et nystartet forbund ikke vil ha bedre evne til å løse det spørsmålet, enn det forbund hvor de nå står. Skulle man ikke følge denne linje, skulle man søke å gripe inn i den utvikling som har foregått kommer det til å vekke stor strid innen den organisasjon som består i dag. Det kan ingen være tjent med.

Når man nå får dette nye forbundet, kan man bare håpe på å få tilslutning fra de folkene som en tar sikte på å organisere. Man får da to funksjonærforbund ved industrielle bedrifter, det blir Handels- og Kontor for kontorfunksjonærene eller de såkalte merkantile funksjonærer og man får en organisasjon for de såkalte tekniske funksjonærer, bestående av forskjellige grupper. Hvis man på dette organisasjonsgrunnlaget evner å organisere industriens funksjonærer i tilknytning til Landsorganisasjonen, så skal vi ikke oppta noen strid om hvorvidt kontorfunksjonærene bør stå her eller der.

Ludvig Gundersen: Det er riktig det Volan sier om at representantskapet har vedtatt at det skal dannes et forbund for de tekniske funksjonærer. Men hvis det skulle vise seg at denne forsamling ikke er enig i at det dannes et slikt forbund, så må en dermed kunne gjøre om den forrige beslutning.

Jeg vil gjerne høre hvordan en hadde tenkt seg rammen for denne organisasjonen. Ved installasjonsfirmaene har vi en del teknikere som har månedslønn og som er ute og arbeider i likhet med de andre. De kan for eksempel ha tittel som arbeidende formenn e.l. Så vidt jeg forstår, skal disse inn i det nye forbundet.

En annen ting er prinsippene for forsikringskassene. De kan jeg ikke på noen måte være enig i. Vi har hatt en forsikringskasse på 2 000 kroner og vi har måttet avgi medlemmer til Bygningsarbeiderforbundet og andre forbund, som da hadde en forsikringskasse på bare 1 000 kroner. Disse folkene forliste på den

måten 1 000 kroner ved at de gikk over. Vi har også fått søknader fra enker etter de folkene med spørsmål om vi ville betale denne differansen. Det har vi selvsagt ikke kunnet gjøre. Dette er et juridisk spørsmål som jeg gjerne vil ha greie på. Om vår forsikringskasse heter det at den er en selvstendig juridisk person og at bare medlemmer av forbundet kan bli medlemmer av kassen. Vi har alltid vært meget forsiktig med forsikringskassen, og vi har ikke bevilget penger uten 1. prioritets lån. Vi har heller aldri brukt penger av kassen til andre gjøremål i forbundet. Hele kassen er som en selvstendig organisasjon. Hvis disse bestemmelsene om det nye forbundet blir vedtatt, har da vår forsikringskasse anledning til å bevilge penger til de som ikke lenger er medlemmer av forbundet, uansett om Landsorganisasjonens representantskap vedtar det? Her mener jeg at vår lov må gjøres om av vårt eget landsmøte.

Th. Hanæs: Da representantskapet behandlet dette spørsmål i mai, var det vel nærmest under den synsvinkel at Arbeidslederforbundet skulle holde landsmøte i juli. Vi hadde tilsagn fra enkelte av de som er medlemmer av Arbeidslederforbundet, at spørsmålet ville bli tatt opp på deres landsmøte og en del av dem hadde en viss tro på at de med en landsmøtebeslutning kunne få hele forbundet inn i Landsorganisasjonen. Det var de argumenter som ble brukt da vi snakket med folkene på arbeidsplassen. Det gikk som de fleste av oss tenkte. De fattet vedtak om ikke å tilmelde seg L.O. Arbeidslederforbundet har sine bestemte prinsipper om ikke å gå sammen med de øvrige funksjonærene, selv ikke med Handels- og Kontor. De vil holde sin egen organisasjon. En del av de medlemmer som står i Arbeidslederforbundet sier at de nok kan få med seg en del av de andre medlemmer over i L.O., men storparten vil nok holde seg der de er.

Når det gjelder forsikringskassen synes jeg det er riktig å peke på at de som har vært medlemmer av Arbeidslederforbundet, har opparbeidet seg en forsikringssum på kr. 3 000.00. Hvorfor skal så den garanteres? Volan har sagt at det er Landsorganisasjonen som skal garantere i et slikt tilfelle. Jeg mener at de rettigheter og de bestemmelser som blir vedtatt i de nye lover for det nye forbund, er de som skal garantere. Jeg synes at man må få noe klarhet i dette spørsmålet.

Jeg er av den oppfatning at samtlige funksjonærer i en be-

drift skulle være organisert i et forbund, og jeg tror at vi før eller siden må komme frem til en slik organisasjonsform.

Axel Erichsen: Jeg vil bare peke på en ting som innstillingen omhandler, nemlig funksjonærenes stilling under konflikter. Representantskapets vedtak om dette spørsmål som sier at «under eventuell arbeidssstans som skyldes en konflikt, skal formennene være forpliktet...» o.s.v. Disse formennene som arbeider på forskjellige bedrifter, blir altså forpliktet til å utføre arbeid for at konflikten ikke skal skade bedriften m.v. Som bakgrunn for den lovlige konflikten vi hadde i 1949, viste det seg at hvis bedriften hadde hatt formenn i en litt større utstrekning, kunne de ha utrettet saker og ting. Bedriftene hadde liggende halvfabrikata som ikke kunne reddes, og vi måtte søke å komme til en ordning med forbundet hurtigst mulig for å få arbeiderne inn igjen. Dette har ført til at bedriftene siden har ansatt en hel rekke med formenn, og bedriftsledere har uttalt til meg, at neste gang skal vi sørge for å ha formenn som kan overta dette arbeidet. Som eksempel kan jeg nevne at vi i dag har en bedrift som teller 1 200 arbeidere. Under den lovlige konflikten i 1949 var det ti formenn ved bedriften. I dag er man allerede oppe i 21. Bedriften har gitt uttrykk for at det skal ansettes enda flere. Dette vil selvsagt frata oss et slags kampfremiddel, for hvis vi skulle komme ut i en konflikt og det ligger enkelte ting ved bedriften som det er fare for kan bli ødelagt, vil det føre til at vi står svakere overfor bedriften.

De formennene som er ansatt ved våre bedrifter er organisert i vårt forbund under den forutsetning at de har tatt stilling uten kontraktmessige forbehold. Dermed er det klart at disse arbeidende formennene slutter samtidig som arbeiderne går ut i en lovlig konflikt. Da blir produktet liggende der.

Jeg vet ikke om det går an å få en annen redaksjon av bestemmelsen om formennene. Jeg vil sette frem dette forslag:

«Under eventuell arbeidssstans som skyldes en konflikt, skal formennene utføre det arbeid som bedriften, i samråd med organisasjonen, finner nødvendig for å hindre at verdier forspilles, såsom vakthold, vedlikehold av anlegg, maskiner og verktøy, bevaring av lagre, dog ikke arbeid av produktiv art».

Forholdet er her at flere formenn i enkelte bedrifter kan slå seg sammen i en liten arbeidsgruppe, og på den måten kan de utføre arbeidet for å redde disse verdier. Men dermed har vi

mistet en god posisjon under en konflikt. I de tilfelle hvor formennene har kontrakt, slik at de ikke kan slutte når medlemmene går ut i konflikt, har vi tatt det standpunkt overfor arbeidende formenn at de kan få lov til å arbeide bare i den enkelte avdeling, og at han kan få lov til å utføre det arbeid som vedkommende utfører under normale forhold, men han skal ikke ha anledning til å gå til en annen avdeling og hjelpe en formann der.

Kristoffer Jakobsen: På siste representantskapsmøte besluttet vi at det skulle stiftes et nytt forbund for de tekniske funksjonærene innen utgangen av 1950. Nå sier Volan at det er små utsikter til at det kan gjøres i 1950, men derimot innen vinteren 1951. Det er hevdet her at vi kan gjøre forandring på den bestemmelsen. Jeg mener at vi nok kan det, men da må det være visse forutsetninger til stede for at vi kan ta det skrittet.

Volan nevner i sin innledning spørsmålet om å koble sammen de merkantile og de tekniske funksjonærer. Jeg mener at man ikke skal kaste det spørsmålet inn i diskusjonen, da det ikke er heldig. Handels- og Kontor har kongressvedtak for at de skal organisere de merkantile funksjonærer, så den saken er grei. Fra vår arbeidsplass vet jeg at det ikke finnes noen merkantile funksjonærer som vil inn i den tekniske organisasjonen.

Det er riktig som det her ble sagt om vedtaket på landsmøtet til arbeidslederne. De ville ikke følge med Landsorganisasjonen. Jeg fikk fatt i protokollen fra det møtet, da jeg særlig hadde interesse av å se hvordan representanten fra vår bedrift hadde stilt seg til sammenslutningen. Han har vært fagorganisasjonens tillitsmann gjennom en årrekke. Han advarte sterkt mot å gå inn i Landsorganisasjonen. Det vil være mye bedre å stå utenfor på lur og ta med de godene som Landsorganisasjonen og dens medlemmer oppnådde fra tid til annen.

Når det snakkes om at det skal være de faglige utvalg og samorganisasjonene som skal ta støyten når det gjelder å tilføre medlemmer til det nye forbundet, så er det et meget vanskelig arbeid. Det er særlig vanskelig av den grunn at de gamle folkene i Arbeidslederforbundet kanskje helst vil holde seg utenfor.

Elias Volan: Jeg skal bare si noen ord til forslaget fra Erichsen. De funksjonærene som er arbeidende formenn skal ikke stå i det nye forbundet. Men det er klart at det grunnlag

som representantskapet vedtok for funksjonærene ved Årdal Verk, må også gjøres gjeldende for det nye forbund. Vi må tåle, under en konflikt, at det blir tatt vare på materiellet, råstoff og maskiner. Det er ikke ødeleggelsen av det som avgjør hvorvidt det skal bli et heldig resultat av en konflikt eller ikke. Selve produksjonsstoppen i sin egen tyngde må avgjøre konflikten. Under storkonflikten i 1931 var det fra visse hold reist sterk kritikk til Landsorganisasjonen for at man ikke hadde utvidet konflikten i tilstrekkelig grad. Det var særlig sjokoladearbeiderne som skulle utgjøre tyngden i konflikten den gang. Om vi tar ut formennene i en konflikt i jernindustrien, i skipsbyggeriene osv., tror jeg ikke det blir noen hurtigere avgjørelse av en konflikt av den grunn.

Dirigenten: Axel Erichsen opplyser at han fastholder sitt forslag. Jeg foreslår at vi oversender Erichsens forslag til sekretariatet. Vi voterer først over selve innstillingen, og deretter over forslaget om å oversende Erichsens forslag til sekretariatet.

Axel Erichsen har videre lagt fram dette forslag:

«Medlemmer fra fagforbund tilsluttet A.F.L. som overføres til det nye forbund for tekniske funksjonærer, skal ved overføringen som dekning for opparbeidede rettigheter i forsikringskassen få overført det beløp han eller hun har innbetalt i forsikringskassen i sitt gamle forbund til det nye.

Denne overføringsmåte gjelder i inntil et år etter det konstituerende landsmøte er holdt i det nye forbund, heretter blir overføringen som vanlig mellom forbund tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Motivering:

Vi finner den i innstillingen foreslåtte overføringsform med økonomisk ansvar i inntil 15 år å være alt for vidtgående og upraktisk og teknisk vanskelig å gjennomføre, særlig vanskelig vil det bli da de fleste av de nåværende forbund har en lavere toppsats enn hva det i innstillingen er tilsiktet skal være i det nye forbund. Den av vårt forbund foreslåtte overføringsform i overgangstiden, vil derimot være enkel og rettferdig å praktisere, og den vil samtidig gi det nye forbund en solid økonomisk basis til forsikringskasse, og det konstituerende landsmøte i det nye forbund vil med et slikt solid økonomisk grunnlag kunne sikre sine medlemmer gode forsikringsvilkår, idet vi forutsetter

at det nye forbund allerede fra starten av minst vil komme opp i et medlemstall på ca. 2 000 medlemmer.»

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt og det ble enstemmig vedtatt å oversende Erichsens forslag til sekretariatet.

Dirigenten bemerket til Erichsens forslag om rettighetsoverføringen at dette ikke kunne tas under votering.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 13.15.

Ettermiddagsmøtet onsdag 18. oktober.

Dirigent Bernhard Berntsen.

Møtet tok til kl. 15.30 ved at sekretæren refererte protokollen fra formiddagsmøtet. Protokollen ble enstemmig godkjent og møtet gikk deretter over til behandling av

DAGSORDEN PKT. 4:

Fagorganisasjonens distriktsadministrasjon.

Innstilling fra en nedsatt komite ble lagt fram.

Elias Volan: Komiteen behandler i sin innstilling for det første samordningen av fagorganisasjonens distriktsadministrasjon og for det annet spørsmålet om man skal utrede for kommende kongress en omlegging av distriktsorganisasjonene.

Når det gjelder det første spørsmål, så har det jo ofte vært diskutert om det ikke kunne være mulig å finne fram til en løsning slik at de fastlønte tillitsmenn i forbundene og samorganisasjonene ut over landet kunne samarbeide om løsningsen av de organisasjonsoppgaver som foreligger. Derved ville man kunne spare noe av både tid og utgifter. Det er lite rasjonelt både å ha tillitsmenn i samorganisasjonene og dessuten tillitsmenn som er lønnet av de forskjellige forbund. Alle disse tillitsmenn reiser ute i distriktet og ordner forholdene hver for seg. Kan det la seg gjøre å samordne arbeidet slik at når en tillitsmann reiser til et sted, så ordner han de organisasjonssaker som foreligger på vedkommende sted. Kan det gå an at man for eks. har felles kontorhjelp, anvender i fellesskap de kontormaskiner som man har ved organisasjonskontorene i distriktet, kontorlokaler, eventuelle møtesaler osv? Der mener komiteen at det må gå å ordne dette. Jeg er fullt klar over at komiteinnstillingen

gen kan gi uttrykk for at det blir dyrere for Landsorganisasjonen å gjennomføre ordningen. Det kan også bli resultatet til å begynne med. Men ved en effektiv samordning av lokaladministrasjonen må man gå ut fra at mannskapet ikke har så lett for å øke. Tar man en by som Trondheim, så har samorganisasjonen to lønte tillitsmenn der, og dessuten en på Steinkjer. Jern- og Metall har en og Bygningsindustriarbeiderforbundet har to, Handels- og Kontor har en mann, Kommuneforbundet har en, og dessuten er det en del fagforeninger som har lønte tillitsmenn. Det er klart at hvis man samler dette på ett kontor, så er det ikke nødvendig etter mitt skjønn at samorganisasjonen skal ha to mann plasert i Trondheim, hvis forbundssekretærene også deltar i arbeidet for felleskontoret. I Bergen har man tre, i Stavanger to, i Østfold tre mann i samorganisasjonen. Jeg mener ikke at man skal avskjedige de folkene som er ansatt i dag, men det er mange av tillitsmennene som når den alder, at det blir en naturlig avgang. Det blir da man må ta opp spørsmålet om en mer rasjonell ordning av tillitsmannsforholdet ute i distriktet. I det hele tatt må man søke å rasjonalisere arbeidet. Det er i korthet det første spørsmål som komiteen behandler.

Nå er det naturligvis vansker med gjennomføringen av dette, særlig på de steder hvor det ikke er mulig å skaffe hus. Men også der må det kunne la seg gjøre å få istand et samarbeid mellom tillitsmennene i distriktet. Man kan for eks. holde fellesmøter, eller såkalte postmøter, hvor man gjennomgår de saker som foreligger for distriktet, slik at alle tillitsmenn i organisasjonen har oversikt over arbeidsfeltet og arbeidsoppgavene. I Stavanger har man allerede gjennomført denne ordningen med tillitsmannsmøter.

Det andre spørsmålet er om det distriktsorganisasjonsapparatet som fagorganisasjonen har, er riktig, og om det har den mest effektive form for samarbeid mellom fagforeningene ute i distriktet. Her skal vi være oppmerksom på at det organisasjonsapparat vi har i dag gjennom samorganisasjonen, var en form for samarbeid som ble gjennomført på det tidspunkt Landsorganisasjonen hadde om lag 80 000 medlemmer. Nå har vi om lag en halv million medlemmer. I enkelte byer ute i fylkene har fagorganisasjonen i dag flere medlemmer enn det fagorganisasjonen hadde i hele fylket den gang. Kan da det apparat som vi har i dag tilfredsstillende behovet for arbeiderne i de enkelte distrikter? Vi forsøkte, da vi behandlet samorganisasjonens or-

ganisasjonsform, å rette på de mangler som vi var klar over forelå, ved at man skulle forsterke arbeidet i det faglige utvalg. I det enkelte faglige utvalg er arbeidet godt i gang, men stort sett tror jeg at de faglige utvalg er en lite tilfredsstillende ordning i den form vi har dem i dag. Jeg tror derfor at Landsorganisasjonen må ta opp til behandling spørsmålet om en hel omlegging av de faglige distriktsorganisasjoner, slik at man på ny bygger på faglige samorganisasjoner. Enhver by med tilliggende industrisenter, danner de faglige samorganisasjoner. Spørsmålet er da hvordan det så vil bli med hovedorganisasjonens økonomiske støtte til disse samorganisasjonene. Der tror jeg at man må komme tilbake igjen til det forhold at fagforeningsmedlemmene betaler noe kontingent til samorganisasjonene, og at de får noe bidrag fra Landsorganisasjonen. Ser man på kontingenten til fagorganisasjonen i dag, sammenliknet med lønnsnivået for medlemmene, er det vel ikke tvil om at fagorganisasjonen stort sett har den samme kontingent som før krigen. Til dels er den redusert i enkelte forbund. Det kan man heller ikke fortsette med.

Så har man spørsmålet om Landsorganisasjonen etter en slik omlegging skal sikre seg at man har kontorer med ansatte tillitsmenn til å utføre en del arbeid ute i distriktet. Jeg tror man må ha distriktskontorer, direkte underlagt Landsorganisasjonen, på de sentrale stedene — jeg kan tenke meg i de tre nordlige fylkene, et kontor for hvert fylke, Trøndelag med Møre, Bergen, Stavanger og Sørlandet. Det er altså de stedene som ligger så langt borte at det vil være lite rasjonelt for hovedorganisasjonene å sløyfe et av disse distriktskontorene. Der må Landsorganisasjonen i tilfelle ha lønnet arbeidshjelp. Det kan bli spørsmål om et kontor i innlandsfylkene, i for eks. Hamar eller Gjøvik. Men iallfall bør det foretas en slik omlegging, gjennomført på liberal måte, uten å skade noen av sine interesser, og søke å legge forholdene slik til rette at arbeidet effektiviseres. Distriktenes representasjonsrett i Landsorganisasjonens representantskap og kongressen kan selvsagt opprettholdes. Her foreslår komiteen at representantskapet gir sekretariatet fullmakt til å la disse spørsmål utrede til foreleggelse på førstkomende kongress. Representantskapet kan ikke endre den organisasjonsstruktur som kongressen har truffet vedtak om, men hvis representantskapet mener at det er grunn til å se på hele dette forholdet, så gir representantskapet sekretariatet fullmakt

til å la saken utrede til foreleggelse på første kongress. Da får medlemmene behandle det sammen med dagsorden til kongressen.

Dirigenten: Representantene har fått utlevert den trykte innstillingen. Den omfatter to helt atskilte punkter, nemlig fagorganisasjonens distriktsadministrasjon og distriktsadministrasjonen i Arbeidernes Opplysningsforbund. Vi skal først behandle fagorganisasjonens distriktsadministrasjon.

Dirigenten vil komme med noen bemerkninger. På siste Kongress behandlet vi den ordning vi nå har for samorganisasjonene, og det ble den gang satt ned en spesiell komite som skulle se på en rasjonell ordning av arbeidet ute i distriktene. Det er etter min mening en riktig vei å gå, idet vi mener at vi skal rasjonalisere industri og private næringer og kommunal og statlig administrasjon, og da er det klart at vi må gå foran å vise vei her. Vi må selv være villig til å foreta en rasjonell ordning av vårt arbeid. Det er riktig som Volan sier at det foregår mye dobbeltkjøring ute i distriktet. Det er i grunnen ikke samorganisasjonen som er årsak til det, men det hender i stor utstrekning at et forbund reiser fra Oslo og ut i distriktet for å ordne en liten sak, en sak som kanskje godt kunne ha vært ordnet av samorganisasjonene. Dette arbeidet må selvfølgelig rasjonaliseres. Kan man finne fram til regelmessige informasjonsmøter, hvor man legger opp oppgaver hver for seg og søker å samordne dem, så tror jeg mye ville være vunnet. Derimot mener jeg — når Volan er inne på å ville dele opp de enkelte samorganisasjoner på en ny måte — at man må være forsiktig. Man har ennå ikke hentet erfaring for hvordan en slik samordning kan praktiseres. Jeg tror ganske sikkert at i de enkelte distriktskontorer som forbundene holder, er det ganske dyr administrasjon. Kan man høste det beste ut av utviklingen, må det være det beste. Jeg tror vi skal være litt forsiktig med å løpe for hurtig her.

I punkt 7 heter det at når det skal ansettes nye tillitsmenn i samorganisasjonene skal sekretariatet varsles på forhånd. Sekretariatet bestemmer da hvilke kvalifikasjoner tillitsmannen bør ha, og om stillingen skal averteres i partipressen. Det samme gjelder tilsetting av kontordamer. Jeg tror at dette med kvalifikasjoner burde være gjennomført overalt innenfor fagorganisasjonens administrasjon, og ikke bare når det gjelder samorganisasjonene. Hva kontordamene angår, så er dette litt merkelig.

Man må da ikke frakjenne de lokale tillitsmenn enhver evne til å bedømme en kontordames kvalifikasjoner. Jeg skulle tro vi ute i distriktet skulle kunne bedømme det like godt som dere i Oslo.

Gunvald Hauge: Jeg er enig i at det bør foretas en eller annen ordning av den representasjon man i dag har i distriktene, og at man må koordinere det hele og søke å komme fram til en enklere form for behandling av sakene. Men det er ikke bare ute i distriktene man har disse forholdene, de har man også i Oslo. Det er en alminnelig oppfatning at for eks. en institusjon som samorganisasjonen i Oslo er helt overflødig — her hvor vi har forbundenes sentralorganer og opplysningskomiteer i øst og vest. Jeg er ikke sikker på om det ikke kunne være nødvendig å sette ned en rasjonaliseringskomite som så på bemanningen både i Landsorganisasjonen og forbundene for å komme fram til en slags form for samarbeid og rasjonalisering over hele linjen. Jeg tror tendensen de senere år har gått i retning av at vi ansetter flere folk uten at man har fått utbytte av det i form av positive resultater. Jeg vil antyde at man nedsetter en slik rasjonaliseringskomite i Landsorganisasjonen for å se på hele dette spørsmålet. Staten har jo gjort det, og vi kan godt følge etter.

Jon Carlsen: Jeg kan være enig i det som foreligger om distriktsadministrasjonen. Når det gjelder punkt 7 vil jeg bare minne om at sekretariatet også tidligere har grepet inn i ansettelser ute i distriktet. Jeg bare minner om et årsmøte vi hadde i 1939 i Buskerud faglige Samorganisasjon hvor det var på tale å ansette Ivar Lie. Mannen holdt på å bli valgt, men da uttalte LO-formannen Hindahl de berømte ordene: «Selv om Ivar Lie blir valgt med et flertall i samorganisasjonen, skal vi i sekretariatet ha det siste ordet». Hvorfor? Jo, mannen var kommunist allerede den gang. Derfor vil jeg ha sagt, at det er morsomt for meg å se at vi nå får dette på prent — ikke bare for tillitsmennene, men også for kontordamene. Har hun en annen politisk oppfatning, kan hun ikke bli ansatt i samorganisasjonen.

Elias Volan: Man må jo lese innstillingen i sammenheng. Forholdet er det at man skal søke å samarbeide, ikke bare med fagforbundene, men også med opplysningsforbundene. Jeg vil da si til Berntsen, at når man har tre tillitsmenn i Bergen, da burde en av de tre ha de kvalifikasjoner og de interesser som

skal til for å lede opplysningsarbeidet der. Liknende forhold har vi i Østfold. Det har ikke vært tatt hensyn til om en av de tre hadde interesse av opplysningsarbeidet i fylket. Det er de forhold komiteen har tenkt på når det gjelder å bestemme kvalifikasjonene hos tillitsmennene. Hva kontordamene angår, vil jeg si at det er lite tilfredsstillende at vi ved enkelte organisasjonskontorer har flere kontordamer, men at ingen kan stenograferer. Fagorganisasjonen betaler ikke så lite for kontorhjelpen, at vi ikke kan ha en stenograf på kontoret. Det er disse ting man overser i enkelte tilfelle. Naturligvis er det samorganisasjoner som er oppmerksom på disse tingene og som tar tilbørlig hensyn til dette forholdet.

Arthur J. Olsen: Jeg har studert på om det var nødvendig å ta med så mye av det som er skrevet i denne innstillingen. Jeg synes mye av dette skulle være selvsagt, særlig dette med et godt samarbeid mellom samorganisasjonene og forbundene. Så vidt jeg husker forelå denne innstillingen på representantskapsmøtet i mai måned, og de samme forutsetningene for samarbeid var til stede også da. Nå står vi foran en ny møtevinter hvor det må kreves særlig mye av opplysningsarbeidet. I Vestfold er forholdet det at vi har søkt å organisere opplysningsarbeidet vårt. På samorganisasjonens kontor har vi samlet alle de instansene som vi vet er nødvendige i dette arbeidet. Jeg går ut fra at Opplysningsforbundet har hatt atskillig arbeid i gang i høst, og at man har forberedt seg til vinteren. Men det har ikke vi fått vite noe om i vår samorganisasjon. Vi har ikke fått en eneste henstilling fra noe forbund om å hjelpe til med opplysningsarbeidet. Jeg skulle kunne tenke meg at vi kunne utføre opplysningsarbeid dobbelt effektivt om de to organisasjonsinstansene — opplysningssekretæren i forbundet, og vår opplysningssekretær ute i distriktet — kunne samarbeide mer effektivt. Men det sies at opplysningssekretæren i forbundene gjerne vil ha gode rapporter, og de vil være alene om disse rapportene. De vil ikke ha noe hjelp fra samorganisasjonene. Slikt blir fortalt av organisasjonsfolk. Jeg kunne peke på et enkelt forbund som har gjennomført en møtekampanje i distriktet vårt, om opplysningsvirksomheten. Men de har ikke henvendt seg på vårt kontor for opplysningsarbeid i fylket for å få assistanse. Jeg synes dette går noe for langt. Det er for øvrig ikke bare på det området det mangler samarbeid. Handels- og Kontor har satt i gang

en landsomfattende agitasjon for å få tilslutning av nye lag av funksjonærene. Denne agitasjon kjenner vi bare fra avisene. Jeg tror at vi skulle kunne hjelpe til noe i et slikt arbeid. Apparatet vårt er effektivt og det lar seg bruke. Det er ikke så lite av en underkjennelse av organisasjonsapparatet, det som her finner sted på den måten.

Jeg vil understreke at samarbeid mellom organisasjonsinstansene skulle være en selvfølgelighet. Det skulle ikke være noe som vi må trekke opp nye retningslinjer for.

Dirigenten: I innstillingen heter det at komiteen vil derfor foreslå at sekretariatet framlegger for representantskapet forslag om at sekretariatet bemyndiges til å la disse spørsmål utrede til eventuell foreleggelse på førstkommende kongress, og komiteen framlegger forslag herom.

Under henvisning til foranstående framlegger komiteen følgende innstilling:

Fagorganisasjonens Distriktsadministrasjon.

Kongressen fattet følgende vedtak om fagorganisasjonens distriktsadministrasjon:

- «1. Sekretariatet får bemyndigelse til å sette ned en komité på 5 medlemmer for å utrede spørsmålet om en samordning av arbeidsoppgavene for de forskjellige forbunds fastlønte distrikts- eller stedssekretærer og samorganisasjonenes tillitsmenn.
2. Landsorganisasjonens representantskap vedtar beslutning i saken etter at spørsmålet er forelagt de interesserte forbund til uttalelse.»

Den 1. november 1949 valgte sekretariatet Elias Volan, Tbj. Henriksen, Josef Larsson, Adolf Olsen og Lage Haugness til komité for å utrede saken. Som formann i komiteen ble valgt Elias Volan.

Komiteen hadde sitt første møte i Oslo den 4. og 5. januar 1950, hvor en drøftet de problemer som står i forbindelse med en samordning av fagorganisasjonens lokaladministrasjon.

Til dette møte var også innkalt representanter fra de forbund som har lønte distriktssekretærer.

Fra Bygningsindustriarbeiderforbundet møtte Arne Rønning.

Fra Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund: Thora Johansen og Sverre Bolstad.

Fra Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Eivind Strømmen og Nils Madsen.

Fra Jern- og Metallarbeiderforbundet: Josef Larsson (møtte også som medlem av komiteen).

Fra Kommuneforbundet: Karl Furuskjegg.

Fra Murerforbundet: Richard Blomquist.

Fra Sjømannsforbundet: Sønsteby.

Fra Skog- og Landarbeiderforbundet: Hans Ruud.

Dessuten møtte sekretærene P. Mentsen og Gullborg Nyberg.

Den prinsipielle side av spørsmålet ble inngående drøftet. Med unntak av representantene fra Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund og Murerforbundet, var det samstemmighet om at det var av interesse å få en samordning av den distriktsvise administrasjon, både for å få den mer effektiv, og om mulig avlaste organisasjonene visse utgifter.

Representantene fra Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund framholdt at deres arbeid var meget særegent, spesielt med det store tariffkompleks forbundet har. Det oppretter tariff for masser av småbedrifter som beskjeftiger fra 1 til noen få funksjonærer. Dette medfører at stedssekretærene i første rekke blir tillitsmenn for medlemmene i den by hvor de er plasert. Stedssekretærenes arbeid blir da også som regel samordnet med arbeidet i den lokale forening. Dette forhindrer dog ikke at sekretærene foretar reiser i distriktet, men hovedvekten er lagt på arbeidet i vedkommende by, med felles kontor og felles arbeidshjelp med den lokale forening.

Murerforbundets representant meddelte at forbundet bare hadde lønnet sekretær i Vestlands-distriktet, med kontor i Bergen, men at det var sannsynlig at førstkommende landsmøte vil oppheve stillingen. Som følge derav er det av liten interesse for dette forbund å gå inn i en samordning av distriktsadministrasjonen.

På kongressen forelå følgende forslag fra *Opland faglige Samorganisasjon*:

«Samorganisasjonens forretningsutvalg har i møte den 29. desember 1948 behandlet studie- og opplysningsarbeidet og vil

i den anledning foreslå for Landsorganisasjonens kongress i 1949 at den tidligere ordning med bevilgning til opplysningsvirksomheten må bli tilbakeført til samorganisasjonene, slik at de kan få føre opp på sitt budsjett et beløp til opplysningsarbeidet.»

Forslaget ble oversendt sekretariatet. Sekretariatet har oversendt også denne sak til komiteen, og i den anledning er sekretær Anders Mørk i Arbeidernes Opplysningsforbund valgt som medlem av komiteen.

Etter innhentede oppgaver fra samorganisasjonene og forbundene har komiteen satt opp følgende

Oversikt

over

Arbeidsområdet for samorganisasjonenes og forbundenes distriktssekretærer.

Med unntak av samorganisasjonen i Bergen og fylkene samt Trøndelag omfatter de enkelte samorganisasjoners område et enkelt fylke, dog med visse korrigeringer av grensene.

Forbundenes distriktssekretærer har høyst forskjellige arbeidsområder.

Bygningsindustriarbeiderforbundet har således sekretær i Finnmark. Hans område omfatter *Finnmark fylke*. I *Troms fylke* har forbundet sekretær sammen med samorganisasjonen, hvortil forbundet yter bidrag til sekretærens lønn. Hans område omfatter *Troms fylke*. I *Trondheim* har forbundet 2 distriktssekretærer. Deres arbeidsområde omfatter de to *Trøndelagfylker*, *Møre og Romsdal fylke*, *Nordland fylke* til *Sandnessjøen* og *Hedmark fylke* til *Koppang*. I *Bergen* har det en distriktssekretær med arbeidsområde: *Bergen*, *Hordaland*, samt *Sogn og Fjordane*. Altså samme distrikt som samorganisasjonen. I *Stavanger* har forbundet distriktssekretær med område *Rogaland* og delvis *Vest-Agder*. Distriktssekretærenes arbeid består i vanlig organisasjonsarbeid, agitasjon, ordning av tariff og tvister m. v.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund har distriktssekretær i *Trondheim* med område begge *Trøndelagsfylker* og søndre del av *Nordland fylke* til *Mo i Rana*.

Videre i *Bergen* en sekretær hvis arbeidsområde omfatter *Bergens by*, *Sogn og Fjordane* samt visse deler av *Hordaland fylke*.

I *Stavanger* har det distriktssekretær hvis område omfatter *Rogaland, Vest-Agder* samt visse deler av *Hordaland*.

I *Trondheim* og *Stavanger* nytter distriktssekretærene avdelingenes kontordamer til skrivehjelp. Disse lønnes helt av avdelingene. Alle distriktssekretærer har det vanlige organisasjonsarbeid, men dessuten deltar de også i opplysningsarbeidet med forelesninger i forbindelse med studiearbeidet i avdelingene.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund har fastlønt tillitsmann ved sitt stedsstyrekontor i *Bergen* og *Trondheim*. Tillitsmannen i *Bergen* har ikke noe bestemt avgrenset distrikt. Han har således foretatt reiser til *Voss, Årdal, Haugesund* og *Stavanger*. Den fastlønte tillitsmann i *Trondheim* har foretatt reiser for forbundet til *Mørebyene*. *Opdal* og nordover til *Steinkjer* og *Levanger, Mosjøen* og flere steder. Deres arbeid består i vanlig organisasjonsarbeid. Stedsstyrekontorene foretar innkassering av avdelingskontingenten, sender oppgjøret til forbundets hovedkontor. Stedsstyrenes kassakontor foretar også utbetaling av understøttelser i samråd med forbundets hovedkontor.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har distriktssekretær i *Nord-Norge* med arbeidsområde i de 3 nordligste fylker. Sekretæren utfører vanlig organisasjonsarbeid. I *Trondheim* har forbundet distriktssekretær med område de 2 *Trøndelags-fylker*. I *Bergen* har sekretæren *Bergen by, Hordaland, Sogn* og *Fjordane* som sitt arbeidsområde. I *Stavanger* har sekretæren sitt arbeidsområde i *Rogaland fylke*. I *Fredrikstad* er arbeidsområdet *Østfold fylke*. De har alle det vanlige organisasjonsarbeid, men dessuten foretar de kontingentoppgjør for de avdelinger som ligger innenfor vedkommende kontors område, f. eks. *Bergens-kontoret* for 10 avdelinger i *Bergen*, mens avdelingene i fylkene for øvrig sender oppgjør direkte til forbundet. Kontoret foretar også utbetaling av mulige understøttelser, formidler rapporter, bestilling av materiell, korrespondanse m. v. mellom forbundet og de enkelte avdelinger.

Norsk Kommuneforbund har distriktssekretær i *Tromsø* med arbeidsområde de 3 nordlige fylker, dog begrenset for *Nordland fylke* til *Hemnesberget*. I *Trondheim* har distriktssekretæren som sitt arbeidsområde *Trøndelags-fylkene* og *Nordland fylke* til *Hemnesberget*. For *Vestlandskontoret* i *Bergen* er arbeidsområdet fastsatt til *Bergen, Sogn* og *Fjordane, Hor-*

daland og en del av *Rogaland*. *Stavanger* og sønnenfor liggende deler hører ikke til *Vestlandskontoret*. Alle sekretærene utfører vanlig organisasjonsarbeid, men ikke kontingentoppgjør, utbetaling av understøttelser m. v.

Norsk Sjømannsforbunds tillitsmenn ute i distriktene er stedbundet. De innkasserer kontingent direkte fra medlemmene, ordner tvister ved forhandlinger med skipenes kapteiner eller andre befalingsmenn og rederiene. For øvrig utfører de vanlig organisasjonsarbeid.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund yter tilskudd til samorganisasjonens sekretær på *Steinkjer*. Han utfører vanlig organisasjonsarbeid såvel for samorganisasjonen som for forbundet. Hans arbeidsområde er *Trøndelagsfylkene*. Forbundet har dessuten sekretær på *Hedmark*. Kontoret skal ligge i *Elverum* så snart kontorlokale kan skaffes. Sekretærens arbeidsområde skal i første rekke omfatte herredene *Rinøaker, Nes, Furnes, Vang, Stange, Romedal, Løten, Våler* og *Elverum*, samt hele *Østerdalen*. Hans arbeid består i vanlig organisasjonsarbeid, samt opplysningsvirksomhet.

Forbundet har også distriktssekretær i *Telemark* med kontor i *Drangedal*. Hans arbeidsområde omfatter *Vest-Agder, Aust-Agder* og *Telemark*. Arbeidsoppgavene er de samme som for sekretæren i *Hedmark*.

Som det framgår av denne oversikt har flere større forbund fastlønte distriktssekretærer. Deres arbeidsområde faller ikke alltid innenfor en enkelt samorganisasjons distrikt. Deres arbeidsoppgaver er også til dels forskjellige.

Norsk Sjømannsforbunds distrikts- eller stedskontorer driver således innkassering av kontingent, og deres arbeidsområde er som regel knyttet til en bestemt by.

Distriktssekretærene i *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund* foretar kontingentoppgjør med fagforeningene i vedkommende by og til dels i nærmeste omegn. De foretar utbetaling av understøttelser i samråd med forbundet.

I *Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund* og *Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund* er stedssekretæren mer eller mindre knyttet til avdelingskontoret i vedkommende by.

Alle disse forhold kan til en viss grad komplisere samarbeidet mellom forbundets lokaladministrasjon og samorganisa-

sjonene. Det er forbundenes landsmøter eller hovedstyrer som bestemmer hvor vidt de skal ha lønte distriktssekretærer. De bestemmer også det arbeidsområde og de arbeidsoppgaver vedkommende skal ha. I dette forhold kan Landsorganisasjonen ikke gripe inn.

Komiteen mener imidlertid at de vansker som oppstår ved denne uensartethet ikke er større enn at de må kunne overvinnes, og at en på mange områder må kunne få etablert et samarbeid, som vil bringe positive resultater. Men samarbeidet må ikke medføre at forbundenes distriktssekretærer blir underlagt samorganisasjonens bestemmelser. Forbundene må framdeles stå fritt i disponeringen av sine tillitsmenn i distriktene.

Komiteen henviser til senere avsnitt om hvordan den har tenkt seg samarbeidet etablert.

Av følgende oversikt vil det framgå i hvilke byer samorganisasjonene og forbundene har fastlønte tillitsmenn, og hvor stort personale det er ved de forskjellige kontorer.

Likeledes vil det framgå av oversikten om det er mulig på grunn av husforholdene å etablere et administrativt samarbeid.

Sarpsborg.

Østfold faglige Samorganisasjon har 2 lønte sekretærer og 1 kontordame i Sarpsborg. Forbundene har ingen lønte sekretærer i denne by. *I alt 2 lønte sekretærer og 1 kontordame.*

Fredrikstad.

Samorganisasjonen for Østfold har plasert 1 lønt sekretær i Fredrikstad, med kontor i Folkets Hus.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har 1 lønt sekretær.

Norsk Sjømannsforbund har lønt formann.

Begge forbund har kontor i Folkets Hus.

I alt 3 lønte tillitsmenn.

Drammen.

Buskerud faglige Samorganisasjon har for tiden fastlønt formann og 1 kontordame, med kontor i Folkets Hus.

Norsk Sjømannsforbund har forsøksvis lønt formann, med kontor i Folkets Hus.

I alt 2 lønte tillitsmenn og 1 kontordame.

Tønsberg.

Vestfold faglige Samorganisasjon har lønt formann og sekretær som samtidig skal være sekretær for Opplysningsforbundet. Videre er det ansatt felles kontordame for samorganisasjonen og opplysningskomiteen for Vestfold.

I alt 2 mannlige tillitsmenn og 1 kontordame.

Skien.

Telemark faglige Samorganisasjon har lønt formann og sekretær, samt 1 kontordame.

Norsk Skog- og Landsarbeiderforbund har ansatt fastlønt tillitsmann for Telemark og Aust-Agder. Han har kontor i sitt hjem i Drangedal.

I alt 3 lønte tillitsmenn og 1 kontordame.

Arendal.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon har lønt sekretær og 1 kontordame med kontor i Tollbodgt. 20 B.

Norsk Sjømannsforbund har fastlønt sekretær. Han har fått overdratt et av samorganisasjonens kontorer.

I alt 2 fastlønte tillitsmenn og 1 kontordame.

Stavanger.

Rogaland faglige Samorganisasjon har kontor i Folkets Hus, med 2 lønte sekretærer samt 2 kontordamer.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har lønt sekretær og kontordame, med kontor i Kongsgt. 46.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund har lønt sekretær og felles kontordame med avdelingen. Hun lønnes helt av den stedlige avdeling. Kontoret er i Østervåg 26/28 (privat gård).

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har lønt sekretær med kontor i Løkkevn. 17 (Folkets Hus).

Norsk Sjømannsforbund har lønt formann og 1 assistent, med kontor i Kongsgt. 46.

I alt 7 lønte tillitsmenn og 4 kontordamer.

Bergen.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon har lønt formann og 2 sekretærer, samt 3 kontordamer. Kontor i Folkets Hus.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har lønt sekretær og 1 kontordame, med kontor i Chr. Michelsensgt. 4.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund har lønt sekretær og kontordame. Kontoret er i Strandgaten 6.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund har lønt sekretær og 1 kontordame. Kontoret er i Slottsgt. 1.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har lønt sekretær og 1 kontordame. Kontoret er i Chr. Michelsensgt. 4.

Norsk Kommuneforbund har lønt sekretær og 1 kontordame. Kontor i Chr. Michelsensgt. 4.

Norsk Murerforbund har lønt sekretær og 1 kontordame, men forbundets tillitsmenn mener at landsmøtet vil oppheve dette kontor. Kontoret er i Torvalmenning 1.

Norsk Sjømannsforbund har lønt formann og 3 assistenter, samt 1 kontordame. Kontor i Sjømennenes Hus, Brynjulfsgt. 1 a.

I alt 13 lønte tillitsmenn og 10 kontordamer.

Alesund.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon har lønt formann og 2 sekretærer, samt 2 kontordamer, hvorav 1 sekretær og 1 kontordame er plasert i Kristiansund N. Kontoret i Ålesund er på St. Olavs plass 3.

Norsk Sjømannsforbund har lønt formann, 1 assistent. Ingen kontordame. Kontoret er i Toldbodgt. 8 (Maskinistforeningens Hus).

I alt i Ålesund og Kristiansund N. 5 lønte tillitsmenn og 2 kontordamer.

Trondheim.

Trøndelag faglige Samorganisasjon har lønt formann og 2 sekretærer, hvorav den ene er plasert i Steinkjer, samt 3 kontordamer (2 i Trondheim og 1 i Steinkjer).

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har 2 lønte sekretærer og 1 kontordame.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund har 1 lønt sekretær. Kontordame sammen med avdelingen. Hun lønnes av avdelingen.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund har lønt sekretær og kontordame.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har lønt sekretær. Ingen kontordame.

Norsk Kommuneforbund har lønt sekretær og 1 kontordame. Norsk Sjømannsforbund har lønt formann og 1 assistent. Ingen kontordame.

I alt 11 lønte tillitsmenn og 7 kontordamer.

Alle organisasjoner har kontor i Folkets Hus.

Bodø.

Nordland faglige Samorganisasjon har lønt formann og 2 sekretærer, hvorav den ene er plasert i Mo i Rana. 1 kontordame.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har lønt sekretær. Ingen kontordame.

I alt 4 mannlige tillitsmenn og 1 kontordame.

Tromsø.

Troms fylkes faglige Samorganisasjon har lønt sekretær og 1 kontordame. Kontoret er i Strandgaten 36.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har lønt sekretær sammen med samorganisasjonen.

Norsk Kommuneforbund har lønt sekretær med kontor sammen med samorganisasjonen.

I alt 3 mannlige tillitsmenn og 1 kontordame.

Hammerfest.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har lønt sekretær. Ingen kontordame.

I alt 1 mannlig tillitsmann.

Vadsø.

Finnmark faglige Samorganisasjon har lønt sekretær og 1 kontordame. Kontoret er inntil videre plasert i Vadsø.

I alt 1 mannlig tillitsmann og 1 kontordame.

I alt:

59 tillitsmenn og 31 kontordamer.

I tillegg til foranstående har Norsk Sjømannsforbund lønt formann med 2 assistenter og 1 kontordame i Haugesund, lønt formann i Porsgrunn, lønt formann med 1 assistent i Sandefjord, lønt formann i Larvik og Narvik. Dessuten er det opplyst om forskjellige lønte tillitsmenn i fagforeninger og oppmålingskontorer, men da dette ansees å ligge utenfor komiteens mandat

— å behandle samordning av administrasjonen utenom de steder hvor samorganisasjonen har kontorer — har vi ikke funnet å burde gå nærmere inn på disse forhold.

Husspørsmålet.

Forutsetningen for et administrativt samarbeid mellom samorganisasjonene og forbundenes distriktskontorer er at husspørsmålet kan løses. Disse forutsetninger er til stede for byene: Fredrikstad, Drammen, Arendal, Trondheim, Bodø og Tromsø. Det er visse muligheter for at saken lar seg løse også for Tønsberg. Når samorganisasjonens kontor i Finnmark blir overført til Hammerfest, bør det for Finnmark etableres samarbeid mellom samorganisasjonen og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, men for Stavanger og Bergen lar saken seg neppe løse før nytt Folkets Hus blir bygd.

Komiteen er av den oppfatning at et administrativt samarbeid for Trøndelag bør gjennomføres så snart som mulig. Det vil være en fordel om man løser dette spørsmål for enkelte steder, slik at såvel hovedorganisasjonene som distriktsorganisasjonene kan høste erfaring for hvordan samarbeidet bør ordnes og at en derfor ikke tar alle steder samtidig. Samordningen er allerede etablert i Tromsø, og i Bodø bør den gjennomføres så snart som mulig. Komiteen vil gjøre merksam på at et fullstendig administrativt samarbeid mellom samorganisasjonene og forbundenes distriktskontorer må medføre at felleskontorets tekniske apparat står til de samarbeidende organisasjoners disposisjon.

Deling av utgiftene ved fellesadministrasjonen.

Ved fellesadministrasjon reiser spørsmålet seg om hvordan utgiftene skal fordeles. De forbund som har distriktssekretærer, har en dobbeltutgift til den distriktsvise administrasjon. For det første betaler de kontingent til Landsorganisasjonen som skal dekke samorganisasjonens utgifter, og dessuten må de bære alle utgifter til sine egne distriktskontorer.

Årsaken til at forbundene har distriktskontorer beror i første rekke på at samorganisasjonene ikke kan klare alt organisasjonsarbeid i distriktene ved hjelp av det antall tillitsmenn samorganisasjonene har. Spørsmålet er derfor reist om det ikke vil være rimelig at samorganisasjonene bærer en del av de utgifter forbundene nå har til sine distriktsadministrasjoner.

Ved overgang til fellesadministrasjon har komiteen inngående behandlet dette spørsmål og kommet til det resultat at de forbund som har distriktssekretærer, fortsatt må bære alle utgifter til lønninger til sekretærene, alle utgifter til reiser og diet, rikstelefoner og telegrammer, trykksaker, herunder også papir til vanlig korrespondanse, m. v. Samorganisasjonene må da i tilfelle overta utgiftene til kontorleie, brensel, vask og renhold, bytelefoner og lønninger til kontordamene, herfra må dog unntas kontordamer som fører spesialregnskaper for forbundene, eksempelvis kontingentoppgjør med avdelingene, utbetalinger av understøttelse til medlemmene m. v. Disse kontordamer må fortsatt lønnes av vedkommende forbund. Det samme gjelder kontorlokaler eller møtesaler som enkelte forbund har av hensyn til sitt studiearbeid eller annet organisasjonsarbeid. Komiteen er klar over at dette vil øke samorganisasjonens budsjetter, men ved et effektivt samarbeid mellom samorganisasjonenes og forbundenes tillitsmenn i distriktene kan det utvilsomt spares noe på reiseutgiftene, arbeidet vil bli mer effektivt, og dette vil styrke organisasjonene.

Samarbeidet mellom samorganisasjonenes og forbundenes distriktskontorer.

Det er ikke noe fast samarbeid mellom samorganisasjonene og forbundenes distriktsadministrasjoner. Aktive fagforeningsfolk har tid om annen kritisert dette forhold, og framholdt at det lett vil oppstå sløseri, både med arbeidskraften og økonomien. Det er lite rimelig at det reiser flere tillitsmenn til en by eller et industrisentrum, med oppdrag hver for seg å løse mindre oppgaver som like godt kan utføres av en og samme person. Komiteen mener at dette kan endres, men i så fall bør det etableres betryggende former for samarbeid. Det vil være riktig at det på alle steder hvor kontorspørsmålet kan løses, etableres administrativt og organisatorisk samarbeid. Der ved vil så vel kontorlokaler som kontorhjelpe, telefon, kontormaskiner og alt utstyr bli utnyttet på en mer effektiv måte. De personer som arbeider i distriktene vil da også få en samlet oversikt over alle foreliggende arbeidsoppgaver i distriktet, og de lønte tillitsmenn kan i fellesskap løse oppgavene.

Det kan oppstå visse vansker ved at arbeidsområdet er noe forskjellig. Men en samordning av administrasjonen vil

iallfall medføre større effektivitet innenfor samorganisasjonenes område i det distrikt hvor forbundenes tillitsmenn har sine kontorer. I de tilfelle hvor forbundenes distriktssekretærer har et arbeidsområde innenfor flere samorganisasjoners distrikter, bør reiser som foretas også varsles de samorganisasjoner som har sitt område utenom vedkommende persons bosted.

For å gjennomføre samarbeid bør det på alle steder hvor hovedorganisasjonene har lønte tillitsmenn, gjennomføres periodiske møter mellom tillitsmennene for gjensidig informasjon om det arbeid som foreligger innenfor vedkommende samorganisasjonsområde, og ellers i det distrikt de forskjellige forbundssekretærer har sitt arbeidsfelt.

Skal et forbunds sekretær foreta reise for å ordne et eller annet spørsmål, bør han også kunne påta seg egnede oppgaver for andre forbund eller samorganisasjoner. Det samme gjelder samorganisasjonenes lønte tillitsmenn. På informasjonsmøtene må det gis beskjed til vedkommende person om hvordan den organisasjon han skal representere i distriktet, mener at sakene bør løses, og vedkommende vil kunne få alle andre opplysninger og det materiell som er nødvendig. Hvor ofte sådanne møter skal holdes bør avgjøres etter behovet, men det bør iallfall minst holdes 14-daglige møter. Disse møter må sammenkalles av samorganisasjonen. Det må føres protokoll, og avskrift sendes L.O. og de interesserte forbund. Denne ordning skal ikke medføre at forbundenes distriktssekretærer blir underordnet samorganisasjonene i den forstand at samorganisasjonene kan gi pålegg, eller opptre som forbundssekretærenes overordnede. De skal framleis sortere under sitt forbund, og utføre sitt arbeid ut fra instruks og beslutninger som de enkelte forbund gir. Samarbeidet skal bare omfatte en hensiktsmessig ordning til utnyttelse av arbeidshjelp, økonomien og materiellet.

Den praktiske gjennomføring av felles administrasjon mellom samorganisasjonene og forbundenes distriktskontorer, må foretas av sekretariatet etter nøye undersøkelser. Sekretariatet må sette opp budsjett for administrasjonen av kontorene, og bestemme antallet av de personer som skal utføre det tekniske arbeid. Landsorganisasjonen kan i tilfelle ikke påta seg ansvaret for at alle som nå er beskjeftiget ved de forskjellige distriktskontorer, blir ansatt ved et felles administrasjonskontor. Etter den oversikt som foreligger mener komiteen at det er plass for enkelte innskrenkninger blant kontorpersonalene. I samme for-

bindelse oppstår spørsmålet om i hvilken utstrekning de forskjellige forbund mener å måtte ha egen arbeidshjelp til utførelse av det spesielle arbeid forbundet har, og hvordan en eventuell omplasing av kontorpersonalet kan foretas. Komiteen forutsetter at alle disse spørsmål drøftes nøye og at en ved den endelige avgjørelse tar tilbørlig hensyn også til de enkelte som nå er ansatt. Forutsetningen må være at kontorpersonalet får en sådan sammensetning at en effektivisering av arbeidet kan gjennomføres.

Bedre kontakt mellom L.O. og samorganisasjonene.

Det rapport- og informasjonssystem som anvendes er ikke tilfredsstillende.

Fra Landsorganisasjonen mottar riktignok samorganisasjonene de rundskriv L.O. sender forbundene, men det er en rekke vedtak i organisasjonsspørsmål som sekretariatet tar, uten at samorganisasjonene blir underrettet. Det vil ha betydning for samorganisasjonene å få beskjed om alle vedtak i sekretariatet om forskjellige gruppers plassering i organisasjonen. Derved vil en rekke vansker kunne unngås ved organisering av nye grupper og foreninger. En vet av erfaring at det i den senere tid er organisert grupper i grenseområder, hvor det kan være meget tvilsomt til hvilket forbund vedkommende gruppe skal henføres. Når tvister oppstår avgjør som regel sekretariatet tvisten. Forbundene og samorganisasjonene bør få beskjed om sekretariatets vedtak, slik at nye feiltakelser kan unngås.

Det er også situasjoner hvor en bør ta under overveielse om ikke samorganisasjonene i likhet med forbundene kan få «inside information», da dette kan ha betydning for deres arbeid ute i distriktene. Komiteen er klar over at en sådan utvidelse av informasjonsarbeidet vil kreve utvidet kontorarbeid fra L.O.'s side, men dette er så viktig at det etter komiteens mening må gjennomføres.

Forbundenes forbindelse med samorganisasjonene.

Når det gjelder forbundenes forbindelse med samorganisasjonene så er denne også mangelfull. Samorganisasjonene klager over at de ikke får tilsendt tariffer. Ennå mindre de rundskriv som forbundene sender avdelingene, og hvor bl. a. de forskjellige tariffbestemmelser blir forklart.

Når en forening ute i distriktet setter seg i forbindelse med samorganisasjonen, kan det oppstå misforståelser mellom samorganisasjonene og forbundene. Forbundene gir en forklaring i sine rundskriv til avdelingene. Samorganisasjonene som ikke har nødvendig informasjon, kan komme i skade for å gi andre forklaringer, eller at de overhode ikke kan gi svar før de har henvendt seg til forbundet om saken.

Disse forhold skaper ofte irritasjon, misforståelser og vansker. Forbundene bør derfor anmodes om at alle distriktsorganisasjoner får tilsendt rundskriv som forbundene sender ut til sine avdelinger. Det samme gjelder alle tariffavtaler og akkordtariffer, både landsomfattende og av mer lokal karakter.

Hvis nye avdelinger i distriktet blir dannet, uten at samorganisasjonen har hatt befatning med saken, bør de underrettes om at nye avdelinger er dannet.

Forbundenes lønnsstatistikk bør også sendes samorganisasjonene. Skal samorganisasjonene kunne fylle sin oppgave ute i distriktet, må de skaffes det organisasjonsmaterielle som danner grunnlag for ethvert systematisk arbeid med de spørsmål som de skal ta seg av.

Bør lokaladministrasjonen omorganiseres?

Formannen i Organisasjonskomiteen av 1946 framholdt på det fellesmøte av sekretariatet og representanter for samorganisasjonene som holdtes i mars 1946, at Organisasjonskomiteen hadde drøftet spørsmålet om overgang til lokale samorganisasjoner istedenfor de store distriktsorganisasjoner, og at Landsorganisasjonen opprettet faglige distriktskontorer direkte underlagt Landsorganisasjonen på de større sentrale steder, nærmere betegnet et kontor for hvert meglingsdistrikt. Tanken fikk ikke tilstrekkelig tilslutning på møtet for at den kunne fremmes.

Komiteen har tatt opp dette spørsmål og kommet til det resultat at sekretariatet bør drøfte saken og eventuelt fremme forslag til førstkommende kongress om en omlegging av distriktsadministrasjonen etter den plan som den gang var løselig skissert.

Som begrunnelse vil en anføre:

Det organisasjonsapparat som man nå har gjennom de faglige distriktsorganisasjoner ble bygd opp i en tid hvor Landsorganisasjonen hadde ca. 80 000 medlemmer. Vi nærmer oss nå sterkt et medlemstall på ca. en halv million og det er fremdeles

minst 100 000 uorganiserte, men organisasjonsmulige lønns-takere. En rekke byer rundt omkring i landet har i dag flere medlemmer enn det var i hele fylket på det tidspunkt samorganisasjonen fikk sin nåværende organisasjonsform. En rekke byer har reist krav om egne administrasjonsapparater med leid arbeidshjelp. Komiteen er av den oppfatning at dette spørsmål før eller senere må løses. Det er ikke tenkbart at fagorganisasjonens sentrale ledelse i vårt vidstrakte land kan løse de oppgaver som melder seg ved arbeiderklassens definitive overtakelse av samfunnsmakten, hvis man ikke har godt utbygde hjelpeorganisasjoner ut over landet til støtte og hjelp for sentraladministrasjonen. Arbeidet vil også bli så omfattende for de lokale organisasjoner at det ikke vil være mulig bare å bygge på at de interesserte medlemmer skal utføre arbeidet på sine fritider. Arbeiderbevegelsen har gått inn for at lønnsmottakerne skal skaffes full beskjefthet. Skal dette bli mer enn et slagord, må det i hver enkelt by og i hvert distrikt skaffes full oversikt over de arbeidsoppgaver som kan settes i verk hvis ledighet inntre i enkelte bedrifter eller industrier.

Skal spørsmålet om økt produksjon løses, må forutsetningen være effektivisering av produksjonsutvalgene og utbygging av disse. Det alminnelige opplysningsarbeid må også effektiviseres og det må skapes økt forståelse for den samfunnsolidaritet som er nødvendig, hvis vårt samfunn skal bygges ut til et sosialistisk velferdssamfunn. De oppgaver som her foreligger er så store og betydningsfulle at Landsorganisasjonen må ta opp til alvorlig overveielse om på hvilken måte vårt organisasjonsapparat skal bygges for å fylle og løse de oppgaver som foreligger.

Komiteen vil derfor foreslå at sekretariatet framlegger for representantskapet forslag om at sekretariatet bemyndiges til å la disse spørsmål utredes til eventuell foreleggelse på førstkommende kongress og komiteen framlegger forslag herom.

Under henvisning til foranstående framlegger komiteen følgende innstilling:

1. Sekretariatet etablerer organisatorisk samarbeid mellom de faglige samorganisasjoner og forbundenes distriktskontorer i de byer hvor disse organisasjoner har lønte tillitsmenn. Dette samarbeid ordnes ved informasjonsmøter så ofte dette ansees nødvendig, dog minst hver 14. dag. Tillitsmennene redegjør på møtene for arbeidsoppgavene i distriktet. Hvis

det skal foretas reiser i distriktet, må den tillitsmann som reiser, også søke ordnet eventuelle spørsmål for andre organisasjoner hvis oppgavene ikke nødvendiggjør spesialkjenning til sakene.

Det skal føres protokoll over informasjonsmøtene. Avskrift av protokollen sendes Landsorganisasjonen og de forbund som har lønt tillitsmann på stedet.

Til informasjonsmøtene innkalles Opplysningsforbundets fastlønte tillitsmann på stedet.

2. Sekretariatet søker gjennomført administrativt samarbeid mellom samorganisasjonene og forbundenes distriktskontorer etter de retningslinjer komiteen har anført i denne innstilling.
3. Det etableres organisatorisk og administrativt samarbeid mellom de faglige samorganisasjoner og Opplysningsforbundet om arbeidet i de distrikter hvor dette er praktisk gjennomførlig. Etter hvert som dette blir gjennomført, reduseres tilsvarende den bevilgning Landsorganisasjonen nå gir på kr. 80 000.00 pr. år til Opplysningsforbundet.
4. Det henstilles til forbundene å gi samorganisasjonen beskjed om reiser som foretas av forbundets tillitsmenn i distriktet.
5. Forbundene pålegges å sende samorganisasjonene de sirkulærer som sendes ut til forbundenes avdelinger. Det samme gjelder tariffavtaler og informasjonsskrivelser til avdelingene som tilrettelegger forbundets fortolkning av tariffavtalen.
6. Landorganisasjonen sender samorganisasjonene alle vedtak i organisasjonsspørsmål som blir fattet av sekretariatet, herunder de saker som er behandlet av tvistenemnda.
7. Når det skal tilsettes nye tillitsmenn i samorganisasjonene skal sekretariatet på forhånd varsles. Sekretariatet bestemmer da hvilke kvalifikasjoner tillitsmannen bør ha og om stillingen skal averteres i partipressa. Det samme gjelder tilsetting av kontordamer.
8. Sekretariatet opptar til behandling spørsmål om overgang fra faglige distriktsorganisasjoner til lokale samorganisasjoner og faglige distriktskontorer direkte underlagt Landsorganisasjonen. Hvis sekretariatet mener at en sådan omorganisering ansees formålstjenlig, forelegges saken på førstkommande kongress til avgjørelse.

Distriktsadministrasjonen i Arbeidernes Opplysningsforbund.

A. Faste avdelingskontorer.

Faste avdelingskontorer ble opprettet i Bergen for Bergen og Fylkene, i Molde for Møre og Romsdal, i Harstad for Nordland og Troms fylker.

I Møre og Romsdal ble ordningen gjennomført fra 1. oktober 1946, i Bergen fra 1. januar 1947, og i Harstad fra 1. mars 1947.

I 1949 kostet disse kontorer i alt kr. 55 714.52.

Kontoret i Molde for Møre og Romsdal ble avviklet 1. februar 1950, og kontoret i Harstad for Nordland og Troms ble avviklet 1. mars 1950.

Det er besluttet at det skal opprettes avdelingskontor for Trøndelag med sete i Trondheim.

Driftsutgiftene for kontoret i Bergen var i 1949 kr. 17 398.43. Det planlagte kontor i Trondheim er budsjettet for 1950 med kr. 18 000.00. En må regne med at utgiftene vil stige noe for 1950, slik at driften for de 2 kontorer vil komme på sammenlagt ca. kr. 38 000.00.

B. Kombinerte opplysnings- og fylkessekretærer.

I de fylker hvor det ikke er avdelingskontorer har Opplysningsforbundet tatt sikte på samarbeid med fylkespartiene, slik at forbundet skulle yte et årlig tilskudd til lønn for fylkessekretæren. Dette tilskudd utgjorde i 1949 kr. 51 289.54. I beløpet er iberegnet tilskudd til lønn for sekretær og dekning av de utgifter som direkte angår Opplysningsforbundets virksomhet. Tilskuddet til lønn er ytt for de enkelte fylker med følgende beløp:

Østfold	kr. 2 000.00
Hedmark	« 2 000.00
Opland, tilskudd til samorganisasjonen	« 350.00
Oslo	« 12 000.00
Akershus	« 3 000.00
Buskerud	« 1 500.00
Telemark	« 3 000.00
Aust-Agder	« 2 500.00
Vest-Agder	« 3 000.00
Rogaland	« 2 000.00
Sogn og Fjordane	« 2 000.00

Dessuten foreslås nå at følgende fylker kommer inn under den samme ordning og med følgende beløp:

Møre og Romsdal	kr. 3 000.00
Nordland	« 4 000.00
Sør-Troms	« 2 000.00
Nord-Troms	« 3 000.00
Finnmark	« 3 000.00
Vestfold — tilskudd til samorganisasjonen	« 2 000.00

For Oppland faller tilskuddet vekk fra 1. mars 1950.

Opplysningsforbundets tilskudd til lønn i de fylker som ikke har egne avdelingskontorer vil da bli kr. 49 000.00 pr. år.

Opplysningsforbundets utgifter blir da for distriktskontorene i Bergen og Trondheim	« 38 000.00
Tilskudd til lønn for felleskontorene i fylkene ..	« 49 000.00

Tilsammen	Kr. 87 000.00
-----------------	---------------

En må vel imidlertid regne med at felleskontorene, som administrerer opplysningsarbeidet i fylkene, må ha visse utgifter dekket utenom tilskuddet til lønn for sekretærene. Dette kan være porto og skrivesaker, nødvendige reiser m. v. De samlede utgifter vil antagelig andra til ca. kr. 100 000.00.

Av Opplysningsforbundets skriv til komiteen framgår at Opplysningsforbundet er sterkt interessert i et bedre samarbeid med de faglige distriktsorganisasjoner. Forbundet har ikke egne avdelinger i de forskjellige fylker. Deres arbeid må derfor legges innenfor rammen av arbeidernes masseorganisasjoner i distriktene, og da i første rekke fagorganisasjonen.

En av årsakene til at dette ikke er gjennomført er at flere samorganisasjoner ved valg av ledende tillitsmenn har lagt hovedvekten på vedkommende persons kvalifikasjoner som fagforeningsmann, uten å finne personer som var fullt kvalifisert så vel for fagforeningsarbeidet som for opplysningsarbeidet. Dette forhold er forståelig, men slik som organisasjonen har utviklet seg, med til dels flere tillitsmenn i hver enkelt av de faglige samorganisasjoner, bør det etter komiteens mening for

framtiden foretas en omvurdering av spørsmålet, slik at iallfall en av samorganisasjonens tillitsmenn kan egne seg til å administrere opplysningsarbeidet i fylket.

Det er nå flere tillitsmenn i samorganisasjonene som begynner å oppnå den alder at de kan gå av med pensjon, og det hender også at det av andre grunner blir foretatt skifting av tillitsmenn. I de tilfelle hvor skifting skal foretas, bør stillingene alltid averteres, slik at de fagforeningsmedlemmer som mener å ha kvalifikasjoner både som fagforeningsmenn og som ledere av arbeidernes opplysningsarbeid kan søke stillingen, for derved å få en kombinasjon som så vel fagorganisasjonen som Opplysningsforbundet kan være tilfreds med.

I Vestfold faglige Samorganisasjon har denne ordning vært praktisert gjennom en rekke år. Mens O. A. Kiste var formann i samorganisasjonen var Arthur J. Olsen sekretær og hadde opplysningsarbeidet. Etter Kistes død har Arthur J. Olsen rykket opp som formann og Olav Nordskog har tiltrådt som sekretær. Under ham ligger opplysningsarbeidet i fylket. Begge tillitsmenn lønnes av samorganisasjonen og får alle sine utgifter dekket av den.

Opplysningssekretærene må få kontor sammen med samorganisasjonene. Ved en felles administrasjon for samorganisasjonen og Opplysningsforbundet vil en spare en rekke administrative utgifter. Det er Landsorganisasjonen som dekker utgiftene til såvel samorganisasjonene som Opplysningsforbundets avdelingskontorer. Ved en administrativ sammenslåing av samorganisasjonene og opplysningskontorene må da L.O.s bevilgninger til Opplysningsforbundet reduseres.

Når det gjelder Opplysningsforbundet og felleskontorene i fylkene finner komiteen ikke å kunne framsette forslag om noen endring med øyeblikkelig virkning. Sekretariatet må se disse spørsmål i sammenheng med de endringer som etter hvert vil inntre i samorganisasjonenes administrasjon. Som komiteen før har uttalt, må Landsorganisasjonen sikre seg at minst en av eventuelt nye tillitsmenn i samorganisasjonene, samtidig med at han har nødvendige faglige kvalifikasjoner, også har kvalifikasjoner som leder av opplysningsarbeidet.

Som det framgår av foranstående framstilling har Opplysningsforbundet besluttet at det i Trondheim skal tilsettes opplysningssekretær for Trøndelagsfylkene og mulig Nord-Møre.

Komiteen foreslår at man straks gjennomfører den ordning at opplysningssekretæren får kontor i de lokaler samorganisasjonen nå disponerer og at Opplysningsforbundet får beskjed om dette, slik at stillingen kan avverteres.

INNSTILLING TIL VEDTAK

Sekretariatet vedtar sammen med styret for Opplysningsforbundet instruks for opplysningssekretæren, hvori inntas hans forhold til samorganisasjonen og Opplysningskomiteen for Trøndelag. På samme måte fastsettes budsjett for opplysningssekretærens virksomhet og foretas reduksjon i Landsorganisasjonens spesialbevilgning til Opplysningsforbundet.

Komiteemedlemmene Elias Volan og Josef Larsson har foretatt reise til Trondheim og drøftet spørsmålet med tillitsmennene i samorganisasjonen og forbundene om eventuelt organisatorisk og administrativt samarbeid. Tillitsmennene var samstemmig om at det vil være av interesse å få iverksatt ideen om organisatorisk samarbeid, men det har ikke lyktes å få forbundenes tillitsmenn til å gå inn for et administrativt samarbeid. Komiteen mener imidlertid at denne sak bør løses for Trøndelag, da husspørsmålet der ikke legger avgjørende hindringer i veien for dette.

Komiteens medlemmer Volan, Larsson og Henriksen har foretatt reise til Stavanger og Bergen og drøftet de samme spørsmål med tillitsmennene. I begge byer var tillitsmennene interessert i å få gjennomført organisatorisk og administrativt samarbeid, men her legger husspørsmålet avgjørende hindringer i veien for et administrativt samarbeid. Derimot kan det organisatoriske samarbeid gjennomføres, og det ble på begge steder uttalt ønske om at dette måtte skje. Hvis det skulle inntre endringer i det nåværende husspørsmål, må sekretariatet ta opp saken til behandling.

Protokoll fra møtene i Trondheim, Stavanger og Bergen følger innstillingen som bilag.

Som det framgår av innstillingen har komiteen bare beskjefteget seg med prinsippene for det administrative samarbeid, uten å ta standpunkt til den praktiske gjennomføring. Her må sekretariatet ta opp saken på hvert enkelt sted etter hvert som

det melder seg og i samarbeid med de forbund som skal gå inn under en ny administrasjonsordning, ta opp til detaljbehandling hvordan administrasjonen skal ordnes, fastsette utgiftsfordelingen, tilsette det personale som ansees nødvendig og for øvrig ordne med alle tekniske og økonomiske spørsmål i forbindelse med nyordningen. Alle disse spørsmål må løses i samsvar med forholdene på hvert enkelt sted.

Komiteens innstilling er enstemmig.

Komiteen har hatt møter 4. og 5. januar og 27. og 28. april 1950. Dessuten hadde komiteens medlemmer i Oslo møte den 22. mars. Den 28. april hadde Josef Larsson lovlig forfall.

Elias Volan (s.). Torbjørn Henriksen (s.) Josef Larsson (s.).
Adolf Olsen (s.) Lage Haugnes (s.). Anders Mørk (s.).

Ordsiftet og voteringen.

Jon Carlsen: Til punkt 7 vil jeg bemerke at det må være medlemmene selv som må avgjøre spørsmålet om de ansettelsene som er nevnt der. Det setter jeg fram forslag om.

Dirigenten: Vi voterer først over selve komitéinnstillingen og så har vi forslaget fra Jon Carlsen som jeg foreslår oversendt sekretariatet.

Elias Volan: Vi skal være klar over at representantskapet har vedtatt at samorganisasjonene er hjelpeorganer for Landsorganisasjonen og forbundene. Det er ikke lenger noen selvstendig organisasjon.

Dirigenten: Dirigenten er av den oppfatning at dette er en innstilling om en ramme som komiteen skal utarbeide til kongressen. Da bør også det forslaget fra Jon Carlsen komme fram, og derfor bør det oversendes.

Bernh. Foss: I innstillingen står det at når det skal tilsettes nye tillitsmenn i samorganisasjonen, skal sekretariatet varsles på forhånd. Og så står det at det er kvalifikasjonene til vedkommende tillitsmann som sekretariatet bestemmer. Derved skulle forslaget til Carlsen være helt overflødig.

Men det er en annen ting også. Jeg mener at det kan være nødvendig med denne bestemmelsen her, for hvis jeg ikke husker feil så ble den nye formann i Buskerud faglige Samorganisasjon ansatt i strid med lovene i Jern- og Metall. Dette var

i 1945. Jeg tror det ville ha vært bra om sekretariatet hadde sett på det forholdet.

Dirigenten: Saken opptas til votering. Dirigenten foreslår at vi voterer over hele innstillingen unntatt punkt 7.

Votering: Innstillingen unntatt punkt 7, ble enstemmig vedtatt. Innstillingens punkt 7 ble vedtatt mot 3 stemmer som ble avgitt for Jon Carlsens forslag.

DAGSORDEN PKT. 5.

Revisjonsordningen i avdelingene.

Denne innstilling vedrørende revisjonen ble lagt fram:

På kongressen i 1949 ble følgende forslag vedtatt:

«Kongressen bemyndiget sekretariatet til å utarbeide forslag til en mer betryggende revisjonsordning for forbundenes avdelinger. Et eventuelt forslag forelegges forbundene til uttalelse hvorefter det forelegges for representantskapet til endelig avgjørelse».

I henhold hertil nedsatte sekretariatet i møte den 7. mars 1950 en komité til å framkomme med innstilling i saken. Komiteens medlemmer ble Hans Hegg, formann, og som øvrige medlemmer Torjus Graver og Kaare Pehrson. Komiteen har hatt 4 møter samt et fellesmøte med forbundsformenn og hovedkasserere. På dette møte redegjorde revisor Møller for hvordan forholdene er når det gjelder avdelingsrevisjonen, og Graver redegjorde for hvilke rådbøter som kan komme til anvendelse for å sikre en bedre ordning.

Komiteen vil avgi følgende innstilling:

Det er utvilsomt at avdelingsrevisjonen i mange tilfelle ikke er betryggende. Det blir ikke lagt den vekt på revisorvalget som den store pengeomsetning gjør nødvendig. Møller's opplysninger om at han på ca. 3 års effektiv arbeidstid med avdelingsrevisjonen har behandlet 72 underslagssaker, taler her sitt tydelige språk, og videre må en være merksam på at forbundenes hovedkasserere og kontorets øvrige revisorer i samme tidsrom har behandlet saker av samme natur som ikke er med i ovenstående statistikk. En må også være merksam på den svikt i kontingentinnbetalingen som statistikken over anvendte frimerker viser er til stede i enkelte forbund.

Det er imidlertid ikke gjørlig å gjennomføre fagrevisjon for landets ca. 4 300 fagforeninger og det gjelder derfor å lokalisere de avdelinger som regnskapsmessig trenger hjelp.

I den anledning har revisjonskontoret etter mønster fra Norsk Papirindustriarbeiderforbund utarbeidet et kontrollskjema som skal utfylles av avdelingsrevisorene og innsendes til forbundene for hvert kvartal.

De avdelinger fra hvilket skjemaet ikke blir innsendt, eller hvor skjemaene er uriktig oppsatt, må så gjøres til gjenstand for undersøkelse fra forbundenes side. Det er nemlig slik at rot og teknisk uorden i regnskapene, hvorved både avdelingskassererne og revisorene mister oversikten, ofte kan føre til misligheter. Skal kontrollen imidlertid bli av noen nytte må forutsetningen være at forbundenes hovedkasserere personlig eller ved en dertil bemyndiget tillitsmann eller funksjonær, bearbeider stoffet og griper inn på de plasser hvor kontrollskjemaene eller andre forhold avdekker svakheter. En kan ikke nok understreke betydningen av at hovedkassererne foretar reiser, kontrollerer sine avdelingers regnskaper, kontingentinnbetaling og holder regnskapskurser.

I de forbund hvor hovedkassererne selv ikke rekker over alle avdelinger som trenger tilsyn, vil komiteen anbefale at forbundene enten lar en av de øvrige tillitsmenn spesialisere seg på avdelingsrevisjon eller går til ansettelse av reiserevisor. Forslag til innstruks for reiserevisorer vedlegges. Det kan også komme på tale å tilsette lokal fagrevisjon for de store avdelinger. Disse revisorer må tilhøre arbeiderbevegelsen.

Den nåværende ordning med tilsynsrevisorer foreslår komiteen bibeholdt, men en må være klar over at nytteeffekten av disse stillinger er begrenset. Det er kun i et distrikt hvor tilsynsrevisoren har gjort stillingen om til eneste inntektskilde at den kan sies å arbeide virkelig effektivt. I alle andre tilfelle er det revisorer som er opptatt av sine daglige gjøremål og hvis arbeid innskrenker seg til å utføre et revisjonsoppdrag etter anmodning fra overordnet organisasjonsmessig instans og i de færreste tilfelle selv tar personlig initiativ.

Et vesentlig ledd i avdelingskontrollen er revisjonsinspektøren som er tilknyttet Landsorganisasjonens revisjonsavdeling. Han har vært anvendt over hele landet i mer kompliserte regnskapsspørsmål og vil alltid være sambandsleddet når det gjelder avdelingsrevisjonen. Dessuten er den undervisning som han har

drevet utover distriktene av vesentlig betydning. Komiteen går derfor ut fra at den nåværende vakanse i stillingen må være av rent midlertidig karakter.

Kontingentsvikt.

Den for Landsorganisasjonen opptatte statistikk for tiden 1947—1949, viser at frimerkeprosenten for den samlede medlemsstokk utgjør ca. 25 pst. Statistikken fra de forbund hvor det ikke er arbeidsledighet viser at den naturlige frimerkeprosent på grunn av sykdom, alder, militærtjeneste etc. utgjør 9 à 10 pst., og videre må en i ovennevnte 25 pst. trekke fra ca. 2 pst. som har sin årsak i frikontingentuker. De igjenværende 13 à 14 pst. må antas å ha sin årsak i sesongmessig arbeidsledighet og illegitim kontingentsvikt.

Kontingentinntekten i Landsorganisasjonen viser videre at 1 pst. kontingentsvikt representerer ca. kr. 50 000.00 for Landsorganisasjonen. Når en er merksam på at kontingenten til Landsorganisasjonen høyt regnet utgjør mellom en femtepart og en sjettepart av forbundskontingenten, vil en se at det er direkte lønnsomt for organisasjonen å ofre mer på avdelingskontrollen.

Komiteen vil derfor henstille til de respektive organisasjoner å få effektuert mest mulig av ovenstående retningslinjer.

Oslo, 22. april 1950.

<i>Hans Hegg</i>	<i>Torjus Graver</i>	<i>Kaare Pehrson</i>
sign.	sign.	sign.

Dette forslag til instruks for reiserevisorene ble lagt fram:

Reiserevisors arbeid er tilsynet med forbundets avdelingsregnskaper og for øvrig det arbeid for forbundet som administrasjonen eller forbundsstyret bestemmer.

Revisors nærmeste overordnede er forbundets hovedkasserer og ordre til revisor skal gis enten gjennom ham eller forbundets formann (under fravær fungerende).

Revisor plikter å delta i forbundsstyremøter eller andre møter etter styrets bestemmelse.

Gjenpart av reiserevisorens skriftlige revisjonsinnberetninger skal tilstilles Landsorganisasjonens revisjonskontor med hvilket kontor han rent faglig skal stå i samarbeid.

Det på forbundskontoret foreliggende grunnlag for revisors arbeid er i det vesentligste:

Avdelingenes merkeoppgjør, kontingentlister og ledighetsstatistikk, avdelingsrevisorenes kontrollskjemaer, samt korrespondanse mellom forbund og avdelinger vedrørende kontingentoppgjør og øvrige økonomiske forhold.

Med administrasjonens samtykke har reiserevisoren anledning til å benytte Landsorganisasjonens tilsynsrevisorer eller annen lokal faglig hjelp når det anses formålstjenlig for at ikke reiserevisor skal bli bundet uforholdsmessig lenge på et sted.

Punktvis kan reiserevisors arbeidsområde skisseres på følgende måte:

1. Påse at avdelingenes merkebeholdninger står i et rimelig forhold til merkeomsetning og underkasserernes antall.
2. Påse at frimerkeprosenten står i et rimelig forhold til ledighetsstatistikken.
3. Gjennomgå og bearbeide avdelingsrevisorenes kontrollskjemaer.
4. Være kartotekkontoret behjelpelig når det gjelder å få svar mellom merkeoppgjør og rapportlister.
5. Være avdelingskassererne behjelpelig med den tekniske tilretteleggelse for så vidt angår føring av de regnskaper som sorterer under avdelingskassereren, føring av medlemskartotek, utfylling av skjemaer etc.
6. Revidere de av avdelingskassereren førte regnskaper, foreta kassaettersyn i de respektive kasser og foreta merkekontroll.
7. Foreta de nødvendige undersøkelser for å kontrollere om bruken av frimerker eller fristempler er i overensstemmelse med lovene.
8. Være avdelingene behjelpelig med enkeltvis eller distriktsvis å ansette fagrevisorer.
9. Innstille like overfor forbundsstyret på eventuell utskiftning av avdelingskasserer eller revisorer.
10. Avholde regnskapskurser for avdelingskasserere og revisorer etter forbundets bestemmelse.
11. Den samme plikt som like overfor avdelingsregnskaper med hensyn til kontroll og revisjon har revisor når det gjelder distriktskontorer, stedsstyrer og målerkontorer.
12. I det hele har reiserevisor som sitt arbeidsområde å påse at det er best mulig orden og mest mulig forsvarlig økonomi.

nomisk forvaltning i forbundets avdelinger og underorganisasjoner, samt i de organisasjoner hvor forbundet har økonomiske interesser for så vidt forbundsstyret finner at et økonomisk tilsyn er nødvendig.

Ordsiftet og voteringen.

Hans Hegg: Ifølge kongressens beslutning om å undersøke muligheten av en mer betryggende revisjonsordning i avdelingene nedsatte sekretariatet en tremannskomite som skulle se nærmere på dette spørsmål. Av de opplysninger komiteen fikk, kunne man fort bli enig om at det utover i avdelingene ble lagt svært liten vekt på dette spørsmålet og at dette derfor må medføre at det blir noe svikt i revisjonen. Vi mener at man for etttertiden bør vie spørsmålet litt mer oppmerksomhet enn hittil.

Av de øvrige opplysninger komiteen fikk, heftet vi oss spesielt ved rapporter fra den tidligere revisjonsinspektør Møller, som går ut på at i løpet av tre år har han vært borte i 72 underslagstilfelle. Når vi da samtidig vet at forbundskassererne og den øvrige revisjon i det samme tidsrom har behandlet en del liknende saker som kommer i tillegg til det Møller har rapportert, er dette et for stort tall på et så kort tidsrom som tre år. Underslag skal vi jo helst ikke ha i våre organisasjoner.

En annen ting som også spiller en rolle er den svikt i kontingentinnbetalingen som statistikkene viser er til stede i en viss grad. At det var grunnlag for å se nærmere på disse sakene, er det derfor ingen tvil om. Spørsmålet er da: hva skal man gjøre? Å gå til ansettelse av fagrevisjon i avdelingene, det er å gå for langt. Det ville bli et for stort og for kostbart apparat, da vi har om lag 4 300 avdelinger. Men det man må ta sikte på, er å få lokalisert de avdelinger som trenger hjelp og veiledning. Vi må få lagt opp et slikt system at det kan gripes inn på et tidlig tidspunkt der hvor det viser seg å være mangler. Dette kan først og fremst gjøres ved at man gjør det system man arbeider etter, lettere. Det er jo forbundene som legger opp dette systemet for sine avdelinger. Her kan det muligens gjøres noe. Jeg har selv vært i kontakt med saker av denne art, og foretatt mindre rettelser i de skjemaene som er brukt ved merkeoppgjør o.s.v., og som har gjort det mulig å føre en langt bedre merkekontroll enn tidligere. En ganske enkel forandring her gjorde at jeg kunne sitte på forbundskontoret til enhver tid og merke om

det var ett eller annet galt ute i avdelingene. Papirindustriarbeiderforbundet har praktisert det samme. De har utarbeidet et spesielt skjema for kassaopptelling og merkeoppgjør som de skal ha innsendt fra avdelingene. Det er også en del andre forbund som har tatt det samme skjema i bruk. Vi har ikke hørt annet fra de som har tatt det i bruk, enn at de er fornøyd med det. Vi vil anbefale at de forbundene som ennå ikke har tatt dette skjema i bruk, overveier om det ikke også kan passe for dem.

Bruken av dette skjema krever en stor påpasselighet fra forbundskontorene, eller i første rekke fra hovedkassererne. Der hvor det kreves bør hovedkassererne reise ut, og vi vil gjerne understreke den betydning vi legger i dette at hovedkassererne får tilstrekkelig tid til å reise ut til sine avdelinger — både for å kontrollere regnskapene, kontingentinnbetalinger o.s.v., og også for å holde regnskapskurser. Nå kan det være at hovedkasserernes arbeidsoppgaver er så store at de ikke makter dette helt alene, særlig i de større forbund. Men vi forutsetter da at de som ikke kan makte det alene, blir gitt hjelp, eventuelt av andre tillitsmenn, eller at man finner å gå så langt som til å ansette en spesiell reiserevisor. I tilfelle noe forbund vil ta det skritt, har vi laget et forslag til instruks for disse reiserevisorer.

Innen de større avdelingene kan det også komme på tale å ansette en lokal revisor. I det tilfelle peker vi på at man må finne en mann som tilhører bevegelsen. En slik oppgave kan ikke overlates et revisjonsbyrå eller liknende.

Vi har nå en ordning med tilsynsrevisorer. Den er ikke 100 prosent effektiv, men vi mener likevel at den ordningen må vi holde på.

Vi nevner også noen tall som angår kontingentsvikten. Av den statistikken vi har i Landsorganisasjonen framgår det av årene 1947—48—49 at frimerkeprosenten — eller fristempelprosenten — for den samlede medlemstokken utgjør 25 prosent. Av det rapporterte medlemstallet får vi kontingent fra 75 prosent — 25 prosent er det altså delt ut fristempel for. Av de forbundene som ikke har arbeidsløshet, viser det seg at det naturlige forbruk av denne fristempling utgjør 9—10 prosent. Til dette må vi så legge om lag 2 prosent på grunn av at denne statistikken er utarbeidet etter 52 kontingentuker. Vi vet at enkelte forbund bruker 50, andre 48 og noen er nede i 47 uker i året. De resterende 13—14 prosent må antas å ha sin årsak i sesongmessig arbeidsløshet og for øvrig i direkte kontingentsvikt. Bare

en prosent svikt betyr omkring 50 000 kroner i mindre inntekt for Landsorganisasjonen. Når vi da samtidig vet at Landsorganisasjonens kontingentinntekter bare er mellom $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{6}$ av forbundenes inntekter, er det klart hvilke store beløp det kan bli spørsmål om når det gjelder forbundene. Det skulle da være klart at det har den største betydning at man gjennomfører en kontroll med kontingentinnbetalingene. Selv om en skulle ofre noen penger på det, vil det likevel være lønnsomt.

Som en ser, har vi ikke formet ut noe bestemt forslag til en ordning. Når vi ikke har gjort det, er det fordi vi ikke vil rokke ved den suverenitet som forbundene har her. Vi har nærmest utformet det som en rettleiding, eller om man vil: et velmenende råd. Men vi ser helst at flest mulig tar størst mulig hensyn til det rådet.

Innstillingen har vært forelagt forbundene. Det er kommet svar fra 16 av disse. Åtte meddeler at de ikke har noe å bemerke til innstillingen, fem har ingen bemerkninger, men uttaler at de finner den ordningen de har så tilfredsstillende at de ikke vil foreta noen forandring, og tre går litt lenger enn komiteen har gjort. De antyder ansettelse av distriktsrevisorer i tilknytning til distriktsorganisasjonene. Komiteen finner ikke å kunne tiltre uttalelsen om distriktsrevisorer, da en mener det blir for kostbart og at den ordningen ikke blir noe større effektiv.

Innstillingen er enstemmig tiltrådt av sekretariatet, og jeg opptar den som forslag.

Emil Torkildsen: Når kontingentsvikten i dag er om lag 25 prosent, så synes jeg det tallet er alt for høyt. Men jeg tror Hegg regner litt for optimistisk når han mener at 12 prosent skulle være det naturlige. I vårt forbund har vi nemlig tatt opp en statistikk på faste arbeidsplasser. Der viser det seg at 88,6 prosent av medlemmene betaler full kontingent pr. uke i kvartalet. 6,9 prosent er invalider og skal ikke betale kontingent, 2,5 prosent er syke eller med hvilende rettigheter, og 2 prosent må tilskrives militærtjenesten. Når det viser seg at over 11 prosent går bort på grunn av invalider, syke eller hvilende rettigheter og militærtjeneste, så tror jeg at 12 prosent er alt for lite for de forbund som har fluktuerende arbeidssteder. Der må man regne med litt høyere tall enn 12 prosent. Men når det svikter med 25 prosent, er det noe galt fatt. Jeg tror vi for alvor må søke å gjennomføre det system at alle forbund skal betale like mange ukers kontingent til Landsorganisasjonen, hvilket de ikke

gjør i dag. En rekke forbund betaler for 52 uker i året, mens andre betaler for 47 uker. Vil et forbund spare sine medlemmer med mindre kontingent — ved at det betales for færre uker i året — så bør forbundet likevel betale for like mange uker til Landsorganisasjonen.

Anker Nordtvedt: Å få en skikkelig revisjon ute i avdelingene er av overordentlig stor betydning. Det er på en måte litt bemerkelsesverdig at når man lager utkast til vedtekter for forbundene, så ofrer man det spørsmålet svært liten oppmerksomhet. Det er vel og bra at det blir valgt revisorer rundt om i de forskjellige avdelinger, men det skal ikke så mye til for å konstantere at de regnskapsmessige kunnskaper ofte kan være temmelig mangelfulle både hos den som er kasserer og hos de som er revisorer. Under slike forhold vil selvsagt en revisjon av regnskapene bli temmelig problematisk. Jeg tror at det ville ha vært riktig at det i alle forbundsvedtekter hadde stått at fagforeninger av en viss størrelse skulle ha plikt til å ansette en fagrevisor som minst en gang om året skulle gjennomgå regnskapene. Først da ville man kunne skaffe skikkelig kontroll med regnskapene rundt om i avdelingene. Det ville dessuten danne grunnlaget for en annen ting, nemlig grunnlaget for en skikkelig distriktsrevisjon. Denne ordning må nemlig bli det mest hensiktsmessige når man skal samle fagforeningene i de forskjellige forbund i distriktene. Jeg tror at hvis man kunne gjennomføre den ordning, at det gjennom vedtekter var pålagt alle avdelinger over en viss størrelse å ha fagrevisor, ville det skape et eksistensgrunnlag for distriktsrevisorer. Slik vi har det i dag, reiser kanskje den samme mannen i en og samme rute både 10 og 15 ganger i løpet av et år. Jeg kan nevne et eksempel fra en liten fagforening på 61 medlemmer. I det distriktet hvor vedkommende reiser skal han — foruten revisjon av denne foreningen — også revidere regnskapene for 8 andre avdelinger. Vedkommende har brukt tre dager på å revidere kassen for denne lille foreningen på 61 medlemmer. Jeg er fristet til å si at det ville lønne seg med et lite underslag en gang i blant, istedenfor å bruke revisorer når de blir så dyre. Her ville det ha vært langt mer hensiktsmessig om vedkommende revisor hadde tatt samtlige 8 foreningskasser med seg hjem og gått igjennom dem. Han kunne ha konferert med fagforeningene etter at han var ferdig, og på denne måten skulle han kunne greie det hele på 8 dager. Hvis vedkommende skal ha lønn som tilsvarer det han

har fått fra den lille foreningen på 61 medlemmer, så vil det si at vi må ut med tusen kroner når alle 8 foreningene er revidert.

Jeg tror det ville ha vært det beste om komiteen hadde arbeidet videre med saken og også tatt opp denne tanken som jeg har antydnet. Vi må nemlig få en fastere ordning ute i distriktene slik at hvert forbund selv er pliktig til å holde en fagrevisor og at man på denne måten skaffer eksistensgrunnlag for fagrevisorer ute i distriktet. En annen ting er at samorganisasjonene — som nå blir beskyldt for å ha for lite å gjøre — skulle kunne pålegges hvert år å avholde et regnskapskurs rundt om i distriktene for opplæring av kasserere og revisorer. Det ville sikkert i høy grad forbedre situasjonen.

Dirigenten: Dirigenten er enig i Anker Nordtvedts syn på denne saken. Hvis det skal skje en virkelig effektiv revisjon, må det foregå på den måte at det blir ansatt distriktsrevisorer. Mange steder bruker man revisorer som har det arbeid som bierverv. De kan ikke reise ut i distriktene. På Vestlandet bruker vi Hans Aas som reiserevisor. Han lager en reiseplan og tar samtlige foreninger på stedene han kommer til. I enkelte foreninger hvor man ansetter en tilfeldig mann som kasserer, har det hendt at man får så mye materiell fra de enkelte forbund at man nesten har måttet bruke håndvogn for å få det hjem. Den stakkars kasserer kan jo bli helt forskrekket. Det må finnes fram til en forenkling av regnskapene slik at en alminnelig mann på arbeidsplassen kan utføre det som bierverv.

Dirigenten: refererte komiteens innstilling.

Votering: Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

«Upolitiske» eller gule fagorganisasjoner.

Dirigenten: Før vi slutter vil Konrad Nordahl få ordet til en spesiell sak.

Konrad Nordahl: Jeg skulle anta at de fleste av representantskapets medlemmer er oppmerksom på at det i den senere tid fra borgerlig hold er blitt vist nokså stor interesse for fagorganisasjonen. De har hatt det travelt med å framstille den som en politisk organisasjon som gikk et enkelt politisk partis ærender og at den derfor ikke var noen samlingsorganisasjon for de som ikke hellet til et enkelt partis politiske meninger. Når pro-

pagandaen er blitt så sterk i den senere tid — spesielt nå etter krigen — så skyldes det nok i første rekke at Landsorganisasjonen har fått stor oppslutning fra funksjonærenes side. Når det gjelder en bestemt del av funksjonærene, har vi flere av dem enn tilfellet er i Sverige og Danmark. Vi har også lagt nokså stor vekt på å få funksjonærene med oss, idet vi mener at det vil være en stor fordel for alle parter om vi kan samle flest mulig lønnstakere i en organisasjon. Vi er ikke interessert i rivaliserende organisasjoner som vil representere de ulike deler av lønnsnettene.

Vi har i grunnen ikke noen annen landsorganisasjon av lønnstakere i vårt land, utenom vår egen. Vi har Stafo — men det er en statstjenestemannsorganisasjon som bare opptar medlemmer blant de som arbeider i staten. Vi har ikke noen landsomfattende organisasjon som opptar funksjonærer i staten og det private næringsliv, og heller ikke arbeidere i staten eller det private næringsliv, uten Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon med de tilsluttede forbund. I den senere tid har vi imidlertid hatt en føling med at det fra et bestemt hold arbeides for organisasjoner av lønnsnettakere i direkte konkurranse med Landsorganisasjonen. Den første prøve har vi fått fra Vestfold hvor det er dannet en organisasjon av kokker og stuerter i konkurranse med Norsk Sjømannsforbund. De oppgir et medlemstall på 15—1600 og de lager mye propaganda og agitasjon. Vi ser at en stor del av borgerpressen står til rådighet for disse folkene. Vi må kunne gå ut fra — uten at vi kan dokumentere det — at det er de såkalte Libertas-organisasjoner som står bak denne organisasjonen.

Det er også en annen ting som er kommet opp i de siste dagene, ting som man må se i samme forbindelse som dette. Aftenposten har hatt en korrespondent i Stockholm, han har skrevet to store artikler om T.C.O. — tjenestemennenes sentralorganisasjon i Sverige. Han forteller at denne organisasjonen er upolitisk og at den har tilslutning av funksjonærer og tjenestemenn i staten og i kommunene. Organisasjonen skal nå ha omkring 2—300 000 medlemmer, og Valter Åman som er direktør for denne organisasjonen, har uttalt til Aftenpostens korrespondent at man har organisasjonsmuligheter for 400 000. Videre forteller han at virksomheten skjer på upolitisk grunnlag, men også at de har en samarbeidsavtale med den svenske landsorganisasjon — hvilket er riktig. Korrespondenten viser til at en rekke av

riksdagens medlemmer er aktivt med i T.C.O. — dels representanter for Folkepartiet, noen fra Det konservative parti og den største gruppen fra Det sosialdemokratiske parti, men T.C.O. har også en representant for kommunistpartiet fra riksdagen.

Jeg tror denne saken første gang ble reist etter krigen ved en artikkel i Arbeidslederen. Der heter det at vi må lage en liknende organisasjon her i landet. Siden har vi ikke hørt noe om dette, før Aftenposten slår det opp fra korrespondenten i Stockholm.

Spørsmålet blir her: Er denne organisasjonen i Vestfold — for kokker og stuerter — en ren tilfeldighet? Er disse artiklene i Aftenposten en tilfeldighet, eller er det ledd i en større plan? Jeg tror det godt kan tenkes det er ledd i en større plan og at det står visse krefter bak, ikke bare ved moralsk støtte gjennom tilslutning gjennom avisene, men at det også ytes økonomisk bistand. Det kan ikke være tvil om at det ytes stor økonomisk bistand til denne kokke- og stuertorganisasjonen i Vestfold, og at hvalfangstrederne, Libertas eller andre står bak.

Så noen ord om den svenske organisasjon. Vi har drøftet denne saken med våre kolleger i den svenske landsorganisasjonen. Det er en ting Aftenposten ikke har gitt opplysninger om, nemlig at T.C.O. står i Den frie faglige verdensorganisasjon som fra borgerlig hold både i vårt land og ute i verden, betegnes som den sosialistiske faginternasjonale. Her er altså T.C.O. kommet inn. Det er nemlig adgang i henhold til internasjonalens lover å ha mer enn en organisasjon fra hvert land, hvis hovedorganisasjonen i vedkommende land gir sin tilslutning til det. Den svenske landsorganisasjonen har gitt sin tilslutning til at T.C.O. skulle kunne tilmeldes vår internasjonale organisasjon. Dermed er den kommet med i det internasjonale samarbeid. Fler-tallet av denne organisasjonens ledelse er sosialdemokrater, og formannen er sosialdemokrat. Men det er et spent forhold mellom den svenske landsorganisasjon og T.C.O. da de beiter på felles områder. Både danskene og vi har overfor våre svenske kolleger hevdet at vi organiserer alle arbeidere og funksjonærer i en organisasjon og at vi derfor ikke kan gi vår tilslutning til den formen som de har valgt i Sverige. Og i dag er vi kommet så langt at den svenske formen vil komme til å bli brukt mot oss her i landet. Det vil muligens bli tatt mønster av den svenske T.C.O.-organisasjon for en liknende sammenslutning her.

Representantskapets uttalelse:

På grunn av denne situasjonen mener vi at vi må få en uttalelse fra representantskapet om dette forhold. Vi har formet følgende forslag til uttalelse:

Oppslutning om fagorganisasjonen.

Gjennom to menneskealdre har arbeidere og funksjonærer i stadig større utstrekning sluttet opp om sine forbund, som er innmeldt i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge. Det har skjedd i erkjennelse av at bare ved å stå sammen i en stor felles organisasjon er det mulig å oppnå vidtgående og varige forbedringer av sine kår. Det er gjennom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de forbund som står innmeldt i Landsorganisasjonen at arbeiderne og funksjonærene har oppnådd de arbeidvilkår, den sosiale posisjon og de økonomiske kår som en har i dag. Det er bare gjennom fortsatt oppslutning gjennom de forbund som har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon som sin fellesnevner at lønnstakerne kan trygge sine rettigheter og sine kår i framtiden.

Alle lønnstakere i Norge har rett til å bli medlemmer av et forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Unntatt herfra er de lønnstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti som har nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet hermed.

Alle medlemmer har de samme rettigheter og plikter uansett hvilken politisk eller religiøs anskuelse de har.

Det er i den senere tid gjort enkelte forsøk på organisasjonsdannelser som åpenbart tar sikte på å sprengte samholdet blant de fagorganiserte lønnstakere. Således har en liten gruppe av stuerter og kokker i Vestfold tatt skritt til å danne en stuert- og kokkeforening for handelsflåten, til tross for at denne gruppe har en fullt utbygget organisasjon i Norsk Sjømannsforbund.

Videre er det særlig blandt funksjonærer i offentlig og privat tjeneste et arbeid i gang for å bygge ut og verve medlemmer til såkalte «upolitiske» eller gule organisasjoner. Agitasjon drives i stor utstrekning på det grunnlag at disse forskjellige organisasjonene gjerne vil ha et «solid og forståelsesfullt samarbeid» med Landsorganisasjonen.

Disse forsøk på å skape eller utbygge gule splittelsesorganisasjoner kan bare være til skade for de lønnstakere det gjelder og svekke den samlede arbeiderklasse og funksjonærstand.

Representantskapet vil på det sterkeste ta avstand fra det nevnte tilløp til å skape en splittelsesorganisasjon blant stuert- og kokkepersonalet i handelsflåten, og oppfordrer sjøfolk av alle grupper til å slutte opp om sine egne organisasjoner, Norsk Sjømannsforbund, Det norske Maskinistforbund og Norsk Losforbund.

Representantskapet vil også rette en inntrengende henstilling til funksjonærer i offentlig og privat virksomhet om å slutte opp om sine respektive forbund, som står tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Det er en fullstendig misforståelse å forutsette at det samarbeid mellom visse «upolitiske» funksjonærorganisasjoner og landsorganisasjonene, som foregår i enkelte andre land kan overføres på norske forhold.

I Norge er og blir Arbeidernes faglige Landsorganisasjon samlingsmerket for alle fagorganiserte arbeidere og funksjonærer, som gjennom organisasjon og samhold vil søke å bedre sine kår.

Ordsiftet.

Torbjørn Henriksen: Jeg er glad over at formannen tok opp dette spørsmålet, for denne saken har ligget og gjæret lenge. At det er innflytelsesrike krefter som står bak behøver ingen å være i tvil om.

Her i representantskapet er det mange medlemmer som deltar i kommunalpolitikken, og jeg vil gjøre oppmerksom på at nettopp på det området har vi en tendens som ikke er bra. Det er enkelte grupper av funksjonærer, særlig de som er høyere lønnet, som søker å opprette sine egne landsomfattende forbund med det formål å ivareta sine medlemmers økonomiske og sosiale interesser helt i flukt med de bestemmelser som finnes i Landsorganisasjonens og forbundenes lover. Så søker de forhandlinger med de respektive kommuner for å prøve å få en særfordel for seg. Det siste eksemplet vi hadde var kinobestyrerne, sosialsjefene, likningsfolkene osv. Disse små landsomfattende organisasjonene skal forsøke å kile seg fram, og det rare er at det her er snakk om gamle fagorganisasjonsfolk. Kinobestyrerne har jo vi puttet bort på en jobb som består i å ta ut en film her eller der. Stort sett er dette også partifolk. Men forslaget for et par uker siden om at disse folkene skulle holde seg til Kommuneforbundet, fikk bare 1/5 tilslutning. Gamle partifolk og fagfor-

eningsfolk stemte stikk i strid med våre retningslinjer. I vårt forbunds hovedstyre har vi behandlet denne saken, og vi har bestemt oss for å sette dem kniven på strupen. Enten får de være medlemmer av Norsk Kommuneforbund — og da får forbundets formålsparagraf gjelde dem som andre — eller også får de holde seg utenfor. Jeg synes man bør ta spørsmålet opp med partiets folk i kommunestyrene for om mulig å få trukket opp retningslinjer for dem. Kommunene kan jo ikke på noen måte være interessert i en slik oppdeling av forhandlingsapparatene. Skal vi med våre 45 000 kommunale arbeidere og tjenestemenn begynne å lage grupper, så kan vi lage så mange at de kommunale forhandlere skal komme til å drukne i grupper. Det går ikke an. Derfor har vi bedt Landsorganisasjonen, med henvisning til representantskapets vedtak om forhandlingsretten med Nito, at denne saken blir videreført slik at det kan gis klar og tydelig beskjed om at dette er fagbevegelsens standpunkt og synspunkt overfor alle disse splittelsesorganisasjonene.

For øvrig vil jeg henstille til formannen i Landsorganisasjonen å overveie om ikke denne T.C.O.-saken kan bli tatt opp på det første møtet med våre kamerater i fagbevegelsen i de øvrige nordiske land. Jeg anser denne saken for å være meget stor og viktig. Jeg vet at de forhandlingene som ganske nylig har vært ført om grensetvister mellom det svenske handels- og kontor på den ene siden, og T.C.O. på den annen, er blitt resultatsløse. Og jeg kan fortelle at nå har den svenske Landsorganisasjon sammen med alle de forbund som her er interessert, lagt opp en stor agitasjonsplan. Det svenske L.O. har bevilget 50 000 kroner til agitasjon, og til det kommer forbundenes bidrag. Denne kampanje kommer til å koste sekssifrede tall. Dette er høyst nødvendig, for den svenske Landsorganisasjonen har etter min mening rodd alt for langt ut i sin hensyntagen til T.C.O.

Jeg ville gi disse opplysningene fordi det er flere av representantskapets medlemmer som sitter i herredstyrer og bystyrer. Jeg vil be disse om å medvirke til at vi kan holde en linje som er overensstemmende med Landsorganisasjonens og forbundenes stilling til disse splittelsesgruppene.

Jon Carlsen: Jeg er vel det eneste medlem av det kommunistiske parti i denne forsamling. Likevel støtter jeg opp om det som formannen i Landsorganisasjonen fremholder. Her mener jeg at man må sende henvendelser til disse svake medlemmene for å gjøre dem oppmerksom på hva denne saken gjelder.

Jeg har inntrykk av at dette er de såkalte nynazistiske organisasjonene som dukker opp, og det er de vi må advare mot.

Hvorfor er vi så kommet opp i denne situasjonen? Jeg ser det slik at det skyldes det intime samarbeidet vi har innlatt oss på med arbeidsgiverne. De karene benytter anledningen. La oss i dette tilfellet vise at Landsorganisasjonen er sterk. Jeg for min del, og jeg tror også mitt parti, vil støtte Landsorganisasjonen i arbeidet med å holde borte disse gule organisasjonene.

Johs. E. Johansen: Skal Landsorganisasjonen være det samlingsmerke som vi alle vil den skal være, må også samarbeidet innen de forskjellige forbund som står tilsluttet, være best mulig. Det bør ikke finne sted rivalisering mellom de enkelte forbund og det må ikke være tillatt de store forbundene å behandle de mindre som en storebror. Det er vel ikke å nekte for at det er flere av de små forbund som følger seg litt tilsidesatt av de store kollegene innen Landsorganisasjonen. Norsk Maskinistforbund, et av de minste og nyeste forbundene, gikk inn i Landsorganisasjonen med tanke på et ærlig og godt samarbeid. Men det er ikke å nekte for at vi i enkelte tilfelle er blitt sørgerlig skuffet. Vi har merket at når vi står overfor et stort forbund, så har vi møtt slike vansker som vi aldri trodde var mulig overfor organisasjonskamerater. Det er for eks. merkelig at når det kan dreie seg om 4—5 medlemmer i en så stor by som Oslo, har vi møtt store forbund som sier at Norsk Maskinistforbund kan da ikke få disse medlemmene, de skal få lov til å stå som aktivt betalende medlemmer i begge organisasjoner. Maskinistforbundet er nødt til å holde på disse karene for derved å beholde organisasjonsformen, men store forbund på 30—40 000 medlemmer vil ikke gi slipp på dem. Slikt vil aldri føre framover.

Det norske Maskinistforbund har også hatt saker framme for lønnsnemnd hvor Landsorganisasjonen hadde valgt representant fra andre forbund. Det har forekommet at disse har inntatt et helt annet standpunkt enn Maskinistforbundet og stilt seg på arbeidsgivernes side. Ikke en dissens har de gjort. Jeg vil benytte anledningen til å si at hvis dette skulle utarte seg, er det mulig at den som sår splittelsens frø kan finne jord som det kan spire og gro alt for godt i.

Tormod Halvorsen: Dette spørsmålet som formannen har tatt opp, er meget aktuelt for oss som er organisert i Statstjene-

stemannskartellet. Vi er særlig interessert i utviklingen i T.C.O. i Sverige.

Jeg mener at det første vi må gjøre er å bruke det apparat vi har i Landsorganisasjonen for å motvirke en slik utvikling hos oss. Landsorganisasjonen bør støtte Statstjenestemannskartellet i dets arbeid for å få med alle de funksjonærene i høyere stillinger som vi har rundt omkring. Det største forbundet vi er interessert i er Norsk Tjenestemannslag. Jeg har inntrykk av at den støtte — særlig den økonomiske — som Landsorganisasjonen yter Norsk Tjenestemannslag, er for liten. Akkurat nå forhandler Statstjenestemannskartellet med Landsorganisasjonen om støtte også til vår virksomhet. Alle statstjenestemenn har felles regulativ og alle som er lønnet etter tariff, får sine tariffer samordnet i Finansdepartementet. Hvert enkelt forbund har forhandlinger med fagadministrasjonen, men vi støtter alltid på denne samordningen av det hele. Vi må derfor stå sammen i et kartell og drive vår virksomhet der. Dette fordyrer vårt arbeid, slik at det har vært nødvendig å be L.O. om en viss støtte. I den forbindelse vil vi drive agitativ virksomhet for å få med alle som i dag ikke er tilsluttet L.O. Landsorganisasjonens administrasjon stiller seg nok velvillig til denne tanken, men jeg har inntrykk av at man tenker mest på det beløp dette vil koste. Jeg mener at det i et slikt tilfelle er nødvendig å kjøre kraftig i vei for å hjelpe Statstjenestemannskartellet i dette arbeidet.

I samme forbindelse vil jeg gjerne nevne et problem som vi har i vårt forbund — Norsk Telegraf- og Telefonforbund. Dette er et etatsforbund fra bunn til topps med medlemmer fra begynnergruppen til samtlige telegrafbestyrere og kontorsjefer i Telegrafstyret og dessuten fagsjefene. Men det er mange som står utenfor. Vi har 8 000 kvinner i Telegrafverket, og 1500 står i vårt forbund. Det er en organisasjon innen Telegrafverket, Kvinnelige telegraf- og telefonfunksjonærers landsforening, som står i Statstjenestemannsforbundet. Vår oppgave er å overbevise disse at de bør stå i vår organisasjon, og at det ville være det beste om vi var samlet i en felles organisasjon. Vi har forsøkt å bruke hele Landsorganisasjonens apparat til å få organisert disse kvinnene. Vi har sendt ut rundskriv til samtlige samorganisasjoner og bedt dem underrette de faglige utvalg. Men vi har ikke fått noen støtte der. Jeg synes det i dette tilfelle måtte gå an å kunne bruke det apparatet L.O. har i samorganisasjonen.

Ingvald Haugen: At det tilfelle som er nevnt fra Vestfold har sammenheng med noen større planer fra borgerskapets side, er det ikke tvil om. Ikke noe sted rundt om i landet har jeg merket Libertaorganisasjonens og borgerskapets kamp for politisk deltagelse i fagorganisasjonen, slik som nettopp i Vestfold. Der har denne kampanjen vært ført med alle seil tilsatt de siste par årene.

De som har gått med i denne klikken som kaller seg kokker og stuerter er i realiteten tidligere sjøfolk som arbeider i land. De har latt seg påvirke av denne hetsorganisasjonen mot kollektivt medlemskap i partiet og det forhold at Landsorganisasjonen slutter opp om Arbeiderpartiet i valgkampen osv. osv. Det er utgangspunktet hos disse folkene.

Forholdene er her at kokkene og stuertene i sin tid hadde sitt eget forbund. De var dessverre, i likhet med andre, små forbund og derved ikke i stand til å komme fram. Først ved sammenslutningen til en større enhet av matrosene og fyrbøterne, kokkene og stuertene og radiotelegrafistene, var det mulig å komme fram. Aldri har vel deres tarifforhold sett slik ut som de gjør i dag, og det skyldes samarbeidet i et stort fellesforbund. Vi kjenner ikke til at det eksisterer noen misnøye blant kokkene og stuertene med arbeidsvilkårene. Det eneste måtte kanskje være at stuertene er blitt offiserer og at det har resultert i et snipp-proletariat. På den annen side er det helt på det rene at disse stympene som har satt igang organisasjonsarbeidet nede i Vestfold, absolutt ikke har midler til et slikt foretagende. De arrangerer møter og driver propaganda og gir til og med ut et fagblad som ganske sikkert koster mange penger. Hvor de pengene kommer fra, er det ingen tvil om. De kommer fra det hold som går inn for å bekjempe fagorganisasjonen. På vårt landsmøte ble denne saken behandlet, og vi fattet dette vedtak:

«Landsmøtet vil på det skarpeste fordømme det forsøk som er gjort på å danne en ny stuert- og kokkeforening i Tønsberg. En henstiller til alle medlemmer å avvise splittelsesmakerne og vise dem den forakt de fortjener. Bare gjennom samhold og solidaritet i sitt eget forbund — Norsk Sjømannsforbund — kan framtiden sikres for kokk- og stuertstanden, så vel sosialt som økonomisk. Landsmøtet vedtar at medlemskap i den nye stuert- og kokkeforening er uforenlig med medlemskap i Norsk Sjømannsforbund. De som deltar i splittelsesarbeidet vil automatisk bli satt utenfor forbundet.»

Vi har bare to medlemmer som er gått over i den nye forening. De andre medlemmene av den nye forening har vært medlemmer hos oss en gang i tiden, eller også medlemmer av andre forbund. Men i det store og hele vil det vel komme til å vise seg at disse folkene og de som står i spissen for denne foreningen sammen med Unge Høyre i Vestfold, er folk som har forlatt yrket og i lengre tid har vært uorganisertt.

Joachim Dahl: Etter det forslag til uttalelse som er lagt fram kan en få det inntrykk at stuertene og kokkene her i landet bare har en organisasjon som gjelder fra 1933. Jeg vil foreslå at man omredigerer uttalelsen slik at man sier at stuerter og kokker som har en fortløpende organisasjon fra 1902 — først i eget forbund, og siden sammensluttet med radiotelegrafister, dekk- og maskinpersonale i Norsk Sjømannsforbund i 1933 o.s.v. Det vil gi uttrykk for at vi har en gammel organisasjon for kokker og stuerter her i landet, og vi trenger ikke noen ny.

Karl Oshaug: Det sies at den nye kokke- og stuertorganisasjon skal ha 1 700 medlemmer. Det kan de umulig ha greid å nå opp i i løpet av tre måneder. I Norsk Sjømannsforbund skal vi selvsagt ta opp kampen med denne nye organisasjonen, og vi skal også finne de midler som vi mener er tjenlige. Men fordi denne saken har en prinsipell betydning, må vi be alle som representerer fagbevegelsen i dette landet være oppmerksom på en ting, nemlig at en organisasjon som bare har tre måneders levetid, er i stand til å gi ut et førsteklasses fagblad i så stor utstrekning at det kan sendes ut til skipene. Da må en være klar over at de får økonomisk hjelp fra ett eller annet hold.

Dirigenten foreslår strek. Vedtatt.

Bernh. Berntsen: Jeg har noen bemerkninger til Halvorsen i Telegraf- og Telefon om det arbeidet som vi er blitt anmodet om å ta oss av. Jeg kan opplyse at vi har fått en oversikt — etter forespørsler hos våre faglige forbindelsesledd ute i distriktene — som viser at det spørsmål han er inne på, kan man ikke vente øyeblikkelige resultater av. Forholdet er at rundt omkring på enkelte telegrafstasjoner er det bestyrere eller bestyrerinner som driver en sann terror overfor sine folk. Vi har fått meddelelser om at enkelte av personalet ikke våger å gå med oss, for hvis bestyreren eller bestyrerinnen får rede på det, så mister de sine plasser. Men vi har likevel fått meldinger om at det er muligheter til stede for å organisere en del. Det arbeidet må vi

naturligvis fortsette med. Men så spredt som disse telegrafstasjonene ligger, vil det være et meget uoverkommelig arbeid å gjennomføre på kort tid, vi må ta det når vi reiser til de enkelte stedene.

Alfred Nilsen: Arbeidsgiverne, handelens og kjøpmennenes organisasjoner og de borgerlige partier har alltid en veldig omsorg for funksjonærene i politisk henseende. De synes veldig synd på de funksjonærene som står tilsluttet Landsorganisasjonen hvor deres kontingent for en stor del går til partiet. For Handels- og Kontors vedkommende gjelder det forhold at praktisk talt ingen av avdelingene står kollektivt tilsluttet Arbeiderpartiet. Men det bryr de seg ikke så mye om. Når det gjelder funksjonærene i privat virksomhet så var det før krigen enkelte gule organisasjoner rundt om. De forsøkte å slutte seg sammen i et merkantilt funksjonærforbund i motsetning til vårt forbund. Organiseringen foregikk på såkalt upolitisk grunnlag. Etter krigen har vi ikke merket noe til disse enhetene på de forskjellige stedene. De ligger i dvale. Vi har hatt inntrykk av at de har forsøkt å reise hodet av og til, men det har ikke lyktes. For en tid siden ble det annonsert at i dette nye forbundet — Norges Merkantile Funksjonærforbund — var det ansatt ny generalsekretær. Og i forbindelse med det ser det ut til at de forsøker å reise hodet. Her står det sikkert krefter bak som har arbeidet planmessig for å skape en funksjonærorganisasjon. Forleden ble det kunngjort i Morgenbladet at lørdag skulle det begynne et landsmøte i dette nye forbundet, og generalsekretæren, de Lange, har uttalt til avisa at det her gjelder reorganisering av et upolitisk funksjonærforbund.

Samtidig kommer Aftenposten med oppslag fra utsendt medarbeider i Stockholm. Han har besøkt Valter Åman i T.C.O. i Sverige og får nøyaktige opplysninger om hvordan forholdene ligger an der. Der er det strålende og slik bør vi også gjøre det her i landet.

Hensikten er å samle de privat ansatte funksjonærer, bankfunksjonærer, forsikringsfunksjonærene o.s.v. — alle funksjonærene som står utenfor Landsorganisasjonen. Her skal en stifte en sentralorganisasjon etter svensk mønster.

Vi har drøftet denne saken med andre nordiske kolleger, og vi har fått opplyst at den samme tendensen kan en spore i Danmark. Dette nye merkantile forbundet hos oss utgir seg for å være en ny «kamporganisasjon» som skal ta opp «kampen»

arm i arm med Morgenbladet overfor arbeidsgiverne og deres organisasjoner. Det kommer til å bringe store resultater. Denne åpenbare svindel forsøker man så å få til å gå inn i funksjonærene. Og mange vil sikkert komme til å bite på denne kroken, for dette med upolitisk er meget besnærende.

Jeg synes dette er nettopp det psykologiske tidspunkt for Landsorganisasjonen å ta opp denne saken og gi uttrykk for at det her ikke kan bli snakk om noe samarbeid med denne gule organisasjonen etter mønster fra Sverige.

Adolf Olsen: Jeg har noe å bemerke til representanten for Telegraf- og Telefon. Vi har tatt opp det spørsmål han nevnte i samorganisasjonen og så vidt meg bekjent har det gitt resultater. Vi har fått telegraf- og telefonfunksjonærene i Sauda, og vi hadde funksjonærene i Gjørpeland, men nettopp på grunn av den terror som er nevnt, ble de skremt ut igjen.

Jeg vil videre nevne et forhold fra siste møte i Stavanger bystyre hvor fellesoverenskomsten mellom Norges by- og herredsforbund og Norsk Kommuneforbund ble behandlet. Der slo samtlige borgerlige partier ring om en gul forening som etter sigende har mellom 30 og 40 medlemmer. Forslaget om overenskomst ble sendt tilbake til formannskapet idet det ble vist til at det var de som ivaretok funksjonærenes interesser, og ikke Norsk Kommuneforbund. Jeg tror derfor at det på alle områder er en plan som går ut på å slå bresje i vår organisasjon. Særlig gjelder dette blant funksjonærene hvor de har det letteste operasjonsfelt.

Arthur J. Olsen: Jeg er enig i uttalelsen som her er lagt fram av formannen, men da Vestfold nevnes så mange ganger i dette ordskiftet, så må jeg fortelle litt om hva denne gule student- og kokkeforeningen er. Vi skal ikke skyte spurver med kanoner. Det har jeg følelse av at vi gjør i dette tilfellet.

Denne foreningen har hatt maksimum fire møter nede i Vestfold-distriktet, og det største fremmøtet var 25. Av disse var det sikkert noen nysgjerrige. Når foreningen nå regner med 1 700 medlemmer, så skal jeg ta på meg å ete opp de som er over 100. Men likevel må vi være klar over at det er en tendens i det som skjer der nede.

Ledelsen i denne organisasjonen hadde først et styre. Det ryddet vi vekk grunnlaget for — Sjømannsforbundet og samorganisasjonen tok hver sin av de tre. Men så hadde de en for-

mann igjen. Denne karen krøp i skjul i Sem Tvangsarbeidsanstalt. Han er tidligere medlem av Norsk Fængselsmannsforbund, og er nektet adgang til sitt forbund på grunn av hans forhold under krigen. Det er nokså karakteristisk at det er den slags folk som står i spissen for en slik organisasjon. Jeg er ganske overbevist om at dette tredje forsøket som er gjort for å danne en gul stuert- og kokkorganisasjon vil falle pladask til jorda. Men det kan drives agitasjon, og vi har visshet for at det er høyrekretser som står bak et slikt tiltak. De har en juridisk rådgiver — en overrettssakfører Nordal Larsen — som står bak og er rådgiver i dårligst forstand. Organisasjonen har organisert seg gjennom ham. Det er ikke til å legge skjul på.

Dere må være klar over at vi har gjort hva vi har kunnet for å komme dette til livs. Men kjernen er så liten der nede at det til syvende og sist ikke blir i Vestfold denne organisasjonen utryddes — hvis den mot formodning skulle ha noe mer tilslutning. Det må bli på de enkelte arbeidsplasser hvor stuerter og kokker er — altså på vår handelsflåte og andre steder — at man foretar denne uryddingen. Men jeg tror at denne organisasjonen kommer til å utrydde seg selv.

Gunvald Hauge: Jeg tror ikke denne saken fra Vestfold er så helt ubetydelig. Jeg tror tvert imot at vi har medlemmer — ikke bare i Sjømannsforbundet, men også i andre forbund — som på tross av den omfattende opplysningsvirksomhet vi driver, ikke forstår hvorfor de er organisert og hvilke oppgaver organisasjonen har. Norsk Sjømannsforening er heller ikke medlem av Landsorganisasjonen. I siste nummer av foreningens blad slår en innsender til lyd for dannelsen av et norsk offisersforbund hvor for eksempel stuerter og kokker, maskinister, styrmenn og skipsførere kan stå sammen slik at de på den måten kan bedre sine kår — vel å merke slik at det skal gå ut over den underordnede besetning. Da får de kjernen, sier de, av bemanningen i handelsflåten og denne kjerne skal naturligvis ha meget gode vilkår på behostning av alle andre ombord. Den solidariske lønnspolitikken vi har ført, har resultert i at de har fått lønninger som i dag ligger så høyt at de — iallfall for ungdommen — kan sies å være uforsvarlig. Det er en sak for seg, men når det gjelder stuerter og kokker så har vi løftet deres vilkår så høyt opp at jeg for mitt vedkommende anser det nesten umulig å komme stort lenger. Til og med under årets tariffrevisjon har vi oppnådd lønnsforbedringer, i motsetning til alle andre for-

bund. Det har vi oppnådd i direkte forhandlinger med arbeidsgiverne.

Jeg har sagt så ofte under lønnsoppgjør at i dag har vi makten og bukten og begge ender, og vi har derfor i enkelte av våre tariffavtaler tatt inn bestemmelser om at alle som omfattes av tariffavtalene, skulle være medlemmer av Norsk Sjømannsforbund. Vi forhindrer da å gjennomføre en slik bestemmelse i utenriksfartens og kystfartens overenskomster på grunn av de bestemmelser som finnes i hovedavtalen om den såkalte frie organisasjonsretten. Dette blir vi alltid slått i hodet med når vi kommer inn på disse tingene. Jeg tror det er nødvendig at fagbevegelsen i sin alminnelighet tar opp dette spørsmålet til alle kretsbehandlingene og får inn bestemmelser i tariffen som fastslår at de medlemmer som omfattes av lønns- og arbeidsvilkårene skal være med i det respektive forbund. Det skal være organisasjonsplikt. Så får vi snakke om demokrati som vi vil. Hvorfor skal ikke vi gjøre det, når for eksempel fiskerne gjennom Norges Fiskarlag har gjennomført salgsmonopoler som i dag har fullstendig hånd over virksomheten og som utelukker enhver fisker her i landet til å delta i sitt yrke, hvis han ikke er medlem av en av disse organisasjoner. Disse bestemmelser er gjennomført ved hjelp av Arbeiderpartiet og jeg tror det er Arbeiderpartiet fiskerne kan takke for at de har kunnet bedre sine kår så betydelig som tilfellet har vært i løpet av de senere år.

Jeg tror det blir nødvendig at vi tar opp disse spørsmål i organisasjonen i hele sin bredde og gjennomfører de bestemmelser som er påkrevd for å hindre at slike organisasjoner som Libertas får operere fritt.

Dirigenten: Joachim Dahl har trukket sitt forslag tilbake idet han går over til den redaksjon som nå er foretatt i den uttalelsen som Nordahl refererte.

Votering:

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Formiddagsmøtet torsdag 19. oktober.

Dirigent Torbjørn Henriksen.

Møtet tok til kl. 9.30. Sekretæren refererte protokollen fra ettermiddagsmøtet onsdag. Protokollen ble godkjent. Møtet tok så fatt på behandlingene av

DAGSORDEN PKT. 2

Den faglige og økonomiske situasjon.

De forestående forhandlinger om lønnsjustering.

Dirigenten ga ordet til statsministeren, Einar Gerhardsen.

Einar Gerhardsens foredrag.

Kamerater!

Jeg er blitt bedt å snakke om den politiske situasjon og vil gjerne først få lov til å si litt om bakgrunnen til den alvorlige situasjon verden nå for tiden befinner seg i.

Da krigen sluttet følte vel de fleste mennesker en betydelig lettelse og glede over at de aggressive maktene i Europa og i Asia var slått. De kunne nå ikke lenger true verdensfreden. De som seiret, med Storbritannia, De forente Stater og Sovjet-Samveldet i spissen, hadde vist oss at de kunne samarbeide — de kunne samarbeide i krigen og de kunne samarbeide om grunnleggingen av den verdensomfattende organisasjonen, De forente Nasjoner. Vi innstilte oss på å gå inn i en lang fredsperiode. Vi visste at gjenreisningen av de krigsherjede deler av verden ville komme til å legge tunge byrder på folkene. Det gjaldt også Norge og det norske folk. Vi visste også at bare vi kunne få fred så var vanskene ikke større enn at vi skulle komme igjennom det. Krigen vi hadde bak oss, var ført som en demokratienes krig mot de nazistiske diktaturstatene. I det mente vi å se et uttrykk for at Sovjet-Samveldet etter krigen ville stille seg mer positivt og velvillig til den demokratiske styreformen og møte demokratiene med større tillit og større vilje til samarbeid. Det tok atskillig tid før vi oppdaget at vi hadde tatt feil. Vi så nok at land etter land i Sørøst-Europa ble folkedemokratiske. Det gjaldt Romania, Bulgaria, Ungarn, Polen og Albania. Ikke i noen av disse landene hadde folkets flertall gitt uttrykk for at de ønsket en slik utvikling. Vi så derfor med den dypeste uro og engstelse på det som skjedde. Men når vi ikke reagerte sterkere, hadde det vel noe sammenheng med det at ingen av de landene det her gjaldt var demokratiske i vesteuropeisk forstand. Ved kuppet i Tsjekkoslovakia som avskaffet demokratiet i denne unge, men helt demokratiske republikken, gikk det for alvor opp for oss hva som skjedde og hvilken fare vi stod overfor. Forbrytelsen i Tsjekkoslovakia ble den første alvorlige vekker for den demokratiske verden.

Etter hvert skjedde det andre ting som understreket alvoret i situasjonen — slik som Berlin-blokaden og folkedemokratiernes bannlysning av Jugoslavia. I De forente Nasjoner ble det vanskeligere og vanskeligere å få til noe samarbeid og det var også umulig for stormaktene å bli enige om fredsavtaler med Tyskland, Østerrike og Japan.

Så kom nord-koreanernes vel forberedte lynoverfall på Sør-Korea et overfall som ble bedømt av De forente Nasjoner med tilslutning av det overveldende flertall av medlemstatene. FN-styrker ble satt inn for å slå angriperne tilbake. Krigen fikk et meget dramatisk forløp. FN-styrkene led en serie nederlag og det var en tid atskillig grunn til å frykte for at de helt skulle bli drevet ut av Korea. Men så kom omslaget temmelig plutselig, og på kort tid var de nord-koreanske styrkene i Sør-Korea slått fullstendig. Det problemet en da stod overfor var om FN-styrkene skulle gå over den 38. breddegrad. Av pressen har vi sett at de sør-koreanske tropper gjorde det med en gang, mens FN-styrkene ventet. De ventet inntil De forente Nasjoner hadde tatt standpunkt til det prinsippsspørsmål. Og resultatet ble at også FN-styrkene gikk videre nordover. Når det skjedde i samsvarende vedtak i FN, var begrunnelsen den at de mente det var den eneste måte en på lengre sikt kunne sikre freden i Korea, og det hadde også sammenheng med ønsket om å samle Korea.

Det får nå være vårt håp at krigen i Korea snart kan ta slutt. Da er det viktig at De forente Nasjoner også i arbeidet med å bygge opp det som krigen har ødelagt i dette ulykkelige landet, kan ta til med en gang og at det kan gi hurtige resultater. Det må også være vårt håp at de også snart kan få gjennomført frie valg over hele landet, og med det få gjenopprettet ordnede forhold. Vi vil alle puste lettere den dagen krigen i Korea er slutt, men da skal vi ikke glemme hvordan det ville ha sett ut i verden hvis angriperne hadde fått sin vilje. Vi har all grunn til å prise oss lykkelige over, og vi har all grunn til å være dypt taknemlige for at De forente Nasjoner og De forente Stater grep inn så hurtig og effektivt som de gjorde denne gang. Det er vel første gang i verdenshistorien at en angriper er blitt satt så grundig på plass — og det av en verdensomfattende organisasjon.

Det er nå tegn som tyder på at vi står foran en viss avspenning. Om det går slik har vi alle grunn til å være glade og taknemlige for det. Vi må ikke et øyeblikk glemme at avspennin-

gen i tilfelle kommer som et resultat av De forente Nasjoners og av demokratiernes faste holdning. Ingen av oss vil vel glemme Münchenerforliket da demokratiene viste svakhet og unnfallenhet overfor det aggressive Hitler-Tyskland. Det førte til krig i verden. La oss håpe at demokratiernes fasthet nå vil føre til fred. Men fasthet og god vilje er i seg selv ikke nok. Både FN og demokratiene må om nødvendig kunne sette makt bak sine krav om fred og rettferdighet i verden. I De forente Nasjoner er arbeidet tatt opp for å få organisert en internasjonal politistyrke som kan stå parat til å gripe inn overfor fredsforstyrrelser. Innenfor A-pakten er arbeidet tatt opp for å få en sterk militærstyrke i Europa som kan verge freden og friheten i denne del av verden.

Norge er med både i De forente Nasjoner og A-pakten. Jeg tror de fleste av oss er glade over at dette medlemskapet nå gir støtte og beskyttelse og vi er parat til å yte vår del i det felles forsvar. Som de andre land innenfor dette samarbeidet har også Norge måttet gå til å øke tempoet i utbyggingen av sitt beredskap. Innenfor Atlanterhavspakten har en sett det slik at erfaringen viser at det praktisk talt er umulig å komme på talefot med et diktaturstyrt land. Slik var det med Hitler-Tyskland. Slik er det med Stalin-Sovjet-Samveldet. De snakker ikke med andre enn dem som er militært sterke. Og er det ingen annen vei fram til fred og forhandling, må en så gå den tunge vei. De som fører store ord om fred — som beklager seg over tunge rustninger — de bør da vite at det er et land i denne verden som både kan sikre freden og som kan bestemme hvor høye militærrustningene skal være. Det er Sovjet-Samveldet som bestemmer høyden av de militære rustninger i verden i dag. Det og intet annet land på denne kloden.

Men må en gå den tunge veien for å komme på talefot og for å få forhandlinger istedenfor krig, så får en også ta konsekvensen av det. Det som har vært utgangspunktet for vurderingen er at en må ta sikte på å gjennomføre allerede i 1952 det program en hadde lagt opp til 1954. For Norge førte det til at Stortinget etter forslag fra Regjeringen bevilget 100 mill. kroner ekstra til utbygging av beredskapet for inneværende budsjettperiode. Det går delvis til den militære sektor, delvis til sivilforsvaret, til politiet og til forsyninger. Det som på denne måten settes inn, må dekkes. Den pengemessige delen kan det bli vanskelig nok å finne dekning for. Vi hadde på forhånd høye skatter og avgif-

ter — etter de flestes mening for høye. Alle kjenner måten Stortinget besluttet å søke dekningen løst på. Henimot halvparten ved utskrivning av en verneskat og henimot halvparten ved økt avgift på brennevin og spisesjokolade. Vedtakene var enstemmig i Stortinget. Både bevilgningene og dekningen. Jeg tror de fleste er klar over betydningen av at en i en slik situasjon som den vi da hadde og i slike spørsmål det dreier seg om, kunne nå fram til et enstemmig vedtak i Stortinget. Jeg vil i denne sammenheng gjerne få lov til å si noen ganske få ord om det foredrag jeg på regjeringens vegne holdt i den anledning i Stortinget. Jeg vil gjerne be om at en søker å gjenkalle i erindringen så langt det er mulig, situasjonen slik den var da — selv om det bare er tre-fire uker tilbake. Den 15. september var trykket av situasjonen langt tyngre enn det er i dag. Vi visste ikke hvordan det ville gå. Det kunne ha utviklet seg til en temmelig alvorlig katastrofe. I en slik alvorlig situasjon er det også av rent partipolitiske grunner viktig og nødvendig — i dette tilfelle for Arbeiderpartiet — å ha situasjonen under kontroll, eller å ha tak i situasjonen og ikke gi de borgerlige opposisjonspartiene sjanse til å kunne spekulere i en viss nervøsitet som kan gjøre seg gjeldende i et folk. Det er viktig at Regjeringen har initiativet og utspillet på alle måter. Folket må få tillit til sin regjering. Det som mange kanskje ikke helt har forstått og som noen kanskje har forundret seg over, var at det ved den anledning ble gitt beskjed om at Regjeringen foreløpig ikke ville fremme forslag om statsmonopol på apotekerverer. Det ble også nevnt et par andre saker som imidlertid ikke har den samme reelle betydning. Det gjelder telefonselskapene, sukkermonopol og monopol på fast brensel. La meg si følgende om dette: Allerede for et halvt år tilbake har Regjeringen sendt stortingskomiteen en skrivelse der den sier at vi fastholder vårt forslag om å få opptatt et lån slik at vi kan innfri de telefonselskaper som er på private hender. Men vi foreslår at en finner en ordning, slik at de erstatningsbeløp som utbetales skal bindes inntil en kan finne en fornuftig anvendelse av dem i det distrikt hvor det private telefonselskapet lå. Det er en løsning som først og fremst er rent saklig bestemt, men dessuten har det den rent politiske bakgrunn at de tre mellompolitiske partier i prinsippet har sagt seg enig i at telefonselskapene skal innløses. Men de vil ikke på det nåværende tidspunkt være med på det fordi det ville være — som de sier — å sprøyte ut kjøpekraft. Denne henven-

delsen tok da sikte på å ta fra dem det argument, som i og for seg var et saklig og riktig argument.

Når det gjelder programposten på Arbeiderpartiets program om statsmonopol på sukker og kull så har en en tid arbeidet med de spørsmål. Der er en for lengst kommet til at av hensyn til hele frilisteordningen, der statsimporterte varer holdes utenfor, har en vært interessert i hurtigst mulig å finne en løsning slik at disse varene kan regnes som statsimporterte varer. Derfor har en allerede — det ligger også en del tilbake i tiden — funnet en ordning slik at vi sentraliserer importen i samarbeid mellom de private importører og Staten. Der har en foruten sukker fått med kaffe og tørrede frukter — jeg tror en eller et par vare-sorter i denne gruppen. Når det gjelder kull begrenses det til kull og koks.

Jeg sier dette for å gjøre oppmerksom på at når det gjaldt disse tre spørsmål, hadde de ingen sammenheng med den aktuelle situasjon vi da var oppe i, men det er standpunktet en er kommet til langt tidligere ut fra rent saklige motiver.

Når det gjelder statsmonopol på apotekervarer så er det — om en kan si — en konsesjon, en ting en spiller ut for om mulig å skape en noe bedre politisk atmosfære. Det har for øvrig den baktanken at saken ikke er godt forberedt. Den komiteen som utredet spørsmålet har blant annet ikke forsvarlig behandlet erstatningsspørsmålet. Det er ønskelig at det arbeides noe videre med utredningen av saken, og fremfor alt tror jeg personlig at det er overmåte viktig at arbeiderbevegelsen forbereder seg bedre på å kunne ta den debatt — den kamp om saken — som vil melde seg i det øyeblikk den for alvor kommer opp til behandling i Stortinget. Det gjelder denne saken, og det gjelder alle viktige prinsipielle saker. Vi må ikke slå oss til ro med at vi har tilstrekkelig antall stemmer i Stortinget og vil kunne seire i en avstemning, vi må også kunne seire i debatten i Stortinget og vi må kunne hevde oss i debatten i pressen og ellers i landet der den forekommer. Ellers er det ikke slik å forstå at proposisjonen er trukket tilbake. Det er sagt at den skal ligge inntil videre og ikke fremmes i en særlig alvorlig og tilspisset utenrikspolitisk situasjon. Når en mente det var av en viss betydning i den situasjon å prøve å skape en viss avspenning, var det ikke av hensyn til de politiske opposisjonspartiene i Stortinget, men av hensyn til — skal vi si — atmosfæren og stemningen innenfor arbeids- og næringslivet ellers. Vi trengte en viss vilje til og

imøtekommenhet fra andre organisasjoner innenfor næringslivet, blant annet på bakgrunn av de lønnsforhandlinger som skal tas opp og de konsekvenser det på så mange måter vil komme til å få for hele vårt økonomiske liv. Vi har tydelige beviser for at hvis det i Stortinget er en tilspisset politisk situasjon, så virker det automatisk tilbake på hver eneste en som en møter under ulike forhandlinger og drøftelser innenfor nærings- og arbeidslivet ellers. Jeg ser da bort fra vår side av streken. Og det kan i visse situasjoner være nødvendig, gjennom et politisk utspill å ta sikte på å prøve å skape en viss forvirring hos våre politiske motstandere. Under alle omstendigheter vil det vel være en politisk oppgave å ta sikte på å sveise opposisjonspartiene for fast sammen i en enhetlig blokk. Der en kan spille litt på eventuelle motsetninger bør en gjøre det, spesielt i vanskelige situasjoner.

Tilbake til den rent pengemessige dekning av beredskapsmillionene. Det er neppe noen hemmelighet at de sosialøkonomiske ekspertene var imot at en skulle øke de direkte skatene. De ville at det hele skulle tas gjennom økte avgifter. Rent teoretisk kan en vel kanskje bli enig om at det ville ha vært det riktige. Men jeg går ut fra at de sosialøkonomiske ekspertene vil være villig til å innse at en står overfor politiske og praktiske virkninger her som en ikke kan eller bør se helt bort fra. I de drøftingene vi hadde med representanter for fagorganisasjonen ble det også fra den side hevdet at det ville være ønskelig å ta iallfall en del av dekningen gjennom en verneskatt.

I denne sammenheng må jeg få lov til å gjøre noen ganske enkle betraktninger omkring de forestående lønnsforhandlingene. Det er neppe noen uenighet i denne forsamling om nødvendigheten av at det gis et lønnstillegg. Det ligger også i sakens natur. Når avtalen i april ble inngått mellom fagorganisasjonen og arbeidsgiverforeningen med Regjeringens bistand, var jo forutsetningen den at det med en betydelig prisstigning skulle åpnes forhandlinger om et tillegg. Og så stor som prisforhøyelsen nå er blitt, går jeg ut fra at det heller ikke fra Arbeidsgiverforeningens side vil kunne reises innvending mot det. Vanskeligheten består i å fastsette størrelsen av det lønnstillegg som skal gis. Oppgaven må her være å finne fram til en løsning som sikrer lønsmottakernes levestandard uten at det skal få skadevirkninger som kan føre til økonomisk krise eller arbeidsløshet. Jeg har sett en del uttalelser vedtatt av fagforeninger eller verk-

stedsklubber, der en har ment at det må kunne gis et lønnstillegg uten at det skal føre til økning av prisene. I den utstrekning det er mulig, er naturligvis ingen av oss uenig om det. Men vi må regne med at det lønnstillegget som blir resultatet av forhandlingene mellom Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen, vil nokså automatisk komme til å bli gjort gjeldende for alle lønnsinntakere i landet, det vil si omkring 950 000 lønnsinntakere som får så noenlunde det samme tillegget. Så vet vi at bøndene er på trappene. I det øyeblikk det er på det rene at lønnsinntakere får tillegg, vil de komme med sine bestemte krav. Det er regnet ut at det er 40 000 lønnsinntakere i jordbruket, d.v.s. 40 000 såkalte landsårsverk. For det første vil de forlange kompensasjon for den lønnsstigning landarbeiderne får, men dessuten vil de komme til å forlange en tilsvarende inntektsøkning for familiearbeidskraften i jordbruket. For at vi her skal ha et holdepunkt for hva et slikt krav kan bety, vil jeg minne om at i 1948, da landarbeideren fikk et tillegg på 11 øre timen, så var bøndenes krav prisøkning som skulle svare til en inntektsøkning på over 45 mill. kroner. Det er for tiden ikke noen korttidsavtale mellom jordbrukerne og Regjeringen. Derimot er nå den såkalte langtidsavtale undertegnet av alle parter. Det er grunn til å tro at Bondelaget vil møte til de forhandlinger som eventuelt kommer, med krav om å opprette en korttidsavtale. Om en skal gi seg inn på slike forhandlinger eller ikke, spiller for så vidt ingen vesentlig rolle i denne sammenheng. Det som interesserer er resultatet av drøftelser om prisene på jordbruksvarer.

Regjeringen har i disse dager besluttet å oppheve maksimalprisen på huder og skinn og den har også besluttet å forhøye prisen på ull. Her er forholdet at en står overfor et temmelig gammelt krav fra bondeorganisasjonens side, krav som en har avvist så lenge det overhodet var mulig og forsvarlig. Men avstanden mellom prisen på importerte varer og maksimalprisen på hjemmemarkedet er etter hvert blitt så stor at det ikke lenger er forsvarlig å opprettholde det. Det fører først og fremst til forferdelig mye urimelighet og svindel. Oppkjøperne kjøper norske huder og skinn og norsk ull og mikser sannsynligvis i stor utstrekning med det, slik at en stor del av fortjenesten går i deres lommer, uten at forbrukerne har synderlig glede av det. Under slike forhold vet vi også at hvis det går lang tid, utvikler det seg mye svineri på den måten. Med opphevelsen av maksi-

malprisen på disse varer, så vil jordbrukerne få en inntektsøkning på noe mellom 20 og 25 mill. kroner. Fra Regjeringens side er det sagt at dette skal i tilfelle tas med i et eventuelt oppgjør i høst eller senere. Og en har sagt at Regjeringen ikke undertegner noen avtale uten at dette er tatt med som en del av oppgjøret.

Ingen vet i dag hvilke krav organisasjonen vil møte med. Jeg skulle tro at Bondelaget vil komme til å fremme krav om høyere kornpriser, mens Småbrukarlaget nok er mer interessert i å kreve høyere priser på melk. Her skjønner alle at en vil stå overfor en betydelig vanskelighet. Å øke melkeprisen vil fra arbeidernes synspunkt være det alvorligste av alt og en bør naturligvis sette seg imot at det skjer. På den annen side er en naturligvis mest interessert i å imøtekomme et krav fra småbrukernes side. Men oppgaven må nå bli å finne en løsning som fører til minst skadevirkninger. Regjeringen er for sitt vedkommende innstilt på å holde igjen mest mulig overfor krav fra bøndenes side. Vi tror det er forsvarlig å gjøre det. Men en av vanskelighetene en her står overfor er forholdet til Stortinget, fordi særlig Bondelaget og Bondepartiet spiller på de politiske motsetningene i Stortinget, og vi vet nå av flerårig erfaring at de har store sjanser hvis de på denne måten prøver å sette de politiske partiene opp mot hverandre i forholdet til bøndene. Jeg nevner dette fordi det er et av de spørsmål en skal være oppmerksom på. Våre partifeller skal være oppmerksom på at det er en grense for hvor langt en kan la disse menneskene spille på alle mulige strenger i sine forsøk på å vinne fram på den økonomiske fronten. De fleste her vet at det er ikke synd på bøndene i dag. De kjører fremdeles med det såkalte jordbruksforliket av 1947 — det Stortingsvedtaket der det heter at all produksjonsøkning skal komme jordbruket til gode. I langtidsavtalen har en fått slipt noe av det, fordi der heter det «såvidt mulig, og under hensyntagen til landets økonomi . . .» Men de snakker fremdeles bare om jordbruksforliket og ikke noe annet.

Når det gjelder fiskerne er forholdet det at de i april måned fikk inndratt 22 mill. kroner som ble gitt som subsidier for å skrive ned prisen på fiskeredskaper. De fikk en bevilgning på 10 mill. kroner som en overgangsordning. Imidlertid er saken den at det vil føre til mange vanskeligheter for fiskerne når prisen på deres redskaper stiger. Det er kanskje overkommelig å finne en ordning for forlengelse av overgangsperioden når det gjelder

en eller annen form for tilskudd her. Når det gjelder spørsmål om fiskerne vil møte opp med spesielle krav, så vet ingen noe om det i dag. De skal ha regulære forhandlinger om prisen på torsk og sild i desember måned.

Hvordan vil så situasjonen være for næringslivet ellers? En skal gjennomføre prisstopp sies det. Det har vi hatt på sett og vis, helt siden 1945. Det er greit at en nå kan gjenta at næringslivet får kompensasjon for lønnsstigningen bare i de tilfelle det er absolutt nødvendig for å holde virksomheten gående. For det første skal en være oppmerksom på at det er en gruppe der en ikke kan si nei til kompensasjon. Jeg skulle tro at det blant annet gjelder en så viktig vare som brød. Regjeringen bombarderes i disse dager med henvendelser fra samtlige samvirkelag over hele landet som sier at nå kan vi ikke lenger bake brød med tap. De tjener på kaker og konditorvarer. Men særlig de bakeriene som vesentlig baker brød påstår overalt at de taper penger. Jeg nevner det fordi det jo i det lange løp godt ikke kan forlanges at en produksjon skal gå med direkte tap.

Så har vi alle de ukontrollerbare virksomhetene. Vi vet alle at det finnes en hel del virksomheter her i landet som en ikke har muligheter for å kontrollere. Det er vel der en finner noen av de gruppene som i dag har urimelig høy fortjeneste, de grupper som lett kunne bære et lønnstillegg. Men jeg er redd for at de vil sørge for å ta det igjen. Ellers gjentar jeg at prinsippet følgelig må være at alle grupper innenfor næringslivet, produksjonen og i omsetningen som kan bære et lønnstillegg uten kompensasjon, de skal gjøre det.

Av de 950 000 lønnsinntakere er omtrent en femtedel, eller omkring 200 000, i offentlig tjeneste i stat og kommuner. En vil da lett kunne regne ut hvor stor del av et samlet lønnstillegg som vil bli belastet den offentlige sektor. At det ikke kan bli uten virkninger på skattenivået i kommunene og i staten, må en naturligvis ha klart for seg. Når det så er spørsmål om de indirekte virkningene på hele vår økonomi, så regner jeg med at Nordahl vil komme nærmere inn på det.

Jeg gjentar at det må være helt på det rene at det må gis et lønnstillegg, men en må også være klar over at det er en grense for hvor langt en kan gå uten at skadevirkningene blir for store. Det bør være en plikt for representantskapet å ha det klart for seg og å prøve å vurdere det hele på en slik måte at en

mener å handle i samsvar med det som på lengre sikt er arbeidernes og lønnsinntakernes interesse. Blir lønnsstigningen for stor, slik at den etter hvert gir for store utslag i prisnivået, kan spiralen lett settes i bevegelse og vi får oppleve kappløpet mellom priser og lønninger. Utenriksøkonomien vår kan påvirkes i ugunstig retning og det vil lett kunne gå ut over både forbruket og arbeidslivet i landet vårt. Vi må under våre vurderinger ha i tankene at stabiliseringslinjen ikke må gis opp. Vi må fortsatt prøve å ha den økonomiske situasjon under kontroll.

Det spørsmål som er vanskeligst å besvare i dag er: Hva mener en med full kompensasjon? Det er ikke lett å regne ut den faktiske prisstigning for lønnsinntakere med ulik forsørgerbyrde. Men vi vet alle at det er en temmelig stor ulikhet. Vi har for det første en stor gruppe av enslige. Jeg skulle tro at de kanskje er like vanskelig stilt som mange familieforsørgere — de som må spise ute og som har alle sine utgifter å dekke sjøl. Så har vi en gruppe av enslige som bor hjemme hos foreldrene. De bor billig og det er ikke noe synd på dem i dag. Så kommer familiene, og vi har alle slags familiestørrelser fra mann og kone, og fra mann og kone med 8—10 barn. Her kommer spørsmålet inn om en gjennom økning av barnetrygden kan tilgodese familier med mange barn. Det spørsmål er det naturligvis ikke mulig å ta stilling til uten å se det i sammenheng med størrelsen av det lønnstillegg som i tilfelle blir gitt. Hvis tillegget skal beregnes på grunnlag av en indeksfamilie, går jeg ut fra at det ikke under noen omstendighet blir spørsmål om å øke barnetrygden. Men hvis tillegget blir gitt på grunnlag av en mindre familiestørrelse, så vil spørsmålet om barnetrygden komme til å melde seg. Hvis en skal gi trygd også til første barn, så vil det bety en utgiftsøkning for Staten og kommunene på 74 millioner kroner. Hvis en gir et tillegg på — jeg nevner det eksempelvis — 120 kroner til de barn som i dag får barnetrygd, så representerer det en utgift for Staten på 43 millioner kroner pluss 7 millioner kroner på kommunene. Jeg går ut fra at en under alle omstendigheter er nødt til å ta opp spørsmålet om et tillegg til alderstrygden.

La meg så komme tilbake til noen betraktninger om våre realøkonomiske problemer. En kan der gjerne ta utgangspunktet i den økte belastning som beredskapsbevilgningene fører med seg. Belastningen får vi i økt bruk av arbeidskraft, av materialer og valuta. Dette kommer på toppen av vår på forhånd an-

strengte økonomi og det stiller oss overfor hele vårt økonomiske problem, underskuddet på betalingsbalansen, mangelen på arbeidskraft, en viss varemangel og inflasjonstrykket. Vårt utenriksøkonomiske problem er det alvorligste. Det har sitt utgangspunkt i det faktum at vi ble fattigre under krigen, i at vårt produksjonsutstyr ble betraktelig redusert og med det vår evne til å produsere. Med et sterkt redusert produksjonsapparat skulle vi ta fatt på det omfattende gjenreisningsarbeid. Denne oppgaven kunne ikke løses uten betydelige tilførsler utenfra. Nå har vi gjenreist produksjonsutstyret til det det var før krigen. Det har skjedd etter fire års forløp, totalt sett. På visse områder har vi ennå mange uløste oppgaver for å komme opp på førkrignivået, på andre områder er vi kommet langt lenger. Så sier noen at det skyldes gaver og lån utenfra. Det er riktig at vi har fått betydelige tilskudd fra De forente Stater gjennom Marshall-organisasjonen. De har vært av stor betydning. Her vil jeg gjerne gjenta det som er sagt atskillig ganger før, nemlig at det ikke er grunn til å undervurdere betydningen av det norske folks egen innsats i denne gjenreisningen. I fireårsperioden 1946—1949 er det investert i gjenreisningen av produksjonsutstyr for om lag 8 millioner kroner. Halvparten av vår egen kapitaldannelse, altså et resultat av vårt eget arbeid. Tre milliarder er valutareserver lagt opp i krigsårene, bare vel 800 millioner er Marshallhjelpens andel for denne perioden. Altså 7 av de 8 milliarder som er investert i denne perioden er et resultat av det norske folkets egen innsats. Etter den tiden har vi fått betydelig større bidrag utenfra og de samlede bidrag inntil nå ligger på mellom 2 og 2.5 millioner kroner. Jeg tror snart alle forstår hva det har betydd og hva det betyr for norsk økonomi at vi har fått disse betydelige bidragene. Men vi vet også at de vil gå ned etter hvert og vi må foreløpig regne med at de opphører helt fra 1952—53. Det sies og skrives ofte at det kan tenkes en finner andre former for å holde det gående. Det er også mulig at det vil kunne skje, men la oss nå prøve å innstille oss på at det er slutt i 1952—53. Jeg tror — ikke minst i vår egen interesse — det er klokt om vi gjør det.

Etter hvert som vi nå løser de store gjenreisnings- og utbyggingsoppgavene våre, reduseres behovet for tilførsler utenfra. Men det forhindrer ikke at det må tas ganske drastiske foranstaltninger for å bedre vår betalingsbalanse. Det kan skje på to måter, eksportere mer eller importere mindre. Skal vi kunne

eksportere mer, må vi produsere mer varer. Det hjelper lite hva vi setter inn på alle andre områder. Jeg vil be om at en prøver å holde fast ved det. Det er vareproduksjonen det her dreier seg om — produksjonen av varer, inntekten av skipsfarten og av turistnæringen, er det som kan bedre vår situasjon på dette område. Når det gjelder reduksjon av importen, er det ingen lett oppgave. Praktisk talt alt det vi importerer fra andre land er mer eller mindre nyttige ting. Det er da nødvendig å finne fram til det vi lettest kan unnvære. Importen kan deles inn i to hovedgrupper — halvparten er såkalt investeringsvarer og den andre halvparten er forbruksvarer. Det gjelder det private forbruk og råvarer o.l. som er nødvendig for å holde arbeidslivet gående. Etter Regjeringens mening må vi først og fremst søke å ta sikte på å redusere investeringsvarene. Hva er så investering? Det er bygging av boliger, skoler, sykehus og idrettsplasser. Det er gjenreising og utbygging av handelsflåten, av fiskerflåten — det er utbygging av jordbruket, bygging av produksjonsbygninger, anskaffelse av traktorer og redskaper o.s.v. Det er kraftutbygging og elektrisitetsutbygging, bygging av veier og jernbaner, reparasjon og vedlikehold. Dette er utmerkede ting alt. Fra en side sett er det naturligvis gunstig at en kan investere mye. Det skapes varige verdier og det øker vår produksjonsevne. Men det er altså en grense for hvor langt vi kan gå. Investeringene har ligget høyt i alle etterkrigsårene. For 1949 er de samlede investeringer 4.4 milliarder kroner. Det er omtrent tredjeparten av hele vårt nasjonalprodukt, det er mer enn det dobbelte av hva det var før krigen, det er høyere enn i noe annet land og vi beskjefstiger i dag omtrent det dobbelte antall mennesker i investeringsvirksomhet i forhold til før krigen. Dette har vært mulig takket være de store importoverskuddene som bl. a. Marshallhjelpen har satt oss i stand til. Når nå importen må ned — og vi vet at halvparten av det vi importerer er investeringsvarer — skulle det stå klart for en at det er nødvendig å redusere omfanget av investeringene. Hvis vi ikke klarer denne oppgaven, vil det nødvendigvis i neste omgang gå ut over forbruket. Jeg gjentar at det ikke er noen lett oppgave, hverken å skjære ned importbudsjettet eller å skjære ned investeringene. Når det gjelder importen er vi bundet av handelsavtaler og av frilistene. I den utstrekning en har muligheter til det vil en skjære litt ned i inneværende år og i kommende år. Men det er nødvendig å nytte også andre virkemidler. Vi

kan trenge å ta opp til ny prøving og omvurdering hvordan vi skal disponere de økonomiske resursene våre. Oppgaven må da delvis bestå i å spare og utsette bruken av penger, valuta, materialer og arbeidskraft, delvis i å legge om til nyttigere tiltak, delvis i å øke innsatsen. Karakteren av de problemer vi står overfor kan gå fram av et par eksempler. Vi kan produsere og eksportere mer papir og andre treforedlingsprodukter og vi kan eksportere mer trelast, alt sammen til gode priser, hvis vi bare kunne skaffe mer tømmer. Men vi mangler arbeidskraft i skogen og taper av den grunn millionbeløp i fremmed valuta. Vi må bygge og reparere båter i andre land i langt større utstrekning enn ellers nødvendig, fordi skipsbyggingsindustrien mangler arbeidskraft og ikke kan nytte kapasiteten fullt ut. Aker mangler noe omkring 1 000 mann, Nyland 6—700 mann. Vi har omkring 5 000 utlendinger i den norske handelsflåten i dag, og taper ved det både penger og valuta.

Hva er så grunnen til at det for eksempel ikke kan skaffes arbeidskraft nok til skogen i dag? Det kan vel ha mange årsaker men jeg skulle tro at en av hovedårsakene er den at tidligere skogsarbeidere er gått over i bygge- og anleggsvirksomhet. Det er foregått en voldsom økning i bygge- og anleggsvirksomheten i etterkrigsårene. Det var naturlig at det måtte gå slik når landet skulle reises opp igjen etter krigens ødeleggelser. Men det er spørsmål om ikke ekspansjonen har vært for stor og om det ikke nå er en temmelig viktig og nødvendig oppgave å ta sikte på å føre tilbake igjen noen av de arbeiderne som er kommet til bygge- og anleggsvirksomheten. Dette har en også tatt sikte på da en satte opp nasjonalbudsjettet for 1949. En hadde da tatt sikte på å få redusert antallet i denne sektoren med om lag 5 000 mann. Resultatet ble en ytterligere økning på omtrent samme tall. Får jeg igjen minne om at omtrent 40 prosent av de arbeidere som er beskjeftiget i byggevirksomheten holder på med reparasjons- ombyggings- og vedlikeholdsarbeid. Stortinget besluttet i sommer at en skulle ta sikte på en 5 prosent reduksjon av alle investeringer. Etter beredskapsbevilgningene er det nødvendig å øke denne prosentsatsen til 10. Når det gjelder Statens egne investeringer som en har lettest herredømme over, vil Regjeringen legge fram forslag for Stortinget om reduksjon som omtrent svarer til 10 prosent, sett under ett. Det betyr at en må skjære ned på bevilgninger til formål som de fleste ser som meget ønskelige og gode. Men la oss nå prøve å holde fast ved

at dette er et av de tiltakene som er nødvendig for at vi skal kunne opprettholde importen av nødvendige matvarer og av nødvendige råvarer til industrien. Det er denne valgmuligheten en skal ha for øyet. Hvis en til enhver tid bare ser på de spesielle formål det dreier seg om, så er det ingen sak å bli enig om at det er gode formål, men stiller en valget mellom bestemte veiarbeider eller jernbaneanleggsarbeider eller ombyggingsarbeider opp mot behovet for å innføre råvarer for å holde arbeidslivet i gang, eller for å innføre mat og klær som vi trenger for å leve, så skjønner en kanskje lettere ansvaret ved det valget vi her står overfor. En har bedt kommunene ta opp sine budsjetter til revisjon, for at de også skal kunne foreta en tilsvarende reduksjon. Det viktigste er naturligvis å få gjennomført reduksjonen også for den private sektor. Men der har en ikke de samme mulighetene til å oppnå det en ønsker. Der må en bruke de virkemidler en har. Vi har rasjonering av sement, trelast og mursten og det kan brukes. Vi har importkontroll som en bruker i den utstrekning det er mulig. En har vært inne på å ta opp igjen forslaget om å oppheve adgangen til å kreve fradrag i skattelikningen for utgifter til reparasjons- og ombyggingsarbeid. Boliger er der holdt utenfor. Og framfor alt vil en sette mye inn på å få til en sterk begrensning av bankkreditte.

Det er ikke lett å vinne forståelse for begrensningen av investeringene. Men jeg gjentar at en skal ha klart for seg at hvis vi ikke har vilje og evne til å utsette de ting som uten skade kan vente, kunne vi snart måtte gå til en reduksjon av forbruket og vi ville få ledighet i virksomheter som er avhengig av importerte råvarer. Den beste og den mest positive måte å løse vanskene på er å øke produksjonen. Vi har etter frigjøringen hatt en jevn og sikker framgang i norsk produksjon, men særlig i industrien ligger vi langt etter de land vi skal konkurrere med når det gjelder produksjonen pr. innsatt arbeidsenhet. Hvis vi har noe alvorlig ønske om å holde og bedre vår levestandard, skal vi vite at det bare kan skje ved å øke produksjonsutbyttet pr. arbeider. Det vi kan gjøre på dette området er mer verdifullt enn alt annet.

Jeg har med stor interesse lest den artikkel Odd Gøthe har skrevet i siste nummer av «Fri Fagbevegelse». Han fremholder der at nedskjæringen av investeringene som vi nå holder på med, må bli midlertidig. Det kan den imidlertid bare bli, sier han, hvis en så snart som mulig gjennomfører en positiv og aktiv

politikk med sikte på å få produksjonen ytterligere opp. Han nevner så eksemplet på at en tilstrekkelig produksjonsøkning kan løse vanskene og at en produksjonsøkning stor nok til å holde forbruket oppe og også å øke det, synes å være praktisk mulig.

Vi vet alle at det i fagorganisasjonen har vært og det er stor interesse for produksjonsøkning. Jeg forstår den dype skuffelse som gjør seg gjeldende hos mange fordi de ikke i denne saken møter tilstrekkelig forståelse på arbeidsgiversiden. Men det har nå kanskje — når alt kommer til alt — sin spesielle forklaring. Like sikkert som det jo er noe overraskende og nytt dette at arbeiderne i fagorganisasjonen og på arbeidsplassene så positivt interesserer seg for og er opptatt av produksjonsøkning. Like sikkert er det kanskje at vi bør forstå at det blant arbeidernes politiske motstandere slett ikke er den samme interesse for å nå et gunstig resultat. Vi skal ikke stille alle i samme klasse. Jeg tror det her dreier seg om politisk bevisste og hardkokte motstandere. Jeg skulle tro at en betydelig del — kanskje den største delen — av de som leder norsk industri og norsk arbeidsliv er interesserte i å finne fram til former slik at en kan nå bedre produksjonsresultater. Men under alle omstendigheter tror jeg vi bør se det slik at det i dag er en spesiell oppgave for arbeiderne og for deres organisasjoner, å sette noe inn for å nå bedre produksjonsresultater i samarbeid med de mange som er villig til det. Om nødvendig på tross av motstanden de vil møte hos andre. Vi skal ha klart for oss at det å strides om fordelingen av produksjonsavkastningen, det har vært en viktig oppgave for fagorganisasjonen og det vil fortsatt være det. Men der er det under alle omstendigheter en grense for hvor langt en kan nå. Grensen for fremgang og velstand bestemmes av produksjonens høyde. I den utstrekning vi kan gjøre vårt til at produksjonen øker, og omfanget av de varer vi trenger også øker, i den utstrekning vet vi at vi har de største reelle muligheter for en faktisk bedring av arbeidsfolkets kår i dette landet.

Jeg vil gjerne få lov til å slutte med å sitere det som Odd Gøthe har som konklusjon i sin artikkel:

«Fagorganisasjonens oppgave kan ikke bli annet enn å legge tilrette en politikk som inngir trygghet og tillit blant fagorganisasjonens 470 000 medlemmer, og som framfor alt skaper en atmosfære som nettopp fremmer denne så nødvendige produksjonsøkning. Lønnsøkninger eller priskompensasjoner alene,

løser ikke problemet. Fagorganisasjonen må nå selv i langt større utstrekning enn hittil, gå løs på produksjonsproblemene og peke på mangler og praktiske veier for å komme videre framover mot en høyere levestandard.»

Statsministerens foredrag ble hørt på med stor oppmerksomhet og lønnet med kraftig bifall.

Etter 5 minutters røykepause ga dirigenten ordet til Konrad Nordahl.

Konrad Nordahls foredrag.

Konrad Nordahl: Statsministeren har allerede redegjort for den politiske og den økonomiske situasjon, og derfor skal ikke jeg dvele så mye ved de tingene.

På representantskapsmøtet i mai ble det besluttet at L.O.'s representantskap skulle innkalles når indekstallet pr. 15. september forelå for at man kunne diskutere den økonomiske situasjon og likeledes tariffene til våren — eller tariffsituasjonen 1951. Vi vet alle — og jeg vil bare gjenta det for ordens skyld — at indekstallet pr. 15. september er gått over den røde streken som vi hadde i alle tariffavtaler som ble sluttet i 1949, nemlig 165.6. Og det grunnlag som var forutsatt og som ble referert i representantskapsmøtet i mai, er da til stede for at statsmaktene kan innkalle Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen til drøftelse av den økonomiske situasjon. Vi kan stille våre krav og hvis en ikke blir enig under forhandlingene, kan saken forelegges for en nemnd som skal oppnevnes i forståelse med partene og som skal ha tre representanter for Staten og en eller to fra de to parter. Dette er den rent formelle siden av saken.

Vi er alle klar over at det i en eller annen form må bli gitt lønnstillegg. Da reiser spørsmålet seg med en gang — og det er her vi vil høre representantskapets mening — på hvilken måte det eventuelt skal gis. Det riktige ville være — det vil jeg si i denne forsamling — at vi regulerte alle tariffmessige satser. Vi operer nå med en timelønn, ukelønn eller månedslønn som det for en del fag er store endringer i siden 1938. Men antakelig for de fleste er det små endringer i satsene siden før krigen. Ved siden av dette opererer vi med et dyrtidstillegg som er 73 øre i dag for de aller fleste i det private næringsliv og opptil 83 øre for enkelte fag.

Når en så spør hva en har i timen, kan det svares kr. 1.50. Formelt har naturligvis vedkommende rett, men til dette kommer så dyrtidstillegget på 73 — og hvis vedkommende ikke er akkordarbeider kommer det til et tillegg på 83 øre timen — slik at hans faktiske timelønn blir kr. 1.50 pluss dyrtidstillegget på 73 eller 83 øre pr. time. Etter hvert som dyrtidstillegget er steget, er det blitt et misforhold mellom de tarifferte normallønnsatser, minstelønnsatser og gjennomsnitts timelønn for de i minstelønnsfaget — og den faktiske lønn de har. Dette mente vi å få endret ved at i det minste en del av dyrtidstillegget blir innregulert i tariffavtalen. Det har Arbeidsgiverforeningen satt seg imot, vesentlig på grunn av at derved må også alle akkorder reguleres.

Så reiser spørsmålet seg: Hvis vi nå skal ha en ny omgang med lønnstillegg, skal vi da regulere den inn i timelønnene, normalsatser, minstelønnsatser og individuelle lønninger i minstelønnsfagene — og ta en regulering av akkordene deretter? Det er klart at det ville være det riktigste prinsipp. På den annen side heter det uttrykkelig i avtalen av mars at hvis det gis noe tillegg så skal det være et midlertidig tillegg som skal gjelde for den gjenhørende del av tariffperioden. Det er klart at hvis vi skal gå inn på den linjen med innregulering i time-lønnsatsene, normalsatsene, o.s.v. og regulering av akkorden også — så blir det et arbeid som tar lang tid. Selv om Arbeidsgiverforeningen aksepterte selve prinsippet, så tar det lang tid å få det gjennomført, for da må det forhandles for hver eneste gruppe og forholdene må tilpasses.

Vi er derfor kommet til det resultat at så ønskelig det enn kunne være, er ikke dette gjennomførbart nå. Vi håper at vi skal kunne bli så tidlig ferdig med forhandlingene at det skal foreligge et resultat innen 10. november, selv om vi ikke blir enig under forhandlingene og at vi dermed må få nemndsavgjørelse. Men det forutsetter at vi ikke velger den kompliserte måten som her er nevnt. Hvis vi stiller det kravet, vil det hele ta atskillig lengre tid.

Dertil reiser det seg et annet spørsmål. Det har for øvrig vært reist en rekke spørsmål i forbindelse med en eventuell kompensasjon i forbindelse med prisstigningen. Vi har sett kvinneorganisasjonene, husmorforbundet og andre foreslå en ordning som de har oversendt Staten, Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen. Vi ser at bondekvinnelagene har vært ute og

foreslått sin form. Og det spørsmål som reiser seg og som vi må ta stilling til her i dag er om et eventuelt lønnstillegg skal være differensiert — d.v.s. et tillegg som tar sikte på å hjelpe de lavest lønte, men med et mindre tillegg for de som har større lønn eller større fortjeneste — eller skal det være et ensartet tillegg. Skal vi sette begrensning for fortjenestens størrelse eller skal vi i det hele tatt ikke ha noen begrensning. Jeg vet at det er delte meninger om spørsmålet, et hvert synspunkt har sine gode sider og det høres rimelig ut at når det skal gis et lønnstillegg på grunn av dyrtiden, så skal de med de laveste fortjenester ha det største lønnstillegg og de som tjener godt, de skal ha et mindre tillegg — og endelig de som tjener særlig godt skal ikke ha noe tillegg. Sett fra et alminnelig menneskelig synspunkt så er det en rimelig måte å ordne saken på. Men vi som sitter her har jo erfaring for lønnsoppgjør og vi har erfaring for den tekniske gjennomføringen av det. For oss gjelder det om å finne fram til de enkleste formene istedenfor de som ikke bare kompliserer saken i øyeblikket men også for lengre tid framover. Forholdene ville være litt enklere hvis vi bare hadde en sort lønnstakere d.v.s. dagtidsfolk som enten arbeider på time-lønn, ukelønn eller månedslønn. Men omkring halvdelen av Landsorganisasjonens medlemmer arbeider i akkord. Fortjenesten for en akkordarbeider kan skifte. Jeg er sikker på at de fleste akkordarbeidere ikke vil godta det om vi sier at hans akkordfortjeneste på et bestemt tidspunkt er så og så mye pr. time, og så multipliserer denne fortjeneste med antallet timer pr. år og sier at dette er årsfortjenesten. Det er ikke sikkert at han tjener det samme i sine akkorder pr. time i det året han arbeider, og man må også regne med at han i noen tid av året ikke arbeider i akkord. Det er så mange ting som kan inntreffe på en arbeidsplass. I de fleste tilfelle vil en akkordarbeider få årsfortjeneste som ligger under statistikkens gjennomsnittlige timefortjeneste utregnet som jeg har nevnt. Og så kommer det til at hvis vi skal differensiere et lønnstillegg, vil det skape atskillig gnidninger innenfor en arbeidsstokk.

Vi har hatt med et liknende forhold å gjøre før — det berømte 10 øres-tillegget med sine «tak». De som tjente over takene skulle ikke få tillegget, mens de som tjente under, skulle få. Da vi gikk med på den linje den gang, var det fordi vi fikk resolusjoner som krevet at vi i vår tariffpolitikk måtte tilgodese de lavest lønte. Men når dette skulle gjennomføres i praksis,

meldte vanskene seg, og det skapte kiv og strid på arbeidsplassen. Jeg antar at forbundene og også Arbeidsgiverforeningen kan fortelle om de vanskene som har oppstått på mange arbeidsplasser.

Så var det spørsmålet om begrensning oppover. Det har vi også diskutert. Det var rimelig om vi sa at for eksempel alle lønninger på 10 000 kroner pr. år og derunder skulle ha et lønns tillegg — og at alle som tjener over 10 000 kroner fikk ta den prisstigning som vi har fått uten å kreve noen ting. Men jeg tror ikke dette lar seg gjennomføre. Og så kan vi spørre om det er noen innen Landsorganisasjonen som tjener 10 000 kroner og derover. Til det vil jeg si at det er mange tusen. Også i den rene industri er det mange som tjener over 10 000 kroner. Vi har lønnsstatistikk som er utarbeidet av forbundene og som viser at det er enkelte som kan tjene 16—17 000 kroner pr. år i industrien. Men jeg gjør oppmerksom på at det ikke er vanlig og at det her bare er snakk om enkelttilfeller. Hvordan de kan klare det med den timelønn som gjelder for industrien, det er en annen sak. De står imidlertid oppgitt i lønnsstatistikken med 16—17 000 kroner — oppgitt av dem selv — og da må en gå ut fra at det er riktig. Jeg ser imidlertid bort fra de tilfellene, men Landsorganisasjonen har i dag en stor funksjonærgruppe som medlemmer. Vi har bare en del av funksjonærene i den private virksomhet, og mest i kommune og stat. Av disse er det atskillige som tjener over 10 000 kroner. Her bygges det på lønnsklasser, og her kommer en da i den stilling at hvis en skal gi noen lønnsklasser lønns tillegg, og ikke de andre, så blir forholdene forrykket mellom disse klassene. På den måten vil en få kiv. Nå kan en vel si at i forhold til det totale antall lønnstakere i landet og i forhold til deres fortjenester, så er ikke gruppen på 10 000 kroner og oppover så stor at den vil spille noen rolle hvis vi ser nasjonaløkonomisk på det. Men moralsk sett virket det iallfall godt om vi sa at de som tjente over et visst beløp, ikke skulle ha noen erstatning, mens de som tjente under skulle ha. Vi har diskutert dette fram og tilbake.

Endelig har vi et annet spørsmål som også har vært reist — ikke av noe forbund og heller ikke i noen av resolusjonene innenfor fagorganisasjonen, men spørsmålet har fått atskillig publisitet. Det gjelder spørsmålet om familietillegg.

Med den lønssystematikk som vi har i vårt land — iallfall i det private næringsliv, men også i Staten — så tror jeg ikke at vi kan gå inn for dette familietillegget. I Staten eller kom-

munene kan det til nød gå og i Staten hadde vi det for så vidt før krigen. Der ble det gitt reguleringstillegg, om enslige personer bare fikk 60 prosent o.l. Det ble endret etter krigen. Men en slik ordning er jo en farligere linje i det private næringsliv. Vi vet alle hvordan konjunktorene kan svinge og konjunktorene i det private næringsliv svinger på en ganske annen måte enn i det offentlige. En kan komme i den situasjon at den konjunktursvingning resulterer i innskrenkning i arbeidsdriften. Da kan en risikere at de med familietillegg — hvis det skulle utbetales av bedriften — måtte gå først fordi bedriften ville kvitte seg med de folkene som kostet bedriften mest. Og dette har vært årsaken til at vi aldri i vårt land overfor det private næringsliv har behandlet spørsmålet om familietillegg. Vårt standpunkt har ellers vært at hvis det blir innskrekninger så skulle de med de største familiene ha den største ansiennitet, og at de som var enslige eller hadde få å forsørge skulle gå først. I mellomkrigsårene ble dette praktisert mye. Ved familietillegg kunne vi oppleve det motsatte. I Frankrike har man familietillegg, men der utbetales ikke familietilleggene av arbeidsgiveren direkte, men av Staten. Der har man hatt den ordning at Staten og Regjeringen har fastsatt lønningene. Da krigen var slutt ble forhandlinger mellom partene — om kollektive avtaler — suspendert av hensyn til hele den økonomiske og politiske situasjon. Man overlot da til Regjeringen å fastsatte lønningene. For at det hele skulle gå måtte Staten skyte til med familietillegg til lønningene. Men nå har man også i Frankrike gått over igjen til de kollektive forhandlinger. Så vidt jeg har sett av avisene har man opprettholdt familietillegget. Hvordan Staten tar inn midlene til å dekke disse tilleggene, det kan jeg i farten ikke gi noen nøyaktig forklaring på. Når vi snakker om dette franske forhold, må vi ta i betraktning at det har vært en ganske annen utvikling av priser og lønninger i Frankrike enn i vårt land. Lønningene er steget med mange hundre prosent, men så er prisene steget med enda flere hundre prosent. Det har vært en utpreget inflasjonsmessig utvikling og den har rammet lønns-mottakerne meget hardt slik at lønnstakernes reallønn i Frankrike i dag er atskillig lavere enn den var 1939.

Sekretariatets flertall er kommet til det standpunkt at et eventuelt lønns tillegg bør stilles som et krav om økning av dyrtidstillegget. En representant i sekretariatet har en annen oppfatning på dette felt og vil redegjøre for sitt standpunkt. Men

ellers mener hele sekretariatet at av hensyn til den spesielle situasjon, bør kravet stilles om at det gis til dyrtidstillegget. Derved vil tillegget bli likt for alle enten en har høy eller lav lønn. Vi er kommet til at det er den eneste måte å gå fram på i den nåværende situasjon.

Statsministeren nevnte dette med barnetillegg og økning av barnetillegget. Jeg har naturligvis ikke noe imot at Staten øker dette tillegget. Men jeg tror ikke de enkelte medlemmer regner dette som en form for lønn. De regner dette som en erstatning de skal ha av samfunnet utenom sine lønninger. Jeg tror derfor ikke at en kan trekke dette tillegget fram som en stigning i lønningene da det blir betraktet som en eksklusiv ting akkurat på samme måte som husleiestønaden som er gjennomført i enkelte byer. Vi vet at i en by som Oslo er det en ganske betydelig husleiestønad som virker slik at leien reduseres med antallet barn. Det er naturligvis også en form for å lette levevilkårene for de store familier. Det blir ikke anerkjent på annen måte enn som noe en skal ha av samfunnet ved siden av at en skal ha lønnsøkning for prisstigningen. Derfor tror ikke jeg at barnebidragene vil løse denne situasjonen. En annen sak er de alderstrygdene som er gått ut av arbeidslivet. Men de skal ikke vi befatte oss med her.

Vi må få en klar og grei votering i dette spørsmålet: Skal vi ha et likt lønnstillegg for alle, eller skal vi ha et differensiert lønnstillegg?

Det neste spørsmål er kompensasjonens størrelse. Nå skal vi være oppmerksom på vedtaket som er godkjent av oss og som også arbeidsgiverne gikk med på i år. Det lyder slik: Hvis Statistisk Sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger (1938 = 100) pr. 15. september 1950 er steget til 165 eller mer som følge av den nye subsidieordning, vil de hovedorganisasjoner på Regjeringens innkallelse møte til forhandlinger om lønns- og prissituasjonen om eventuelle lønnsjusteringer og hvilke tiltak som kan gjennomføres fra Statens side. Hvis det under forhandlingene ikke oppnås enighet, kan Kongen oppnevne en nemnd som skal avgjøre om det skal foretas en midlertidig regulering av lønningene for resten av tariffperioden.

Det som altså foreligger er spørsmål om lønnstillegg for den prisstigning som har funnet sted på grunn av reduksjonen av subsidiene. Jeg vil understreke det. Vi har nemlig tariffavtaler som begynner å løpe ut i høst eller fra 1. januar og ut over hele

året. Dette er en midlertidig ordning som gjelder dekning av den del av prisstigningen som har funnet sted på grunn av reduksjonen av subsidiene. Alle må være klar over at den vesentligste prisstigningen som har funnet sted siden mars i år, nettopp skyldes reduksjonen av subsidiene. Men det har naturligvis også funnet sted en annen prisstigning. Vi har varer som ikke har vært subsidiert og som er steget — slike varer som går inn under levekostnadsberegningen. Det har vært vanskelig å skille ut stigningen på disse varene. Vi er kommet så langt som til at denne utskillingen er ferdig, men jeg vil gjøre oppmerksom på at det endelige tall ikke foreligger ennå. Det vil formodentlig foreligge mandag. Vi vet så mye at vi kan si at det endelige tall bare vil differere en 20—30 kroner på et årsforbruk i forhold til det tallet som vi i dag har. Det første tallet vi fikk oppgitt fra Statistisk Sentralbyrå i september viser at stigningen i et årsforbruk på grunn av omleggingen av subsidiene ville utgjøre 412,68 kroner. For en post var det anslagsberegning, og det var posten for bekledning. På det tidspunkt hadde en ikke der fått det nøyaktige tall. 412,68 kroner omregnet med 2 300 timer — i Staten regner vi med 2 400 — som er det årstimetallet vi bruker i våre beregninger, det vil svare til et lønnstillegg på 18 øre pr. time. Vårt økonomiske kontor har på grunnlag av de siste tallene som foreligger, foretatt en utregning og er kommet til 443,92. Dette er ikke stor differanse på et årsforbruk, men det er likevel noe. Tallet 443,92 omregnet etter 2 300 timer vil utgjøre 19,3 øre. Nå holder Statistisk Sentralbyrå på med finpussing av dette tallet, og jeg tror at dette arbeidet skal være ferdig slik at tallet foreligger til mandag. Hvordan har man så fått disse tallene? Jo, man har gått ut fra indeksfamilien. Nå har vi to indeksfamilier. Den ene fra 1926 og den annen fra 1947—48. Indeksfamilien fra 1926 består av 4,4 personer, mens indeksfamilien fra 1947—48 består av 3,6. Alle vet at antallet barn er gått tilbake i de siste 20 årene. Vi har selv krevet en ny indeksberegning. Vi sa at indeksen fra 1926 var for gammeldags og at vi måtte få en ny indeks som gir et bedre bilde av den faktiske stilling i de årene vi nå lever enn indeksen fra 1926 kunne gi. Det gjaldt både familiens størrelse og familiens forbruk. Vi vet at familiens forbruk i 1926 var på mange måter annerledes enn familiens forbruk i dag. Man kan for eksempel få bedre råd og så går man over til å bruke andre varesorter. I 1926 var vi jo på et økonomisk lavmål og den norske arbeiderklasse hadde da en leve-

standard som var langt dårligere enn den vi har i dag. Vi kan bare tenke på de lønningene og den store arbeidsløshet vi hadde den gang. Hvis vi regner med de forskjellige sorter som var subsidiert — og hvor subsidiene enten er tatt bort eller redusert — så vil det endelige tall komme til å ligge mellom 400 og 450 kroner antakelig.

Jeg vil si noen ord om indeksfamilien. Helt siden 1920 har vi fått våre lønninger regulert ved hjelp av indeksen og det er på indeksfamilien selve reguleringen har funnet sted. Vi kan selvfølgelig diskutere om det har vært en rettferdig ordning. Den har vært så rettferdig som mulig. Men når vi har fulgt bevegelsene i indeksen, så har det ført til at indeksfamilien har fått kompensasjon for prisstigningen. De som har hatt større familier enn indeksfamilien har ikke fått den samme kompensasjon og de som har hatt en mindre forsørgelsesbyrde — for eksempel alle enslige — de har fått større kompensasjon enn indeksfamilien. En indeksfamilie er en kommet fram til ved å ta alle familiene i landet og på den måten regnet seg fram til gjennomsnittet. Men de enslige er ikke tatt med her og hvis vi gjorde det ville vi få et tall som var langt lavere. Det ville antakelig ligge på 2 istedenfor 3.6. Det har allerede vært reist forslag om en slik utregning, men det har ikke vi kunnet akseptere. En hver form for indeksregulering som vi har hatt de siste årene, har altså ikke kunnet gi et rettferdig resultat da det er så mange variasjoner utenom indeksfamilien.

Da det endelige indekstallet altså ikke foreligger, kan vi ikke vedta noe krav om hvor mye vi skal ha i kompensasjon. Vi har diskutert det tallet vi skal sette inn og har da holdt oss mellom 20 og 25 øre. Men da det endelige tallet ikke foreligger ber sekretariatet om at dette sammen med forhandlingsutvalget får fullmakt til å fastsette det endelige krav for tilleggets størrelse etter at det nøyaktige tallet for prisstigningen foreligger. Jeg mener å kunne si så mye som at tallet kommer til å ligge mellom 20 og 25 øre. Og det skulle da gi dekning for det som vi har krav på i henhold til avtalen. Noe mer har vi ikke anledning til å reise krav om. Hva vi får — det er det ingen som vet.

Jeg regner med at vi først må få avgjort ved en prinsippvoting om det skal være et differensiert dyrtidstillegg eller et tillegg som er likt for alle. Senere kan vi så votere over eventuelt andre forslag.

Til slutt vil jeg si noen ord om den realøkonomiske siden av

denne saken. Vi er i dag i en atskillig ugunstigere stilling enn våre amerikanske kolleger. Fagorganisasjonen er på et punkt i en meget gunstigere stilling i Amerika enn vi er. I Amerika finnes det nesten ikke offentlig virksomhet. Det finnes heller ikke noen kooperasjon av størrelse i forhold til landet, det finnes nesten ikke noen fagforeningsbedrifter og det finnes ikke noe som vi kaller den samfunnsøkonomiske sektor i det økonomiske liv. Det finnes bare en privatøkonomisk sektor. Det er klart at hvis vi under et oppgjør som dette, bare hadde med en privatøkonomisk sektor å gjøre, så ville spørsmålet for oss være mye enklere. Men nettopp fordi vi også har en stor samfunnsøkonomisk sektor ved siden av den privatøkonomiske, og videre at vi i den privatøkonomiske sektor har en hel rekke reguleringer som man ikke har i Amerika, — det gjør at fagorganisasjonen når den står overfor lønnsforhandlinger, er i en langt vanskeligere stilling enn våre amerikanske kamerater. Vi må arbeide med to forskjellige former for økonomisk virksomhet. Det stiller fagorganisasjonen overfor ganske andre problemer enn forholdene var i gamle dager, og overfor andre problemer enn for eks. i Amerika. Det stilles mye større krav om vurderings-evne til oss, og vi må gi avkall på en hel del vendinger som vi ellers kunne bruke og som det er fristende å bruke.

Når det gjelder den rent privatkapitalistiske sektor så vil forholdet være enkelt hvis vi hadde med bedrifter som for eks. Borregård å gjøre — bedrifter som i øyeblikket har en veldig toppkonjunktur. For et år siden holdt det på å bli en krisesituasjon i den industrien, men på grunn av den internasjonale situasjon, har den nå en toppkonjunktur. I skipsfarten er det på samme måte. De siste måneder er skipsfarten kommet opp i storkonjunktur på samme måte er enkelte eksportindustrier. Jeg vil si at jeg mye heller ville ha hatt med situasjonen i fjor å gjøre — på en måte. Vi må huske på at denne konjunkturen er en følge av krigsfaren og økning i rustningene ute i verden. Og det gleder meg ikke meget.

Vi har også mange andre bedrifter som gir gode overskudd. Men den sannhet må vi se i øynene at vi sitter ikke her for å beslutte bare for de medlemmer som hører inn under Norsk Arbeidsgiverforening. Vi skal treffe beslutninger for alle Landsorganisasjonens 480 000 medlemmer. Og hvis vi bare kunne holde oss innen den rammen, var det kanskje ikke så farlig. Men nå kommer også de som ellers ikke vil ha noe med oss å gjøre —

de som ikke vil betale kontingent til oss — de vil nå høste av vår virksomhet. Statsministeren sa at kompensasjonen vil komme til å omfatte 950 000 lønnstakere. Det er nok et riktig tall, men jeg lurer bare på hvordan det er kommet fram. Men det er en sak for seg. Vi ser altså at den økonomiske linje som vi legger opp, den har virkninger langt ut over vår ramme. Vi har derfor i sekretariatet diskutert spørsmålet om vi skal kreve at Staten vedtar en lov som forbyr et hvert prispålegg som følge av lønnsøkningen og ikke gi noen dispensasjoner for denne. Kan vi gjennomføre den linje så betyr et lønnstillegg ikke så lite. Men kan vi gjøre det? Kan vi gå så hardt til verks? Statsministeren nevnte bakeriene. Jeg skulle anta at man kunne få litt andre brødpriser i dag hvis man ikke — i mange bakerier — bakte etter 2 000 år gamle metoder, men fikk noe mer moderne produksjonsmetoder. Da kunne det tenkes at produksjonsprisene kunne gå noe ned. Jeg vil bare si det som en alminnelig bemerkning. Dette gjelder ikke bare bakeriene, men også annet bedriftsliv her i landet hvor vi ved modernisering, rasjonalisering og konsentrering i færre bedrifter kunne skape en mye billigere produksjon. Og det kunne slå ut i billigere varer. Det er et langsiktig spørsmål som jeg ikke skal komme nærmere inn på. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på de realøkonomiske konsekvenser et vedtak i denne forsamlingen har. Sekretariatet har ikke våget å foreslå at Stortinget skal vedta en lov om absolutt prisstopp. Det betyr at en rekke bedrifter stopper. Vi får nemlig ikke bedriftene til å drive med underskudd. Og her er vi i den stilling at det ikke bare er privatkapitalistiske bedrifter dette gjelder, men også våre egne bedrifter. Statsministeren nevnte samvirkelagene som et eksempel. Men vi har mange andre bedrifter. Når det gjelder kommunene og Statens stilling så skal jeg ikke komme inn på den siden av saken for de kan regulere sine inntekter på en annen måte. De har en makt på samme måte som fagorganisasjonene — bare med den forskjell at fagorganisasjonene ikke alltid tør bruke den — når det gjelder utlikning av kontingenter. Men Staten og kommunene kan trekke inn ekstra-kontingenter. På den måten har de makt til å regulere de økonomiske forhold slik at de kan skaffe dekning for merkostnadene. Slik har man det ikke i det private næringsliv. Og skal vi da la de bedrifter stoppe som ikke kan greie seg? Jeg vil si at vi har vært sterkt inne på den tanken at vi skulle nekte et hvert prispålegg. For pristillegg kreves nye omganger lønns-

tillegg — og så har vi inflasjonen gående. Det er mange av dere som har vært i Finnland etter krigen. Dere så hvordan den inflasjonsartede utvikling har vært der. I mellomkrigsårene hadde Finnland det laveste prisnivå i de nordiske land. Den skandinaviske kronens kjøpekraft var mye større i Finnland enn den var i sitt eget land. Men så var lønningene deretter. De hadde en lav levestandard og arbeiderne tjente bare 50—60 prosent av hva man tjente i de andre nordiske land. I dag er det en inflasjonsartet utvikling i Finnland med priser som er steget mange hundre prosent og lønninger som er steget. Jeg skulle anta at hvis vi tar en gjennomsnittsførtjeneste i hjemmeindustrien i Finnland i dag og sammenlikner med en gjennomsnittsførtjeneste i norsk hjemmeindustri og regner den om i norsk valuta så ville den i dag omtrent ligge på samme nivå. I mellomkrigsårene lå de en 40—50 prosent under. Men levestandarden deres er mye lavere fordi prisnivået er så mye høyere i forhold til lønnsstigningen.

Jeg skal ikke komme inn på om det er ført en riktig eller delvis riktig politikk her i landet, men jeg vil bare nevne at oppgaven etter krigen har vært å hindre en inflasjonsfare. — Og vi har til en viss grad klart å holde inflasjonen i sjakk takket være inngrep fra Statens side ved hjelp av subsidier. Nå får vi ikke dem lenger. Og derfor må vi regne med at hvis vi skal gå inn på linjen med lønnstillegg — noe vi for øvrig skal gjøre — så må en være forberedt på at dette slår ut i prisøkning. Statsministeren har vært inne på forholdet med bøndene, og han fortalte at de allerede har fått en del kompensasjon på forhånd. Det er gjort av økonomiske grunner for å regulere markedet på en riktig måte. Jeg har ikke noe å si til det. Men bøndene krever jevnstilling med bynæringene og med industriarbeiderne merkelig nok. Spørsmålet er om ikke også vi skal stille et jevnstillingskrav med bøndene i skattespørsmålet. Jeg tror at hvis vi fikk jevnstilling med bøndene på dette området så behøvde vi ikke kreve så stor kompensasjon i dag. Vi skulle dekke en stor del av de omkostninger som de høyere prisene har ført med seg fra mars til nå — hvis vi fikk en rettferdig fordeling av skattene mellom bønder og lønnsinntakere. Det spørsmålet har det vært arbeidet med, men komiteene tar seg lang tid som en vet. Man begynte med denne saken for noen år siden, og der kommer visst ikke noen innstilling før ut i 1950-årene en gang. Realøkonomisk betyr denne saken mye. Ved at man tar inn mas-

ser av midler til Staten bare fra en del av befolkningen, men ikke fra den andre del som også har tjent penger — hvor de nå enn har gjort av dem — skapes det et skjevt forhold som vi ikke er interessert i. Sekretariatet mener at vi ikke kan gå fra hverandre uten at representantskapet gir en uttalelse om den alminnelige økonomiske situasjon — en uttalelse som er beregnet på offentliggjørelse. Jeg vil referere det utkastet vi er kommet til Det gir uttrykk for det samlede sekretariats standpunkt til den økonomiske situasjon slik vi mener den er i dag. Utkastet lyder:

Man kan naturligvis si at dette er en lang resolusjon, men vi fant at vi ikke kunne bruke færre ord når vi skulle uttrykke oss om den økonomiske situasjon som vi befinner oss i dag. Vi har tatt med de ting som vi gjerne vil ha fram i diskusjonen.

Statsministeren nevnte dette med produksjonen og det er forøvrig en ting som går igjen i alle forsamlinger — produksjonsøkning og den effekt en produksjonsøkning vil ha. Her må det naturligvis kunne gjøres noe, og det ble allerede i juni måned snakket om at vi skulle få et nasjonalt produksjonsråd. Vi har sagt fra at vi er interessert i et slikt produksjonsråd. Jeg går ut fra at spørsmålet vil bli reist i samband med de forhandlinger som vi nå skal ta til med. Men jeg gjør oppmerksom på at arbeidsgiverne antakelig vil komme til å motsette seg denne saken. I embedts medfør har jeg allerede snakket med dem om dette, og det de ga uttrykk for var at vi hadde så mange organer her i landet at de ikke var interessert i et slikt nytt organ. Om dette blir det endelige standpunktet, tør jeg ikke si. Det kan jo tenkes at når de blir underlagt statsministerens og statsrådenes påvirkning og kanskje også Stortingets — så vil de bøye seg. Men de er ikke interessert i det fordi de ikke er interessert i at det skal gå så alt for godt her i dette samfunnet. Tvert imot. Og det er en plikt for oss å huske på det i vår daglige virksomhet. Mange av arbeidsgiverne har en viss interesse av å sette flest mulig kjepper i hjulet. Jo sterkere mener de å komme tilbake neste gang. Vi må gjøre hva vi kan for å få et slikt produksjonsråd.

Til slutt bare noen ord om situasjonen ellers. Vedtaket i mai gikk ut på at når representantskapet kom sammen så skulle også spørsmålet om tariffrevisjonen 1951 behandles. Vi har diskutert saken i sekretariatet. Men slik som det formelle grunnlaget for forhandlingene er, så har ikke vi anledning til å drøfte

for eks. en prolongasjon av alle tariffavtaler. Vi vet ikke hva den annen part kommer med, men det kan tenkes at den annen part kommer og sier at de vil strekke seg nokså langt — hvis det skjer på den måte at vi kan ordne hele tariffkomplekset for eks. for et år. Hvis et slikt tilbud skulle foreligge, må vi naturligvis diskutere det. Og da må også mange andre underspørsmål diskuteres. Men det kan ikke sekretariatet avgjøre. Det må hvert enkelt forbund avgjøre — eller man må koble det sammen i en felles avstemning. Det kan ikke avgjøres ved det grønne bord. Om vi i en slik situasjon sendte det hele til uravstemning, lar det behandles i forbundene og at representantskapet blir innkalt på nytt — alt dette kan vi ikke si noe om i dag. Vi får se hvordan situasjonen utvikler seg i løpet av de nærmeste 14 dager.

Det har også vært reist spørsmål om en indeksreguleringsbestemmelse — det var nevnt så sent som i går kveld i sekretariatet. Vi kan tenke oss den situasjon at vi kommer fram til en ordning, enten ved forhandlinger eller ved nemnd, så heter det at den ordningen skal være midlertidig. Den skal gjelde til den kommende tariffrevisjon. Men nå har vi tariffrevisjon hele året med Arbeidsgiverforeningen — fra 31. mars, 30. april, juni, august, september, oktober og transporten i Nord-Norge i desember. Derfor reiser dette spørsmålet seg: Må vi kreve inntatt en ny indeksreguleringsbestemmelse i tariffavtalen? Vi har nemlig ingen oversikt over hvordan prisnivået kommer til å se ut i tiden fremover. Vi må regne med noen stigning i den nærmeste framtid antakelig p. g. a. at reduksjonen av subsidiene ennå ikke er ferdig. Vi må regne med en prisstigning på litt lengre sikt hvis den prisoppgang som vi i dag har på verdensmarkedet blir varig. Om det skal bli prisstigning på grunn av en eventuell lønnsøkning det vil avhenge av i hvor stor grad de som gir lønns-tillegget går til oppskruing av prisene. Det er de spørsmål vi må vurdere når forhandlingene begynner. Det kan godt tenkes at vi blir nødt til — i forslaget til arbeidsgiverne — å ta hensyn til de gruppene som ikke har tariffrevisjon før ut på høsten neste år og at vi i det minste må ta inn en indeksreguleringsbestemmelse i tariffavtalen. Jeg nevner dette for orienterings skyld.

Nordahls foredrag ble hørt på med stor oppmerksomhet og det ble lønnet med kraftig bifall.

Sekretariatets innstilling.

Konrad Nordahl la til slutt fram denne innstilling fra Sekretariatet:

Forslag til uttalelse:

I løpet av et halvt år har den økonomiske og faglige situasjon her i landet skiftet ganske vesentlig. Da Representantskapet sist var sammen til møte i mai i år, for å drøfte den situasjon som var oppstått, som følge av reduksjon i prissubsidiene var det særlig to forhold som var viktig for de vedtak som ble gjort.

Det ene var landets valutasituasjon, og de muligheter som forelå i de nærmeste årene for å kunne sikre landets arbeidsliv de nødvendige råstoffer og matvarer.

Det annet var landets alminnelige konkurranseevne og herunder særlig eksportnæringenes konkurransedyktighet. De erfaringer en høstet fra det kortvarige omslag i konjunktorene i 1948/49 hadde vist at landets konkurranseevne ikke var den aller beste.

Representantskapet utelukket ikke den mulighet at landets vanskelige valutastilling innen noen få år kunne tvinge fram en betydelig arbeidsløshet. Det uttalte derfor at alle krefter måtte settes inn for å sikre full sysselsetting. I denne sammenheng mente Representantskapet at det var avgjørende at landets kostnadsnivå, som en midlertidig ordning, ikke ble endret vesentlig. Det understreket i sin uttalelse at hvis en ville hindre de skadevirkninger som oppstår i et kappløp mellom priser og lønninger, måtte det i tide bli nytt et en mere effektiv regulering av samfunnets produksjonsressurser. Representantskapet ga videre Sekretariatet i oppdrag å følge den videre utvikling av prisnivået og overfor statsmyndighetene kreve effektive åtgjerder mot uberettiget prisstigning.

Representantskapet er av den oppfatning at de siste måneders utvikling har bekreftet nødvendigheten av en mer effektiv samfunnsmessig regulering av landets produksjonsliv. Aggresjonen i Korea har på flere områder økt de vansker som en for kort tid siden trodde var overvunnet.

Prisutviklingen har på de internasjonale varemarkeder vært nærmest inflasjonsartet etter at Korea-konflikten brøt ut. Det har funnet sted en ganske kraftig prisstigning på en rekke vik-

tige råvarer og enkelte forbruksvarer. Dette omslag i konjunktorene vil skape vansker for lønnstakerne, men har bedret våre eksportnæringers stilling.

Det foreligger ikke nå som for et halvt år siden den samme trussel om avsetningsvansker, skjerpet konkurranse og prisfallstendenser. Men samtidig foreligger utsiktene for vareknapphet og prisstigning.

Hittil har stigningen i verdensmarkedets priser ikke forplantet seg til vårt eget prisnivå. Den prisoppgang som her hjemme har funnet sted, henger nøye sammen med reduksjonen av prissubsidiene. Den har ført til en nedskjæring av arbeidsfolks reallønn.

Det er Representantskapets oppfatning at prisstigningen har rammet den alminnelige lønnstaker hardest, hardere enn noen annen gruppe i samfunnet. Det er mye som taler for at lønnstakernes andel av nasjonalinntekten har sunket.

Det er Representantskapets oppfatning at de må gis et lønns tillegg for den prisstigning som har funnet sted.

Representantskapet er klar over de vansker som vil oppstå for å få dekket et lønns tillegg innen det någjeldende prisnivå, man mener at en under alle omstendigheter må ta sikte på det. Det må innføres prisstopp for alle varer for på den måte å få en effektiv kontroll med at forhøyelse av prisene bare gis etter samtykke av prisdirektoratet der hvor det er absolutt nødvendig.

Den tendens som i de siste åra har vært tilstede til å lempe på prisreguleringen må opphøre. Det er fagorganisasjonens oppfatning at disse lempninger har kommet på et høyst uheldig tidspunkt. De har gitt det inntrykk at hele prisreguleringssystemet var under avvikling og derved svekket respekten for de gjeldende prisforskrifter. Denne respekt må gjenopprettes. Representantskapet vil i denne sammenheng slå fast at domstolenes straffeutmåling ved prisovertrødelse ikke på noen måte er i samsvar med den alminnelige rettsbevissthet. Det må skje en skjerping av inndragingsbestemmelsene, slik at ingen føler seg fristet til å bryte prisforskriftene.

Det er fagorganisasjonens oppfatning at hvis prisreguleringen skal bli effektiv på en slik måte at det også betyr noe for den vanlige forbruker, må prismyndighetene her i landet, slik som allerede praktisert i enkelte andre land, snarest gå over til regulering på grunnlag av standardproduksjon av de viktigste forbruksartikler.

Representantskapet er fullt ut innforstått med at det på lengere sikt bare er gjennom en økt og en mere rasjonell produksjon at det er mulig å sikre og høyne vår levestandard, samtidig som en påskynder den militære beredskap. Vi mener en slik målsetting er mulig i dag, men det gjør et samarbeid mellom alle produktivkrefter mere påkrevd enn noensinde. Arbeidernes innsikt i produksjonen må komme til sin fulle rett, og alle må nyte godt av en maksimal og mest mulig rasjonell bruk av landets produksjonskraft.

Det er fagorganisasjonens oppfatning at det til tross for den store produksjonsøkning i de siste år ennå foreligger store unyttede produksjonsreserver som forholdsvis hurtig kan tas i bruk hvis en finner fram til en økonomisk politikk som samler alle positive krefter. Etter vår mening er det bare gjennom offentlig formidling at en her kan forene de stridende interesser som i dag eksisterer. Vi hilser derfor med glede den tanke som nå er reist om et produksjonsråd med representanter for stat, bedriftsledelse og arbeidere.

Når det gjelder rasjonaliseringsbestrebelsene vil Representantskapet uttale at disse tiltak må gå hånd i hånd med en økonomisk politikk som sikrer full sysselsetting. Formålet med rasjonalisering må hele tiden være å minske arbeidsslitet, men likevel gi et større arbeidsresultat.

Syner det seg at rasjonaliseringen av bedriftene og bransjene ikke blir gjennomført hurtig nok eller ikke blir gjennomført på den rette måten, må det straks sørges for at det blir gitt lovregler som gir samfunnet rett til å gjennomføre tiltakene. Representantskapet tillegger derfor arbeidet med en pris- og rasjonaliseringslov stor betydning og vil henstille til Regjeringen å framskynde denne saks behandling i Stortinget så snart komiteens innstilling foreligger.

Vårt bedriftsliv må ofre standardproduksjonen og delproduksjonen (spesialisering) større oppmerksomhet. For standardproduksjonens vedkommende må det gis adgang til produksjonspåbud, slik at produksjonen blir iverksatt på så mange felter at den kan dekke det alminnelige forbruk. Det er meget viktig at denne standardproduksjon også blir undergitt den strengeste pris- og kvalitetskontroll.

Rasjonaliseringsgevinsten må først og framst føre til nedsetting av vareprisene på det innenlandske marked. Den bør også komme arbeiderne direkte til gode i form av lønnsøkning, og be-

driftene ved økt fortjeneste når det kan sies å være ydet en innsats av stor samfunnsøkonomisk betydning. Hvis ikke dette syn prinsipielt aksepteres, vil det føre til at de fagorganiserte stiller seg passive til de nødvendige rasjonaliseringstiltak.

Representantskapet mener også at det er en viktig forutsetning for aktiv medvirken av alle parter i rasjonaliseringen at det foreligger de nødvendige statistiske opplysninger. Effektivitetsmålinger og større kostnadsundersøkelser bør så snart som mulig foretas. Bransjerådene må få den nødvendige tekniske assistanse.

Det er Representantskapets inntrykk at bedriftslivets fortjeneste i de siste par år har vært rommelige og at dette er en av de viktigste grunner til at det i dag hersker et investeringspress. En vil beklage at den økonomiske statistikk ikke gir noen opplysninger om omfanget av den fortjeneste og kapitaldannelse som foregår i det private næringsliv. Representantskapet finner at offentligheten har krav på kjennskap til disse forhold og mener at Statistisk Sentralbyrå allerede fra neste år må foreta en regelmessig regnskapsstatistikk etter samme opplegg som det fra i år er gjennomført i Sverige.

Representantskapet forstår den nødvendighet som nå av hensyn til betalingsbalansen har tvunget fram en hard nedskjæring av investeringene. Vi tør likevel anmode om at denne nedskjæring ikke blir for skjematisk, men at en blant annet tar hensyn til de lokale arbeidsmuligheter som foreligger. Det må settes alt inn på at boligbyggingen opprettholdes. Det er vår oppfatning at investeringene hos oss etter krigen til dels har funnet sted på områder som er mindre viktige og ønskelige ut fra et samfunnsmessig synspunkt. Slik vil det antagelig også bli i tiden framover, da privatkapitalen alltid søker til foretak, som gir den størst forventede fortjeneste, uten omsyn til om foretaket er samfunnsgavnlige. Skal en derfor få nytte resursene best mulig, må det straks etableres investerings- og etableringskontroll i hele bedriftslivet. Ved reising av ny industri må en dessuten med etableringskontrollen som virkemiddel sørge for at det blir lagt tilstrekkelig vekt på en riktig lokal plassering.

Vi anser det videre som en selvfølge at nedskjæringen av investeringene ikke må gå så langt at den fulle sysselsetting kommer i fare. Den må heller ikke føre med seg at kraftutbyggingen og store og viktige industriforetak blir forsinket.

Vi ser det ellers slik at det er hensiktsmessig som ledd i en

slik nedskjæring av investeringene å sløyfe adgangen til enhver overprisavskrivning. Hvis adgangen til overprisavskrivninger sløyres helt, mener vi det samtidig bør overveies om det ut fra et rent sysselsettingsformål bør være høve til at en viss prosent av bedriftens fortjeneste skattefritt kan avsettes til et fornyelsesfond på den utrykkelige forutsetning at de avsatte midler bindes og ikke kan frigis uten etter samtykke av offentlig myndighet. Ved søknad om frigivelse skal det tas hensyn til den foreliggende arbeidskraftssituasjon.

Representantskapet forstår de grunner som har motivert en verneskatt på inntekter. De fagorganiserte er villig til å ta sin del av de økte skattebyrder, men det forutsetter at andre grupper også tar sin pliktmessige andel. Det er vår oppfatning at så ikke skjer i dag. Det skaper en situasjon som kan bli uholdbar. Representantskapet henstiller på ny at effektive tiltak mot skattesnyteri straks blir satt i verk og at gjennomføringen av nye og mere effektive beskatningsformer for jord- og skogbruk påskyndes. Vi er av den mening at likesom det var sosialt rettferdig å gjennomføre en beskatning av den formuesøkning som fant sted i krigsårene, bør det samme syn gjøres gjeldende overfor den ekstraordinære formuesøkning som har funnet sted i gjenreisningsårene. Denne beskatningsform bør gjennomføres for å dekke eventuelt nye beredskapsbevillinger. De ekstraordinære konjunkturgevinster i eksportnæringene bør ilegges eksportavgifter.

Fagorganisasjonen er for øvrig ikke overbevist om at landet får tilstillet alle de valutainntekter som er inntjent. Enhver form for valutaflukt må så vanskelig som landets valutastilling er, nøye overvåkes og strengt straffes. Liberalisering av utenrikshandelen må ikke foretas i en slik utstrekning at landets betalingssituasjon forverres.

Under henvisning til foranstående vil Representantskapet uttale:

1. Representantskapet slutter seg til Sekretariatets forslag om at det reises krav om lønnsøkning, som dekker den prisstigning som har funnet sted som følge av reduksjon i prissubsidiene.
2. Representantskapet må kreve gjennomført alminnelig prisstopp for alle varer, slik at prisforhøyelser som er uomgjengelig nødvendige bare må foretas etter godkjenning av Prisdirektoratet i hvert enkelt tilfelle.

3. Representantskapet gir sin tilslutning til at det snarest mulig blir oppnevnt et Statens produksjonsråd.
4. Representantskapet henstiller til Regjering og Storting å sørge for det lovmessige grunnlag for en økonomisk politikk, som planmessig kan sikre full utnyttning av landets produksjonsmuligheter. Den offentlige økonomiske statistikk må utvides slik at opplysninger om bedriftenes produktivitets- og inntektsforhold blir tilgjengelige.
5. Det må ved en rettferdig inntektsbeskatning av alle næringer, og eksportavgifter på konjunkturfortjeneste sørges for en likelig fordeling av de byrder som den utenrikspolitiske situasjon og de ekstraordinære beredskapstiltak fører med seg.

Ordsiftet.

Dirigenten: Det er lagt fram et forslag som lyder: «I samsvare med avtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om forhandlinger for den prisstigning som har funnet sted inntil 15 september dette år som følge av den nye subsidieordning, reises krav om lønnstillegg som gir full kompensasjon for denne stigning. Sekretariatet og forhandlingsutvalget får fullmakt til å fastsette det endelige krav for tilleggets størrelse etter at de nøyaktige tall for prisstigningen foreligger.»

Formannen har bedt om klar votering over om det skal være et likt lønnstillegg for alle voksne kvinner og menn i hel dagsarbeid, eller et differensiert lønnstillegg. En av sekretariatets medlemmer er ikke enig i det opplegget som formannen har gjort rede for, det er Karsten Torkildsen.

Karsten Torkildsen: På bakgrunn av den økonomiske situasjon og på grunn av de virkninger det eventuelt måtte få, har jeg vært tvilende overfor spørsmålet om vi makter den økonomiske påkjenning som Nordahl her har nevnt. I det minste forslaget som er nevnt dreier det seg om en kompensasjon på 440 millioner kroner. Statsministeren nevnte lønnstilleggets størrelse «og skadedevirkningene av det». På den annen side melder spørsmålet seg om et differensiert lønnstillegg som gir mer til de som er dårligst økonomisk stillet. Jeg har ikke fremmet noe forslag om dette, men jeg vil gjerne høre representantskapets mening om dette spørsmål.

Når det gjelder den regulering som formannen nevnte — 10. november — så er det da ikke så lenge igjen til en skal si opp tariffavtalene for neste år. Oppsigelsene begynner alt i desember måned. Det gjør at man får et kort pusterom til neste runde. Hva kommer til å skje da? Jeg har vært inne på å se denne situasjon i sammenheng med neste runde, om en slik situasjon skulle kunne oppstå.

Når det gjelder et differensiert tillegg kommer en vel vanskelig forbi det uten at en må ta en generell avgjørelse. Men jeg har altså sett dette i sammenheng med tariffkomplekset neste år, hvis det er mulig. Jeg er blitt møtt av mine kolleger i sekretariatet med at det vil sinke saken. Jeg mener at det ikke bør gjøre det, hvis representantskapet slutter seg til et slikt forslag. Det er ikke min mening at man i første omgang skal servere dette for arbeidsgiverne, men man kan drøfte det. Det er for øvrig også min mening at man skal heve tariffsatsene og at akkordene skal stå stille over et visst grunnlag, for at man på den måten kan hjelpe de grupper som i dag har store vansker økonomisk sett. Det er her pekt på at enkelte tjener opptil 16 000 kroner. Jeg vil gå helt ned til 9 000 kroner, og si at de får stå stille i denne omgangen.

Hvis denne tanken skulle få noen tilslutning, så vil jeg overveie å sette fram forslag.

Dirigenten: Det er mange som har bestilt billetter for hjemreise i kveld, og vi må derfor forsøke å få avviklet denne saken i løpet av dagen. Jeg foreslår at vi deler denne saken opp i to, at vi først diskuterer spørsmålet om det skal gis et likt lønns-tillegg for alle, eller om det skal gis et differensiert tillegg. Når vi får avgjort det, kan vi holde oss til punktene «er representantene enig i at det bør være et tillegg for alle» og videre innstillingens punkter 1, 2, 3, 4 og 5 — og endelig det forslaget som er sitert. Skulle representantskapet være av den oppfatning at man skal gi seg inn på et differensiert tillegg, da må sekretariatet settes i sving for å få laget et forslag som kan bli lagt fram. Er man enig i det?

Aksel Paulsen: Jeg mener at spørsmålene om likt tillegg eller om man skal differensiere det, henger så nøye sammen at det kan ikke skilles.

Dirigenten: Vi kan høre en tid på hva representantene har å si og så kan vi komme tilbake til saken senere. — Hver taler må

være oppmerksom på talertiden. Den er ti minutter første gang og fem minutter annen gang.

Jon Carlsen: Det har vært interessant å høre statsministerens redegjørelse her i dag om landets økonomiske stilling. Likeledes har jeg hørt på Nordahl med interesse. Det forslag som foreligger fra sekretariatet om kompensasjon, kan ikke jeg være enig i. Jeg mener at vi må ha kompensasjon for den virkelige prisstigningen. Vi bør holde oss til tallet 158.6 og 1½ øre pr. poeng i indeksen. Det vil utgjøre godt og vel 30 øre timen. Det er nok så at stillingen er vanskelig i landet og det kan nok være industrier som ikke tåler en slik lønnsstigning. Men på den annen side er det industrier som tåler enda mer. For å holde meg til den industrien jeg arbeider i — papirindustrien — så har jo forbundsstyret sagt seg enig i at det skal kreves full kompensasjon for prisstigningen, og forbundsstyret har likeledes sagt seg enig i at en skal søke Landsorganisasjonen om tillatelse til at det kreves et tillegg slik at vi kan komme på høyde med de øvrige fagene. Vi bør være oppmerksom på at i papirindustrien er det en konjunktur som aldri før. Prisene på cellulose og papir er rent eventyrlige. Vi så jo at da avtalen om tømmerprisene skulle opprettes i høst, var man ikke snauere enn at de kunne gi tømmerseigerne fem kroner mer pr. kubikk. Forbundsstyret har regnet ut at hvis vi skulle få et slikt tillegg, så ville det ha utgjort 81 øre pr. arbeider i hele papirindustrien. Vi ser at karene kan betale — enkelte andre. Og da må de også kunne betale litt mer til oss.

For øvrig vil jeg ha sagt at skal det være et lønns tillegg, så skal det være likt for alle. Nordahl sier at vi må regne med en prisstigning i den nærmeste framtid. Hele prisutslaget har ikke gjort seg gjeldende ennå. Derfor må det være mer på sin plass, mener jeg, at vi får en kompensasjon for den fulle prisstigning. Jeg vil stille forslag om det. Mitt forslag er omtrent det samme som det som sekretariatet foreslår, men jeg mener vi bør ha den forhøyelsen som jeg har nevnt. Mitt forslag lyder:

«Prisstigningen har ført med seg at lønsmottakernes real-lønn er senket og levestandarden er lavere. Representantskapet beslutter å kreve lønnskompensasjon på grunnlag av indeksreguleringens basistall med 1½ øre pr. poeng pr. time. Ingen avgjørelse i spørsmålet om kompensasjon for prisstigningen kan godtas uten etter godkjennelse av medlemmene. Forhindre alle forsøk på prisstigning. Etter lønnsreguleringen må priskontrol-

len skjerpes og strengere straffer innføres for overtredelser av prisforskriftene eller rasjoneringsbestemmelsene. Kontrollen med skattesnytere må skjerpes.»

Dirigenten: Vi har fått et forslag fra Rudolf Eriksen. I representantskapets forslag til uttalelse under avsnittet «Representantskapet er fullt ut innforstått med . . .» foreslår Eriksen at man tar ut «samtidig som en påskynner den militære beredskap».

Det er også kommet et annet forslag: «Representantskapet pålegger sekretariatet ved de forestående forhandlinger om kompensasjon for prisstigningen å søke å ordne denne slik at avstanden i fortjenesten mellom timelønnede og arbeidere i akkord jevnes ut mest mulig». Dette forslaget er satt fram av Kr. Jakopsen.

Albert Karlsen: Når det gjelder spørsmålet om et differensiert lønnstillegg eller ens lønnstillegg for samtlige arbeidere, så er jeg personlig av den oppfatning at det vil være riktig å nytte seg av et differensiert tillegg. Jeg mener den linje vi tidligere har fulgt stort sett har vært riktig, at man i første rekke søker å hjelpe de som har det verst. I Arbeidsmannsforbundet har vi grupper som absolutt må få en lønnsøkning, men vi har også grupper som jeg mener godt kan greie seg i en vanskelig situasjon med de lønninger de har. Tar vi for eksempel enkelte grupper som vi har i veiarbeidet som i heldigste tilfelle ligger på en årsinntekt på 5 520 kroner, eller kr. 2.30 pr. time, så må de få størst mulig tillegg. Medlemmene i vårt forbund ser ikke med udelt glede på den utvikling som har funnet sted. Vi er klar over at det er vanskelig nå når man skjærer ned budsjettene for både vei og jernbane, å finne en lønnsordning som en kan være tilfreds med. Slik som utviklingen har gått, særlig i høst, har vi hatt så mange oppsigelser — spesielt i vei-vesenet — at vi mangler sidestykke til det. Normalt skulle det være beskjeftigelse i vei-vesenet for om lag 17—18 000 arbeidere. Med de oppsigelsene vi har for tiden, vil det praktisk talt ikke bli igjen et eneste anlegg eller en eneste mann. Rapportene strømmer inn til forbundet daglig, hvor det fortelles at det i det distriktet er sagt opp 100 mann, i et annet 85 o.s.v. Når en så vet at de som blir oppsagt ikke blir anvist annet arbeid, så vet en også at dette vekker bitterhet blant de det går ut over. Jeg vil henstille til Landsorganisasjonens formann at man tar opp til alvorlig drøftelse spørsmålet om det ikke heretter kan bli administrert på en slik måte at de arbeidere som Staten har i sin

tjeneste blir sikret helårig beskjeftigelse. Vi har bestemmelser i vår overenskomst om lønn under sykdom, men den er helt illusorisk idet det forutsettes at man skal ha sammenhengende fem måneders tjenestetid til før sykdommen inntraff.

Jeg vil henstille til Landsorganisasjonens formann at man i de konferanser man har med Regjeringen, tar opp spørsmålet om det ikke kunne finnes fram til en annen administrativ ordning enn den som nå brukes.

Kr. Jakopsen: I fagbladet til Landsorganisasjonen nr. 9 — 15. september — behandles den økonomiske situasjon på lederplass. Prisstigningen og de vansker som er forbundet med full kompensasjon blir her behandlet. Statsråd Brofoss uttaler i et intervju med Morgenbladet at det vesentlige er at det ikke finner sted noen forskyvning i fordelingen av nasjonalinntekten. Dette standpunkt er, så vidt jeg kan se, Landsorganisasjonens ledelse enig i. Det er tydelig at full kompensasjon for prisstigningen ikke er mulig å oppnå, men jeg mener tillegg må fordeles likt på de enkelte grupper i folket. Mange spør i dag om en rettfærdig fordeling er mulig, og i samme forbindelse blir det spurt hvem det er som fastsetter prisene. Nå er det vel slik at hvis vi skal få en effektiv priskontroll, så må husmødrene være med og hjelpe til. Hvis det er mistanke om at prisene er for høye, så kan priskontrollørene varsles. Det er på det rene at de tiltak som representantskapet og kongressen har lagt grunnlaget for gjennom sine beslutninger, ikke blir fulgt i det praktiske liv. Det er for øvrig ikke bare priskontrollen som skulle være mer effektiv. Man må også ta fatt i skattesnyterne. Lønnstakerne er interessert i å få disse samfunnets rotter fram i dagens lys. En omlegging av skattelovgivningen kunne komme disse ting til livs. Det er nå lenge siden arbeiderne begynte å spørre om det ikke er mulig å få rettet på disse skavankene. Hvis de er uoverkommelige, så må vi finne andre midler og andre veier. Det er på det rene at det er fare for at arbeidernes lojalitet holder på å opphøre utover på arbeidsplassen. Hvordan er det blitt med produksjonsøkningen som følge av en fornuftig rasjonalisering av arbeidslivet? Det er heller ikke kommet. Før representantskapsmøtet i mai var denne innstillingen bebudet å foreligge 15. oktober. I dag har vi den 19. oktober.

Vi står overfor det faktum at levekostnadene er steget i foruroligende grad, og vi kan ikke regne med å få full kompensa-

sjon for denne stigning. Når det så gjelder selve overenskomstforholdet så har det innen fagorganisasjonen funnet sted en forskyvning som etter min mening ikke er av det gode. I deler av vårt produksjonsliv hvor det utelukkende anvendes timelønnsarbeid er skildnaden mellom disse og de bedrifter hvor det anvendes akkord iøynefallende. Det samme er tilfelle mellom faglærte og ikke faglærte arbeidere. Jeg mener ikke at en arbeider som tjener 8—9000 kroner året har for mye å rutte med. Men det er klart at når enkelte arbeidere i dag ikke kan komme opp på mer enn 6—7 000 kroner året, så reiser spørsmålet seg: Er dette rettferdig? Jeg tror organisasjonen må finne andre veier når tariffkomplekset skal ordnes.

I Sauda har vi en amerikansk bedrift hvor arbeiderne utelukkende arbeider på timelønn. Hadde samfunnet hatt kontroll med fortjenesten der borte, så kunne en innsats fra arbeidernes side indirekte ha kommet samfunnet til gode. Jeg våger påstå at samfunnet ikke har full kontroll med denne bedriften. Selskapet har betalt skatt til kommunen fra starten i 1923 av en inntekt på omkring 200 000 kroner. Ingen myndighet har kunnet kontrollere om dette er riktig. I 1945 ble det inngått en overenskomst mellom selskapet på den ene side og kommunen og skattemyndighetene på den annen side om at det skattemessige inntektsbeløpet skulle forhøyes til 900 000 — og med kontrakt på 5 år. Når stillingen er slik at samfunnet ikke kan ha den fulle kontroll over en slik bedrift, reiser spørsmålet seg om det er forvarlig å binde arbeiderne til en overenskomst som stadig kan føre dem vekk og nedover fra det lønnsnivå som de har krav på. Det er meg fortalt at den gjennomsnittlige timefortjeneste i Sauda som under siste tariffrevisjon lå på 3.11 kroner i gjennomsnitt, nå er 3.08 kroner. For den elektrokjemiske industri er gjennomsnittet 3.44 kroner for 1. kvartal 1950.

Når nå arbeidet med kompensasjonsspørsmålet skal tas opp, så må jeg på vegne av 8—900 arbeidere ved vår bedrift kreve at det blir gjort effektivt arbeid for å få fordelt byrdene på en rettferdig måte. Det er i henhold til dette jeg har satt fram mitt forslag.

P. Ødegård: Jeg er tilfreds med den framstilling og det forslag som er framsatt av sekretariatet. Jeg er av den oppfatning at det her må bli snakk om et likt tillegg for alle. Det er klart at det er stor forskjell i de enkelte fortjenester, men jeg tror det

ville ha vært uheldig om vi kom inn på en ordning med differensiert lønnstillegg. Det vil skape misnøye og mange tvistesaker på de enkelte arbeidsplasser, og et slikt tillegg ville derfor kanskje ha virket mot sin hensikt. Skulle man være av den oppfatning at fortjenestene på grunn av akkord i en del tilfeller blir for høye, så får man heller ta opp det spørsmålet til behandling i hvert enkelt tilfelle. Jeg er av den oppfatning at representantskapet må ta bestemt avstand fra at det i denne forbindelse kan bli spørsmål om prolongasjon av overenskomstene. Jeg antar at det er mange forbund som ennå har tariffavtaler hvor det ikke er gjennomført de forandringer og rettelser som skulle ha vært gjort under de tariffrevisjoner vi har hatt siden 1945. Det skaper vanskeligheter og det er jo også på det rene at det ikke er foretatt en nødvendig lønnsjustering i alle overenskomster på langt nær ennå.

Jeg mener at bedriftene stort sett skulle kunne greie dette lønnstillegget uten at de behøver å legge på prisene. Jeg har inntrykk av at man alltid legger til grunn de dårligste bedrifter og industrier, når det gjelder dette spørsmål. De som er bedre rasjonalisert eller utstyrt, tjener mer, og de som er helt moderne, tjener uforholdsmessig mye. Her blir det altså spørsmål om hvilken kontroll en kan sette inn.

Vi må gå ut fra at arbeidsgiverne vil komme til å redusere kravet mest mulig og at de også vil komme til å stille betingelser for å gå med på en eller annen ordning. Derfor vil jeg sette fram følgende forslag:

«Tillegg må gis generelt og virke automatisk fra en fastsatt dato. Hvis det framkommer en ordning eller et forslag som ikke innebærer full kompensasjon, sendes forslaget avdelingene til avstemning.»

Jeg er videre av den oppfatning at man må få en ny bestemmelse om indeksregulering. Tariffrevisjonen foregår jo fra mars til nyåret og man kan ikke la det være avhengig av revisjon av den enkelte overenskomst hvilken bestemmelse man skal ha om indeksregulering senere. Man kan kanskje vente så store prisstigninger at det kan bli aktuelt med nye reguleringer og da bør det være fastsatt etter en bestemt ordning.

Formiddagsmøtet ble avsluttet kl. 13.

Ettermiddagsmøtet torsdag 19. oktober.

Dirigent: Bernhard Berntsen.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble referert og godkjent, hvorpå man fortsatte behandlingen av «Den faglige og økonomiske situasjon».

Aksel Paulsen: Det straffer seg ikke å være oppmerksom. Jeg og sikkert flere med meg, har ikke vært oppmerksom på at kravet bare skulle gjelde for den prisstigning som oppstår ved omleggingen av subsidiene.

Jeg har tatt ordet for å peke på at det er bybefolkningen prisstigningen har gått ut over den senere tid. Det bør de som bor på landsbygda, være oppmerksom på. Folk på landsbygda har ikke hatt den stigning i leveomkostningene som bybefolkningen. Her i Oslo koster det å snu seg, og i Oslo burde lønningene stå i en særklasse hvis det hadde vært mulig.

I dag har vi tre indekser som lønnsoppgjøret bygger på, vi har den gamle, den nye og jeg har tatt med en tredje, nemlig Oslo kommunale indeks. Alle viser en sterk stigning i det siste året.

Det er sagt her at forhandlingene om kompensasjonen skal være avsluttet 10. november. Det er nok på høy tid, for den 16. november kommer det en ny levekostnadsindeks som vil vise ytterligere stigning. Det gjelder å justere før det nye tallet foreligger.

Til slutt vil jeg bare uttale håp om at forhandlingsutvalget gjør det beste ut av situasjonen og at det har hell med seg.

Rudolf Eriksen: Jeg vil gi kompliment til sekretariatet for det forslaget som her er lagt fram. Det er godt utarbeidet. Men det er likevel et par ting jeg vil peke på og som jeg mener ikke hører hjemme i forslaget. Det er for det første det som jeg allerede har nevnt i mitt forslag, nemlig at ordene «samtidig som en påskynner den militære beredskap» går ut. Jeg kan ikke skjønne at landets økonomiske stilling skulle bli noe bedre om en påskynner den militære beredskapen. Jeg kan heller ikke skjønne at det skal kunne skaffe arbeiderne noe større lønnstillegg. På samme måte vil jeg be representantene se på avsnittet som begynner slik: «Representantskapet forstår de grunner som har motivert en verneskatt på inntekter.» Jeg mener det er like umotivert som det første jeg nevnte. Jeg håper at disse to

tingene kan gå ut av forslaget slik at man kan slutte seg enstemmig til det.

Mens jeg har ordet vil jeg understreke det Nordahl sa om bøndenes skatter. Jeg har hatt anledning til å sette meg inn i beskatningen i jordbruket. Jeg vil si at det nærmest er en skandale hvordan bøndene har anledning til å beregne seg selv skatter. Det gjelder både kommune- og statsskatt. Noe liknende gjør seg også gjeldende for fiskerne. Vi vet at det er Arbeiderpartiet som har gjort det mulig for fiskerne å komme opp på en levestandard som de aldri tidligere har hatt. Jeg drister meg til å si at den står på høyde med bøndenes. Når nå kravene kommer fra både bøndene og fiskerne, så må man nå kunne ta igjen med dem. Jeg mener at industriarbeiderne og håndverkerne som er den største gruppen, ikke alltid skal være den som ofrer.

Jeg vil gjøre oppmerksom på at jeg kommer til å stemme for et likt tillegg, uansett mann eller kvinne, ung eller gammel.

Dirigenten: Det er satt fram et forslag fra Emil Edvardsen som lyder: «Representantskapet henstiller til Regjeringen å stoppe enhver utvidelse av frilistene på det nåværende tidspunkt.»

Dessuten foreslår Rudolf Eriksen at dette går ut av forslaget: «Representantskapet forstår de grunner som har motivert en verneskatt på inntekter».

Bendik Øyan: Jeg mener at det en først og fremst burde uttale seg om er hvorvidt en skal gå til en differensiering av dyrtidskompensasjonen, eller om en skal søke fram til samme tillegg for alle. Min mening er at det har skjedd en prisstigning som ikke får utslag i den offisielle prisstatistikken. Det skulle derfor ikke være noen vansker til stede når det gjelder valget mellom differensiering og likt tillegg. Jeg mener det ville være taktisk uklokt å gå inn for det forslag som har vært antydning om en differensiering. I dag er det like dyrt for alle å leve, ung eller gammel. Det må være grunnsetningen som vi skal bygge kravet vårt på. Arbeidsgiverne er utvilsomt meget interessert i å kunne koble hele spørsmålet om kompensasjon inn på tariffforhandlingene, for derved å stjele en del fra de som nå skal ha justert sine tariffer. Det må vi forsøke å hindre, og det kan vi ved det vedtaket vi fatter nå.

Til slutt vil jeg bare si at jeg synes forslaget fra sekretariatet er godt, og jeg vil stemme for det.

Erling Frogner: Jeg er ikke så sikker på om man ikke bør se på en differensiering av det tillegg som skal kreves. Når det gjelder den uro på arbeidsplassen som man er så redd for ved en differensiering, vil jeg gjøre oppmerksom på at vi i vårt forbund har den motsatte erfaring. Men det skyldes vel at vi i vårt forbund har svært liten anledning til å få akkord. Følgen er at de med akkord blir nesten spist opp av de andre. De med akkord har jo en levestandard som ligger 100 prosent over de uten akkord. Når Nordahl nevner et skille på 10 000 kroner, kan jeg ikke tenke meg å gå så høyt. Det er nemlig en gjennomsnittlig lønn på kr. 4.36 pr. time. Før krigen var mitt forbund —N.N.N.— et av de best betalte forbund, men nå er vi kommet helt ned i bunnen. Vi ligger i dag 24 øre under gjennomsnittsførtjenesten for en industriarbeider. Vi har 9 763 mannlige arbeidere og bare 14.3 prosent av disse har akkord. Det vil si at 8 362 mannlige arbeidere ligger på en gjennomsnittslønn av kr. 2.50 pr. time — eller 60 øre under det en industriarbeider har pr. time i dag. Når en så vet at nesten samtlige medlemmer hører hjemme i byene, kan en tenke seg hvilken levestandard disse folkene har.

Jeg forstår det slik at Karsten Torkildsen mener å forlenge tariffen et år for at man derved kan få ordnet lønnsforholdene for de som ligger lavest. Jeg mener det er en utvei til å få hevet lønningene for de som i dag ligger lavest, og jeg mener at det i dag ikke skulle være nødvendig å heve lønningene for de som for eks. tjener fem kroner timen når den store masse tjener 2—3 kroner.

Jeg vil stille et spørsmål til sekretariatet i forbindelse med 16. juni-forslaget: La oss si at også disse 20 ørene skal komme inn under taket. Det vil bety at den arbeider som i dag har 10-øres-tillegget automatisk kommer over taket, og dermed mister han tiøringen. (Konrad Nordahl gjør her oppmerksom på at taket må høynes tilsvarende det nye tillegget)

Marius Trana: Når det gjelder statstjenestemennenes stilling til denne saken så har jo de fått endret sin indeksbestemmelse ved Stortingsvedtaket av 30. mars i år. Det er her understreket at det skal finne sted forhandlinger for statstjenestemennene umiddelbart etter at man kommer fram til et resultat under de forhandlinger som nå skal holdes. Riktignok et statstjenestemennene ikke direkte med i produksjonen, men de yter hver på sin plass tjenester som er nødvendig for samfunnet og for produk-

sjonen. Et rimelig krav mener statstjenestemennene det må være at arbeidere i Statens bedrifter og virksomheter blir behandlet på samme måte og får samme lønnsvilkår som de i den private sektor — der hvor arbeidsoppgavene kan sammenliknes. Det er gjort mye på det feltet, takket være arbeiderregjeringen. Men det står en del igjen, og jeg går ut fra at Landsorganisasjonen vil medvirke til den jevnstilling som vi mener er nødvendig.

For statstjenestemennene kan det i dag bare komme på tale et likt lønnstillegg. Jeg forstod Nordahl slik at han mente det var mange innenfor stat og kommune som har lønn over 10 000 kroner. Jeg vil gjøre oppmerksom på at av de om lag 42 000 medlemmer som tilhører de forskjellige forbund innen Statstjenestemannskartellet, er den alt overveiende del å finne i lønnsgruppen mellom 6—7 000 og 7 500 kroner. Det er bare enkelte stillinger som når høyere opp innen de forbundene jeg har nevnt.

Jeg vil anbefale sekretariatets innstilling.

P. Mentsen: Her diskuterer en som om vi står foran en fullstendig tariffrevisjon. Det er ikke det som skal finne sted. Dette gjelder forhandlinger om lønnsjustering på grunnlag av den ekstraordinære avtalen som er opprettet midt i tariffperioden, og denne avtalen har trukket opp retningslinjene for forhandlingene og hva som skal behandles. Etter dette er det klart at en ikke kan komme inn på spørsmålet om differensiering av tillegg. Slike forhandlinger vil etter min mening ta flere måneder. Dessuten vil sikkert motparten motsette seg at vi tar opp et slikt spørsmål. Hvis en kobler inn spørsmålet om prolongasjon av tariffavtalene i denne sammenheng, kan nok den andre part være med på det, men kan en avgjøre prolongasjonsspørsmålet ved nemndsbehandling? Jeg mener nei, og det samme gjør sekretariatets flertall også. Da må spørsmålet sendes ut til avstemning blant medlemmene. Men det kan motparten motsette seg, fordi avtalen allerede har trukket opp linjene for forhandlingene.

Jeg tror ikke det fører fram å drøfte spørsmålet om et differensiert tillegg. Vi har drøftet dette spørsmålet i flere sekretariatsmøter. Sett ut fra fagorganisasjonens prinsipielle synspunkt ville det være riktig å reise krav om at det tillegget som gis, skal gis på de tariffmessige lønninger, normallønninger, minstelønninger og individuelle lønninger. Men da måtte man også foreta tilsvarende reguleringer av akkordsatsene, og da er man med en gang opp i full tariffrevisjon.

Den eneste mulighet for et differensiert tillegg er — som formannen pekte på — en ordning med innbetaling av midler fra arbeidsgiverne, og at Staten foretar en gradert utbetaling til lønnstakerne. Det er kanskje fremtidsmusikk, men hverken Landsorganisasjonen, forbundene eller tillitsmennene er i dag modne til å gjennomføre en slik ordning.

Den mulige måten å komme fram på er at man reiser krav om full kompensasjon for den prisstigning som har funnet sted som følge av omleggingen av subsidiene, beregnet etter en indeksfamilie, og at dette tillegget gis alle voksne kvinner og menn med samme størrelse. Den ordning vil jeg anbefale.

Nils Hovland: Jeg representerer et forbund med en meget lav inntekt, nemlig Baker- og Konditorforbundet. Det finnes vel neppe et forbund med lavere årsinntekt. Bakerne har så å si ikke mulighet for en times overtid gjennom hele året. Men til tross for det kan ikke jeg være med på å stemme for en differensiering av tillegget. Man skulle kunne tenke seg at vi bakere ville få en høy prioritet ved en differensiering nettopp fordi vi står så lavt. Men en slik ordning vil få bevirkninger som er av en slik art at vi ikke kan være med på den. Bevirkningene er de som har vært nevnt — vanskeligheter på arbeidsplassen, men også en annen vesentlig ting: I det øyeblikk at dette taket blir løftet opp med 10—20 øre, vil den ungdom som skal ut i arbeidslivet bare interessere seg for hvor mye den kan tjene på det ene eller annet sted — uten å gå i lære. Hvorfor skal jeg gå 4—5 år i lære for en liten betaling, for senere å få den samme betaling som den som ikke har sin læretid? vil ungdommen spørre. Resultatet vil bli at ungdommen ikke vil søke å få læretid, men vil gå direkte ut i arbeidslivet. I dag er det jo i første rekke faglært arbeidskraft vi mangler, og den mangelen ville bli enda større om en gikk frem etter differensieringsprinsippet ved dette tillegget.

Når det snakkes om prolongasjon av tariffen, så kan det selvsagt ikke tas opp her, og hvis det kunne tas opp, ville vi ha motsatt oss en slik ordning. Det er en sak som må diskuteres under revisjonen av tariffene.

Både statsministeren og formannen nevnte bakerne i sine taler. Statsministeren nevnte bakerne som en av de grupper som en forutsatte måtte få tillegg for sine varer, Nordahl nevnte bakerne i forbindelse med en 2000 år gammel produksjonsmetode, og at det var det som var årsaken til at bakerfaget stod

dårlig. Jeg kan opplyse at landets mest moderne bakerier i dag driver med store underskudd. Og fornøddet er så mye værre da det er den ikke-kapitalistiske sektor av bransjen som er dårligst stillet, nemlig samvirkelagene. Hvis de andre bransjene hadde vært like godt kontrollert av prismyndighetene som nettopp bakerne, hadde vi ikke hatt så høye priser som vi har i dag.

Idar Nordstrand: Jeg slutter opp om framlegget fra sekretariatet. Når jeg gjør det er det ikke fordi jeg er overbevist om at prinsippet om likt lønnstillegg er det riktige, men jeg tror ikke at noe annet er mulig i denne situasjonen. En kan ikke uten videre avvise de synsmåtene som er hevdet av Torkildsen og andre. Torkildsen var inne på de forskjellige inntektene på den samme arbeidsplass og fant det rimelig at en mann med 10 000 kroner skulle ha samme tillegg som de med mindre inntekter i en vanskelig situasjon. Det er et argument som ikke kan avvises. En annen ting er at vi faktisk i dag har en stor gruppe lønnstakere som i større eller mindre grad er i besittelse av et kjøpekraftoverskudd. Det gjelder ikke familieforsørgerne, men en stor del ungkarer. Lønnspolitikken de senere årene har jo virket at 17-åringene i dag stort sett har den samme inntekt som en mann med stor familie. Spørsmålet om en avveining av lønnstilleggene er derfor en ting som sekretariatet bør være oppmerksom på tiden fremover, særlig i forbindelse med de indeksreguleringer som skal finne sted i ettertiden og de eventuelle lønnsrevisjoner vi måtte komme til å få. Vi vet jo at antallet av arbeidsdyktige menn og kvinner er synkende. I løpet av de første 10—20 årene vil vi få større og større deler av befolkningen blant de eldre årgangene, og som de som er i arbeid skal fø på. Sosialpolitikken vår må ta hensyn til det.

Jeg anmoder sekretariatet om å se nøyer på hele dette problemet og ta med i betraktningen det som Mentsen nevnte — det såkalte belgiske system.

Spørsmålet om begrensning av investeringene har vært sterkt i forgrunnen. Det er jo klart at det i grunnen er det hele dreier seg om hvis vi overhodet skal få balanse i vår utenrikshandel. Når det gjelder investeringer i Statens egne foretagender — og i kommunene — så har vi hånd om dem. Men det har vi ikke i den private sektor, og der har det vært en voldsom investering. Fra mitt felt kan jeg nevne at vi har postkontorer hvor vi etter mye slit kan få lov til å sette opp en skillevegg, men ikke mer. Huset ved siden av ominnredes tra kjeller til loit

— med alle de midler som den private forretningsmann har til disposisjon. Hvis vi ikke kan få kontroll med investeringene i den private sektor, vil det monne lite om man skjærer ned investeringene i den offentlige sektor med 10 prosent. Blant de kretsene som har sitt på det tørre, har det det siste året vært en sterk agitasjon for å heve rentenivået. Det hevdes bl. a. at vi ikke kan begrense eller kontrollere investeringer uten at vi hever renten. Vi skal være oppmerksom på dette forholdet. Jeg tør ikke tenke hva som kunne komme til å skje hvis Regjeringen måtte gi etter for et slikt press, hvilket naturligvis den ikke må gjøre.

Helt siden 1945 har vi diskutert skattespørsmålet og skattensnyterspørsmålet. Det har vært slått fast at nå må det bli slutt. Så vidt jeg kan skjønne står vi i dag akkurat på samme utgangspunkt som i 1945. Vi vet at vi står overfor mange vansker i forbindelse med dette spørsmålet, men nå er det helt nødvendig at man tar på den saken med helt andre hansker enn tidligere.

Jeg forstod statsministeren slik at hvis det blir full kompensasjon for den prisstigning som subsidieordningen har medført, så kunne det ikke bli spørsmål om noen økning av barnetrygden. Til det vil jeg si at siden april og fram til i dag har det vært snakk om en større barnetrygd. Det har vært snakk om at vi skulle få for alle barn eller at vi skulle få forhøyet trygden som den er i dag. Store deler av arbeiderbefolkningen går i dag rundt med den overbevisning at nå skal det skje endringer med barnetrygden. Jeg mener at selv om det skulle bli full kompensasjon for prisstigningen som subsidiene har medført, så er ikke det full kompensasjon for den fulle prisstigning som har funnet sted. Vi vet også at prisindeksen ikke rommer alle de varer som vi bruker og som er gått opp i pris — og vi vet heller ikke hvilken prisstigning vi kommer til å få etter 15. september. Selv om vi får 20 eller 25 øre, vil det på langt nær dekke den prisstigning vi har fått eller sannsynligvis kommer til å få med det første.

Jeg vil si til statsministeren at dere ville gjøre Landsorganisasjonens tillitsmenn og medlemmer en velgjerning om Regjeringen ville legge et tillegg på barnetrygden i en eller annen form på toppen av det tillegget vi får.

Edv. Stenklev: Som kjent har papirindustrien sin egen arbeidsgiverforening som står utenfor Norsk Arbeidsgiverforening. Men under tariffrevisjonen i mai i år fikk vi den samme bestemmelse som er gjort gjeldende for den øvrige industri.

I vårt forbundsstyre har vi behandlet spørsmålet om lønns-tillegg. Der ble det krevd kompensasjon for prisstigningen, og dessuten et tillegg for de lavest lønte.

Når det gjelder lønnsvilkårene i papirindustrien, kommer vi på tredjeplassen nedenfra. Vi har kr. 2.95 i gjennomsnittlig lønn. Overtiden i papirindustrien utgjør bare 4.5—5 prosent. Det erpekt på at vi har en høykonjunktur som aldri før, men hvem er det som utnytter den? Til i fjor hadde vi eksportavgift for papirindustrien, men så kom prisnedgangen, og dermed ble den tatt bort. De siste fire månedene er imidlertid prisen stadig gått oppover, og den ligger i dag høyere enn den gang vi hadde eksportavgiften. Det ville derfor være naturlig at Staten ville tenke på å innføre eksportavgiften igjen. Men det som skulle tas inn i eksportavgift, har man nå kompensert skogeierne med. 47 millioner kroner har treforedlingsindustrien og sagbrukene tatt ut på den måten for driftsåret 1950—51. En skal merke seg at tømmerprisene i 1938 var kr. 15.80, mens de i dag er over 52 kroner. Tilvirkningen av et tonn tremasse koster i dag om lag 100 kroner. Til det bruker man 1.3 kbm. tømmer. Hertil kommer en del utgifter som fløtning o. l. Arbeidsomkostningene er 14.27 kr. Gjennomsnittet av arbeidsutgiftene var før den siste prisstigningen om lag 13 prosent av produksjonsomkostningene — i dag er de ikke over 10—11 prosent når en slår alt sammen.

Myndighetene sier at vi må medvirke til å holde stabiliseringslinjen. Det må ikke bli noen utglidning, sies det. Det vises til prisnedgang osv. Vi skal her være oppmerksom på at det tømmeret som kjøpes nå, ikke kan komme med i produksjonen før i 1951. Kommer det en prisnedgang nå, må fabrikkene ta hele tapet. Arbeiderne kan man kvitte seg med på 14 dager. Og her har Regjeringen gått med på å gi kompensasjon til skogeierne som fra før hadde så stor pris på sine produkter — en kompensasjon på 47 mill. kroner. Vi fikk fem øre tillegg i timen. Er det noe rart i at folkene våre varsler stans mange steder?

Papirindustrien tar årlig inn 600 mill. kroner i utenlandsk valuta, og er dermed den største valutaytende industri. De folkene som skaffer landet denne valuta, arbeider på mindre lønn enn gjennomsnittet for industrien. Er slikt riktig?

Det står i tidsskriftet til skogeierne: «Vi forstår så godt at skogeierne er misfornøyde, men vi henstiller til dem å gjøre hva de kan for å få tømmeret fram.»

Konrad Nordahl: Jeg mener at det vil ha sin betydning å få en prinsippvotering om på hvilken måte tillegget skal ytes — enten som et ensartet tillegg eller som et differensiert tillegg. Hvis det blir aktuelt med et differensiert tillegg, må vi ha en liten veiledning fra representantskapet om på hvilken måte vi skal legge opp det spørsmålet.

En prinsippvotering.

Dirigenten: Er det noen innvending mot at saken tas opp til votering? Det er satt fram følgende voteringsgrunnlag: Et likt lønnstillegg for alle voksne kvinner og menn i hieldagsarbeid (sekretariatets innstilling) eller spørsmål om et differensiert tillegg.

Votering: Mot 19 stemmer ble sekretariatets forslag vedtatt.

Tor Haugen: Man har her nevnt spørsmålet om skjerpet pris- og rasjoneringskontroll, og her mener jeg at politiet har et ord med i laget. Før i tiden var politiets arbeid forholdsvis enkelt, men i den senere tid er det blitt atskillig vanskeligere på grunn av rasjoneringsystemet. Ved håndheving av pris- og rasjoneringsbestemmelsene støter vi stadig på nye og vanskelige ting. Politiets arbeid før i tiden, da det hovedsakelig gikk ut på å ta innbruddstyver, underslagere o.l., hadde folkets sympati. Men i dag er vi inne på et helt nytt område hvor vi treffer grupper som stiller seg fiendtlig overfor politiets arbeid. Disse gruppene har nok penger og folk til å hjelpe seg på alle mulige måter. Det er derfor i dag mer enn før nødvendig å ha kvalifiserte og dyktige folk i politietaten. Det hjelper svært lite å gi en lovbestemmelse, hvis den ikke blir håndhevet. Jeg mener derfor at når politiet stiller krav om å få folkene sine utdannet må det bli hørt.

Jeg vil nevne en sak som politiet arbeider med og som illustrerer hvordan forholdene kan være. Vi har en norsk importør som avtalte med en leverandør i Amerika om å oppskrive prisene på et vareparti med 39 000 dollar som skulle settes av på nordmannens konto i Amerika. Det er penger som folk her i landet må betale i form av høyere varepriser. At denne mannen i dag må betale disse pengene og en inndragning på 90 000 kroner, er en annen sak.

Jeg mener at det må opparbeides en helt annen opinion blant folk, enn tilfellet er i dag. Alle reagerer hvis en mann drikker seg full, bryter seg inn i en kjeller og tar et glass syltetøy, men hvilken samfunnsskade gjør i grunnen denne mannen sammenliknet med for eks. en kjøpmann som daglig pumper ut av folk fem og ti kroner i ulovlig fortjeneste på sko, skjorter e.l.? Det må dannes en opinion mot disse, slik at de kan betraktes som lovovrettere og de forbrytere de er.

Josef Larsson: Jeg vil gjerne gjøre noen merknader til situasjonen i sin alminnelighet. Jeg tror det ville ha vært riktig å vedta en sterkere uttalelse som munnet ut i at vi ville ta opp spørsmålet med Regjeringen om å gjennomføre de tingene som vi vedtar. Det ville ha forsterket forslaget.

Når det gjelder spørsmålet om økt produksjon vil jeg bare minne om at det økonomiske liv er styrket betraktelig i etterkrigsårene. Jeg bygger denne uttalelse på en undersøkelse vi gjorde for et tilfeldig antall valgte bedrifter da vi behandlet skiftordningen. Den viste at disse bedriftene i 1938 hadde et fondsopplegg på 8 mill. kr., mens de i 1948 hadde 26 mill. kr. Selv om en regner med kroneverdien fra 1938, skulle det svare til omtrent det nevnte tall. Dette er altså en betydelig forbedring av bedriftenes økonomi. Og dette eksemplet gir et godt bilde av situasjonen i dag, både når det gjelder kapitaldannelsen og den økonomiske forbedring som er skjedd innen bedriftslivet. Hvis vi ser på produksjonsverdien så er den i 1948-tall 6.83 milliarder kroner. Alle mener at vi har muligheter for en betydelig produksjonsøkning. Det er regnet med 10—15 og helt opp i 20 prosents økning. Jeg er ikke i tvil om at hvis vi satte våre krefter inn, ville vi kunne nå opp imot 20 prosent økning av produksjonen. Men hvis vi bare regner med 10 prosent, ville det gi en økt produksjonsverdi på om lag 700 mill. kroner. Den kompensasjonen vi står overfor, ventes å dreie seg om 400—450 mill. kroner. Vi har altså mulighetene liggende foran oss, og det gjelder bare å utnytte dem, til å dekke det lønnstillegget som vi skal ha — og mer enn det. Det skulle ikke være vanskelig å dekke det dobbelt opp.

Vårt forbund har imidlertid kunnet kanstatere økt motstand fra Arbeidsgiverforeningen mot at vi øver innflytelse her. Derfor tror jeg det er spilt møye bare å appellere til arbeiderne om produksjonsøkning. Når statsministeren sier at vi har gjort den og den ting av hensyn til den politiske atmosfære, så er jeg

bange for at vi går litt for langt ved å gi opp våre prinsipielle krav og retningslinjer. Jeg er fullt klar over at en må ha alle med, men jeg tror ikke at man må gå så langt at det begynner å melde seg tanker innen vår egen klasse, om at en gir opp for meget av det grunnlaget vi skal stå på. Jeg har inntrykk av at det straks etter frigjøringen var mye lettere å snakke med Arbeidsgiverforeningen, og at vår politikk har bevirket at Arbeidsgiverforeningens aggressive motstand har økt, i kjølvannet av vår hensynsfullhet. Jeg tror vi må la Arbeidsgiverforeningen forstå at det er noe av en knyttneve bak den flate handa vår — hvis vi for ettertiden skal oppnå respekt. Det er her jeg tror løsningen ligger.

Når jeg anbefaler sekretariatets forslag så er det under den forutsetning at sekretariatet tar opp disse tingene med Regjeringen til alvorlig drøftelse. slik at vi kan trygge vår fremtid.

Bernh. Berntsen: Jeg tror at spørsmålet om et lønnstillegg kunne vært reist under en rimelig og lojal tone hvis man virkelig hadde sett noe resultat av den agitasjon som siden 1945—46 har vært drevet mot skattesnyteriet. Problemet i dag er at vi ikke vil ha noen prisstigning, samtidig som vi vil ha kompensasjon for den prisstigning som er kommet. Hvis vi kan oppnå en kompensasjon uten prisstigning, har vi nådd fram til et grunnlag som ikke bringer inflasjon. I denne forbindelse har det vært sagt at minusfaktoren innenfor næringslivet er arbeidskraften. Min bestemte oppfatning er at det kalkulasjonsgrunnlag som priskontrollen bygger på, er lagt på et mye for høyt plan. Når Brofoss kan fortelle at folioinnskuddene er steget med 2 800 millioner kroner i Norges Bank, så er det et tegn på at bedriftene har en for stor fortjenestemargin. De setter fortjenesten inn på folio, hvor de ikke får renter — et folioinnskudd som de nytter til innkjøp av varelagre etter hvert som behovet er til stede. Jeg mener at dette er en fare for kjøpepress, en like stor fare som at lønnsinntakene får et tillegg i en mangelvaretid. Spørsmålet om ikke prisdirektoratet må legge en annen kalkyle til grunn for sine beregninger, tror jeg er nødvendig å ta opp. I forbindelse med arbeidskraften ville man løse hele det problemet. Hvis en satte denne marginen lavere, så ville det automatisk resultere i at en del konjunkturbetonte bedrifter måtte legge ned sin virksomhet. Dermed ville en få frigitt arbeidskraft som kunne plasseres i mye mer samfunnsnyttig beskjeftigelse. Det er med rette at en rekke bedriftsledere står på sine møter og forteller at

Regjeringen tillater opprettet askebegerfabrikker, kjeramikkfabrikker og den slags, til tross for at vi har en midlertidig prislov som kan forby den slags. Jeg har mange ganger forundret meg over at man satte igang dette apparatet med en midlertidig prislov — som man likevel ikke praktiserer. Jeg kan peke på kjøttprisene. Ingen skal fortelle meg at ikke prisdirektoratet har gitt en større margin på fortjenesten etter de nye prisene, enn etter de gamle priser.

Det må gjøres noe når det gjelder prisene. Vi må få følelsen av at det virkelig er en mer reell behandling av kalkylene, og man må ikke legge til grunn uttalelser fra et prisutvalg av arbeidsgivere når man beregner kalkylene. Kan vi få følelsen av at vi har en effektiv og rettferdig ordning, så er vi kommet langt på vei.

Jeg er enig i den tanke som ligger til grunn for et investeringsfond under Arbeidsdirektoratets kontroll. Kan man låse fast disse midler på sperret konto, slik at disse midler kan settes inn i byggende, produktivt arbeid når konjunktorene på arbeidsmarkedet gjør det nødvendig, da har vi en reserve som gir grunnlag for full beskjeftigelse. Kan sekretariatet finne fram til en slik ordning, selv om det skulle bli skattefrihet for dette fondet, så tjener vi i det lange løp på det.

Gunvald Hauge: Det er klart at det ikke er noen hensikt i disse dyrtidskompensasjonene hvis man ikke får bedre kontroll med prisene. Jeg kan eksempelvis fortelle at fraktene på kysten er steget fra 120 til 140 prosent med utgangspunkt i satsene fra 1939 — en temmelig svær økning, alle forhold tatt i betraktning.

Vi undres ofte over hvor det blir av bedriftenes overskudd. De går naturligvis inn i investeringene i dag. Men man kan investere på mange forskjellige måter — også slik at man unngår de skatter som man skulle ha betalt til stat og kommune. Jeg tror en kontroll på disse forskjellige områder er påkrevd, og jeg vet det er folk som arbeider med sakene, og at de har mange vansker å overvinne. Når det gjelder skattesnyterne så har jo en komité arbeidet i flere år med den saken. Men kontroll med næringslivets folk er ingen lett oppgave.

Jeg tror det er nødvendig i denne situasjon å kreve så høy kompensasjon som mulig, og på den annen side gå inn for å stoppe prisstigningen — iallfall for de varesorters vedkommende hvor man i dag har en alt for høy fortjenestemargin.

Olav Varberg: Når det gjelder Torkildsens antydning om et differensiert tillegg, så har den mye for seg, men på grunn av at det her er snakk om ekstraordinære forhold, mener jeg at tillegget må være likt for alle. Denne utjevningen ved et differensiert tillegg, må en vel søke å få rettet på under en ordinær tariffrevisjon.

Når det gjelder skattespørsmålet, tror jeg at man kan tjene inn temmelig store beløp ved en mer effektiv skattekontroll av bøndene. Hos oss i Hardanger er det jo en kjent sak at det går biler i fast trafikk til Østlandet med frukt. Disse inntektene kommer naturligvis ikke på selvangivelsen. I høst var det på tale å sette ned kontrollører som skulle ta seg av denne trafikken. Men det merkelige var at ingen ville påta seg den jobben. Her må vel Regjeringen komme med en lov, slik at det blir tvangsinnlevering.

Når det gjelder priskontrollen, vil jeg bruke et så sterkt ord som at den er forferdelig svak. La oss ta kjøttprisene. Det er en soleklar ting at her foreligger intet annet enn svindel. Det må være noe ruske galt med de kjøttprisene vi må betale over disken, og at disse mellomhandlerne skal ha en så stor margin at de faktisk tjener like mye som produsentene, kan vel ikke være riktig. Derfor ligger priskontrollen under enhver kritikk, det får vi være enige om.

Når det gjelder den variasjon i lønningene på den enkelte arbeidsplass, som det her har vært snakket om, vil jeg gjøre oppmerksom på at i den kjemiske eller metallurgiske industrien kan lønningene variere mellom 5 500 til 11 000 kroner.

Dirigenten: Det er foreslått strek og fem minutters taletid. Er man enig i at vi setter strek? Ingen innvendinger og det anses vedtatt. Heller ingen innvending mot fem minutters taletid. Vedtatt.

Emil Edvardsen: Jeg vil gjøre oppmerksom på det avsnittet i sekretariatets forslag til uttalelse som begynner slik: «Fagorganisasjonen er for øvrig. » o.s.v. I forbindelse med dette avsnittet tror jeg det ville være riktig å få med en uttalelse om frilistene. Her har jeg foreslått at representantskapet henstiller til Regjeringen å være medvirkende til at ikke frilistene blir utvidet på det nåværende tidspunkt. Jeg er oppmerksom på at dette er et meget vanskelig spørsmål og at vi er bundet på mange måter på grunn av samarbeidet landene imellom. Men jeg mener at vi bør gi en slik uttalelse som jeg har foreslått, da

denne saken blir diskutert rundt om på arbeidsplassene, og det blir sagt at denne frilisteordningen bare er til for at handelsstanden kan berike seg. Derfor mener jeg vi bør henstille til Regjeringen å sørge for at man ikke på det nåværende tidspunkt utvider frilistene.

Halfdan Wigaard: Det er vanskelig å forklare arbeiderne at det bare er de som skal vise resignasjon i enhver situasjon. Arbeidsgiverne svarer arbeiderne — når det er snakk om lønnsforhøyelse — at det er Regjeringen som stiller seg hindrende i veien, slik at de ikke kan få legge på prisene. Derved blir det heller ikke noe lønnstillegg. Samtidig kan en imidlertid dokumentere at bedriftene har betydelige overskudd.

Jeg er enig i det forslaget som er lagt fram av sekretariatet. Det ville skape vanskeligheter med en differensiering av tillegget.

Det er en ting jeg ville sette pris på om sekretariatet og Regjeringen tok opp det til overveielse. I disse fem etterkrigsårene har man nå forklart arbeiderklassen at stillingen er vanskelig, men det skal bli bedre. Vi har klart å holde det gående og gjort det best mulige ut av situasjonen. Jeg mener vi må ha noe annet og mer å legge fram enn bare dette — vi må vise at vi har en plan i vårt arbeid. Kunne ikke Regjeringen her legge fram en plan som tok sikte på å nå et bestemt mål innen for eksempel fem år? Det tror jeg ville virke stimulerende for arbeiderklassen, og derved ville vi kunne bedre levekårene her i landet. Arbeiderklassen ville sikkert gå inn for å løse en slik oppgave.

Sigm. Lein: Skattespørsmålet og bøndene har fått en ganske stor plass i denne debatten. Jeg for min del synes en har gått litt for langt her. Når det gjelder skattespørsmålet i jordbruket, så ble det i fjor høst nedsatt et utvalg for å komme med et forslag til nye skatteregler. Utvalget har sittet sammen knapt et år og jeg kan nå opplyse at det er store muligheter for at det i løpet av dette året vil foreligge en innstilling fra komiteen. Nordahl brukte noen uttrykk her som etter min mening ikke er berettiget. Vi skal være oppmerksom på at det ikke bare er fagorganisasjonen som ønsker en ny likningsmåte for jord- og skogbruk, men også bøndene selv ønsker det. På samme måte som skattelikningen er urettferdig i forholdet industriarbeider — bønder, så er også skattelikningen urettferdig innen bøndenes egen gruppe, kanskje i større grad. Vi skal også være opp-

merksom på kompensasjonsforholdet til bøndene. Her må vi merke oss at de fleste har lett for å betegne alle som bor på landsbygda for bønder, og det er feilaktig. Storparten av bøndene i dag er ikke annet enn arbeidere.

Vi har her behandlet industriarbeiderne og bøndene, men det finnes også en tredje gruppe, nemlig landarbeiderne. Deres levestandard er avhengig av nettoutbyttet av jordbruket i sin helhet. Hvis jordbruket skal klare å skaffe de produkter som går med til industriarbeiderne, er vi nødt til å sørge for at det får den arbeidskraft det trenger. Her spiller lønsspørsmålet inn. Jeg kan nevne at timelønnen i jordbruket ennå er 1.85 kroner. Vi forlanger ikke å komme opp i de årslønningene som her har vært nevnt — opp til 16 000 kroner — for vi innrømmer at det tross alt er billigere å leve på landet.

Selv om vi nå får en endret skattelovgivning for jord- og skogbruket så tror jeg ikke nettoutbyttet kommer til å bli så stort, men vi oppnår å skaffe til veie en mer rettferdig skatteklikning innen gruppen.

Alfred Skar: Det er kommet en del forslag til administrasjonen om endringer i formuleringene i sekretariatets innstilling. I fjerde avsnitt heter det: «I denne sammenheng mente Representantskapet at det var avgjørende at landets kostnadsnivå, som en midlertidig ordning, ikke ble endret vesentlig». Her foreslår en at «som en midlertidig ordning» går ut. I syvende avsnitt heter det «trusel om avsetningsvansker.» Det foreslår vi endret til «de samme utsikter til avsetningsvansker.» I neste avsnitt heter det: «Hittil har stigningen på verdensmarkedets priser ikke forplantet seg.» Her foreslår vi tilføyd: «ikke i særlig grad forplantet seg.» Et avsnitt som begynner med: «Representantskapet er fullt ut innforstått med...» — foreslår vi omredigert slik:

«Representantskapet er fullt ut innforstått med at det på lengre sikt bare er gjennom en økt og mer rasjonell produksjon at det er mulig å sikre og høyne vår levestandard, samtidig som en påskynner den militære beredskap. Vi mener en slik målsetting er mulig i dag, men det gjør et samarbeid mellom alle produktive krefter mere påkrevet enn noensinne. Det er ikke minst av fundamental betydning at landets råstoffkilder blir fullt utnyttet. Det er særlig i den aktuelle situasjon av den største viktighet at en oppnår en høy avvirkning i skogen. Re-

presentantskapet vil dypt beklage at man i visse skogeierkretser har lagt for dagen en negativ holdning i dette spørsmål foran årets hogstsesong.

Vi er trygge for at arbeiderne på sin side vil gjøre sitt til å skape et slikt samarbeid, men det forutsetter at arbeidernes innsikt i produksjonen må komme til sin fulle rett, og alle må nyte godt av en maksimal og mest mulig rasjonell bruk av landets produktionskraft. Representantskapet appellerer til alle fagorganiserte om hver på sin plass å gjøre sitt til at en oppnår den størst mulige produksjon for derved å trygge levekårene».

Det punktet som Edvardsen foreslår om frilistene, har vi sett på, men vi kan vise til siste avsnitt i premissene der det heter: «Liberaliseringen av utenrikshandelen må ikke foretas i en slik utstrekning at landets betalingssituasjon forverres». Det mener vi dekker realiteten i Edvardsens forslag.

Thorleif Andresen: Nordahl sa at man gjerne skulle ha føyd til punkt 2 i uttalelsen at det ikke skulle være noen prisforhøyelse uten godkjenning av Prisdirektoratet — eller Landsorganisasjonen eller forbundene. Jeg tror vi her kan gjøre et stykke arbeid med disse prisutvalgene som er rådgivende organer for prisdirektoratet. Utvalgene består av fem personer, og herav har industrien besatt tre plasser, Arbeidsgiveren en og L.O. en representant. De to siste skal representere forbrukerne i det utvalget jeg sitter. Allerede på det første møtet kunne en merke tonen slått an — motparten forsøkte å besette alle plassene. Jeg protesterte mot dette og henvendte meg til L.O. med spørsmål om en ikke kunne lage en ramme for hvordan en skulle forholde seg i disse utvalgene. For noen dager siden hadde vi oppe spørsmålet om forhøyelse av mursteinprisene med 0.5 prosent. Hvis en regner med den produktionskapasitet en kan komme opp i, nemlig 100 millioner murstein, ville det bety 60—70 000 kroner, som skal tas igjen fra et annet sted. På samme måte ble det opplyst at dette spørsmålet hadde vært oppe i det prisutvalget en har for motorindustrien, og der ble den saken enstemmig vedtatt. Også Landsorganisasjonens representant hadde gått med på det. Linjen i disse saker er at industriens herrer får gjennom sine ønsker i utvalgene, men det gjør ikke L.O. Jeg synes vi må begynne å se litt mer alvorlig på denne saken. Jeg har bestemt inntrykk av at Landsorganisasjonens administrasjon ikke har noen større kontakt med de folkene som sitter i prisutvalgene, og her mener jeg at administra-

sjonen må pålegge de enkelte representantene i prisutvalgene å sende protokoll fra de møtene som har vært holdt. Så får L.O. peke ut en mann til å gå gjennom sakene for derved å se hvordan det hele ligger an.

Dirigenten: Det møte av representanter for samorganisasjonene og forbundene som er fastsatt til kl. 14 i morgen, foreslås framskyndet til kl. 12. Møtet holdes i Folkets Hus A-salen. Til behandling foreligger: Samarbeid med leieboerorganisasjoner, forslag til endringer i Samorganisasjonens vedtekter, og den nye avtalen om produksjonsutvalg.

Arthur Olsen: Samme dagen som jeg reiste inn til representantskapsmøtet her, ble det offentliggjort et regnskap for et aksjeselskap i Vestfold. Det var et hvalfangerselskap. Det har en aksjekapital på 9 millioner kroner og serverer på et Brett et overskudd på 30 1/4 mill. kroner. Disse penøene ble selvsagt fordelt på avskrivninger og reservefond og til slutt foreslår en 12 prosent utbytte og en fordobling av utbytte også til direktøren. De har jo slike fortjenester i hvalfangsten for tiden. Selskapet har en nettokapital på omkring 200 millioner kroner og det har skrevet ned verdiene sine til omkring 8 millioner kroner. Det er i forbindelse med investeringspresset jeg nevner dette. Jeg synes det er helt nødvendig at vi får en kontroll med investeringene.

Dette selskapet er etter krigen også blitt tankrederi og det har også kapitalisert industri. Det har to meget velfunderte kjemiske industrier, og holder nå på med utviding av de også.

De som arbeider i hvalfangsten er også blant de som bør få full lønnskompensasjon. Hvordan ville arbeiderne i hvalfangsten komme til å reagere hvis de ikke får det — når de kan vente slike regnskaper som jeg her har nevnt, i årene eller i månedene framover? Det er en overkapitalisering i disse selskapene. Og slik er det vel også i industrien når vi hører at det innkjøpes maskiner, og de blir stående uten at de blir tatt i bruk — maskiner som koster hundre tusener av kroner. I skipsbyggingsindustrien trenges atskillig tusen menn for å sette den i full produksjonsmessig stand. Men når kommer så de investeringene som er foretatt i de siste årene til full utfoldelse? Jeg tror vi har gått for langt her.

Til slutt vil jeg bare si at såvidt meg bekjent har vi her en gang i historien oppnådd en full lønnskompensasjon. Det var ved den thinske voldgiftsdommen i 1920. Siden har vi ikke opp-

nådd det. På 30 års dagen for den thinske voldgiftsdommen, tror jeg det ville være på sin plass å få en full kompensasjon igjen.

Ludvig Gundersen: Jeg støtter Erichsens forslag om endring i sekretariatets innstilling. Jeg hadde håpet at sekretariatet ville ta hensyn til det, men etter Skars redegjørelse hører jeg at det ikke er gjort. Jeg vil derfor henstille til representantene å stemme for forslaget til Erichsen.

Vi som har anledning til å reise ut til avdelingene, kjenner til hva våre partikamerater har å si om bevilgninger til den militære beredskap. Jeg mener det er ting som ikke behøver å være med i dette opplegget. Jeg vil henstille til sekretariatet å fjerne denne uttalelse som bare vil skape splid på arbeidsplassene.

Jeg vil ellers bare nevne at det kan tenkes forhandlerne kommer til et resultat som muligens kan være akseptabelt — det kan for eksempel bli snakk om prolongasjon med de og de fordelene e.l. Da må det resultatet en er kommet til, forelegges for medlemmene. Det kan ikke avgjøres på et representantskapsmøte.

P. Ødegaard: Øyan nevnte at han ikke forstod noe av det forslag som jeg hadde satt fram. Han viste til at hvis det ikke ble oppnådd enighet skulle saken gå til en nemnd. Det er riktig at avtalen er slik. Men jeg regner med at dette framlegget fra sekretariatet blir vedtatt nokså enstemmig og dermed er forhandlingsgrunnlaget i orden. Jeg ser det ikke utenkelig at en kunne komme fram til et resultat som ikke innebar full kompensasjon, men at forhandlingsutvalget finner det så bra at det mener å kunne vedta det. Det er da jeg mener at spørsmålet skal sendes ut til avstemning blant medlemmene. De må avgjøre dette selv, og det er bare det mitt forslag tilsikter.

Klaus Kjelsrud: Når det gjelder skattelovutvalget for jord- og skogbruket så kan ikke jeg forstå annet enn at det har arbeidet ganske raskt. Vi begynte dette arbeidet i fjor, og vi er nå kommet så langt at vi mener innstillingen skal kunne foreligge i nær framtid. I denne forbindelse er det et annet spørsmål som også reiser seg, et spørsmål som jeg tror Landsorganisasjonen og partiet bør ta stilling til, nemlig reformen om skatt av årets inntekt. Jeg tror ikke likningsmyndighetene eller likningsnemndene ut over er i stand til å fordøye begge disse tingene på en gang. Jeg tror vi er nødt til å gå skrittvis. Og da må vi selv bestemme hvilken av disse reformene vi bør få i første

rekke. Personlig er jeg av den oppfatning at det kanskje ville være en fordel å utsette reformen om skatt av årets inntekt og så ta dette med jord- og skogbruket først.

Nordahl sa at industriarbeiderne kanskje burde reise krav om likhet i skattespørsmålet med bøndene. Det kan jeg nok være enig med Nordahl i — det ville nok være en fordel for industriarbeiderne — men vi skal være oppmerksom på at det er ikke bare bønder og skogeiere på landsbygda. Når det gjelder beskatningen, er Oslo ganske sterkt begunstiget i forhold til bygdene. Vi kan som eksempel ta en arbeider eller funksjonær i Nes kommune i Romerike. Han har, la oss si 7 500 kroner i årsinntekt. Han vil med den reduksjonstabell som nyttes i denne kommunen, få 450 kroner mer i skatt enn en arbeider med samme inntekt ville få i Oslo. Differansen ville kanskje bli enda litt større, for her regner jeg med den forskjell som er mellom reduksjonstabell III og reduksjonstabell IIX. Oslo har nemlig en enda gunstigere reduksjonstabell enn denne nr. IIX. Man skal ikke leve i den tro at landsbygdas folk skattemessig er behandlet så mye bedre enn andre. Det er ikke tilfelle. Derimot er dette med beskatning av skog- og jordbruk en sak for seg, og der er alle enige om at det bør komme en endring så snart som mulig.

Jeg er enig med Lein i at man ikke skal nære noen illusjoner om at dette vil komme til å bringe så store forandringer, særlig når det gjelder beskatningen av jordbruket.

Tor Haugen var inne på noe ganske vesentlig i forbindelse med priskontrollen, nemlig vår egen innstilling til disse problemene. Vi er ikke slik nå at vi alltid vil gå å anmelde en mann på dette prisområdet. Går vi ikke hver for oss og fortier ting som burde komme fram?

Einar Gerhardsens sluttord.

Einar Gerhardsen: Nordstrand sa at han trodde det ville bli en nokså stor skuffelse hos mange, hvis resultatet blir at barne-trygdens satser ikke blir økt. Når jeg nevnte den muligheten, var det på bakgrunn av et krav om full kompensasjon til en indeksfamilie på 3.61. Hvis det blir resultatet, sa jeg, så er det etter min mening ikke noen saklig grunn til å imøtekomme kravet. Jeg kan tenke meg at det er noe i det Nordstrand sier — siden det har vært skrevet så mye om det — at det ville være

dem som blir skuffet. Til gjengjeld tror jeg de fleste ville bli veldig glad hvis det ble gitt full kompensasjon til en slik indeksfamilie. Men det spørsmålet fra Nordstrand vil selvsagt under alle omstendigheter bli tatt med i vurderingene når en kommer så langt.

Stenklev hadde et innlegg der han beklaget seg over at treforedlingsindustrien, som nå er inne i en høykonjunkturperiode, ikke tvinges til å betale sine arbeidere bedre lønn. Jeg er sikker på at alle her kunne gi sin tilslutning til de betraktninger Stenklev gjorde. Jeg syntes det derimot var litt vondt å høre ham fremstille det slik som om Regjeringen gir svære tillegg til skog-eierne og bare gir arbeiderne en femøring i timen. Det er jo ikke akkurat slik det har gått for seg. Det foregikk forhandlinger mellom produsenter og forbrukere i treforedlingsindustrien. Av mange grunner var en interessert i å gi partene en sjanse til å nå fram til enighet under disse forhandlinger. Det lyktes også, men prisene skulle godkjennes av Regjeringen, og de ble ikke godkjent slik de forelå. De ble redusert en del — men ikke nok. De burde ha vært satt ytterligere ned, ikke av hensyn til treforedlingsindustrien, men fordi tømmerprisene nå blir liggende for høyt. Hadde en der ikke hatt andre hensyn å ta, så hadde det vært en enkel sak for Regjeringen å sette prisene enda lenger ned. Men når en ikke våget å gjøre det, var det av hensynet til avvikningen i skogen. Det stod en overfor et temmelig vanskelig vurderingsspørsmål.

Det har vært snakket mye om priskontrollen og prisreguleringen, og det er helt naturlig at dette spørsmålet kommer fram i forbindelse med den situasjon representantskapet står overfor.

La meg først si et par ord om det eksemplet Arthur Olsen brakte fram fra Vestfold. Det gjaldt et hvalfangstselskap som hadde en uhyggelig stor fortjeneste. Dette må en ikke misforstå. Det dreier seg om en eksportvirksomhet, der en i aller høyeste grad er interessert i at de får gode priser for de varer de selger til utlandet. For så vidt kan en si at det er et eksempel på at det har vært en riktig politikk å investere i hvalfangstnæringen. Det en i tilfelle skal ta igjen, må bli gjort gjennom beskatning, hva en jo også gjør. Dessuten har en også begrensning av utbytte — og fordi om selskapet har søkt om å få gi 12 prosent utbytte, betyr ikke det det samme som at de får lov til å gjøre det. På den annen side vil jeg si at når en hører om et slikt regnskap, så forundrer det en enda mer at nettopp denne

gruppe i vårt land går til rettssak mot Staten fordi Staten ved hjelp av prisloven har tvunget den til å selge hvalolje på det innenlandske marked til priser som ligger langt under verdensmarkedets priser.

En har jo nå fått igang den nye kontrollinstitusjonen — Pris- og rasjoneringsinspeksjonen. Når det den siste tiden gjennom pressen er opplyst om avsløring av en serie overtredelser av pris- og rasjoneringsforskrifter, så er det et resultat av en mer effektiv kontroll. Den kunne sikkert være enda mer omfattende. Den rekker ikke over mer enn å ta stikkprøver. På den annen side skal en naturligvis være oppmerksom på at den setter inn sine kontrollprøver der hvor en har grunn til å tro at det foregår et misbruk. Resultatene en ser er derfor neppe et gjennomsnittsuttrykk for forholdene slik de faktisk er. Fullt så ille er det vel ikke, totalt sett.

Jeg tror en har lov til å gå ut fra at bare denne effektivisering av kontrollen i seg sjøl vil komme til å virke. Jeg mener ikke at den vil virke overalt og overfor alle. Men jeg tror vi alle har en klar følelse av at det vil gjøre at alvoret går opp for mange av folkene som ellers nokså sorgløst har solgt varer uten å få rasjoneringsmerker, og som kanskje like sorgløst har overtrådt prisbestemmelsene. Iallfall er det et nokså nødvendig ledd i vårt arbeid på dette området.

Jeg vet at Landsorganisasjonens ledelse hadde gjort et forsøk på å få direktør Thagaard i Prisdirektoratet til å holde et foredrag på dette møtet om prisregulering. Det er synd at det ikke førte fram. Årsaken var at Thagaard var bortreist i går, og det var da foredraget i tilfelle skulle vært holdt. En slik ordning ville ha vært nyttig for møtet. Men på den annen side tror jeg det ville være minst like nyttig for Thagaard å komme i kontakt med en forsamling, der det møter representanter fra alle landsdeler og fra alle yrker. Han kunne da få eksempler på svakheter og mangler med systemet og framgangsmåten i dag. Jeg tror det ville være klokt om Landsorganisasjonens ledelse prøver å få Thagaard hit til neste møte i representantskapet.

Her er det ikke snakk om prinsipiell uenighet innen arbeiderbevegelsen. Her har vi nøyaktig det samme utgangspunkt for våre syn og vurderinger. Det dreier seg bare om å kunne vinne over svakhetene der de er åpenbare.

Jeg tror at en også skal bruke den debatt, som vi i dette møte på nytt har hatt om denne saken, til i fellesskap — fagor-

ganisasjonen, partiet og Regjeringen — å ta hele dette problemet opp til samvittighetsfull drøfting med sikte på å kunne nå fram til positive resultater for å bedre situasjonen her.

Wigaard sa at nå har vi holdt på i 5—6 år med å fortelle arbeiderne hvor vanskelig forholdene er. De har forstått det inn-til nå og tatt det som følger med en vanskelig situasjon. Men det ser ikke ut til at vanskelighetene opphører, og derfor mente Wigaard at det ville være gunstig om en kunne legge opp en plan som kunne vise at det dog kunne være håp om i en kortere eller lengre framtid, å nå fram til en faktisk bedring i situasjonen. Jeg er helt enig i det som er utgangspunktet i Wigaards betraktninger. Men her har vi opplevd en utvikling som vi dessverre ikke har hatt herredømme over. Jeg minner bare om at det fra høsten og frem til sommeren 1949 var et tydelig prisomslag ute i verden. Det gav seg også uttrykk i vårt hjemlige prisnivå i nedadgående retning. Hadde den utviklingen fortsatt uendret, kunne mye ha sett annerledes ut i Norge i dag. Men så kom devalueringen på ettersommeren i fjor, og med et slag var hele situasjonen endret. Sommeren i år hadde vi også en tendens i liknende retning. Ikke så markert og tydelig som forrige gang, men dog slik at det gikk i nedadgående retning. Så kom Korea-krigen, og med et slag var det igjen slått overende og vi fikk en oppadgående tendens.

Det er mange ulykker som følger vår generasjon. Mange av oss har levd gjennom to kriger med vanskelige etterkrigsår. De som er unge i dag har iallfall en alvorlig krig og en alvorlig etterkrigstid bak seg. Under slike forhold er det naturlig at det melder seg et slags ønske — en lengsel etter å komme fram til mer normale forhold. I den utstrekning arbeiderbevegelsen kunne medvirke til å legge tilrette noe som kunne imøtekomme et slikt krav fra arbeidernes side, så ville vi sikkert gjøre en god gjerning. Jeg tør ikke si om det kan være mulig, for det måtte bygge på realiteter, om det skulle legges fram. På den annen side er jeg også overbevist om at det ville være riktig å gjøre et forsøk. Og her vil jeg si at kanskje dette er en ting som fagorganisasjonen og partiet bør gå sammen om og se på — sette noen folk på et slikt arbeid og undersøke hvilke muligheter en har for å kunne gå til positive tiltak som først og fremst i seg sjøl kan innebære muligheten av en bedring. Men også det å stille opp en plan som stiller opp vårt arbeid inn i et større perspektiv som peker framover og som gir håp om en sikker bedring.

Dirigenten: Da statsministeren skal gå i et annet møte, vil jeg på representantskapets vegne få takke ham fordi han har avsett tid til å være til stede her. Samtidig vil jeg takke statsministeren for hans klare og gode orientering. (Sterkt bifall).

Leon Johansen: Jeg tror alle kan være enige om at det som foreligger til vedtak, ligger så nær opp til det mulige som vi kan regne med å få gjennomført. I Nord-Norge tror jeg ikke det har vært satt så store forhåpninger til noe større lønnsøkning denne gang. Iallfall har ikke jeg fått annet inntrykk på de arbeidsplassene jeg har besøkt der. Hvis vi derfor oppnår det vi krever, tror jeg vi skal være fornøyde.

Når det gjelder prispolitikken så er det et punkt som ikke har vært nevnt her, nemlig fortjenesten til mellom-mannen, i første rekke kommisjon- og agenturvirksomhet. På de kontorene som driver slik virksomhet i den byen jeg kommer fra (Harstad) var det før krigen ansatt et par mann, eller en mann og en kvinne. I dag merker vi at disse har formert seg verre enn kaniner. Nå kommer de opp i en 7—8 stykker. Dette utgjør en fordyrelse av våre varer.

Jeg tror det ville være riktig om Landsorganisasjonen eller Regjeringen i sine økonomiske vurderinger ville gå inn for å få redusert denne gruppe.

Jon Carlsen: Mentsen kom inn på mitt forslag om 1½ øre pr. poeng pr. time. Han mente at det ikke hører noen steds hjemme, det var allerede bestemt at kompensasjonen skulle gis etter indeksfamiliens levekostnad. Forslaget ligger jo ennå på vårt bord, og vi har ikke avgjort det. Jeg kan derfor ikke forstå Mentsen her.

Når statsministeren minner formannen i vårt forbund, Stenklev, om at han har misforstått ham litt, så vil jeg være enig med statsministeren. Det var nok ikke Stenklevs mening å si at vi arbeidere bare er blitt slengt til en femøring. Stenklev hadde forresten et innlegg som gjør det unødvendig å si noe mer. Men statsministeren har sikkert misforstått Stenklev hvis han trodde at han hadde forsøkt seg med noen insinuasjoner. Vår formann var for øvrig den eneste — utenom statsministeren — som fikk applaus for det han sa, og jeg takker formannen i vårt forbund for hans innlegg.

For øvrig vil jeg støtte Erichsens forslag.

Konrad Nordahl: Spørsmålet om å ta ut den setningen om beredskapet kan vi ikke akseptere i sekretariatet, men vi er villig til å endre ordet «påskynder» det militære beredskap til «utbygger» det militære beredskap.

Ødegaard sier at det kan tenkes vi vil komme til å få et tilbud som ikke innebærer full kompensasjon, men som likevel kan være så godt at vi ikke riktig kan forkaste det. Han sier videre at et slikt tilbud skal vi da ikke godta, men sende det ut til uravstemning. Hvis nå et slikt forslag blir forkastet ved uravstemning, hva skal vi gjøre da Ødegaard? Da har vi ikke annet å gjøre enn vente på tariffrevisjonen. Vi har nemlig ingen annen mulighet. Jeg vil derfor henstille til Ødegaard at forslaget blir trukket tilbake.

Når det gjelder den ordningen med takene, så må de løftes med det antall ører som vi får i lønnstillegg. Derved vil forholdet ikke bli forandret. Hvis ikke ville vi jo tape de ti ørene.

For at ikke dere i Skog-og Landarbeiderforbundet skal misforstå meg, vil jeg bare ha sagt at jeg er klar over at de som har alminnelig lønnsinntekt på landsbygda, har hardere skatter i forhold til sin fortjeneste, enn vi har i Oslo. Men det er ikke disse jeg har siktet til. Det var bøndene jeg mente man ikke kunne kontrollere på samme måte som de med fast årsinntekt, og det var med bøndene jeg mente vi skulle ha en skattemessig jamnstilling.

For øvrig vil jeg takke for den rolige og saklige diskusjon som har vært ført. Jeg håper vi får et så bra resultat av de kommende forhandlinger som mulig.

Dirigenten: Dirigenten vil foreslå at det forslag som er lagt fram fra sekretariatet om at det skal reises krav om lønnstillegg som gir full kompensasjon for den prisstigning som har funnet sted som følge av omleggingen av subsidiene — og som foreslår at sekretariatet og forhandlingsutvalget får fullmakt til å fastsette det endelige krav etter at de endelige tall for prisstigningen foreligger — settes opp mot Jon Carlsens forslag. Hvis sekretariatets forslag blir vedtatt settes den uttalelse som er utlagt og som det er foretatt rettelser i, opp til votering kontra Erichsens forslag. Edwardsens forslag foreslås sendt sekretariatet og Ødegaaards forslag oversendes sekretariatet.

P. Ødegaard opplyser at han trekker tilbake sitt forslag.

Slutt-votering.

Votering: Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 3 stemmer. Sekretariatets uttalelse ble vedtatt mot 2 stemmer. Erichsens forslag om at «samtidig som en påskynder den militære beredskap» skal tas ut av uttalelsen, fikk 31 stemmer og var dermed forkastet. Erichsens forslag om at en skulle ta bort uttalelsen om at «Representantskapet forstår de grunner som har motivert en verneskatt på inntekter» fikk 20 stemmer og var derved forkastet. Emil Edwardsens forslag om at «utvidelse av frilistene ikke må finne sted på det nåværende tidspunkt» ble enstemmig vedtatt å oversende sekretariatet. Jakopsens forslag bortfalt grunnet tidligere voteringer.

Konrad Nordahl: Jeg vil henstille til representantene ikke å offentliggjøre noen av vedtakene lengere enn innenfor de nærmeste tillitsmannskretser.

Så vil jeg takke dirigenter og sekretærer for vel utført arbeid og foreslår at de bevilges 50 kroner hver for sitt arbeid. Jeg anser det som vedtatt.

Jeg vil takke representantskapets medlemmer for frammøtet. Jeg tror medlemmene av representantskapet må være forberedt på å møte en gang til i nær framtid, muligens en gang i løpet av vinteren. Det vet vi ikke noe om ennå, men hvis sekretariatet i samråd med forbundene ser det nødvendig, vil innkallelse bli sendt ut.

Jeg ønsker dere god reise hjem.

Protokollen ble referert og enstemmig godkjent.

Møtet ble hevet kl. 18.00.

SLUTT

